Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

232.9
Ф-59

232.9 ԱՐ.
Ф-59
50

ՀՈՒՐ

ՍԻՐՈՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՄՏԱԾԱԿԱՆՔ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Ի ՓԻՆԱՐ ԵՐԻՑՈՒԷ

ԳԱՂՂԻԱՑԻՈՅ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՆ. ԵԴՈՒԱՐԴԱՅ ՀԻՒՐՄԻՒՋ.

ՇԻՐԱԿԱՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Ի ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

1869

Printed in Turkey

~~11198~~ Ա2

253-Ա2

393
40

Printed in Turkey

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Երբոր խորունկ մը մտածենք որ Քրիստոս ինչ անհուն սէր ցուցուց մեզի բոլոր իր կենացը մէջ, մանաւանդ մահուանը ատեն, մեր փրկութեանը համար այնչափ չարչարանք քաշելով, անկարելի է որ սիրտերնիս չի վառուի իր սիրովը՝ տեսնելով որ ինքը զմեզ այսչափ կը սիրէ։ Սուրբ Պոնաւենթուրային խօսքն է. Քրիստոսի վէրքերը անանկ մեծ զօրութիւն մը ունին, որ ամենէն կարծր սիրտերն ալ կը կակըզցընեն, ու ամենէն պաղ սիր-

ճան սրբութեան ու կատարելութեան հասան։

Կուզես բոլոր սրտանց սիրել զԿրիստոս, կըսէ Թոմա գեմբացին. կուզես քու սիրտդ մեղքերէն մաքրել, ու ամեն առաքինութիւններով զարդարել. կուզես սատանային դէմ փառաւոր յաղթութիւններ ընել, ու վշտաց ու նեղութեանց մէջ մեծամեծ մխիթարութիւններ ունենալ. կուզես աղօթասիրութեան մէջ առաջ երթալ, մինչև՛ի մահ Աստուծոյ չնորհին մէջ յարատեւել, սրբութեամբ մեռնիլ, ու յաւիտեան երկինքը թագաւորել, քեզի ունակութիւն ըրէ Կրիստոսի կեանքն ու մահը մտածել։ Ծածկեալ գանձըն է Կրիստոսի չարչարանքը, Աստուծոյ ամենէն մեծ չնորհքները հոն կը գտնես. ամեն առաքինու-

տերն ալ սիրով կը բորբոքեն։ Ամեն օրուան փորձն ալ աս խօսքը կը հաստատէ. կը տեսնանք որ մէկը անանկ առաջ չերթար Աստուծոյ սիրոյն մէջ, ինչպէս անոնք որ միշտ կը մտածեն Կրիստոսի կեանքը ու քաշած չարչարանքները։ Կարելի բան է չիսկրել զԿրիստոս, տեսնելով որ ինքը մեր սիրտը՝ի սէր չարժելու համար մտուրի մը մէջ ձներ է, ու երեսուն տարի անձանօթ ու աղքատ կեանք անցընելէնետքը, իրեք տարի ալ նեղութիւն նախատինք ու չարչարանք քաշելով մեզի համար մեռեր է։ Չէ, ասիկայ կարելի չէ. ամեն սուրբերը անանկ աղէկ հասկըցան աս ճշմարտութիւնն որ, իրենց ամենէն քաղցր զբօսանքը՝ Կրիստոսի վարքը մտածելն եղաւ, ու ասոր այն աստի-

թիւն, ամեն կատարելութիւն, ամեն սրբութիւն, Քրիստոսի չարչարանացը մէջ կը բովանդակին. որչափ մտածես այնչափ աւելի մխիթարութիւն ու քաղցրութիւն կիմանաս անոնցմով. արցունքի աղբիւր են անոնք, ու Աստուծոյ սիրոյն վառարան: Երանի՛ անոնց որ աս աղբիւրը՝ աս վառարանը կը դիմեն:

Աստուած յայտնեց սրբուհի Ճելթրուտին, որ Յիսուսի խաչելութեան ջերմեռանդ սըրտով ամեն մէկ նայելուն, իր ողորմութիւնը կը շարժէր: Ասիկայ խրատ ըլլայ մեզի ստէպ մտածելու Քրիստոսի չարչարանքը, որ մեր սիրոյն համար քաշեց: Զեռքէս եկածին չափ օգնելու համար անոնց՝ որ Քրիստոսի սիրոյն մէջ կուզեն առաջ երթալ, ջանացայ աս գըրքիս մէջ սուրբ գրքին խօսքերովը բացատրել Քրիստոսի մեր վրայ ունեցած գութը, ու ինչ որ մեր սիրտը շարժելու համար ըրաւ՝ որ զինքը սիրենք: Ասով կը յորդորուինք ալ իրեն փառք տալու, ու զղջալու ըրած ապերախտութիւններնուս վրայ: Սուրբ Օգոստինոսին աղօթքը ընենք հոս:

✠ Յիսուս փրկիչ իմ, տպաւորէ իմ ողորմելի սրտիս մէջ քու վէրքերդ, որպէս զի անոնցմով մտածեմ միշտ քու ցաւդ ու քու սէրդ: Քու ցաւովդ սորվիմ համբերել սիրով ինչ վիշտ որ ինծի խրկելու ըլլաս՝ քու սիրովդ միշտ յորդորուիմ սիրել զքեզ, ու քու սիրոյդ համար ամեն ուրիշ սէր մէկ դի դնել:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ.

Պէտք է որ մենք մեզի յաղթենք:

Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր տէր, մտցէ յարքայութիւն երկնից, այլ որ առնէ զկամս Հօր իմոյ, որ յերկինսն է: Ասիկայ Քրիստոսի խօսքն է. սուրբ Յովհաննէս առաքեալն ալ կըսէ. Մի՛ բանիւք և լեզուօք սիրեսցուք, այլ արդեամբք և ճըշմարտութեամբ: Հերիք չէ ստէպ ներգործութի՛ սիրոյ ընել առ Աստուած, կը սիրեմ զքեզ ըսել, այլ պէտք է որ մեր սէրը գործքով ցուցընենք: Պարապ տեղը չի խաբուինք, Աստուծոյ սէրը առաջադրութիւններ ընելու վրայ չէ՝ որ զինքը սիրենք, որ իրեն ծառայելու հաւատարիմ ըլլանք, և ոչ անոր վրայ՝ որ ասա մտածութիւններով վերանանք, սիրտերնիս շարժի, աչքերնէս արցունք գայ. ասոնց նման բաներու վրայ չէ Աստուծոյ սէրը. այլ իր կամքը՝ իր ուզածը ընելնուս վրայ: Աստուծոյ կամքը ասա է որ՝ սուրբ ըլլանք. Պօղոս առաքեալին խօսքն է. Այս են կամքն Աստուծոյ, սրբութիւն ձեր. պէտք է սուրբ ըլլալու ջանանք. անոր համար ալ՝ պէտք է հաւատարիմ ըլլանք թէ՛ իրեն, և թէ՛ իր սուրբ եկեղեցւոյն ամեն պատուիրանքները պահելու: Ամեն պատուիրանքները կըսեմ, Յակոբոս առաքեալին ըսածին պէս. Որ ոք զամենայն օրէնսն պահիցէ, և միով իւիք ինչ գթիցէ, եղև ամենայն օրինացն պարտապան:

Բարեպաշտներուն օգնելու ու դիւրացընելու համար՝ որ իրաւցընէ գործքով ալ սիրեն զԱստուած, ասա գրքիս ամեն մտածականին ետևէն առաջադրութիւննիս գործադրելու համառօտ կերպը կը դնեմ. անով կիմանան սուրբ ըլլալու գաղտնիքը, որ է մարդուս ինքն իրեն յաղթելը ամեն բանի մէջ. չէ թէ ուրիշներուն հաճոյ ըլլալու համար, այլ միայն Աստուծոյ սիրոյն: Սուրբ Իգնատիոսին բերանը միշտ ասա էր. «Յաղթէ քեզի.» Սուրբ Օգոստինոսն ալ կըսէր. «Սիրէ զԱստուած, ու ինչ որ

կուզես ըրէ· վասն զի թէ որ իրաւ
ցընէ Աստուծոյ սէրը սրտիդ մէջը
ունիս, սրտիդ զգացմանը համեմատ
կըլլան քու գործքերդ ալ»: Խնդրէ
միշտ Աստուծմէ սա սէրը, այսինքն
գործքով սիրելու զինքը· միտքդ դիր
որ քուն սրբութիւնը մարդուս իր
պակասութիւնները ջնտկելուն վրայ
է, չէ թէ հոգեւոր միխիթարութիւն
ներ ունենալուն: Աստուծոյ համար
համբերէ, Աստուծոյ համար ըրէ
գործքերդ, ամեն բանի մէջ Աստու
ծոյ կամքը փնտրէ· սա է ճշմարիտ
աստուածսիրութիւն:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆԸ ՎՐԱՅ

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ա.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԱՐԴ ԵՂԱՒ ՄԵԶԻ ԻՄԱՑԸ-
ՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՐ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ
ՍԷՐԸ, ՈՒ ԶՄԵԶ ՍՏԻՊԵԼՈՒ ՈՐ
ՄԵՆՔ ԱԼ ԶԻՆՔԸ ՍԻՐԵՆՔ:

Քրիստոս սիրեաց զմեզ, և մատնեաց զանձն
իւր վասն մեր: ԵՓԵՍ. Ե. 2:

Աստուած մարդկանց սիրտը իրեն ձգելու համար՝ բարիք չիթողուց որ չընէ իրենց. բայց անոնք չէ թէ միայն չիճանչցան իր բարերարութիւնները, ու իր սիրոյն սէր չիհատուցին, այլ և ոչ ուզեցին զինքը իրենց տէր ճանչնալ. կուռքերը Աստուծոյ տեղը դրին, քարի ու փայ-

տի երկրպագութիւն ըրին, ու ամենէն անարդ արարածները պաշտեցին: Հազիւ աշխրքիս մէկ պզտի անկիւնը, այսինքն հրէաստան՝ որն որ Աստուած ընտրեր էր իրեն ժողովուրդ, կըպաշտէր զինքը. ան ալ՝ աւելի վախէն քան թէ զինքը սիրելէն: Բայց որովհետև Աստուած կուզէ որ աւելի սիրենք զինքը քան թէ վախնանք իրմէն, մեզի պէս մարդ եղաւ, ու մեզի հետ բնակեցաւ. Եբանն մարմին եղև, և բնակեաց 'ի մեզ: Երկրի վրայ աղքատ՝ աշխատաւոր ու հասարակ մարդու մը կեանք անցուց, անողորմ ու նախատական մահ մը յանձն առաւ. ինչո՞ւ. որպէս զի վրանիս ունեցած անհուն սէրը յայտնէ մեզի, ու մեր սիրտը շահի: Տարակոյս չիկայ. իր մսուրի մը մէջ ծնանիլը ու խաչի վրայ մեռնիլը ուրիշ բանի համար չէր, կուզէր իմացընել մեզի որչափ զմեզ

կըսիրէ, ու որչափ կուզէ որ մենք ալ զինքը սիրենք. Սիրեաց զմեզ, և մատնեաց զանձն իւր վասն մեր:

Ի՛նչ պիտոր ըլլար մեր վիճակը՝ Ադամայ մեղանչելէն ետքը, թէ որ չուզէր Քրիստոս իր անգին արիւնովը զմեզ գնել: Խե՛ղճ բան. պիտոր մնայինք առանց օգնութեան, գերի մեր կիրքերուն, մեղքերու մէջ թաթղըւած, ու թշուառ կեանք մը պիտոր ունենայինք: Աստուծոյ բարկութեանը տակը ինկած, ամենևին ուրախութիւն մը պիտոր չունենայինք՝ արքայութեան քաղցր յուսովը. սրտի քաղցր խաղաղութեան ճաշակը պիտոր չառնուինք, որն որ մաքուր խղճմտանքէն առաջ կուգայ: Ողորմելի պիտոր ըլլայինք՝ միշտ կիրքերնուս հետ իյնալով ելլելով, միշտ մեր ու ընկերներնուս հետ կռուելով. կեանքերնիս անիծէինք պիտոր. ու աշխրքէս՝ որ մեր հա-

ռաչանացը ու արտասուաց տեղը պիտոր ըլլար՝ չելլէինք պիտոր, բայց դժոխքին յաւիտենական փոսը իյնալու համար. Ի՛նչ ողորմելի վիճակ: Քրիստոս եղաւ մեր բախտը. իր բարութիւնն ու անհուն ողորմութիւնը մեր խեղճութեանը վրայ՚ի գութ շարժեցաւ. որչափ ալ մենք իրմէն ապաստամբեր էինք, ինքը ուզեց խալըսել զմեզ սատանային գերութենէն: Թէ որ ասանկ ըրած չըլլար, ու զմեզ թողուցած ըլլար սատանային ձեռքը՝ դժոխքի գերի, ինչպէս որ արժանի էինք, ոչ իր մեծութենէն և ոչ իր երանութենէն բան մը կը պակսէր: Բայց ինքը իր մարդասիրութենէն շարժեալ՝ մեզի երկինքին դուռը բացաւ, ամեն աշխատանք ու չարչարանք յանձն առած, կարծես որ իր երջանկութիւնը մերինէն կըկախուէր: Կրնար ալ փրկել զմեզ առանց աշխատանքի, առանց

չարչարուելու, բայց չըրաւ. ուզեց իր մահուամբը խալըսել զմեզ յաւիտենական մահուանէ. Թէ՛ և ուրիշ շատ կերպով կրնար փըրկել զմեզ, ուզեց որ ամենէն անարգական ու աշխատալի կերպովը զմեզ փրկէ, որպէս զի աւելի երախտապարտ ըլլանք իրեն, ու աւելի սիրենք զինքը: Իր մէկ աղօթքը, կաթիլ մը արցունքը, կաթիլ մը արիւնը, հերիք էր արքայութեան դուռը մեզի բանալու. «անանկ է, կըսէ սուրբ Ոսկեբերան, իր արցունքին մէկ կաթիլը հերիք էր զմեզ փրկելու, բայց հերիք չէր իր մեր վրայ ունեցած սէրը ցուցընելու»: Ուստի իր մարդասիրութեանը մեծ ապացոյց մը տալու ու զմեզ աւելի պարտըկան ընելու համար որ զինքը սիրենք, իր ձեռքը ըլլալով զմեզ փրկելու կերպին ընտրութիւնը, աւելի ընտրեց անարգանքը քան զպատիւը, ու աղքատ

ցաւալից ու նախատական կեանք մը յանձն առաւ, քան թէ հանգիստ ու պատուաւոր կեանք մը. Փոխանակ ուրախութեան՝ որ նմա առաջի կայր, յանձն էառ ըղձալին, արհամարհեաց պատիժն:

Ա՛ս է Աստուծոյ մեզի հասնելը ըրածը, այսչափ կըսիրէ զմեզ: Իսկ մենք ապերախտութենէ ուրիշ բան մը ըրած չունինք: Ինքը մեզի ողորմեցաւ. պահ մը ետ չդարձաւ ողորմութենէն եւ գնաւ, ինքը զինքը մեզի տուաւ, զոհ եղաւ մեզի համար, մարդ եղաւ՝ մեր սիրտը շահելու համար, ու մեր սիրտը դեռ չհրաժարիր զինքը սիրելու: Չարմանք է. մէկը մեզի սիրոյ նշան մը որ տայ, զինքը մէկէն կը սիրենք. ինչ կ՚ըսեմ մէկը. ընիկ մըն ալ մեզի սէր որ ցուցընէ, կը սիրենք զինքը. իսկ առ Աստուած, որ այսչափ բարերարութիւն ըրեր է մեզի ու կ՚ընէ, անդադար ընդդէմ ենք: Մէկը մեզի սիրելի խօսք մը որ ըսէ, անուշ նայուածք մը ընէ, ժպտի երեսնուս, շնորհակալ կ՚ըլլանք. իսկ առ Աստուած, որ իր սիրոյն ու բոլոր կարողութեանը ու խնայասիրութեանը գանձը բացեր է մեզի, սիրտերնիս չհրաժիր: Տէր ողորմեա, աս ինչ այլանդակ ապերախտութիւն է մեր ըրածը. ուրեմն ա՛նկ գթած հօր մը անհուն սիրոյն միշտ անզգա՛յ ու ապերախտ պիտոր ըլլանք:

✠ Ձէ, Յիսուս փրկիչ եմ, չէ. ասկէց ետքը չի պիտոր ըլլամ ապերախտ՝ ինչպէս որ ինչուան հիմայ եղայ. այլ ընդ հակառակին կուզեմ բոլոր սրտանց սիրել զքեզ: Ո՛ւր էր թէ այն աերն որ զքեզ չարժեց ինծի համար պողպօթայ լեռան վրայ մեռնիլ, անանկ ըներ որ ես ալ մեռնէի աշխարքիս ամեն ցանկութեանցը. ուր էր որ այն սուրբ հուրն

որ եկար փոըննկցընելու երկրիս վրայ, այրեր ու մաշէր սրտիս ամեն աշխարհային բաղձանքները։ Հազար անէծք այն անարժան զուարճութիւններուն, որ քու չարչարանացդ պատճառ եղան. սրտանց կը ցաւիմ ղքեզ վշտացընելուս համար, վերկինչ իմ ամենասիրելի. ասկէց ետքը մեռնիմ, քան թէ թեթև կերպով մըն ալ կամացդ դէմ ընեմ. ու ջանամ որչափ որ ձեռքէս կուգայ՝ քեզի հաճոյ ըլլալ։ Դուն ինծի համար քան մը չխնայեցիր, ես ալ ասկէց ետքը քան մը չխնայեմ քեզի համար. դուն բոլորովին սիրեցիր զիս, ես ալ ղքեզ սիրեմ բոլորովին։ Կը սիրեմ ղքեզ միակ բարութիւն իմ, սէր իմ, կեանք, ամենայն ինչ իմ, կը սիրեմ ղքեզ. ու կը խնդրեմ քեզմէն բարեգութ վերկինչ, տուր ինծի որ սիրեմ ղքեզ որչափ որ ուզումեն ա-րարած մը կրնայ սիրել ղքեզ. տուր

որ մինչև ետքի շունչս ու յաւիտեան սիրեմ ղքեզ. Եղիցի եղիցի։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Մէկ հոգիի գործէրնէն՝ ըր էրկնըրնէան գործէը պէտըր ըլլայ։

Ո՛վ հաւատացեալ, որ աս գիրքս կըկարդաս, աղէկ մը մտածէ հոգւոյդ փրկութեը ամենահարկաւոր գործքը. ասոր եռևէն պէտք է միշտ ըլլաս, աս պիտոր ըլլայ առջի գործդ։ Աչխատէ որչափ որ կրնաս հարըստանալ, պանձ դիզէը բայց ինչ օգուտ թէ որ հոգիդ կորսընցընես. աշխարքիս զուարճութեանց եռևէն ելիր, վարդ պատիւ իշխանութիւն փնտրէ, բանէ մը մի զրկեր զդայարանքներդ, ուզածդ ըրէ, հանգիստդ նայէ. բայց ետքը ետքը ինչ կրմնայ ձեռքդ, դատապարտուելու որ ըլլաս։ Քանի մը օրէն աշխարքս ալ, հարստութիւնդ ալ, զուարճու-

թիւններդ ալ, իշխանութիւնդ ալ ամեն բան կ'անցնի. ի՞նչ պիտոր մտածես ան ատենը ատոնց վրայ, հոգիդ որ թշուառաբար կորսընցընես: Կը խնդրեմ, աղէկ մտածէ հոգւոյդ փրկութեանը միակ ու ամենահարկաւոր գործքը. քննէ որ ի՞նչ վիճակի մէջ է հոգիդ. թէ որ ինչուան հիմայ փրկութեանդ փոյթ չես ունեցեր, դեռ ատեն ունիս սկսելու, շուտ ըրէ, կարգի դիր խղճմտանքդ: Թէ որ Աստուծոյ ողորմութեամբը ծանր մեղք մը չունիս, ջանա հարստացընել հոգիդ բարեգործութեամբ, ու զարդարել առաքինութեամբ. աս օրւընէ ձեռք զարկ. յիշէ միշտ Քրիստոսի ըսածը. Զի՞նչ օգտիցի մարդ թէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի, և զանձն իւր տուժեսցէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ: Մտքէդ չելլայ Քրիստոսի աս խօսքը. ու խնդրէ իրմէն՝ որ աս խօսքին նշանակութիւնը աղէկ մը ըմբըռնել տայ քեզի. աղէկ մը որ հասկընաս աս խօսքը, սիրտդ կըշարժի, աշխըքիս ամեն բաներուն ունայն ու ոչինչ ըլլալը կիմանաս, ու

սրբութեան ետևէ կըլլաս: Իսկ թէ որ արդէն ետևէ ես, ի՞նչ ուրախութիւն Յիսուսի սրտին, ի՞նչ հանդարտութիւն քու սրտիդ, ի՞նչ քաղցր յոյս կըզգաս սրտիդ մէջ՝ օր մը իրեն հետ երկինքը թագաւորելու: Սկսէ ուրեմն ո՛վ հաւատացեալ, սկսէ, Քրիստոս հետդ է, իր զաւկըներէն մէկը ձեռքէ չիձգեր, սիրտ կուտայ իրենց, կօգնէ անոնց տկարութեանը. վստահ եղիր որ փրկութեան կը հասնիս:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Բ.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵԶԻ ՑՈՒՑՈՒՑԱԾ ՍԷՐԸ, ԻՐ ՄԻԱԾԻՆ ՈՐԴԻՆ ԱՇԽԱՐՔ ԽՐԿԵԼՈՎ:

Այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչև զորդին իւր միածին էտ: ՅՈՀ. Գ. 16:

Ո՛րչափ խորունկ է աս խօսքիս իմաստը. պզտի բառ մըն է այնպէս ըսածը, բայց խելքէ մտքէ վեր նշանակութիւն ունի. վասն զի կը նշանակէ Աստուծոյ մեր վրայ ունեցած սիրոյն մեծութիւնն, որ՝ չէ թէ իր ծառաներէն մէկը տուաւ մեզի, չէ թէ հրեշտակ մը, այլ իր միածին որդին, կըսէ սուրբ Ոսկեբերանը. իր անմեղ որդին դատապարտեց 'ի

մահ, մեզի պէս յանցաւորները փրկելու համար: Ո՛վ կրնար ասանկ անհուն գանձ մը տալ, բայց միայն Աստուած՝ որուն ողորմութիւնը անչափ է. ո՛րչափ պէտք է օրհնենք Աստուծոյ ողորմութիւնը. մեռած էինք մեր մեղքովը, ու հոգևոր կեանքէն զրկուած. Քրիստոս իր մահուամբը մեզի յարութիւն առնել տուաւ. ողորմելի էինք տգեղ ու գարշելի. Աստուած Քրիստոսի ձեռքովը զմեզ գեղեցկացուց ու իրեն սիրելի ըրաւ: Չէ թէ միայն մեղքէն խալըսեց զմեզ, այլ և ամեն հոգևոր օրհնութիւն տուաւ մեզի, ինչպէս առաքեալը կըսէ. Օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգևոր օրհնութեամբ յերկնաւորս'ի Քրիստոս: Խելք չիհասնելու սէր ու գթութիւն. գերի մը ազատելու համար՝ իր միածին որդին տալ:

Աղէկ խորը մտնենք աս խօսքին. զորդին իւր միածին էտ: Հրեշտակնե-

րուն չիտրուեցաւ Քրիստոս, անոնց համար մարդ չեղաւ, մեզի տրուեցաւ ասս անգին պարգեւը, մեզի համար անարատ կուսէն ծնաւ. Մանուկ ծնաւ մեզ, որդի տուաւ մեզ: Մերն է Քրիստոս, իրմով է որ ունինք ամեն գանձ ու ամեն բարիք: Բայց խիստ քիչ կը ճանչնանք Աստուծոյ մեզի ըրած բարիքը՝ իր որդին տալովը մեզի. խիստ քիչ կըմտածենք Քրիստոսի մարդեղութեամբը մեզի եղած բարիքը: Անանկ մեծ են ասոնք, որ Ադամայ մեղքը կերպով մը ուրախալի կընեն մեզի. վասն զի ինչ որ Ադամ իր մեղօքը մեզի կորսընցընել տուաւ, անկէց շատ աւելի բարիք ունեցանք Քրիստոսի մարդեղութեամբը. Պօղոս առաքեալին խօսքն է. Ոչ որպէս յանցանքն, նոյնպէս և շնորհքն... շնորհքն Աստուծոյ և պարգեւքն՝ շնորհօք միոյն մարդոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի բազումս առաւելաւ:

Քրիստոս սամարացի կնոջը ըսաւ որ. Եթէ գիտէիր դու ղպարգեւսն Աստուծոյ, և ո՛է որ ասէդ ցքէզ՝ թէ տուր ինչ ըմպել, դու արդեօք խնդրէիր 'ի նմանէ: Ասս խօսքը քեզի ալ կըսէ ո՛վ հոգի իմ. Թէ որ գիտնայիր Յիսուսին ո՛վ ըլլալը, կիմանայիր անիկայ քեզի տուողին քու վրադ ունեցած սիրոյն մեծութիւնը: Թէ որ գիտնայիր Յիսուսին ո՛վ ըլլալը, ու իր մարդեղութեամբը քեզի ի՞նչ արժանաւորութիւն տալը, կ՚իմանայիր ի՞նչ սէր՝ ի՞նչ երախտագիտութիւն պէտք է ունենաս ասանկ գերազանց պարգեւը քեզի տուողին: Անոր համար կըսէ սուրբ Օգոստինոս. «Տէր իմ, քեզի ապերախտ եղողը զինքը ստեղծելուդ համար՝ թէ որ դժոխքի արժանի է, նոր դժոխք մը պէտք կ՚ըլլայ անոր՝ որ ապերախտ կըլլայ քեզի զինքը փրկելուդ համար»: Հայրն Աւիլա երբոր Աստուծոյ ը-

րած մասնաւոր շնորքի մը համար կը
լսէր որ ոմանք զարմանալով կը խօ-
սէին, կըսէր. « Ատոր համար այդ-
չափ զարմանալու չէ, այլ աւելի անոր
համար որ Աստուած անանկ սիրեց
զմարդիկ՝ ինչուան իր միածին որ-
դին տուաւ իրենց »:

✠ Հայր երկնաւոր, փառք կու-
տամ քեզի՝ որ քու որդիդ ինծի փըր-
կիչ տուիր. քեզի ալ փառք կու տամ
փրկիչ իմ, որ այդչափ սիրով ու
այդչափ չարչարանօք զիս փրկեցիր:
Ի՞նչ պիտոր ըլլար իմ վիճակս՝ այս-
չափ մեղքերու մէջ խնալէս ետքը,
Թէ որ ինծի համար մեռած չըլլայիր.
վա՛յ ինձ, անօրէնութիւնք իմ բա-
զում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ:
Այսչափ ատեն քեզի դէմ մեղան-
չելով անցուցի. վա՛յ ինձ, զի ընդ եր-
կար եղև պանդխտութիւն իմ: Ին-
չո՛ւ մկրտուածիս պէս չիմեռայ. ո՛ւր
էր Թէ մեռած ըլլայի քան Թէ քե-

զի դէմ մեղանչած. ափսո՛ս եղածը
եղաւ. Կը խնդրեմ քեզմէ Յիսուս
փրկիչ իմ, մասնակից ըրէ զիս այն
ատելութեանն որ բոլոր կենացդ մէջ
ունեցար մեղաց դէմ, Թողութիւն
տուր ինծի: Բայց Թողութիւն տալդ
չի բաւեր, քու սէրդ ալ կը խըն-
դրեմ, վասն զի արժանի ես անհուն
սիրոյն, տուր ինծի ուրեմն որ զքեզ
սիրեմ: Դուն զիս մինչև 'ի մահ սի-
րեցիր, ես ալ զքեզ մինչև 'ի մահ
կ'ուզեմ սիրել. կը սիրեմ զքեզ բա-
րութիւն անհուն, բոլոր սրտանց
կը սիրեմ. ինծմէն աւելի կը սիրեմ,
բոլոր սրտիս բաղձանքը քու վրադ
կը դնեմ. օգնէ ինծի, մի՛ Թողուր որ
նորէն առջինին պէս ապերախտ ըլ-
լամ քեզի. Ճանչցուր ինծի ինչ որ
կուզես որ ընեմ, վասն զի միտքս
դրեր եմ քու շնորքովդ ընելու ինչ
որ կուզես որ ընեմ: Իրաւցընէ կը-
բաղձամ սիրել զքեզ միշտ, ո՛վ իմ

գանձս, իմ կեանքս, իմ սէրս, իմ ամեն բանս. Ամէն:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Պզտի պակասութիւններէն վախնալու է:

Հոգևոր կենաց համար ամենահարկաւոր է, ու ամեն բարեպաշտ մարդ պէտք է աղէկ մտածէ սուրբ գրքին այն խօսքն որ կըսէ. Որ անարգէ ղսակաւս, փոքր փոքր կործանէսցի: Ով որ պզտի պակսութիւնները բանի տեղ չիդներ, կամաց կամաց մեծին մէջն ալ կ'իյնայ, գրեթէ առանց զգալու. այսօր պզտի սուտ մը կը զուրցէ, թեթև մեղք է ըսելով. վաղը աւելի մեծ պակսութիւն մը կընէ, ինչուան ծանր մեղքի մը մէջ կիյնայ: Վախցիր պզտի բաներէն, վախցիր թեթև պակսութիւններէն, ատոնք ծանրերէն աւելի վտանգաւոր են: « Կրնամ ըսել, կ'ըսէ սուրբ

Ոսկեբերանը, թէ և չըսելու խօսք մը երևայ, որ երբեմն աւելի ջանալու է թեթև մեղքերէն փախչելու քան թէ ծանր մեղքերէն. վասն զի ծանր մեղքերը ինք իրեն սոսկում մը կը բերեն, իսկ թեթևներուն դիւրաւ կընտանենանք, ու բանի տեղ չիդնելով զանոնք՝ չենք ջանար ուղղելու զմեզ, ու մեր անհոգութեամբը քիչ ատենէն անանկ կըմեծնան անոնք՝ որ ալ չենք կրնար ետ կենալ անոնցմէ »: Նորէն կըսեմ, վախցիր պզտի պակսութիւններէն ու զգուշացիր. վասն զի որչափ ալ պզտի երևնան, մեր արարչին դէմ են. զգուշացիր անոնցմէ, վասն զի գաղջութեան մէջ կը ձգեն զքեզ. վախցիր ու զգուշացիր թեթև պակսութիւններէն. վասն զի Քրիստոս տէրն մեր կըսէ. Որ 'ի փոքուն հաւատարիմ է. և 'ի բազմին հաւատարիմ է. և որ 'ի փոքուն անիրաւ է, և 'ի բազմին անիրաւ է: Այս օրդ անանկ անցուր, որ կարենաս իրիկուան ըսել քու փրկչիդ. ✠ Տէր իմ, քու շնորքովդ կամաւոր պակսութիւն մը չըրի

այսօր, փառք քեզ, վասն զի դուն ինծի օգնեցիր. Ներէ տկարութեանէս առաջ եկած պակասութեանցս. վաղը կը ջանամ աւելի աղէկ անցընելու:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Գ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՐ ՍՈՒՐԲ ԱՐԻՒՆԸ ԹԱՓԵԼՈՎ ԶՄԵԶ ԱՐԺԱՆԻ ԸՐԱՒ ՄԵՂԱՑ ԹՈՂՈՒԹԵԱՆ:

Ոչ արեամբ նոխազաց և զուարակաց, այլ իւրով արեամբն էմուտ միանգամ 'ի սրբութիւնսն՝ յաւիտենականս գտեալ զիրկութիւն: ԵԲՐ. Թ. 12:

Հին օրէնքին զոհերուն բոլորն ալ ի՞նչ կաժէին՝ որ մեզի Աստուծոյ շնորքը կարենային տալ. անոնք իրենցմէ աժէք մը չունէին, այլ պակասաւոր ու տկար ծէսեր էին, ու չէին կրնար վերցընել այն արգելքն որ մեղքը մեր ու Աստուծոյ մէջը դրեր էր: Ուրեմն ո՛վ կրնար Աստուծոյ շնորքը մեզի նորէն տալ. մարդկանցմէ՞ մէկը. Բայց ամենքս ալ որդիք

բարկութեան էինք, ինչպէս առա-
քեալը կըսէ. մէկը որ թշնամի Ա-
ստուծոյ ծնած է, չիկրնար իրմով
գործք մը ընել որ Աստուծոյ հաճոյ
ըլլայ, վասն զի Աստուած իր թշնա-
մեաց ծառայութենէն չախորժիր:
Հրեշտակներէն մէկը. Բայց հրեշտա-
կը սոսկ արարած մըն է իր արդիւնքը
չափաւոր, իսկ մարդուս մեղքովը
Աստուծոյ դէմ եղած նախատինքը
անչափ: Ուրեմն Աստուած միայն
կրնար արդիւնաւորել մեր մեղացը
թողութիւն ու յաւիտենական կեանք,
անանկ է, Քրիստոս միայն՝ այսինքն
որդին Աստուծոյ մեր բնութիւնը
առնելով՝ կրնար ընել, ինչ որ ուրիշ
մը չէր կրնար ամենևին: Ինչպէս որ
իրեն անարժան չէր սեպած իր ձեռ-
քովը զմեզ ստեղծել, ասանկ ալ
անարժան չիսեպեց իրմով զմեզ
փրկելը: Իրեն մեր վրայ ունեցած
սէրը չիթողուց որ ուրիշի ձեռքով

ընէ մեզի աս բարիքը. վասն զի թէ
որ զմեզ ստեղծելը ու մեզի աս կեան-
քը միայն տալը հերիք սեպէր, ու
հրեշտակներէն մէկուն յանձնէր մե-
զի համար արդիւնաւորել յաւիտե-
նական կեանքը՝ որ շատ աւելի
մեծ է քան զժամանակաւորը, աւե-
լի արժանաւոր բան մը ընդունած
կըլլայինք հրեշտակէ մը քան ինչ որ
Աստուծմէ ընդունած էինք: Բայց
ինչպէս որ ինքը Եսայի մարգարէին
բերնովը ըսաւ՝ Զփառս իմ այլում
ոչ տաց, ոչ իր փառքը և ոչ իր
մարդասիրութիւնը թողուցին որ
մեր փրկագործութիւնը արարածի
մը յանձնէ. ուստի չէ թէ միայն աս
կեանքս ինքը տուաւ մեզի՝ զմեզ
ստեղծելովը, այլ ուզեց որ մէկալ
կեանքն ալ ինքը տայ մեզի՝ զմեզ
փրկելովը. որպէս զի մեր սէրը իր
վրայ միայն ըլլայ, ուրիշը մասնա-
կից չըլլայ անոր: Աս է ամենևին

սուրբ Օդոստինոսին ըսածը. « Աս-
» տուած ինչպէս որ ինքը մեր ստեղ-
» ծողն էր, ուզեց մեր փրկիչն ալ ին-
» քը ըլլալ, որպէս զի մեր սէրը ըս-
» տեղծողին ու փրկողին մէջ չիբաժ-
» նուի»: Սուրբն Բեռնարդոս ալ կը-
սէ. « Ո՛վ մարդ, ճանչցիր հոգւոյդ
» արժանաւորութիւնը ու ազնուա-
» կանութիւնը, ատ հոգին որ դուն
» տղմի մէջ կը քաշկըռտես, ատ հո-
» գին որ դուն մարմնոյդ կը զոհես,
» գիտե՞ս Աստուած ի՞նչ աժեցուց,
» գիտես որ բոլոր աշխըրքէս աւելի
» կաժէ քու հոգիդ: Թէ որ չես գի-
» տեր, Աստուծմէ սորվէ՝ որ իր
» կեանքը անոր համար տուաւ,
» ու բոլոր աշխըրքիս, ու հազար
» աշխարքներու հետ չի փոխեր
» քու հոգիդ »: Կիմանա՞ս հիմայ ինչ
մեծ յանցանք է հոգիդ մեղքերով
աղտոտելդ:

Ուրեմն թէ և հրեշտակ մը կարե-

նար հատուցում ընել Աստուծոյ
արդարութեանը ու զմեզ փրկել,
Աստուած չէր յանձներ անոր՝ ինչ-
պէս ալ որ չիյանձնեց՝ մեզի համար
երկինքը արդիւնաւորելը ու զմեզ
դժոխքէն խալըսելը, որպէս զի ցու-
ցընէ մեզի իր մեր վրայ ունեցած սի-
րոյն մեծութիւնը: Ո՛հ, ո՞վ կրնայ
պատմել որ Աստուած մեզի պէս
խեղճ ողորմելի արարածները ինչ-
պէս կըսիրէ. ինքը երկնի և երկրի
արարիչը ըլլալով, մեր սիրոյն համար
իր աթոռէն ինջաւ, մեզի պէս մարդ
եղաւ, մեր սիրոյն համար ախոռի
մը մէջ ծնաւ, ուզեց որ իր փափուկ
մարմինը հանդչելու համար քիչ մը
յարդէն ուրիշ անկողին մը չունե-
նայ, երեսուն տարի աղքատ հիւսան
մը խանութի մէջ անցուց՝ կտոր մը
սև հաց իր աշխատանօքը վաստըկե-
լու, ու իր ճակտին քրտինքովը ա-
պրելու համար. ուզեց որ իր ար-

եանը վերջին կաթիլն ալ թափէ մե-
զի համար, խաչին վրայ սոսկալի
չարչարանօք մեռնելով։ Պէտք է Յոբ
նահապետին հետ հիանալով ըսենք.
Տէր, ի՞նչ է մարդս՝ որ ուզեցիր զինքը
այսչափ մեծցընել։ Զի՞նչ է մարդ զի
մեծացուցեր զնա։ Բոլոր աշխրքիս
տէրը՝ որուն բան մը չիպակսիր, ու
ինքը իրեն բաւական է, մեր սէրը
կըփնտըռէ, ու իր կեանքը մեզի հա-
մար տալով՝ կը ստիպէ զմեզ զինքը
սիրելու։ Ի՞նչպէս կրնանք երախտա-
գէտ ըլլալ իր ասչափէ վեր մեր վրայ
ունեցած գթութեանը։ Սիրենք զին-
քը, սիրոյ հատուցումը ուրիշ բա-
նով չըլլար, սիրելով միայն կըլլայ.
մեր սիրտը իրեն տանք, որովհետև
այսչափ կուզէ զանիկայ. սրտեր-
նուս ամեն շարժմունքը՝ ամեն բաղ-
ձանքը՝ իրեն նուիրենք, առանց պզտի
բան մը մեզի պահելու։ Յիշենք որ
եթէ զմեզ ստեղծելուն համար պար-

տըկան ենք զմեզ բոլոր իրեն տա-
լու, շատ աւելի զմեզ փրկելուն հա-
մար ալ պարտըկան ենք։ Զմեզ
ստեղծելը խօսքով մը ըրաւ. Ասաց և
եղև, բայց զմեզ փրկելու համար
ինչե՞ր չիքաշեց։

✠ Յիսուս փրկիչ իմ, քու ոտքդ կը
դիմեմ, ընդունէ իմ խեղճ սիրտս՝
որ քեզի կընուիրեմ. վա՛խ որ մէկ
սիրտ մը միայն ունիմ զքեզ սիրելու.
Թէ որ ամեն մարդկանց սիրտն ալ
ունենայի, դարձեալ խիստ քիչ կըլ-
լար քեզի նուիրելու. ուրեմն ի՛նչ
մեծ ապերախտութիւն կըլլայ ը-
րածս, թէ որ մէկ ունեցած սիրտս
ալ ամբողջ չիտամ քեզի, ու արա-
րածոց մաս հանեմ անկէց։ Չէ չէ,
չըլլայ որ ասանկ ընեմ. դուն իմ
սիրտս ամբողջ կուզես, ու իրաւունք
ալ ունիս ամբողջ ուզելու. ուրեմն
քեզի կընուիրեմ, առանց բան մը
պահելու ուրիշին։ Թէ որ չիկարե-

նամ զանիկայ ամբողջ քեզի տալու, դուն առ, ու անանկ ըրէ՝ որ կարենամ ըսել. Ապրած սրտիդմով: Փրկիչ իմ, այն անարդ ու վշտալից կենացդ համար որ անցուցիր աշխարքիս վրայ, սուր ինձի ճշմարիտ խոնարհութիւն, որպէս զի սիրեմ համարակ ու անարդ կեանքը. սուր որ սիրով ընդունիմ հիւանդութիւն, նախատինք, հալածանք, նեղքին վրայ, ու ինչ խաչ որ ինձի կարկեւսուր միայն որ սիրեմ զքեզ, ու ինչ որ կուզես ըրէ ինձի: Ո՛վ սիրտ Յիսուսի, որ իմ սիրտս վառուելդ պարսպեցիր, վառէ իմ սիրտս քու բարեխնամ սիրովդ, զիս քեզիդ ալ ըրէ մեռնելէս առաջ: Կըսիրեմ զքեզ ամէն իմ Յիսուս, վասն զի արժանի ես ամենայն սիրոյ, ու այսչափ կըբաղձամ որ զքեզ սիրեմ. բոլոր սրտովս կըսիրեմ զքեզ, եւ ելլուստ աչքս քու վրադ. սուր որ քեզի հաճոյ

ըլլալու համար մահացընեմ միշտ իմ անկարգ կիրքերս, իմ ախորժակս, իմ հաճոյքս. սուր որ հրաժարիմ հանգիստ, դիւրութենէ ու մանաւանդ իմ կամքս փնտռելէն: Բարեգութ Յիսուս, լալով կըխնդրեմ, ամէն բան սուր ինձի, վասն զի ամէն բան նի կը կարօտիմ. աղքատ եմ, բայց մէյմը ողորմութեամբ որ նայիս ինձի՛ կը հարստանամ: Ո՛վ Յիսուս, ով բարեգութ Յիսուս, ողորմէ ինձի. սուրբ սատուածածնին, գորովալից մայր իմ, բարեխօսէ ինձի համար:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Դիպաւորուելէն Մոգրուելիէն:

Իմացար որ Քրիստոս ինչ մեծ բաներ ըրեր է քու սիրոյդ համար, ու քեզմէ դուն ամէնեւին բան մը չես ու-

ղեր ընել այսչափ սիրոյն փոխարէն։
Ինքը քեզմէ դժուարին ու կարգէ
դուրս բան չուզեր. ուղածը ասէ
որ քու ամեն օրուան ըրած գործ-
քերդ, որչափ որ կրնաս, աղէկ ը-
նես։ Քրիստոնէի մը ամեն օր ըրած
գործքերուն մէկ մասը բարեգոր-
ծութիւն է, մէկալ մասն ալ ան-
տարբեր գործքեր. ելլել, պառկիլ,
աղօթք ընել, պատարագ տեսնել,
այցելութիւններ ընել, աշխատիլ,
ժուռ գալ, կերակուր ուտել, քուն
ըլլալ, ու ասոնց նման գործքեր են՝
որոնցմով մարդուս կեանքը կանց-
նի։ Հիմայ՝ կուզէս սուրբ ըլլալ, հա-
ճոյ ըլլալ Քրիստոսի. ասա ամեն բա-
ները բոլորովին մաքուր դիտաւո-
րութեամբ ըրէ, միայն Աստուծոյ
հաճոյ ըլլալու համար։ Պօղոս ա-
ռաքեալին ըսածին պէս ըրէ. Եթէ
ուտիցէք, եթէ ըմպիցէք, եթէ զինչ և առ-
նիցէք, զամենայն ինչ 'ի փառս Աստուծոյ
արասջիք. ասանկ որ ընես. քիչ ա-
տենի մէջ բարձր կատարելութեան
կը հասնիս։ Թէ որ հոն հասնե-
լու համար պէտք ըլլար մեծամեծ

գործքեր ընել, վերանալ ու եր-
կինքը յափըշտակուիլ մտքով, կըր-
նայիր պատճառ բերել որ չես
կրնար ատանկ բարձր թռչել. Թէ որ
պէտք ըլլար որ ամեն օր խարազա-
նաբախութիւն ընէիր, մարմինդ ա-
րիւնոտէիր, չոր հացով ու ջրով ծո-
մապահութիւն ընէիր, միշտ հետե-
ւակ երթայիր, միշտ քուրջ ու խա-
րազն հագնէիր, կրնայիր ըսել որ
ատոնք ընելու ուժ չունիս։ Բայց
Քրիստոս քեզմէն ատ բաները չի-
պահանջեր, մինակ կուզէ որ ինչ որ
կընես՝ աղէկ ընես. ուրեմն թէ որ
մինչև հիմայ անփոյթ եղած ես
քու գործքերդ Աստուծոյ նուիրե-
լու, մանաւանդ ախորժած բա-
ներդ, սկսէ ասկէց ետքը իրեն նուի-
րել. Թէ որ աղօթքներդ պարկեշ-
տութեամբ մտադրութեամբ ու ջեր-
մեռանդութեամբ չես ըրած, սկսէ
ասկէց ետքը աւելի աղէկ ընելու։
Վաճառական մը իր առուտուրին
մէջ. մայր մը տանը բաները հոգալուն
մէջ, աշկերտ մը իր ուսմանը մէջ,
քիչ աշխատանօք կրնայ կատարե-

լութեան հասնիլ՝ ասանկ ընելու որ ըլլայ։ Շատ յանցաւոր կըլլաս՝ թէ որ ասանկ դիւրին կերպը չուզես բանեցընել Աստուծոյ հաճոյ ըլլալու համար, երբոր ինքը քու սիրոյդ ու քեզի երջանկութիւն պատրաստելու համար՝ ոչ իր փառքը, ոչ իր հանդիստը, և ոչ իր կեանքը խնայեց։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Դ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՐ ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆԻ ՑՈՒՑԸՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ Է ՈՐ ԱՇԽԱՐՔ ԵԿԱՒ։

Երեւեցաւ շնորհն Աստուծոյ ֆրկիչ ամենայն մարդկան. ՏԻՏ. Բ. 11։

Աստուած 'ի յաւիտենից սիրեր է զմեզ, ինչպէս որ ինքը կըսէ Երեմիա մարգարէին բերնովը. Սէր յաւիտենական սիրեցի զքեզ։ Բայց իր սէրը կարծես թէ ծածուկ մնացեր էր Քրիստոսի գալստենէն առաջ, ու իր մարդեղութեամբը երևցաւ։ Անկէց առաջ Աստուծոյ կարողութիւնը երևցեր էր՝ աշխարքս ստեղծելով. բայց երբոր Որդին Աստու-

ծոյ յանձն առաւ մարդ ըլլալը, ան ատեն երևցաւ իր մարդասիրութիւնը, յայտնի եղաւ որ զմեզ կը սիրէ եղեր։ Երբոր կըտեսնանք որ Քրիստոս անանկ աշխատալի ու վշտալի կեանք ունեցաւ, երբոր կը տեսնանք որ խաչին վրայ այնչափ չարչարանօք մեռաւ, անկէց մեծ անիրաւութիւն կրնա՞յ ըլլալ՝ տարակուսիլ իր մարդասիրութեանը վրայ։ Աստուած զմեզ կըսիրէ, տարակոյս չիկայ. ու զմեզ սիրելուն համար կուզէ որ մենք ալ զինքը սիրենք։

Կարելի բա՞ն է որ ապերախտ ըլլանք իրեն, կարելի բա՞ն է որ անզգայ ըլլանք մեր վրայ ունեցած սիրոյն։ Աղէկ մը մտածենք ի՞նչ խեղճութեան ու տկարութեան մէջ էր մեր հոգին, քանի որ Քրիստոս չէր եկած զմեզ փրկելու. մեղքի դերի եղած, 'ի մահ և 'ի դժոխս դատապարտուած. ու թէ որ Աստուած

իր արդարութեամբը զմեզ այն վիճակին մէջը թողուցած ըլլար՝ ինչպէս որ սատանաները թողուցեր է, չէինք կրնար իրեն դէմ բերան բանալ, ամենևին արժանի չէինք իր բարութեանը ու ողորմութեանը։ Մեղքը զմեզ դարշելի ըրած էր իր աչքին, ատելի եղած էինք իրեն. այսու ամենայնիւ գթացաւ վրանիս, երկինքէն ինջաւ, աշխարք եկաւ, ու մեզի համար խաչին վրայ մեռաւ՝ որպէս զի մեր վրայ ունեցած սէրը յայտնէ։ Աղքատ էինք, եկաւ որ հարստացընէ զմեզ. խաւարի մէջ ընկղմած էինք, եկաւ որ իր Աստուածային վարդապետութեամբը լուսաւորէ զմեզ. դժոխքին յաւիտենական տանջանացը դատապարտուած էինք, եկաւ որ արքայութեան դուռը բանայ մեզի, ու յաւիտենական երանութեան արժանի ընէ զմեզ. թշնամի էինք իրեն,

եկաւ որ հաշտուի մեզի հետ, ու զմեզ իրեն մտերիմ բարեկամ ընէ: Առտուած մեզի այսչափ սէր ցուցուց երբոր մենք իրեն թշնամի էինք, ինքը նախ սիրեց զմեզ, ուրեմն մենք ալ բոլոր սրտանց սիրենք զինքը: Սիրեցուած պԱստուածդ, ըսած պի նանախ սիրեցի զքեզ: Ամէնց արդար ու իրաւացի ինչ կրնայ ըլլալ:

Պօղոս առաքեալին խօսքն է. Քրիստոս ՚ի վէրայ ամենեցուն մեռաւ, պի որ կեն. դանիքն իրեն՝մ՚ անյանոյ իրեն կենդանիք, այլ այնմ՚որ ՚ի վէրայ նոցայն մեռաւ: Կրնանք ատ մեկնաբանեան խօսքը մեր վրայ հատուածել որ ինչուան հիմայ Քրիստոսի համար ապրած ըլլանք. կըսնանք ըսել որ ամեն գործքերնիս իր սիրոյն համար ըրած ըլլանք: Ախտա, Թերևս և ոչ օր մը, և ոչ ժամ մը, իրեն համար ապրած ենք. ինչ ամօթալի բան. Առտուած ամեն բան ըրած է մեր սիրոյն համար, ու մենք

բան մը չենք ըրած իրեն համար: Ուրեմն ատ օրըննէ սկըսինք զինքը սիրել, ու Քրիստոսի համար միայն ապրիլ. Քրիստոսի համար ապրիլը՝ ամեն բանի մէջ իր սուրբ կամքը ընելն է, մեզի դէմ կռուիլն է, մեր անձէն հրաժարելն է. իր խաչը հնազանդութեամբ ու սիրով տանելն է: Քրիստոսի համար ապրիլը՝ աղօթքէն չկտրիլն է, մեր վիճակին պարտքերը կատարելն է, զմեզ միշտ մահացընելն է, խոնարհութիւն ընելն է, պարկեշտ ըլլալն է, ուրիշներուն հետ եղբայրսիրութեամբ ու հեզութեամբ վարուիլն է, ներքին անդբաղութիւն ունենալն է: Քրիստոսի համար ապրիլը՝ մեր անցեալ անկարգութեանցը ու մեղքերնուս վրայ լալնէ, երկրաւոր բաներու յարուցմ չսունենալն է, երկնաւոր երանութեանը փափաքով հառաչելն է: Ատ բաներուս մրը ին-

չուան հիմայ ըրած ենք. գրեթէ և ոչ մէկը. գոնէ խոնարհինք ու ամաչենք մեր վատութեանը վրայ, ու առաջադրենք ասկէց ետքը սիրտ ընել ու աս առաքինութեանց ետևէ ըլլալ:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, Երբ պիտոր ըլլայ որ Ճանչնամ քուկին ինծի ցուցած սէրդ. մինչև հիմայ զքեզ սիրելու տեղը՝ ապերախտ եղած եմ քեզի, արհամահեր եմ քու շնորքդ: Այսու ամենայնիւ քու անհուն դթութեանդ ապաւինելով, չեմ կորսընցըներ իմ վստահութիւնս. դուն խոստացար ներել որոնց որ կը զղջան, ողորմէ ինծի ալ, իմ վրաս ալ կատարէ քու խոստմունքդ: Քեզի անարգանք ըրի՝ իմ հանգիստս ու կիրքերս քեզմէ վեր դնելով: Բայց հիմայ սրտանց կը զղջամ ըրածիս վրայ, ու ամեն բանէն աւելի աս է ցաւս որ զքեզ վշտացուցի իմ դե-

րագոյն բարիքս: Ներէ ինծի, ու միացուր զիս քեզի հետ անլուծանելի սիրով, որպէս զի մէյմըն ալ չի թողում զքեզ, չի բաժնուիմ քեզմէն, զքեզ սիրելու ու քու կամքդ կատարելու համար միայն ապրիմ ասկէց ետքը: Աս է բաղձանքս, քեզի համար միայն ապրիլ, ու զքեզ միայն սիրել. եղաւ որ արարածոյ մը համար զքեզ թողուցի, իսկ հիմայ քեզի համար ամեն բան կը թողում, ու զիս ալ քեզի կուտամ: Սիրեմ զքեզ, Աստուած սրտի իմոյ, ինծմէն աւելի կը սիրեմ զքեզ. սուրբ Աստուածածին, մայր տեառն իմոյ, ընդունէ ինծի համար շնորք՝ որ իրեն մինչև 'ի մահ հաւատարիմ ըլլամ. Ամէն:

ԸՐԱՅ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

ՄԷՐ ԳՐՈՂՈՑԸ ՄԷՋ ՅՈՒՅԱՀԱԼԱՐԵՆՆԷ ՊԷՏՔ Է ՓԱԽԼԻՆՔ։

Ադէկ մը քննէ զքեզ որ գործքերդ ինչ դիտաւորութեամբ կընես. թէ որ նիւթապէս առանց դիտաւորութեան մը, ոչ ադէկ և ոչ գէշ վախճանի մը համար, անօգուտ կըլլան հոգւոյդ։ Թէ որ մարդկանց հաճոյ ընլլու համար կընես կամ փառասիրութեան համար, բարի գործքեր ալ որ ընլլան ըրածներդ՝ քեզի չնաւակար կըլլան ու պատժոյ արժանի։ Դակ թէ որ գործքերուդ մէջ ուրիշ բան չես փնտրեր՝ բայց միայն Աստուծոյ փառքը ու իր կամացը կատարումը, երանի քեզի, վասն զի դանձ կըդիզես երկինքը։ Փախիր փառասիրութենէ, ու զգուշացիր՝ չըլլայ որ քու գործքերդ ի ցոյց մարդկան ընես, վասն զի Աս-

տուծմէ անոնց համար վարձք չես ընդունիր. Զգոյշ ընչրուէ ողորմութեան յերուսմ՝ որ առնել աստուծի համբիան, որպէս թէ ի ցոյց ինչ նոցա. գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցէ ի Հօրէն յերմէ՝ որ յերկինս է։ Ինչ է աշխարքիս փառքը, ծուխ մըն է. խղճմտանքիդ միխթարանքը հերիք սեպէ քեզի՝ բարեգործութիւն ընելու. հերիք է որ Աստուած գիտնայ ըրածդ, մի մուրար մարդկանցմէ անոնի փառք մը՝ որ քեզի կորսընցընել կուտայ ձշմարիտ փառքը։ Մարդկանց համբաւը ոչինչ է, անոնց գքեզ գովելովը՝ դուն աւելի բանիր չես ընլար. ըսէ առէալ սրտիդ մէջը Պօղոս առաքելոյն խօսքը. Մէկն Աստուծոյ ֆառտ և պատիւ յաւիտեանս։ Դաւիթ մարգարէին ըսածն ալ, Մի ոչ ինձ, մի ոչ, այլ անուան քոմ տուր պատիւս։ Ծանծէ բարեգործութիւնդ՝ որչափ որ կրնաս, ու ամեն գործդ ակընարկդ աստծ՝ շնորհէ ադէկ մը քու դիտաւորութիւնդ, ու ըսէ. Տէր իմ, աս գործս քու սիրոյդ ու ձեծապոյն փառացդ համար

կընեմ։ Թէ որ փառասիրութեան դեւը գործքերուդ մէջ քեզի փորձութիւն բերէ, մի՛ դադրիր քու գործքէդ, այլ սուրբ Բեռնարդոսին պէս ըսէ սատանային. Քեզի համար չըսկըսայ աս գործքը ընելու, և ոչ քեզի համար կը լըմընցընեմ. ամեն բան Աստուծոյ համար, ամեն բան իր փառացը համար։ Աս ըլլայ միշտ բերանդ։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ե.

ՀԱՅՐՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ԻՐ ՄԻԱԾԻՆ ՈՐԴԻՆ ԱՇԽԱՐՔ ԽՐԿԵՑ, ԱՆ ԿԵԱՆՔՆ ՈՐ ՄԵՂՔՈՎ ԿՈՐՍԸՆՑՈՒՑԵՐ ԷԻՆՔ՝ ՆՈՐԷՆ ՄԵՋԻ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ։

Յայսմ երևեցաւ սէրն Աստուծոյ 'ի մեզ, զի զորդին իւր միածին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովաւ կենդանիք.

Ա. ՅՈՀ. Դ. 9։

Մարդիկ մեռած էին մեղօք, և մեռած կըմնային, Թէ որ Հայրն երկնաւոր չիխըրկէր իր միածին որդին՝ որ իր արիւնը Թափելով զանոնք կենդանացընէր։ Մեծ բան. Աստուած մարդկանց համար իր կեանքը տայ. մարդ ըսածդ ինչ է։ Սուրբն Պոնաւէնթուրա աս բանիս վրայ մտածելով կըսէ.

« Բարեգութ փրկիչ, ի՞նչ ըրիր,
» մինչև ո՞ւր քշեց զքեզ քու մարդա-
» սիրութիւնդ. ի՞նչ գտար վրաս, որ
» ատ սէրը սրտիդ մէջ ձըգեց. ինչո՞ւ
» ուզեցիր ինծի համար մեռնիլ. ո՞վ
» եմ ես որ ատանկ ծանր գնով իմ
» հոգիս գնես. ի՞նչ եմ ես տէր իմ.
» ապերախտ արարած մըն եմ, ոչինչ
» մըն եմ: Բայց հոս է որ կերևայ քու
» անսահման մարդասիրութիւնդ. մեր
» անարգութիւնը՝ մեր ոզորմելութիւն՝
» արգելք չեղան սիրոյդ, այլ մտնա-
» ւանդ շարժեցին քու սէրդ »: Որ
չափ որ մեր մեղքերը զմեզ Աստուծ-
մէ հեռացուցին ու իր սիրոյն անար-
ժան ըրին, այնչափ աւելի սիրով ինքը
զմեզ փնտըռեց, այնչափ աւելի գութ
ցուցուց մեզի, ինչուան իր անմեզ
որդին խաչին վրայ մեզի համար զոհ
ըրաւ, որպէս զի զմեզ դժոխքէն
խալըսէ, ու նորէն ծնանինք զինքը
սիրելու: Ո՛վ անհասանելի մարդա-

սիրութիւն Աստուծոյ, ինչուան
երբ չիճանչնանք պիտոր զքեզ, ին-
չուան երբ չուզենք պիտոր սիրելու
զԱստուած՝ որ զմեզ այսչափ կը-
սիրէ:

« Աստուծոյ մեր վրայ ցուցուցած
» սէրը իրաւցընէ խորհուրդ մընէ,
» կըսէ սուրբն Փուլգենտիոս. մենք
» իր անչափ բարութիւնը նախատեր
» էինք, իրեն ատելի եղած էինք՝ հե-
» ռանալով իրմէն, ու ինքը չիդա-
» դրեցաւ զմեզ սիրելէն, ինչուան
» իր որդին ալ խրկեց՝ մեզի բարե-
» կամ մեզի եղբայր ու փրկիչ ըլլա-
» լու: Հիւանդ էինք, զմեզ սիրելէն ը-
» ռընտցուց. չար ու կամակոր էինք,
» զմեզ սիրեց որ աղէկ ըլլանք. մե-
» ռած էինք, զմեզ սիրելուն համար
» կենդանացուց: Տեսաւ երկնքէն
» մեր վերջի աստիճանի ոզորմելու-
» թիւնը, ու սիրտը շարժեցաւ. տե-
» սաւ որ մոլորեր էինք, անօրէնու-

» Թեան Հաճեանները կըսպասեցնէին
» Խրիմեց իր որդին որ երկինքին Համ-
» բան ստուերցնէ մեզի: Իր միածին
» որդին, որուն հրեշտակները երկըր-
» պագութիւն կընէին, աշխարք է-
» կաւ, երառնուելէք տարի մեզի
» հետ կեցաւ, ամեն աշխատանք ու
» նեղութիւն յանձն առաւ՝ զմեզ
» ստանալին ձեռքէն ու մեր մոլու-
« թիւններէն խալըսելու համար: Մեր
» սիրտը ուզեց, կարծես թէ առանց
» անոր իր երջանկութեանը բան մը
» կը պակսէր, մեզի համար խաչին
» վրայ մեռաւ, որպէս զի մենք սի-
» րենք զինքը: Ո՛նչ զարմանալի
» գութ՝ որ ատանկ մեր եսասէր էն-
» կաւ. ո՛նչ մեծ պատիւ մարդուս՝
» որ Աստուած ատանկ անոր եսասէր
» եղաւ. երբոր կրնայ մարդ
» պարծիլ ատ պատիւը ունենալուն
» համար. կրնայ սուրբ Հպարտու-
» թիւն մը ընել, էն թէ ինքիրեն բան-

» մը ըլլալուն համար՝ վասն զի ինքը
» ոչինչ մըն է, այլ իր ստեղծողին այս-
» չափ զինքը բանի տեղ դնելուն հա-
» մար: Երբոր աչխարքիս գանձն ու
» պատիւը բանմը չեն ատ համար-
» մունքին գովը՝ որ Աստուած մար-
» դուս վրայ ունեցաւ »:

Որովհետև Քրիստոս այսչափ զիս սիրեց, որովհետև ինծի պէս ոչինչը այսչափ բանի տեղ դրաւ, որովհետև զիս այսչափ պատուեց ու բարձ-րացուց՝ ինչուան ուզելով որ ինծի հետայր ըլլայ, կրնայ ըլլալ որ ես զինուորագրեմ ու դեռ երկրա-ւոր բաներու յարուած ունենամ, մանաւանդ մեղքի: Աստուած զիս դրեթէ ինչուան իր գովը առաւ, կրնամ ես դեռ մոլութեանց տղմի մէջ զիս ընկղմել: Գաւ լինի. կըմեռ նիմ, ու Աստուծոյ չնորքովը ատ բանը չեմ ըներ. Աստուած զիս կը սիրէ, ուրեմն ես ալ զինքը կը սի-

րեմ. Աստուած զիս բանի տեղ կը դնէ, ուրեմն ես ալ իմ պատիւս ճանչնամ ու մեղքին շուքէն ալ փախչիմ. Աստուած իմ սիրոյս համար իր կեանքը տուաւ, ուրեմն իմ տկարութեանս ալ կօգնէ:

✠ Հայր ամենակալ, որ քու միածին որդիդ մեզի տուիր, որպէս զի ան կեանքն որ մեղօք կորսընցուցեր էինք՝ նորէն ունենանք, ողորմէ ինծի, շնորք տուր որ ասկէց ետքը իրեն համար միայն ապրիմ, որով հետև ինքը իր արիւնն ու կեանքն ալ իմ սիրոյս համար տուաւ: Փրկիչ իմ Յիսուս, քու վէրքերդ մտածելով, քու խաչիդ նայելով որուն վրայ ինծի համար մեռար, իմ կամքս ալ՝ կեանքս ալ՝ բոլոր քեզի կը նուիրեմ. տուր որ քուկդ ըլլամ բոլորովին, տուր որ ասկէց ետքը զքեզ միայն ուզեմ, քեզի միայն հառաչեմ. կըսիրեմ զքեզ

ով անհուն բարի, կըսիրեմ զքեզ ով անհուն սէր. տուր ինծի որ մինչև 'ի մահ ամեն օր ըսեմ. Աստուած իմ, կը սիրեմ զքեզ, տուր ինծի որ մեռնելու ատենս ալ ասխօսքը ըսեմ: Քու չարչարանացդ համար ըլլայ, աս սուրբ ու բարի մահը տուր ինծի. սուրբ Աստուածածնայ համար ըլլայ, աս շնորքը ըրէ ինծի,

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Երանի սգաւորաց:

Ո՛վ հաւատացեալ ընթերցող, քիչ մը մտածէ Քրիստոսի ասխօսքը. Երանի սգաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին: Ո՛հ, որչափ պատճառներ ունիս սգալու ու լալու:

Նախ մեղքերուդ վրայ պէտք է լաս. արդեօք անդամ մը ըլլայ՝ լացեր

ես այդչափ ծանր մեղքերուդ վրայ
որ ըրեր ես որոնք՝ Յիսուսի մահուա-
նը պատճառ եղեր են, ու ապահով
ալ չես որ արդեօք դժոխք երթա-
լուդ պատճառ ալ չիպիտո՞ր ըլլան:
Կրնա՞ս դիտնալ որ մեղքերուդ թո-
ղութիւն եղած է. կրնա՞ս դիտնալ
որ սիրոյ թէ ատելութեան ես ար-
ժանի: Պօղոս առաքեալը չէր դիտեր,
ու կը դողար իր վրայ. սուրբն Բեռ-
նարդոս չէր դիտեր ու կը սոսկար.
հապա դուն ի՞նչպէս չես վախնար.
վախցիր ուրեմն, ու լաց մեղքերդ:

Երկրորդ՝ ուրիշներուն մեղացը
վրայ ալ պէտք է լաս. հա՞յր ես,
մա՞յր ես, պէտք է որ զաւկներուդ
մեղացը վրայ լաս, որոնց թերևս դուն
պատճառ եղած ես անհոգութեամբ
կամ չար օրինակ տալով: Եկեղեցա-
կա՞ն ես, հոգևոր հովիւ ես, պէտք է
քու ոչխարացդ մեղքը լաս: Ամենքս
ալ պէտք է մեր եղբարցը մեղքերն
ալ լանք. վասն զի անոնցմով զԱս-
տուած վշտացուցեր են:

Երրորդ՝ պէտք է քու երկայն
պանդխտութեանդ վրայ ալ լաս.

վասն զի Աստուծոյ շնորքը ամեն
վայրկեան կրնաս կորսընցընել, դիւ-
րաւ կոտրելու ամանի մը մէջ է ու-
նեցած շնորքդ. քանինե՛ր քեզմէ ա-
ռաջ կորսընցուցին, ու մէյմըն ալ
չիգտան: Միշտ փորձութիւններու
մէջ ես, մարմնոյ աշխըրքի ու սա-
տանային. ամեն ատեն կրնաս կոր-
սընցընել յաւիտենական փրկու-
թիւնդ, ու դատապարտուիլ: Լաց
ուրեմն քու պանդխտութիւնդ. այս
օր ուրիշ ամեն մտածմունքներդ
մէկդի թող, ու զղջման տուր զքեզ.
մտածէ անցած մեղքերդ. հիմա-
կուան խեղճութիւնդ, Ողորմեա ինձ
Աստուած սաղմոսը ըսէ, ու Դաւիթ
մարգարէին զղջմանը հոգին նայէ
որ ունենաս: Լաց, ու մի՛ դադրիր
լալէն. Յիսուսէն սորվէ՝ որ լացաւ
մեր մեղացը վրայ. լաց, ու քիչ
ատենէն կը զգաս որ ի՞նչ անուշ մխի-
թարանք է արցունքն ու զղջումը:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Զ.

ՓՐԻՍՏՈՍ ԱՇԽԱՐՔ ԵԿԱՒ ԶՄԵԶ ՍԻ-
ՐԵԼԷՆ, ՉԷ ԹԷ ՀԱՐԿ ՄԸ ԿԱՄ ԿԱ-
ՐՕՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԶԻՆՔԸ ԱՏԻՊԵԼԷՆ:

Վասն գլուխէանց ողջմտութեան պէտ:
Աստուծոյ ձերոյ, որովք այդ արար ձեզ.
ընդդէմ Բարյանոյ. Դկ. Ա. 78:

Որդին Աստուծոյ աշխարք եկաւ զձեզ վերկելոյ համար. ոչ պատերազմ էր գալու, ոչ հարկ մը վճարել էր պատրաստեր, և ոչ շահ մը կրնար առնել գալէն. վասն զի էր երջանկութեանը վրաէն անկարօտ է, եթէ միայն մարդկանց՝ այլ նաև աստուածոց: Իր պճուճութիւնը միայն վճարը սահմանեց գալու, մեր խնդճութիւնը ողջմելով: Կուզէր ցուցը-

նել մեզի իր սէրը՝ մեր ողջմելութեանը ձար ընելով. սա էր որ վճարքը սահմանեց գալու: Աստր համար է որ կըսեինք Հաւատամքին մէջ. վասն մեր էջիսուքեան ընչեաւ ի յերկինից: Ի՞նչ բարութիւն, ի՞նչ ողջմութիւն:

Ուրեմն մարդուս խեղճութեանը ողջմելուն համար՝ հարկ էր որ ինքը անձամբ աշխարք գար. հերիք չէր որ հրեշտակ մը խրկէր զմեզ փրկելու համար: Ըէ: կըսէ. ես անձամբ կուզեմ երթալ, որ ճանչնան մարդիկ ինչ սէր ունիմ վրանին:
» Քրիստոսի անձամբ աշխարք գա-
» լուն պէտաւոր պատճառն էր՝ ցու-
» ցընել մեզի իր սէրը, կըսէ տուրքն
» Օգոստինոս. վասն զի ուրիշին սէրը
» չարժելու համար՝ սիրելէն զօրա-
» ւոր հնարք չկայ »:

✠ Բայց մեզի սիրելի ընելու համար աշխարք գալէդ առաքը, ով Յի-

աուս վրկիչ մեր, քանի հոգի զքեզ
երաւցընէ կը սիրէ. վասն որ ես ալ
ան խեղճերէն եմ. որչափ պատճառ
ներ ունիմ ամբէնալու. գիտես տէր
իմ որ մինչև հիմայ ինչպէս քեզ
սիրեցի զքեզ. գիտես որ ինչպէս
քու սէրդ բանի տեղ չիդրի. ահ, ե.
բանի թէ ցաւէս մեռանիմ, սիրելի
վրկիչ իմ. կը զղջամ որ ասանկ
զքեզ արհամարհեցի, ու կը բաղ
ձամ զղջմամբ անոր տեղը լեցընել:
Ո՛րչափ կը ցաւիմ որ զքեզ ուշ
ձանեցայ. մոլութիւններս աչքիս
դիմացը թանձր ամպ մը դրեր էին,
որ քու արդարութեանդ ու ճշմար.
տութեանդ պայծառ լոյսը չիտես.
նամ: Մութի մէջ թաղուած էի,
ու կախարժէի մութէ, չիճանչնա.
լով քու լուսաւորութեանդ գեղեց.
կութիւնը. կոյր էի, ու իմ կուրու
թիւնս կը սիրէի, աւելի հաճարձակ
մոլութեանցս ետևէ ըլլալով: Ո՛վ

ազատեց զիս կուրութենէն, ո՛վ
աչքիս առջևի ամպը վերուց, ո՛վ
հանեց զիս ախտերուս տիմէն՝ որուն
մէջը թաղուած էի. զիս խալըսողը
չէի կանչած, ինքիրեն եկաւ. աղա.
չանք մը չըրած՝ եկաւ ինծի օգնելու.
ո՛վ է սա բարեգութ ու ողորմած
ազատարարս:

✠ Ա՛ս, դուն ես վրկիչ իմ Յի.
սուս. դուն երկնքէն ինջար զիս
իմ անկարգութիւններէս խալըսե.
լու, ու քու գաւկըներուդ կար.
գը դնելու. ինչ հատուցում կրնամ
ընել սասանկ մեծ բարերարութեդ:
Մոլորած էի քու պատուիրանքնե.
րուդ ճամբէն, քեզմէն հեռու կը
փախչէի. դուն դթալով եկեր ե.
կար, բռնեցիր զիս, ու ճամբայ բե.
րիր. տէր Յիսուս. ինչ կրնամ հա.
տուցանել քու սասանկ բարեգութ
սիրոյդ: Ուրիշ բան չեմ կրնար,
բայց միայն բոլոր սրտանց սիրել

զքեզ, ամեն բանէ, ու ինծմէ ալ
աւելի զքեզ սիրել. օգնէ իմ տկա-
րութեանս:

Որովհետև Քրիստոս զմեզ այն-
չափ սիրեց որ՝ աշխարք եկաւ զմեզ
փրկելու, ու զմեզ մեր անօրէնու-
թեանցը տղմէն հանեց ասանկ մեծ
ողորմութեամբ, ի՞նչպէս կըլլայ որ
մենք զմեզ բոլորովին իրեն չինուի-
րենք. ինչո՞ւ մեր սիրտը մոմի պէս
չիհալիր իր բորբոքեալ սիրոյն դի-
մացը. ի՞նչպէս չենք բաղձար մեռ-
նիլ իրեն համար, որ մեզի համար
այնչափ չարչարուեցաւ ու մեռաւ.
ի՞նչպէս կրնանք մոռնալ մեզի ցու-
ցուցած գութը ու սէրը: Չէ չէ.
սիրենք մեր փրկիչը՝ որ իր մահուամ-
բը մեզի կեանք տուաւ, որ զմեզ
մութին մէջէն հանեց՝ ի լոյս, որ զմեզ
աքսորանքէն մեր հայրենիքը դար-
ձուց, որ մեր լացը ուրախութեան
փոխեց, որ մեր մշտնջենաւոր խեղ-

ճութ՞ը տեղ յաւիտենական փառք
պատրաստեց մեզի:

✠ Ով փրկիչ իմ, դուն որ իմ սի-
րոյս համար քեզի չիխնայեցիր,
կը խնդրեմ որ անանկ վիրաւորես
սիրովդ իմ սիրտս՝ որ քեզմէ ուրիշ
բան չիկրնամ սիրել. տուր որ իմ
բոլոր մխիթարանքս ըլլայ քեզի հա-
մար խաչ քաշելը, ու իմ միակ եր-
ջանկութիւնս ըլլայ դիշեր ցորեկ
քեզ մտածելը: Յիսուս փրկիչ իմ,
կուզեմ ասկէց ետքը սիրել զքեզ,
ու կը ցաւիմ որ այնչափ զքեզ վըշ-
տացուցի. ներէ ինծի, ու շնորք
տուր որ սրտանց սիրեմ զքեզ: Մի
թողուր որ ասկէց ետքը ապերախտ
ըլլամ ինծի ցուցուցած սիրոյդ: Ալ
չեմ տարակուսիր որ կը սիրեմ զքեզ,
բայց ունեցած սէրս խիստ քիչ է,
դուն անհուն սիրոյ արժանի ես.
տուր որ գոնէ կրցածիս չափ յամե-
նայն զօրութենէ սիրեմ զքեզ: Փըր-

կէչ իմ, ուրախութիւն իմ, կեանք իմ և ամէնայն ինչ. թէ որ զքեզ չէ սիրեմ որ անհուն բարի ես, զի՞նչ սիրեմ. իմ կամքս քու կամացդ տակը կը դնեմ, ու ինծի համար քաշած չարչարանացդ համար՝ պատրաստ եմ կրելու ինչ չարչարանք որ ինծի կը խաւրես: Հեռացուր ինծմէ ամէն վտանգները՝ որոնցմով կրնամ զքեզ վշտացընել. Մի՛ փառը պէտ՝ էիցյուրիւն այլ էրկիւղ՝ ի լուէ: Մեղքէն միայն պահէ զիս, ուրիշ ինչ որ կուզես ըրի ինծի. ամէն չարիք պատրաստ եմ կրելու, նաև նորէն ոչինչ ըլլալ քան թէ առանց զքեզ սիրելու ապրիլ: Ո՞ւր էր որ կարենայի պակսեցընել կենացս այն Թշուառ օրը՝ որ անցուցի զքեզ վշտացընելով. տուր ինծի տէր իմ Յիսուս, որ ձչմարիտ զղջմամբ քաւեմ մեղքերս:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

ԱՆԴԲԱՂՈՒԹԻՒՆ:

Ջանա այսօր միտքդ ամփոփ պահելու, ու նայէ որ քեզի ունակութիւն ընես միտքդ վրադ պահելը. առանց սաստ անկարելի է առաքինութեան մէջ առաջ երթալ. վասն զի սաստ է որ կրնանք աղօթքնիս ջերմեռանդութեամբ ընել, վտանիս հակել, չար ունակութիւննիս խոնարհել: Մտքերնիս ամփոփ պահելը կը ստանանք աղօթքով, ու մահացուցմունք ընելով՝ որուն վրայ ուրիշ անգամ պիտոր մասածենք: Ա բանիս կօգնէ նաև լռութիւնը, ու ատեպ սրտանց առ Աստուած հառաչանք ընելը:

Լռութիւն ընելու համար՝ պէտք է լեզուիս բռնեմք, քիչ, ու խոհեմութեամբ խօսիմք: Յակոբոս առաքեալը կըսէ որ՝ լեզուն չկրնալը

բարեպաշտ չնկրնար ըլլալ. Եվ թէ ոչ ալ առնչահարբեոցէ պլէպռ ի՞ր, այլ պբաղէ-ցո՞ցանիցէ պատիր ի՞ր, այնպիսւոյն վայ-բապար է կրօնաւորութիւն: Քրիչ խօսէ, վասն զի ոչ որ շատ կը խօսի՝ չէ թէ միայն միտքը չնկրնար ամփոփ պա-հել, այլ և սուրբ գրքին ըսածին պէս՝ մեղքէ ալ ազատ չըլլար՝ ի շատ խօսութենէ՝ ու ապրեոցիս՝ ի մեղաց:

Սովորութիւն ըրէ քեզի՝ օրուան մէջ սակաւ, գիշերն ալ արթընցած առեղծ, հատաչանք ընել առ Ա-տուած, որ աշխարհի ազօթք կը սուի: Ձիկայ բան մը որ ատոր պէս մտքերնիս ամփոփ պահել տայ մե-զի: Ինչպէս կրնաս ըսել.

✠ Աստուած իմ, կը սիրեմ զքեզ. Աստուած իմ, սիրով կընդունիմ սա վիշտը սա հիւանդութիւնը, սա անարգանքը, և այլն. Աստուած իմ, երբ պիտոյ կարենամ սիրել զքեզ ինչպէս որ արժանի ես. ու ասոնց նման ազօթքներ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Է.

ՀԻՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՍՈՒՐԲԵՐՈՒՆ ԲԱՂՁԱՆ-ՔԸ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԳԱԼՍՏԵԱՆԸ:

Ամպ ցօղէոցէն պարբարութիւն, բզիխէոցէ երկիր պաղարմութիւն: Ջէրհութիւն փո-փոխ ռէզ: ԵՍԱՑ. Խե. 8: ՍՂՄ. ծԴ. 8:

Որովհետև Աստուած խոստա-ցեր էր փրկիչ մը խրկելով խալբսել զմարդիկ՝ որ իրենց մեղքը գատա-պարտուած էին գժոխք երթալու, հին օրէնքին ամեն սուրբերն ու մարգարէները չէին գադրեր աղօթք ընելէն՝ որ շուտով գայ փրկիչը: Եսայի մարգարէն կաղօթէր. Հայր մեր էրկնա պզէպ, գայ վան ծառայէց փո, գայ վան ապգայ ծառանգութեան փո: Երեմիա մարգարէն ալ նմանապէս.

Հարբեր ընդէր ե՛ւ մեզ պիտի չերկար ժամանակս, նորոգեա զմեզ քեզ: Ասանկ կաղօթէին բոլոր նահապետները ջերմեռանդ բալձանօք, խորունկ հառաչանքով, ու անհամբեր կսպասէին որ գայ փրկիչը: Ի՞նչ էին ըներ անոնք՝ իրեն հաճոյ ըլլալու համար, թէ որ բախտ ունեցած ըլլային զինքը տեսնալու. ինչ փոյթ ու ջանք էին ունենար սրտեր. նուն սէրը ցուցընելու իրեն. ինչ եռանդեամբ փառք էին խոստանար իրեն բերած ընդունելուն համար.

Իսկ մենք որ քրիստոնեայ ենք, ճանչնանք որ մեր հետը ունինք զՔրիստոս, մենք որ իր սիրոյ նշաններուն ու բարերարութիւններու. վը լեցուած ենք, մենք որ իր սուրբ Հարմինն ու արիւնը կը ճաշակենք, ինչ է ըրածնիս: Հազիւ կը մտածենք ինչ որ մեր սիրոյն համար ըրած է. հազիւ կը սիրենք ա-

սանկ մեր բարեգութ ու սիրելի փրկիչը: Ի՞նչ կըսեմ սիրել. կարծես թէ իրեն ընդդէմ մը կընենք, թէ որ զինքը չենք անարգեր: Ո՛հ, դադրինք ապերախտութենէ, ու կրցածնուս չափ սիրենք զՔրիստոս. թէ որ քիչ կը սիրենք, գոնէ բալձանք շատ սիրելու զինքը. բալձանքնիս սրտանց որ ըլլայ, հաճոյ է իրեն ու կը կատարէ. Երանի որ փաղչեալ ե՛ւ ծարաւի ենէն ուղղութեան, պինդոփա յագենային: Բալձանք զինքը սիրելու, բայց բալձանքնիս ամուլ ու անգործ բալձանք չըլլայ. բերնով միայն չսիրենք զինքը, այլ սրտանց ու գործքով: Ինչ վիճակի մէջ որ դրեր է զմեզ Աստուած, ան վիճակին ամեն պարտքերը հաւատարմութեա՛ կատարենք. ու Յիսուսի սիրոյն համար ամեն պարտքերնիս ընդունինք, ուզենք աւելին ալ ընել՝ իրեն աւելի հաճոյ ըլլալու համար: Ա՛ւ

Ճշմարիտ բաղձանքը, որ շատ ան-
գամ Աստուծոյ առջին աւելի ար-
դիւնաւոր է քան զգործքը: Ա-
բաղձանքովը վառուած էին սուր-
բերը. բայց ի՞նչ պիտոր ըլլան ա-
նոնք ուրիշներուն անթիւ բազմու-
թեանը առջին, որոնք անզգայ են ա-
մենևին Աստուծոյ իրենց ցուցու-
ցած սիրոյն, ու չեն ուզեր երախ-
տագէտ ըլլալ. ո՛հ, ո՛րչափ քիչ են
երախտագէտ եղողները:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ես ալ կու-
զեմ աս քիչերէն ըլլալ՝ որոնք քու
սիրովդ կըհալին: Շատ տարիներէ
'ի վեր դժոխքը պիտոր ըլլայի՝ յաւի-
տեան քեզմէ հեռու, ու սոսկալի
հարկ մը պիտոր ստիպէր զիս զքեզ
յաւիտեան ատել: Բայց քու ողոր-
մութիւնդ զիս երեսէ չիձգեց. ան-
կարգութեանց ետևէ եղած ատենս
ալ համբերեց խելքէ դուրս եր-
կայնմտութեամբ, որպէս զի դատա-

պարտելոց հետ դժոխքին կրակովը
էրելու տեղս՝ օր մը արդարոց հետ
երկինքը քու սիրոյդ սուրբ բոցովը
վառուիմ: Ասոր համար ինծի այն-
չափ լոյս տուիր, այնչափ բարի ազ-
դեցութիւններ, այնչափ բաղձանք
դարձի գալու՝ երբոր քեզմէ հեռու
կը փախչէի, ասոր համար քու դը-
թութեանդ ամեն փորձերը ըրիր,
քու բարութեամբդ զիս քեզի քաշե-
ցիր, ու բան մը չիթողուցիր որ չը-
նես՝ սիրտս շահելու: Ո՛վ տէր իմ,
աս ողորմելի վիրալից ու մեղքով բո-
րոտած սիրտը ինծմէ ուզեցիր ու
կուզես. ընդունէ ուրեմն քեզի կու-
տամ, ողջընցուր զինքը, քուկդ ըլ-
լայ միշտ: Վա՛խ որ տկար ու անհաս-
տատ եմ, դուն միայն կրնաս հաս-
տատ պահել զիս՝ որ հաւատարիմ
ըլլամ քեզի. քու անհուն բարու-
թենէդ կը յուսամ աս շնորքը: Կըր-
նա՞յ ըլլալ որ դեռ այնչափ ապե-

րախտ ըլլամ՝ որ քեզմէ բաժնուիլ ուզեմ, ու վայրկեան մըն ալ առանց զքեզ սիրելու ապրիմ։ Կը սիրեմ զքեզ, տէր իմ Յիսուս, ամեն բանէ աւելի կը սիրեմ, բայց աս ալ քիչ է, ինծմէ աւելի կը սիրեմ. աս ալ չի բաւեր. յամենայն սրտէ, յամենայն անձնէ, և յամենայն զօրութենէ կը սիրեմ. բայց ասով ալ գոհ չեմ, կը խնդրեմ որ զիս արժանի ընես աւելի սիրելու զքեզ։ Սուրբ Աստուածածին, բարեխօսէ ինծի համար որ իրաւցընէ սիրեմ զՅիսուս, ու օրէ օր աւելի սիրեմ, ինչուան որ հասնիմ այն երջանկութեանը քեզի հետ երկինքը զինքը սիրելու։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Կատարելութեան բաղձանք։

Արթընցուր սրտիդ մէջը այսօր կատարելութեան բաղձանքը. հոգեւոր ճամբու մէջ առաջ երթալու ամենէն հարկաւոր բանը աս է. երանի քեզի՝ աս բաղձանքը զգալու որ ըլլաս. երանի քեզի՝ թէ որ սովորութիւն ընես դէպ 'ի կատարելութիւն դիմելու հնարքները միշտ մտածել։ Երջանիկ կըլլաս, վասն զի ասով ապահով կրնաս ըլլալ որ Աստուած սրտիդ մէջն է։ Սուրբ Բեռնարդոս աս բանս սուրբ գիրքին խօսքովը կը հաստատէ. Ոյք ուտէն զիս, տակաւին քաղցիցէն. և ոյք ըմպէն զիս, տակաւին ծարաւեսցին։ Ուրեմն թէ որ հոգեւոր յառաջադիմութեան աս քաղցն ու ծարաւը ունիս ուրախացիր, վասն զի ատիկայ յայտնի նշան է որ Աստուած հետդ է, ու ինքն է քեզի ատ քաղցն ու ծարաւը տուո-

ղը, ջանա որ եւելցընես օրէ օր ատ բաղձանքը սրտիդ մէջ։ Իսկ թէ որ չունիս ատ բաղձանքը, մութի մէջ ես, ծուռ ճամբայ կերթաս։ Բայց ունիս չունիս, աս օրուան գործքերդ անանկ ըրէ՝ որպէս թէ աս իրիկուն պիտոր մեռնիս. պզտի, մեծ, ախորժելի, անախորժ, դիւրին, դժուարին, անարգ, պատուաւոր, ամենն ալ Աստուծոյ սիրոյն ու փառացը համար ըրէ. ասով թէ որ չունիս կատարելութեան բաղձանքը, կունենաս, իսկ թէ որ ունիս, կեւելնայ։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ը.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԱՐԴԵՂՈՒԹԻՒՆԸ։

Եւ բանն մարմին եղեւ. ՅՈՀ. Ա. 14։

Ատենը հասեր էր, Աստուած յայտնեց մարդկանց իր սիրոյն մեծութիւնը. իրենց փրկիչն որ այնչափ կը բաղձային կը խնդրէին կը սպասէին, ու իր գալուն համար կը հառաչէին, ատենը հասեր էր որ գայ։ Ամեն բան պատրաստ էր. գաբրիէլ հրեշտակապետը Աստուծոյ կողմանէ եկաւ հրէաստանին պզտի գեղերուն մէկը՝ որ Նազարէթ կըսուէր, ու մեծ յարգութեամբ աղքատ ու խոնարհ՝ բայց պարկեշտ ու անարատ կուսի մը բարեւ տուաւ,

աւետեց իրեն որ Որդին Աստուծոյ
իրմէն ծնանէր պիտոր՝ աշխարք փըր-
կելու համար։ Շփոթեցաւ խոնարհ
կոյսը, ու տարակուսիլ սկսաւ
բայց լսելով հրեշտակապետէն՝ որ
մայր ըլլալովը պիտոր չիկորսընցը-
նէր իր կուսութեանը անգին գանձը,
Եղիցի ինչ ըստ բանի քում ըսաւ. ու ը-
սածին պէս յղացաւ Հոգւոյն սրբոյ
հրաշքովը ղՔրիստոս. Եւ բանն մար-
մին եղեւ։

Անանկ հրաշք մը՝ որ զարմացուց
երկինք ու բոլոր արարածները, վասն
զի Բանն մարմին եղեւ ըսելը՝ Աստուած
մարդ եղաւ ըսել է։ Ի՞նչ կըսէինք թէ
որ թագաւոր մը անարգ որդի մը կեր-
պարանք առնէր՝ նոյն որդը մահուը-
նէ խալըսելու համար. զարմանքնիս
չէինք կրնար պատմել. ուրեմն Որ-
դին Աստուծոյ նոյն բանը ըրաւ մեզի
համար, այն որ երկնի և երկրի տէր
էր, մեր արարիչն ու Աստուածն էր։

Մանաւանդ թէ ասկէց շատ աւելի
ըրաւ. վասն զի որդուն ու թագա-
ւորին մէջը համեմատութիւն մը
կայ, որչափ ալ որ հեռու ըլլայ.
բայց Աստուծոյ ու մարդու մէջ չի-
կայ համեմատութիւն, վասն զի Աս-
տուած անչափ ու անսահման է. Աս-
տուած ստեղծող է, մարդս ստեղ-
ծուած։ Ուստի խելքէ վեր բան է
ըսելն որ Աստուած մարդ եղեր է,
մարդ է, ու մարդ եղած պիտոր
մնայ միշտ։ Ո՛հ, թէ որ գիտնայինք
Աստուած ի՞նչ ըսել է, թէ որ կա-
րենայինք ըմբռնել իր մեծութիւնը,
մարդ եղաւ ըսած ատեննիս՝ Յիսու-
սի անունը յիշելու ատեննիս՝ գետի-
նը կիյնայինք, կուզէինք գետնին
տակը անցնիլ, ոչինչ ըլլալ, աս մեծ
խորհուրդը պատուելու համար։

✠ Բանն մարմին եղեւ. ի՞նչ անհասա-
նելի սէր, ի՞նչ դութ է մեզի ցուցու-
ցած դութդ, տէր Յիսուս. որով-

հետև չէիր կրնար մեռնիլ, ուզեցիր մարդ ըլլալ որ կեանքդ մեզի համար տաս: Սուրբ Օգոստինոսին հետ կաղաղակենք. Որդի Աստուծոյ ըլլալովդ՝ որդի մարդոյ եղար, որպէս զի մեզի պէս ոլորմելի մարդիկը որդի Աստուծոյ ընես. մեր Թշուառութեանցը մասնակից եղար, որպէս զի քու երջանկութեանդ մեզ մասնակից ընես. Փառք քեզ բարեգութ փրկիչ, օրհնեալ ըլլայ մեզի ըրած անբաւ սէրդ:

Բայց Քրիստոս մեր վրայ ունեցած սէրը անով աւելի յայտնի ըրաւ, կըսէ առաքեալը, որ մենք մեղքի մէջ ըլլալով զմեզ երեսէ չի ձգեց, մարդ եղաւ որ մեզի համար մեռնի, Յայպնէայ Ասպուաձ պսէրն խոստ ռէպ, պի ռինէէս ռեղսուրփն էափ, Քրիստոս վասն մեր ռեսաւ: Իրեն Թշնամի էինք, ու անանկ բան, որ բարեկամութեան առեն ալ չէինք կրնար

իմդրել Ք՛ոմէն, ըրաւ մեզի. արժանի էինք իրեն գերի ըլլալու, ինքը զմեզ իրեն բարեկամ ըրաւ. երկինքէն ինջաւ աս մեր աքսորանաց ու արտասուաց տեղը, որպէս զի զմեզ երկինք տանի յաւիտենական ուրախութեան տեղը: Ո՞վ կրնայ անզգայ ըլլալ, որ՛ն սիրտը չհնշարժիր, անանկ գութ ու սէր տեսնալով. ուրիշ ի՞նչ բան կրնայ սրտերնիս սիրով բորբոքել, թէ որ պատճառ մնայ տեսնելով Աստուծոյ սէրն որ ցուցուց մեզի՝ իրեն Թշնամի եղած ատեննիս. Թէ որ անանկ բարեգութ է իր Թշնամիներուն, հապա ի՞նչ է զինքը սիրողներուն ու սրտանց իրեն ծառայողներուն:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, որ անբաւ գթութեամբդ զքեզ բոլոր ինծի տուիր, տուր ինծի որ ես ալ բոլոր քու կիդ ըլլամ: Տուր որ քու սիրոդ համը առնեմ, ճաշակեմ ու տես-

նամ ինչպէս անուշ բան է զքեզ սիրելը, ու քու սիրովդ հալիլը. յափշտակուիմ ու ինծմէ դուրս ելլեմ քու սիրովդ, քու սէրդ երգեմ, շունչս հատնի զքեզ օրհնելէն, ու բախութենէս ու զքեզ սիրելէն սիրտս մարի։ Փրկիչ իմ, բոլոր սրտանց կը սիրեմ զքեզ աս արտասուելի աշխըրքիս վրայ, որպէս զի օր մը երկինքը զքեզ կատարելապէս ու յաւիտեան սիրեմ, քու գթութեամբդ հոն հասնելով. զքեզ սիրեմ, աս է իմ բոլոր բաղձանքս, զքեզ սիրեմ։

Քրիստոսի մարդեղութիւնը սիրոյ միայն հրաշք մը չէ, այլ նաև խոնարհութեան։ Ան որ երկինքը բիւրաւոր հրեշտակներ կը պաշտեն՝ ըսելով. Սուրբ սուրբ սուրբ տէր զօրութեանց, լի են երկինք և երկիր փառօք քովք. ան՝ որուն երկիր ծով ու աստղերը երկրպագութիւն կընեն, ան՝ որուն

ամեն արարած կը հնազանդի, ու ինքը ամեն բան կը կառավարէ, սուրբ կուսին ծոցը փակուեցաւ։ Ո՛վ խոնարհութիւն այնչափ հիանալի, որչափ որ Աստուածային բնութիւնը անբաւ հեռաւորութեամբ մարդկային բնութենէ վեր է, աս անանկ խոնարհութիւն մըն է, որ ոչ կը բացատրուի և ոչ կըմբըռնուի։ Թող ասկէց ետքը մեզի պէս հող ու մոխիր, մեզի պէս մեղաւոր ու ոչինչ մարդիկ հպարտանան։ Թող իրենք զիրենք ցուցընել ուզեն, զիրենք բանի մը տեղ դնել, փառք պատիւ փնտըռել. Թող տրտնջան որ աւելի ազնուական չեն ծներ, աւելի իշխանութիւն ու աւելի տաղանդ չունին։ Թող դժարնին գայ որ ուրիշները զիրենք չեն մեծարեր, տգէտի անխոհեմի ախտաւորի տեղ կը դնեն. երբոր Քրիստոս աշխըրքիս վրայ աղքատ տկար ու ոչինչ երև-

նալը մեր սիրոյն համար յանձն առաւ. Զանիկ ուսուցանողսդ... եւ հնազանդ տահու լսէք, և տահու խաչէ: Սոր. վինք ուրեմն անծանօթ մնալ, բանի տեղ չկրնալու. զմեզ ուրիշներէն աղէկ չի սեպելու, քանզի որ ուրիշներէն դէշ ըլլանք Աստուծոյ առջին որ մարդուս ներսկ դին կը ճանչնայ: Զմեզ ուրիշներէն վար դնելով՝ բան մը չենք կորսընցըներ, բայց մէկէ մը վեր դնելով ալ՝ կրնանք մեծ չնաս ընել մեզի: Խոնարհը իր խաղաղութիւնը չի կորսընցըներ ամենևին, նախանձը ու բարկութիւնը հպարտին սիրտը տակնուվրայ կընեն: Աստուած խոնարհին պաշտպանն է, կը սիրէ խոնարհը ու կը մխիթարէ, խոնարհին իր ընդդէմը կռուայ, ու եւքն ալ զինքը կը բարձրացընէ: Ձի յուսանք ամենևին Աստուծոյ սիրոյն մէջ առաջ երթալ, թէ որ ամենէն վար չիդնենք զմեզ:

✠ Կաղաչեմ զքեզ փրկիչ իմ, վերցուր իմ սրտէս հպարտութիւնը որ բանաւորի մը պէս կը տիրէ վրաս, ու անոր տեղը դիր խոնարհութեան սուրբ ու դեղեցիկ առաքինութիւնը, որուն օրինակը տուիր ինծի քու մարդեղութեամբդ՝ անանկ սրտաջարժ կերպով: Խիստ ողբալի խեղճութիւն մըն է, որ մարդ այսչափ պատճառներ ունենալով խոնարհելու՝ հպարտանայ. իսկ քու Աստուած ըլլալով՝ այնչափ խոնարհիլ ու մարդ ըլլալդ՝ անանկ ողորմութիւն մըն է, որուն չենք կրնար խելք հասցընել: Երանի թէ պարտը չի հանեմ քու ողորմութիւնդ, երանի թէ տրվիմ քեզմէ խոնարհութիւն:

Խոնարհ ըրէ զիս քու ընդդէմդ, վասն զի ինքնին չեմ կրնար ըլլալ խոնարհութիւն տուր ինծի, որպէս զի քու սուրբ սիրոյդ մէջ առաջ եր-

թամ։ Այսչափ շնորք ընդունելով
քեզմէ, այսչափ սէր, ի՞նչպէս կըլ-
լայ որ դեռ չեմ ցաւիր չեմ վշտա-
նար իմ ապերախտութեանս վրայ։
Երկինքէն ինջար՝ ինծի պէս խեղճ
մոլորեալ ոչխարը փնտըռելու, ու
ես այնչափ անգամ քեզմէն հեռու
փախայ՝ իմ անկարգութեանցս ե-
տևէն երթալով։ Բայց որովհետև
կուզես զիս ունենալ, կը թողում
զիս քեզի, քուկդ ըլլալ կուզեմ,
քեզմէ ուրիշը չեմ ուզեր, քեզի
միայն կը փափաքիմ. դուն զիս կը
մտածես, ես ալ քեզմէ ուրիշ բան
չեմ ուզեր մտածել։ Տուր ինծի որ
միշտ սիրեմ զքեզ, ու մէյմըն ալ քու
սիրոյդ չիբաժնուիմ. թող ամենևին
ուրիշ մխիթարութի՞ մը չունենամ,
թող ամեն վիշտ քաշեմ, միայն թէ
զքեզ սիրեմ։ Կիմանամ որ աշխըր-
քիս ամեն բանը սուտ է, խաբեբայ
է, ծուխ է, տիղմ ու ունայնութիւն

է. դու միայն ճշմարիտ բարի ես,
անոր համար դու միայն կը բաւես
իմ սրտիս. զքեզ միայն կուզեմ,
ուրիշ բան չեմ ուզեր։ Եկուր իմ
ողորմելի սրտիս մէջ. դուն հետս
որ ըլլաս՝ բանէ մը չեմ վախնար,
քեզմով հարուստ եմ, քեզմով զօ-
րաւոր, քեզմով ինչ որ կուզես որ
ըլլամ. եկուր ուրեմն տէր Յիսուս,
եկուր։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Խոնարհութիւն։

Բանն մարմին եղև. աս խոնարհու-
թեան օրինակը շնորհօքն Աստուծոյ
կրնայ խալըսել զմեզ հպարտութե-
նէ, նայինք որ պարապը չիհանենք։
Առանց խոնարհութեան չիկայ հաս-
տատուն առաքինութիւն մը, ար-
քայութեան արժանաւոր. առանց

խոնարհութեան անկարելի է երկան ատեն շիտակ ճամբան երթալ: Կուզես գիտնալ կըսէ սուրբն Օգոստինոս թէ որն է առջի առաքինութիւնը քրիստոնէի մը հարկաւոր, խոնարհութիւնն է. երկրորդը, խոնարհութիւնն է. երրորդը, դարձեալ ու միշտ խոնարհութիւնն է. աս առաքինութիւնն է հաստատուն հիմն ու պահպանող ուրիշ ամեն առաքինութեանց: Ինչպէս որ հպարտութիւնը պատճառ է ամենայն մեղաց, ասանկալ խոնարհութիւնն ամեն առաքինութեանց աղբիւրն է: « Մէկն որ առանց խոնարհութեան արդիւնք կուզէ դիզել, հովուն դէմ փոշի կը ցանէ » կըսէ Մեծն Գրիգոր. երբոր խոնարհութիւնը կը սկըսի երերալ, մէկալ առաքինութիւնները ետևէն կը կործանին : Խոնարհութեամբ հրեշտակներուն նման կըլլանք, հպարտութեամբ սատանայ կը դառնանք:

Տես ուրեմն ո՛վ Աստուածասէր հոգի, ի՛նչ ըսել է խոնարհութիւն, ու ո՛րչափ հարկաւոր բան է. տես

որ ինչ եռանդեամբ աս առաքինութեանը ետևէ պիտոր ըլլաս: Խոնարհութիւն ստանալու իրեք բան պէտք է, նախ՝ խնդրել միշտ Աստուծմէ, վասն զի ինքը միայն կը ընայ տալ մեզի աս մեծագին առաքինութիւնը, երկրորդ՝ մտածել ստէպ մեր ըրած մեղքերը, ու հիմակուան խեղճութիւննիս, ասով կունենանք խոնարհելու առիթ, երրորդ՝ համբերութեամբ քաշել արհամարհանք, ու փնտըռել որ զմեզ բանի տեղ չիդնեն ուրիշները: Առանց արհամարհանք կրելու՝ չի հասնիր մարդ խոնարհութեան, կըսեն սուրբն Բեռնարդոս ու Պոնաւենթուրա: Ուստի թէ որ կը բաղձաս խոնարհ ըլլալու, սիրէ բանի տեղ չիդրուիլ. վասն զի թէ որ բանի տեղ դրուիլ կուզես, չես կրնար խոնարհութիւն ստանալ: Ընդունէ ուրեմն, թէ որ չես կրնար ուրախութեամբ, գոնէ համբերութեամբ՝ ինչ արհամարհանք որ կը պատահի քեզի, ու շահէ անոնցմով: Մի՛ ուզեր բան մը երևնալ, վասն զի խոնարհ եղողը ճանչցուիլ չիսիրեր.

հաճարմունք մի ունենար քու վրադ, տաղանդիդ վրայ, գիտութեանդ վրայ. զքեզ ամենէն վար սեպէ:

Աստնք դժար բաներ են, բայց մի վախնար, Քրիստոս հետդ կըլլայ. աստուան ամեն գործքերդ իրմէ խոնարհութիւն ընդունելու դիտաւորութեամբ ըրէ. զքեզ նախատողներուն համար ալօթք ըրէ, վասն զի քեզի մեծ բարիք կ՚ընծայեն: Իրենց դէմ մի գանգատիր, որ չիկոր սընգրնես արդիւնքդ. համբերէ, իրենց ու մոռցիր: Խոնարհութիւնդ անկեղծ ըլլայ. չինծու խոնարհութիւնը ծածուկ ու աստանդական հպարտութիւն մըն է: Խոնարհ եղնելու համար մի ըներ խոնարհութիւնդ, այլ միայն Աստուծոյ հաճոյ ըլլալու համար. խոնարհ եղիր, բայց մի համարիր զքեզ խոնարհ. յայտնի է որ մարդուս միտքը փարանք մըն է կարենալ ըսելը որ խոնարհ է, խոնարհութեան աստիճան հասած է. ամեն բանի մէջ անձնասիրութիւն կը մնայ, ու կրնայ գոյնալ քեզմէ խոնարհութիւնդ ալ:

Ամեն ջանք ըրէ խոնարհ ըլլալու, ու յանձնէ զքեզ Քրիստոսի՝ բոլորովին իրեն ապաւինելով. ով որ խոնարհութեան գանձը անկորուստ կուզէ պահել, պէտք է ջանայ զանիկայ ծածկել ուրիշներէն:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Թ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԽՈՌԻ ՄԸ ՄԷՋ ԾՆԱՆԻԼԸ:

Զանֆն ունայնաղոյդ, ղէերպարանս ծառայի առեալ, 'ի նմանութիւն մարդկան եղեալ,
Փիլիպ. Բ: 7:

Կարգէ դուրս դէպք մը կը պատրաստուէր. աշխարքս նոր տեսարան մը պիտոր տեսնար, անհասանելի խորհուրդ մը, խոնարհութեան ու սիրոյ հրաշք մը՝ որուն վրայ հրեշտակներն ալ՝ երկինքի սուրբերն ալ յաւիտեան զարմանային պիտոր: Աստուած մարդ ըլլար ու աշխարք դար պիտոր: Ո՛վ սուրբ հրեշտակք, ո՛վ բնակիչք երկրի, պատրաստեցէք աս մանկանը Աստուածային մեծութեանը արժանի պալատ մը, իրեն արժանի որորոց մը: Ի՛նչ կը մտածեմ, տէր իմ, քու մտածմունքդ՝ քու խորհուրդներդ՝ շատ հեռու են մարդկային մտածմունքներէն: Մեր փրկիչը իրեններուն եկաւ, ու իրենները զինքը չընդունեցան. Յիւրսն էին, և իւրքն զնա ոչ ընկալան: Իրեն բնակելու համար պալատ մը չունենալէն 'ի զատ, տեղ մըն ալ չունեցաւ որ հանգչի. Զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջևանին: Հարուստները բռներ էին տուներն ու պանդոկները. Յիսուսին համար ախոռ մը միայն մնացեր էր անապատին մէջ, հոն պէտք էր որ ծնանի, ու իր որորոցը մսուր մը ըլլայ:

Ասանկ բան կրնայ եղեր ըլլալ. ամենակարողին Աստուծոյ միածին որդին այրի մը մէջ՝ կտոր մը խոտի

վրայ պառկած՝ նորածին մանուկ մը, իրաւ չէ՞ որ ըսենք ունայացուցեր է զինքը. Զանյն ունայնացոյց: Սողոմոն իսրայելացւոց թագաւորներուն ամենէն խելացին՝ եօթը տարի անցուց Աստուծոյ փառացը համար տաճար մը շինելու. արծաթ ոսկի ու ազնիւ քարեր ամեն դի կը փայլէին. տեղ մը անանկ մեծագործութիւն չէր տեսնուած, և ոչ անանկ զարմանալի հարստութիւն: Այսու ամենայնիւ տաճարը լմընցընելէն ետև ըսաւ. Հաւտալու բա՞ն է որ Աստուած ուզէ հոս բնակիլ, ու երկրի վրայ մեր հետը կենալ. բոլոր երկինք հերիք չեն իրեն, ի՞նչպէս իմ շինած տաճարըս բաւէ պիտոր իրեն. Երկինք և երկնից երկինք ոչ են բաւական քեզ, և զի՞նչ է տունս այս՝ զոր շինեցի: Ասանկ ըսաւ Սողոմոն. հիմայ մենք որ կը տեսնանք որդին Աստուծոյ Բեթղեհէմի այրը մսուրի մը մէջ պառ-

կած, պէտք չէ՞ որ ըսենք. Հաւտալու բա՞ն է որ Աստուած ախոռի մը մէջ ուզէ ծնանիլ, մսուրի մը մէջ հանգչիլ. ըսենք ու միանգամայն մտածենք ան ալ որ՝ ասս բանը մեր սիրոյն համար է ըրեր:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, կարելի բա՞ն է որ ես դեռ բարձրանալ ուզեմ, ես որ հող ու մոխիր եմ, քու այսչափ խոնարհելէդ ետքը: Չէ, ասկէց ետքը ամեն ջանք ընեմ խոնարհ ըլլալու, հիմըկուընէ սկըսիմ ասս բանիս ձեռք զարնել. օգնէ ինծի, ոյժ տուր տկարութեանս, քու սիրոյդ սպեղանին դիր սրտիս վէրքերուն, անով միայն կրնան ըռընտնալ ան վէրքերն որ հպարտութիւնն ու ուրիշ կիրքերը բացած են սրտիս մէջ. շնորք տուր ինծի որ զքեզ սիրեմ, ու շատ սիրեմ, անով հոգիս կողջըննայ:

Սեպենք որ չենք գիտեր ո՛վ ըլ-

ալը աս մանկանը, որ Բեթղեհեմի
այրին մէջ ծներ է, ու կուզենք ի-
մանալ: Հաւատքը կըսէ որ որդի
Աստուծոյ է ու Հիմարիա Աստուած:
Իրաւ, աս տկար ու աղքատ ման-
կիկն որ դրսուանց բան մը չի ցուցը-
ներ, ինքը հնձնեց աս աշխարքս,
որուն աթոռին պատուանդանն է
աս երկիրս, որուն դիմացն մարդիկ
անարդ որդերու պէս են. ինքը շի-
նեց երկինքց կամարը, ու մարդկանց
համար վրանի մը պէս պատրաս-
տեց. իր իշխանութիւնը չափ չունի,
ամենքը երմէ կը վախեն. իր հրաշք-
ները երկինք կը գարգոզեն, ու սուր-
բերուն վրայ կը փայլի իր փառքը:
Ինքն է որ ծովուն կը հրամմէ, ու
անոր ալիքը կը հանդարտեցընէ. իր
աթոռը երկինքէն վեր է, ու աշխար-
քիս ամեն թագաւորներուն տէրն
է: Ո՛ր հասկացեալ պհիմոնս երևի, ո՛ր
հանգնեալ պէտիմս եէ՞ պէհմար. ո՛ր պայ

պէշխանս յալինչ իշխանութիւն. խոսո-
վան եղիցին երկինք ապանչելեայց նորա.
ֆառաւորեալ է՛ի խորհուրդս սրբոց ի-
րոց, մեծ և ահաւոր՛ի վերայ այնոցիկ՝ որ
շուրջ են զնովա. փերէզ պօրութեանց ծո-
վու, և պխոովութիւն ալեայց նորա ցա-
ծուցանէ. յերկինս պատրաստեալ պանո-
ի՛ր, և իշխանութիւն նորա ամենեցուն
փէրէ: Այսու ամենայնիւ ախոռի մը
մէջ ծնաւ, ան՝ որ բոլոր երկինք ու
երկիր իրենն է. գո՛ն են երկինք, և գո
է երկիր, պաշխարհ լուծ իւրովքս հաս-
պասպեցեր: Մսուրի մէջ պառկեր է
ան՝ որ բոլոր աշխարք չի բաւեր զին-
քը ընդունելու. Մ՛ինչ պէրկինս և
պէրկիր էս ո՞չ ընոմ: Օրուան մը տղայ
եղեր է ան՝ որ յաւիտենական Աս-
տուած է. Յոխփենէց դնալ յաւէ-
տեանս գոս էս: Գուրջերու մէջ պըլ-
լըեր է ան՝ որ ծաղկունները կը զար-
դարէ, ու բոլոր աշխարքիս աղուս-
րութիւնը ինքը ստեղծած է: Գիտես

ո՛վ մարդ ի՞նչ է պատճառը իր ատ
խեղճ ողորմելի վիճակը դառնալուն.
Իր անհուն սէրն է որ ունի քու
վրադ: Ո՛վ ամբաւ մարդասիրու-
թիւն Աստուծոյ, զքեզ ճանչցող
չի կայ. ո՛վ մարդասէր տէր, քանի՛
քրիստոնեայ կայ, որ զքեզ փոխա-
րէն սիրէ:

Ո՛վ հոգի իմ, ախոռի մէջ նո-
րածին քու տիրոջմէդ սորվէ՝ աղ-
քատութիւնը սիրել. ցուրտն որ
քու փրկիչդ համբերութեամբ կը
քաշէ կոր՝ քեզի խրատ ըլլայ, որ
մահացուցմունքը սիրես. իր ար-
ցունքներէն որ քու մեղացդ վրայ կը
թափէ կոր՝ իմացիր որ ի՞նչպէս
պէտք է լաս անոնց վրայ: Մէկ խօս-
քով մը զքեզ ոչընչէն հանեց, տես
ի՞նչ կը քաշէ կոր զքեզ փրկելու հա-
մար. կը համբերէ, կու լայ, կը հե-
ծէ. քիչ ատենէն բոլոր արիւնն ալ
քեզի համար պիտոր թափէ: Երա-

նի՛ թէ ասոնցմով իմանայիր ի՞նչ խո-
րունկ ու անբժշկելի վէրքերով ծած-
կեր էր զքեզ մեղքը. երանի՛ թէ
ճանչնայիր ի՞նչ սաստիկ սէր ունե-
ցեր է վրադ քու փրկիչդ. երանի՛
թէ դուն ալ զինքը բոլոր սրտանց
սիրէիր:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ուրեմն իրաւ-
ցընէ ախոռի մը մէջ, վերջին աղքա-
տութեամբ ծներ ես, ուրեմն իրաւ-
ցընէ բոլոր կեանքդ վշտակրութ՞ա
անցուցեր ես՝ ինծի իմացընելու հա-
մար վրաս ունեցած սէրդ. ուրեմն
իրաւցընէ ես ապերախտս արհա-
մարհելով քու սէրդ ու զքեզ վշ-
տացընելով անցուցեր եմ կեանքս:
Կը խնդրեմ որ ինծի ըմբռնել տաս
ի՞նչ մեծ չարիք է ըրածս, ու ի՞նչ
սիրոյ արժանի ես: Տէր իմ, որ ին-
չուան հիմայ համբերեցիր իմ մե-
ղացս, տուր որ մէկէն դառնամ
քեզի. մի՛ թողուր որ ասկէց ետքը

մէյմըն ալ զքեզ վշտացընեմ: Վա-
ռէ զնա բոլորովին քու սիրովդ. ըն-
նողք տուր ինծի որ միշտ յիշեմ ինչ
որ ինծի համար քաշեցիր, որպէս
զի մոռնամ ուրիշ ամեն բան, քեզմէ
՝ի զատ ուրիշ բան չեմ մտածեմ, ու-
րիշ բան չեմ սիրեմ, միայն քեզի հա-
ճոյ ըլլալու ջանամ: Մեր սրտին քու
սիրովդ տիրելու համար աշխատիլ ե-
կար, ուրեմն հանէ իմ սրտէս ինչ
որ արդելք է բոլորովին քովդ ըլ-
լալուս. տուր որ քու կամքդ իմս
ըլլայ, քու կամքդ կանոն ըլլայ իմ
ամեն գործքերուս ու բաղձանքնե-
րուս: Տէր իմ, ընողք տուր ինծի
ամեն բանի մէջ քու կամքդ ընելու,
ու իմ կամքս ամեն բանի մէջ արհա-
մար քովինդ տակը ձգելու՝ որ-
չափ ալ դժար պատու ըլլայ ինծի:
Մի թողուր ամենևին որ Հրէից ը-
րած յանդիմանութեանդ էս ալ
արժանի ըլլամ, ինչպէս որ մարգա-

րէին բերնովը ըսիր իրենց. Ի՞նչ
պէտք է ինծի ձեր ծոմն ու պաքը,
ձեր զոհերէն ձանձրացեր եմ. խուն-
կերնիդ ձեզի ըլլայ, պիղծ են իմ
դիմացս ձեր կարծած բարեգործու-
թիւններըը, վասն զի մէկալ դիէն
ձեր կամքը կը կատարէք. Զէ յա-
ռաջս պահոց ձերոց գիտանին կամ ձեր կա-
պուըել: Կալպչեմ զքեզ տէր իմ,
սորվեցուր ինծի քու կամքդ ընել.
Ո-ստ ինչ առնել պիտի ես. ընողք տուր
ինծի որ մինչև վերջի շունչս քու
կամքդ կատարեմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Աղօթքովը սիրել ու անոր յարգը ճանչնալ:

Աշխարքս երջանիկ կը սեպէ հա-
րուստները, ու երանի կուտայ ա-
նոնց որ ազատ են աղքատութեան

կարօտութիւններէն ու մահացուցմունքներէն: Ո՛րչափ տարբեր է ասկէց Քրիստոսի ըսածը. Վա՛յ ձեզ մեծատանց. Երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւնն երկնից: Արդեօք որո՞ւն խօսքը իրաւ է, որո՞նք են երջանիկ. ո՛հ, երբոր Քրիստոս կը խօսի, տարակոյս չի մնար: Ո՛վ հաւատացեալ, որ կա՛մ մեծատուն ես և կամ աղքատ. Թէ որ մեծատուն ես, նայէ որ սիրտդ ունեցածիդ վրայ չի կըպցընես. վասն զի ան ատենը քեզի համար ըսած կըլլայ Քրիստոս. Վա՛յ ձեզ մեծատանց: Հարըստութիւնդ անանկ վայելէ, իբրև թէ չի վայելէիր. աղքատաց առատ ողորմութիւն տուր, մխիթարէ որբերն ու այրիները: Ա՛ս օրդ մի՛ անցներ առանց ողորմութիւն մը ընելու, այնչափ աղքատ ու թշուառ մարդիկ կան. Թէ որ հարուստները գիտնային իրենց գանձը բանեցընել, ի՞նչ բարիք չէին կարենար ընել:

Իսկ թէ որ աղքատ ես, նայէ որ չի գանգատիս Աստուծոյ կարգաւորութեանը դէմ: յիշէ որ Քրիստոս ինչ Աստուածային փառաւորութիւն տուաւ աղքատութեան: Աղքատ եղաւ, աղքատութեամբ ծնաւ, աղքատ կեանք անցուց, աղքատ մեռաւ. մի՛ նախանձիր հարուստներուն ունեցածին, անով երջանիկ չեն ըլլար: Ունեցածովդ գոհ եղիր, աչքդ երկինք վերցուր, հոն կըլլայ քու մեծութիւնդ՝ թէ որ ուզես, հոն պալատդ, հոն քու գանձդ: Անոր համար համբերէ կարօտութիւններ քաշելուդ, ու չէ թէ այսօր միայն՝ այլ և միշտ: Տէր իմ, քու կամքդ է որ ես աղքատ ըլլամ ու կարօտութիւն քաշեմ, քու կամքդ օրհնեալ ըլլայ. միայն քու սէրդ տուր ինծի, անով ամենէն հարուստ կըլլամ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ժ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՈՒԶԵՑ ՊԶՏԻ ՏՂՈՒ ՄԸ ՊԷՍ ԱՇԽԱՐՔ ԳԱԼ, ՈՐՊԷՍ ԶԻ ԱՒԵԼԻ ՍԻՐԵՆՔ ԶԻՆՔԸ, ՈՒ ԱՒԵԼԻ ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱՆՔ ԻՐԵՆ ՀԵՏ:

Մանուկ ծնաւ մեզ, որդի տուաւ մեզ:
ԵՍԱՅ. Թ. 6:

Որդին Աստուծոյ պզտի տղու մը պէս աշխարք գալ ուզելուն պատճառը աս եղաւ որ ամեն հասակէն անցնի, ու զինքը մեզի աւելի սիրելի ընէ: « Ինչո՞ւ, կըսէ սուրբ Սալեզացին, Քրիստոս ատ քաղցր ու սիրելի հասակը առաւ, բայց միայն մեր սիրտը շարժելու որ զինքը սիրենք, ու իրեն հետ համարձակ ըլլանք »: Նոյն բանը կըսեն ուրիշ վարդապետներ ալ: Կուզէ Աստուած որ զինքը սիրենք՝ ինչպէս զաւակ մը իր բարեգութ հայրը կը սիրէ. չուզեր որ մենք իրմէ՝ վախնանք՝ ինչպէս գերի մը իր անգութ տիրոջմէն կը վախնայ. անոր համար իշխանութեամբ ու փառօք չեկաւ աշխարք որ զմեզ չի վախցընէ, այլ ուզեց պզտի տղու մը պէս գալ, վասն զի զմեզ փրկելու կուգար՝ չէ թէ դատելու: Ուրեմն համարձակ դիմենք իր ողորմութեան աթոռը, մենք որ չէինք կրնար իշխել աներկիւղ իր փառաց աթոռը մօտենալու. Մաքիցուք այսուհետև համարձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնորհաց նորա: Բեթղեհէմի այրին մէջ վախնալու բան մը չի կայ, ողորմութիւն ու սէր միայն կը գըտնանք հոն. Քրիստոս հոն բոլորովին քաղցրութիւն է, բարկանալ ինչ ըսել է՝ չի գիտեր. իրեն դէմ ընողներուն հետ ալ շուտ մը կը հաշ-

տուի։ Մօտենանք ուրեմն իր մարոյն
քովը, գրկենք զինքը, պլլուինք ի-
րեն, խնդրենք իրմէն որ զմեզ իր
սուրբ սիրովը բորքոքէ։

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ո՞վ է իմ
յոյսս ու վստահութիւնս, իմ քաղ-
ցըր մխիթարութիւնս աշխըքիս վը-
րայ քեզմէ 'ի զատ, որ ողորմու-
թիւնդ չափ չունի։ Առանց քեզի
ի՞նչ բարիք ունեցեր եմ, ու քեզ-
մով ի՞նչ չար. կընտրեմ քեզի հա-
մար աղքատ ըլլալ, քան թէ ա-
ռանց քեզի հարուստ. կընտրեմ
քեզի հետ աշխըրքիս վրայ մնալ,
քան թէ առանց քեզի երկինքը վա-
յելել. վասն զի ուր որ դուն ես, հոն
է երկինքը. ուր որ չես, դժոխք է
հոն։ Դուն ես իմ սրտիս բաղձանքը.
անոր համար է որ քեզմէ հեռու ե-
ղած ատենս ուրիշ բան չեմ ըներ,
բայց հառաչել ողբալ ու աղօթել։
Քեզմէ ուրիշ մէկի մը վրայ չեմ

կրնար վստահիլ, և ոչ մէկէ մը օգ-
նութիւն յուսալ իմ կարօտու-
թեանցս մէջ. դուն ես իմ յոյսս,
իմ վստահութիւնս, իմ մխիթա-
րութիւնս, աչքս քեզի է, բոլոր
ակնկալութիւնս քեզմէ է։ Մաքրէ
իմ հոգիս, օրհնէ քու երկնաւոր
օրհնութեամբդ, որպէս զի տաճար
ըլլայ քեզի, ու յաւիտենական փա-
ռացդ աթոռ. ու քեզի անհաճոյ
բան մը չըլլայ սրտիս մէջ, ուր որ
կը հաճիս կոր բնակիլ. Ասպուած, 'ի
բազում ողորմութեան քում լուր ինձ։ Լսէ
ողորմելւոյս, որ մահուան խաւա-
րին մէջը աքսորուած եմ. պաշտպա-
նէ խեղճիս հոգին ասս ապականացու
կենացս վտանգներուն մէջ. քու շը-
նորքդ իրեն հետը ըլլայ, ու խա-
ղաղութեան ճամբուն մէջ իրեն ա-
ռաջնորդէ իր հայրենիքը՝ յաւիտե-
նական լոյսդ վայլելու։

Սուրբ Ֆրանչիսկոս ասսիզացին

իրմէն դուրս կելլար՝ Քրիստոսի ծննդեանը վրայ խօսելու ատենը։ Սուրբն Բեռնարդոս ալ նոյն զգացմամբ կը խօսի ու կըսէ. «Ուրախութեան ձայն մը կը լսուի կոր աս աքսորանաց աշխարքը, անուշ ու մխիթարական ձայն մը կուգայ կոր ականջիս. լեռները փառք տան Աստուծոյ, օրհնեն զինքը, երկինքը ուրախանայ, երկիրս ցնծայ, դաշտերը՝ ամեն իրենց բնակիչներովը պար բռնեն, ծառերը անտառները ծափ զարնեն, վասն զի Աստուած կուգայ կոր մեր հետը բնակելու. լսէ երկինք, լսէ երկիր, մանաւանդ դուն լսէ ո՛վ մարդ. Քրիստոս որդին Աստուծոյ ծնաւ 'ի Բեթղեհեմ»։ Կրնա՞յ ըլլալ սիրտ մը այնչափ խիստ՝ որ անզգայ ըլլայ աս ձայնին. ասկէց անուշ ի՞նչ աւետիս կրնար տրուիլ մեզի. աշխարքս լըսա՞ծ էր ասանկ մխիթարական խօսք

մը, ասանկ երկնային քաղցրութեամբ լի։ Երանի՛ թէ կրնայի զգալի ընել աս խօսքիս քաղցրութիւնը ու զօրութիւնը. բայց խօսքով չի բացատրուիր, կը վախեմ որ ուրիշ կերպով մը որ ըսուի՝ ոյժը կը կորսընցընէ. Քրիստոս որդին Աստուծոյ ծնաւ 'ի Բեթղեհեմ։ Ո՛վ անհասանելի ծնունդ. հողի մոխրի վրայ նստած մարդիկ, ոտք ելէք, երկրպագութիւն ըրէք իրեն, զձեզ փրկելու կուգայ կոր, ձեզի ամեն շնորք ընելու։ Ո՛վ մեղաւորներ, կորսուած ոչխարներ, շունչ առէք. Քրիստոս կուգայ կոր զձեզ փնտըռելու ու փրկելու. ո՛վ հիւանդներ, սիրտ առէք, Քրիստոս կուգայ կոր զձեզ ըռընտցընելու իր ողորմութեամբը։ Դուք ալ որ մեծ մեծ պատիւներ ունենալ կուզէք, ուրախացիք, Քրիստոս երկինքէն կինջնայ կոր՝ զձեզ մասնակից ընելու իր ար-

քայութիւնը, մի վախնար, մօտեցէք
նրան. իր մեծութեան ու փառաւո-
րութեան աթոռին վրայ նստած տես-
նը ահաւոր է, ու կուզէ որ մեծա-
րենք զինք. բայց հոս պղտոր տղու մը
պէս եղած, վատահութեան ու սէր կու-
զէ. կրնաք իր արցունքը առնալ ու
չպարսաւիլ. կուլայ, չէ թէ ուրիշ մը-
րայ պէս, ու նոյն պատճառաւն որ
անոնք կուլան, այլ ձեր սիրոյն հա-
մար, ու կարեկից ըլլալով ձեզի:

Մանուկ Յնսուս ջեպ, որդի պատա՛ ջէ՛
Երթանք իր մօտերն գրուը, ըսենք
յարգութեամբ ինչ որ մեզի կըսէ,
դեռ չի կրնար խօսիլ լեզուով, բայց
գործքով բարձրաձայն կը քարոզէ
պատ ամեն խօսքերը. Երանի ա-
րա, չի նոքա Թագաւորութեան
չէր ՚ի չեփն պէղոջ. Ու խոնարհեցա-
ցանէ պանչն, բարչրասցի. ու որ բարչր-
ցուցանէ պանչն, խոնարհեսցի. Մի գան-
չէ չէպ գանչս չերկչի, որ ցէց ու ապչ

ապրանէն, ու որ գողչ ալան հատանէն
ու գողանան. այլ գանչէցէք չէպ գանչս
չերկինս. Զի՞նչ օգտիցի մարդ, ըն պա-
խարհս ամենայն ձահեսցի ու պանչն իր
փոխչէսցէ:

✠ Տէր Յիսուս, քու սուրբ խրատներդ ինչպէս սիրուն են, ինչպէս զարմանալի. կուզեմ կատարել զանոնք քու սիրոյդ համար. բայց տկար եմ, ու անանկ տկար՝ որ առանց քեզի բարիք մը չեմ կրնար ընել. գթած և բարեգութ փրկիչ, ողորմէ ինծի: Գիտես որ կուզեմ սիրել զքեզ, վասն զի սրտագէտ ես, սուր ուրեմն ինծի քու սէրդ. ուր էր որ այնչափ կարենայի սիրել զքեզ, որչափ որ սուրբ Աստուածածինն ու բոլոր սուրբերը զքեզ կը սիրեն. երանի թէ կրնայի աշխարհիս բոլոր մարդկանց սիրել տալ զքեզ. գոնէ կը փափաքիմ առնել, ընդունէ իմ խեղճ սրտիս փափաքը:

Մանուկ Ձնաս Ջեզ, որդի փառաս Ջեզ: Աստուած ապրացաւ, ամենակարողը ակարացաւ, ամենուն հրամայողը իր արարածոցը հպատակ եղաւ. խոնարհեցաւ, ու ինչուան մարդ ըլլալ, ու ախոռի մը մէջ ծնանիլը յանձն առաւ: Սէրը յաղթեց Աստուծոյ արդարութեանը ու զօրութեանը. սիրենք զԱստուած որ այսչափ սիրեց զմեզ:

✠ Ո՛վ սիրելի մանուկ Յիսուս, կը սիրեմ զքեզ, ու ըղձըմալին քեզի կապակցիլիմ: դուն ես իմ աչքս ու յոյսս ինչ պիտոյ ըլլայ նեղճ ոտքումիս, թէտը դուն երկինքէն ինջած չըլլայիր ձիս փրկելու. շատոնց դժոխք գացած էի իմ քեզի դէմ ըրած մեղքերուս. օրհնեալ ըլլայ քու ողորմութիւնդ, որ միշտ պատրաստ ես ղջացողին Թողութիւն տալու: Դուն գիտես ու կը տեսնաս սիրտս որ ինչպէս ղջացած է քեզի դէմ ըրած

նեղութեն վրայ. ընդունէ զիս քու շնորհացդ մէջ, ու տուր ինծի որ ապէկէց եաքը քեզի համար միայն ապրիմ: Տուր ամենածախս, այրէ իմ սրտիս մէջ ինչ որ քեզի անհաճոյ է, տէր եղիր իմ ամեն բաղձանացս. կը սիրեմ զքեզ իմ գանձս, իմ կեանքս, իմ ամեն բարիքս, կը սիրեմ զքեզ, ու կը ցանկամ եաքի շունչս տալու աստենս ալ ըսել. Ով Աստուած է՛մ, ես ըէմ պէտք. որպէս զի ան աստենէն սկըսեմ այն կատարեալ սէրը, որ յաւիտեան պիտոր տեւէ:

ՐՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԻՒՆ:

ԵՐԲ ոք ասէջ ԸՆ սիրեմ ՀԱՍտուած, և ՀԵՂԲԱՅՐ ԻՐ ասէջ, ստոյգ է. որ ՀՀ սիրէ ՀԵՂԲԱՅՐ ԻՐ՝ ՀՐ պետանէ, ՀԱՍտուած ՀՐ ոչն էպէս՝ ՀԻՆՐԴ ՀՐՒԷջ սի-

րէլ։ Յովհաննու առաքելոյն ասս խօս-
քը լսելէն ետքը՝ դեռ շատերը ի-
րենք զիրենք կը խաբեն, ու աղքա-
տաց չեն ողորմիր, բամբասանք ը-
նելն ու լսելը կը սիրեն, դժուարաւ
կը ներեն ուրիշի ըրած թեթև ա-
նիրաւութիւնն ալ, կարհամարհեն
ուրիշները, ու ստէպ ըսելնուն հա-
մար՝ Աստուած իմ սիրեմ զքեզ, կը
կարծեն որ զԱստուած կը սիրեն։
Ո՛վ հաւատացեալ հոգի, մի՛ նմա-
նիր անոնց, այլ եղբօր պէս սիրէ
ուրիշները. սիրէ զամենքը՝ ըստ
պատկերի Աստուծոյ ստեղծուած
ըլլալնուն համար. ամենուն փըր-
կութիւնը բաղձա, ամենուն սէր
ցուցուր, մանաւանդ քեզի դէմ
եղողներուն։ Բերնէդ հակառակու-
թեան խօսք մի՛ հաներ. սիրտդ վի-
րաւորուած ալ որ ըլլայ, խօսքերդ
եղբայրսիրութեամբ օծէ։ Միշտ
պատրաստ եղիր ուրիշներուն օգնե-
լու, վշտացելոց կարեկից ըլլալու,
մեղաւորներուն վրայ գթալու։ Ու-
րախացիր ուրիշներուն առաքինու-
թեանը ու բարեգործութեանը՝

իբրև թէ քուկդ ըլլային. ուրիշնե-
րուն թշուառութիւնը քուկինիդ
պէս զդա. յանդուգն դատողութիւն
ու կասկածանքը մտքէդ դուրս ձգէ,
սորվեցուր քեզի որ ուրիշներուն
վրայ միշտ աղէկ կարծիք ունենաս,
դործքերնին ու խօսքերնին բարի
մեկնէ անկեղծ սրտով։

Ո՛հ, ի՛նչ ազւոր առաքինութիւն
է եղբայրսիրութիւնը, ափսո՛ս որ
խիստ քիչ մարդ ունի. քննէ սիրտդ
որ քու ունեցածդ ի՛նչ աստիճանի
է, պատրա՞ստ ես ներելու քեզի
դէմ եղողներուն, ու ձեռքէդ եկած
բարիքը ընելու իրենց։ Ուրիշներուն
պակսութեանը վրայ չե՞ս խօսիր մե-
ղադրելով, աղէկ քննէ։ Քեզի պէս
սիրէ եղբայրդ. Քրիստոս է ըսողը,
չե՞ս ուզեր հնազանդիլ, օր մը մի՛
անցըներ որ իրիկուան չի կրնաս ը-
սել. Աստուած իմ, կը սիրեմ զքեզ,
ու քու սիրոյդ համար կը սիրեմ
նաև ընկերներս։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԱ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ԿԵԱՆՔԸ, ՈՒ ՀՆԱՁԱՆԴ ԸԼԼԱԼԸ ԻՐ ԾՆՈՂԱՑԸ:

Եւ էր նոցա հնազանդ: ՂՈՒԿ. Բ. 31:

Երթանք մտքով Նազարէթ քաղաքը, սուրբ Աստուածածնայ ու սուրբ Յովսեփին աղքատ տնակը, հոն կը տեսնանք զարմանալու տեսարան մը: Կը տեսնանք զՔրիստոս, որ մեր սիրոյն համար հպատակ եղած իր արարածոցը՝ ինչուան իր երեսուն տարուան հասակը իր ծնողացը հնազանդելէն ուրիշ բան չըներ. Եւ էր նոցա հնազանդ: «Կը հիանամ, կըսէ Պոսիւէ, աս խօսքիս վրայ. ա՞ս է ուրեմն Քրիստոսի որդւոյն Աստուծոյ բոլոր ընելու գործ-

քը, այս ինքն իրեն երկու արարածոցը հնազանդիլ՝ անարգ արուեստ մը ընելով: Ո՞ւր են անոնք որ կը տրտնջան՝ երբոր իրենց կարողութեանը՝ կամ մանաւանդ հպարտութեանը համեմատ պաշտօն մը չեն գտնար. Թող գան տեսնան զՔրիստոս իր ծնողացը տունը. Յիսուսը հիւսան մը որդի եղած, հիւսնութիւն կընէ, ուրիշ անունով չի ճանչցուիր, միայն հիւսան որդին է ըսելով կը ճանչցուի». Ո՞չ սա է հիւսանն որդի:

✠ Ուրեմն ասանկ իմ խեղճ հոգւոյս սիրոյն, ու իմ հպարտութիւնս խոնարհեցընելու համար՝ յանձն առիր, փրկիչ իմ, այնչափ ատեն պահւըտիլ, ու աստուածութեանդ ամեն գանձը մարդկանցմէ ծածկել. շնորք տուր ինծի որ քու ասանկ աղւոր ու հարկաւոր առաքինութեանդ հետևիմ:

Որդեակ իմ, ես քեզի իմ օրինակով սորվեցուցի որ Աստուծոյ երկիւղածութիւնը ամէն բանէ առաջ ունենաս եւ անոր փառասիրութեան առաջին ըլլալ, ուրիշ ձեռքին տակը ըլլալ ու աչքի չի պարնոլ կեանք անցընել: Իմ տասնիւ քաշուած վարդք անցուցած առեւնա՝ հոգի ու մարմնոյ ուժերուն տկարութեան տհմանը անոնք չունին, քալելու ոտքերը, ձարտար քարոզիչներ, երեւելի բանաստեղծներ, որոնց անունը բոլոր աշխարհք կը հնչէր, որոնց գովեստը բերնէ բերան կը պտըտէր, մարդ չի կար որ անոնց չի նախանձէր: Բայց կը կարծեմ որ Աստուած երկինքէն զանոնք իր հրեշտակներուն ցուցընելով՝ բաց ըլլայ. Տեսէք ինչ անուն՝ ինչ փառք ատոնք են առ անուանի մարդիկը: Ձէ, Աստուած նազա-

րէթ քաղքին պզտիկ անունը միայն հրեշտակներուն ցուցընելով բաւած է. Տեսէք իմ որդիս ինչպէս հնազանդ է իր ծնողացը, ինչպէս ուր կը հասնի իր խոնարհութիւնը, ինչպէս կը սիրէ զմարդիկ, ինչպէս կը սիրէ զիս: Որպէս փառասիրութիւնը հարստութիւնը ու մեծութիւնը չէ Աստուծոյ աչքին երևցածը. կրնայ մէկը մեծ ըլլալ բոլոր աշխարհի, բայց պզտիկ Աստուծոյ դիմացն՝ որ ամէն բանին արժէքը աղէկ գիտէ. կրնայ ալ մէկը Աստուծոյ առջին մեծ ու հաճոյ ըլլալ՝ առանէն անարդ պաշտօնի մը մէջ, քան թէ մեծամեծ ու պատուաւոր պաշտօններ ունենալով: Ամէն սորվէ գոհ ըլլալ խոնարհ վիճակէդ, ուր որ դրեր եմ զքեզ. ըլլայ թէ բաղձայս ուրիշ վիճակի՝ որ այնչափ անծանօթ մոռցուած ու անարդ ըլլայ. պէտքը որ հաղար

անգամ լաւ է աչքի չերևնալդ ու ինծի միայն ծանօթ ըլլալդ, քան թէ մարդկանց առջին երևելի ըլլալդ:

Ե՞ւ էր նոցա հնազանդ. Կարելի բա՞ն է որ ատանկ խոնարհութեամբ Մարիամու ու Յովսեփայ հնազանդողը՝ ըլլայ տէր երկնի և երկրի ու ամեն արարածոց հրամայող: Որչափ ալ խելքէ վեր ըլլայ, հաւատքը ասանկ կըսէ մեզի: Բոլոր հրեշտակները իրեն կը հպատակին, ինքը ամեն թագաւորներուն կը հրամայէ. այսու ամենայնիւ կը հպատակի Մարիամու, ու անոր հրամանները կը կատարէ: Ա՛ս ալ հերիք չէ. Յովսեփայ պէս հիւսան մըն ալ կը հնազանդի: Որո՞ւն վրայ աւելի զարմանանք. որդւոյն Աստուծոյ խորին խոնարհութեա՞նը, թէ Մարիամու բարձր արժանապատուութեանը. երկուքն ալ մէկզմէկէ զարմանալի. Աստուծոյ հնազանդիլը իր ստեղ-

ծուածոյն՝ մտքէ անցընելու բան չէ, բայց և ոչ ստեղծուածոյ մը իր ստեղծողին հրամայելը կրնայ մտքէ անցնիլ, խելքէ դուրս իշխանութի՞ է: Սորվէ ուրեմն հնազանդիլ, մարդ մահկանացու, հող ու մոխիր, սորվէ ձեռքի տակ ըլլալ, ուրիշի ուղածը ընել. ամաչէ որ Աստուած կը խոնարհի, դուն բարձրանալ կուզես. քու արարիչդ մարդկանց հպատակ կըլլայ, դուն ամենուն կուզես հրամմել, արարչէդ վեր կուզես ըլլալ. ասանկ է, ամեն անգամ որ կուզես ուրիշներու հրամմել, ղքեզ իրմէն վեր կը դնես, իր իրաւունքը կուզես յափշտակել. թէ որ քեզի ամօթ կը սեպես քու հաւասարներուդ հետևիլ, գոնէ Աստուծոյ հետևէ. թէ որ չես կրնար հասնիլ ինչուան ուր որ ինքը ելաւ, գոնէ ինջիր ինչուան ուր որ ինքը ինջաւ:

Ե՞ւ էր նոցա հնազանդ. Ի՞նչ մեծ

խրատ մեզի, որ այնչափ դժուա-
րաւ մեր մեծերուն կը հնազանդինք.
երանի՛ անոր որ Քրիստոսի հետևե-
լով՝ ուրիշներուն կը հնազանդի. հը-
նազանդութե՛ Ճամբան է որ զմարդ
արքայութիւնը կը հասցընէ, ու
«Աւելի ապահով է հնազանդիլ՝
քան թէ հրամմել», կըսէ Թոմա
դեմբացին: Ով որ դիտէ հնազան-
դիլ, միշտ խաղաղութեան մէջ է,
իրմէն հանդարտ կեանք ունեցող
չի կայ, իրմէն անխռով ու ապահով
մեռնող չի կայ: Հնազանդութիւնը
մարդուս սրտին մէջ ամեն առաքի-
նութիւն կը բուսցընէ, կաճեցընէ,
ու կը պահէ: Լաւ է հնազանդութիւն
քան զզոհ ընտիր, կըսէ սուրբ դիրքը.
վասն զի հնազանդութեամբ կը նըւի-
րենք Աստուծոյ մեր կամքը՝ որ ա-
մեն անասուններէն աւելի հաճոյ է
իրեն: Հնազանդը ինքն իրեն կը յաղ-
թէ, ու ամեն յաղթութենէ աւելի

փառաւոր է ինքն իրեն յաղթելն
ու իր կամքը ուրիշին տակը ձգել:
Ուրեմն թողունք որ ուրիշը մեզի
առաջնորդէ, թէ որ կուզենք նա-
ւահանգիստը հասնիլ. չի տրտնջանք
հրամայողներնուս դէմ, հպատա-
կինք մեր հոգևոր ու մարմնաւոր
ծնողացը. Քրիստոս Մարիամու ու
Յովսեփայ հնազանդեցաւ ինչուան
երեսուն տարուան որ եղաւ, ամօթ
չէ՞ որ զաւակ մը չուզէ հնազանդիլ
իր ծնողացը:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ի՛նչ խո-
նարհութիւն չըրիր զիս յորդորե-
լու համար որ խոնարհիմ. երեսուն
տարի ծածկեցիր քու Աստուածու-
թիւնդ, հասարակ մարդու մը պէս
ապրելով, որպէս զի ես ալ առանձ-
նութիւն սիրեմ, երևնալ չուզեմ,
ծածկեմ խոնարհութեամբ ինծի
տուած շնորքներդ: Երեսուն տարի
հնազանդեցար քու ստեղծուա-

ծոցդ, որպէս զի իմ հպարտութիւն
յաղթեմ ու հնազանդիմ մեծերուս՝
որոնք դրեր ես իմ վրաս: Ներէ ին-
ծի որ ինչուան հիմայ քու տուած
օրինակիդ չի հետևեցայ, բայց աս-
կէց ետքը կը բաղձամ հետևիլ. օգ-
նէ իմ տկարութեանս: Ընորք տուր
ինծի որ իմ կամքէս հրաժարիմ, ու
քու կամացդ հետևիմ, քու ետևէդ
գամ. որչափ որ աշխարքիս հետևող-
ները փառք կը սիրեն, ես անոնցմէ
աւելի խոնարհութիւն սիրեմ: Դուն
Աստուած ըլլալով, տէր երկինի և եր-
կրի, Թագաւոր Թագաւորաց և տէր
տերանց, այսու ամենայնիւ խոնար-
հեցար. ես որ երկրի անարդ որդի
մըն եմ, ոչ ինչ մըն եմ, ինչպէս կըր-
նամ հպարտանալ ու բարձրանալ
ուզել. կը խոստովանիմ խեղճութիս,
կը ճանչնամ որ բարկութեան ար-
ժանի եմ, որդի բարկութեան. Անո-
ղութեամբ յաղթէ, և՛ ձեղ ծնաս պի-

նայր իմ: Մեղաւոր եկայ աշխարքը,
պատժոյ արժանի. մեղաւոր եմ, ու
քիչ առեներէն եղեամ պիտոր աշխըր-
քէս, ողորմէ ինծի: Մեղքերս շատ
են, բազում էղեն քան ջուր գետոյ.
արժանի չեմ աչքս երկինք վերցընե-
լու, Ըեմ արժանի հայել և պետանել
պերբիրուրիւնս երկնից՝ բազմութենէ
ողորմութիւնդ մի մոռնար. Ցիշէ
պէր պզիութիւնս քո և պղորմութիւնս՝
որ էն յաւիտենից: Աղքատ եմ, ամեն
բանի կարօտ. անանկ խեղճ եմ որ
ինքնրեն և ոչ բարիք մը կրնամ
բաղձալ, և ոչ բարի բաղձանքս կա-
տարել, թէ որ դուն ինծի չօգնես.
ու այսչափ խեղճութեամբս դեռ կը
հպարտանամ: Ողորմէ ինծի տէր
իմ, հառաչանքս ու արցունքս շար-
ժեն քու գթութիւնդ. այն սիրուիլը
որ ինծի համար խաչին վրայ մե-
ռար, լսէ իմ աղաչանացս. ուրիշ

բան չեմ ուզեր, քու սէրդ տուր ինծի, մեղացս թողութիւն, խոնարհութիւն ու հնազանդութիւն տուր ինծի: Եկուր սրտիս մէջ ա-թոռդ դիր, տիրէ ու հրամմէ ինծի միշտ. Եկուր եղիր իմ մխիթարութիւնս, իմ ոյժս, իմ օգնականս, իմ դանձս, իմ կեանքս, իմ ամեն բանս: Եկուր ու քեզի արժանի հրաշք մը ըրէ. ինծի պէս հպարտ ու զգայասէր մեղաւորը՝ խոնարհ ու հոգեսէր ապաշխարող մը ընելով:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Քաշուած կեանք ու հնազանդութիւն:

Ջանա նմանիլ այսօր Քրիստոսի քաշուած կեանք ու հնազանդութիւն սիրելուն: Որչափ որ քու վիճակդ քեզի կը ներէ, փախիր կենցաղավարութենէ. աւելի ապահով է քաշուած կեանքի մէջ Աստուծոյ

ծառայելը: Ի՛նչ բարիք որ ունիս, նայէ որ ծածկես, մի՛ ուզեր հարուստ կամ գիտուն երևնալ. աշխըրքիս ամեն մեծութիւնն ու գիտութիւնը ի՞նչ է: Սիրէ անծանօթ ըլլալ, ու բանի տեղ չի դրուիլ. երանի՛ քեզի, թէ որ առանց դժարդ գալու տեսնաս որ ուրիշները փառքի պատուոյ ու իշխանութեան կը հասնին, ու դուն ետև կը մնաս, զքեզ մտածող ու բանի տեղ դնող չըլլայ: Փառասիրութենէ փախիր, ան է որ զմեզ Քրիստոսէ կը հեռացընէ, մարդուս հոգերը կը շատցընէ, ու հանգիստը կը վերցընէ. Թէ որ մարդս գիտնար որ ի՛նչ ծանր բեռ է պատիւ ու իշխանութիւն ունենալը, անոնց ետևէ չէր ըլլար: Մի՛ փնտըռեր որ բարեգործութիւններդ գովեն, գոհ եղիր որ Աստուած միայն տեսնայ զանոնք. մեռնելու ատենդ շատ ուրախանաս պիտոր քաշուած ու խոնարհ կեանք անցընելուդ, զքեզ բանի տեղ չի դնելուդ, ուրիշներուն անծանօթ ու ամենէն մոռցուած ըլլալուդ. օր մը

ալիտոր իմանաս ինչ ըսել է՝ կէսմէ
չէր ծածկեալ են յԱռաքեալ:

Հնազանդէ անտրտունջ որոնց որ վըրայ իշխանութիւն ունին, անոնց խօսքը՝ Քրիստոսի հրամանը սեպէ: Ճշմարիտ հնազանդութիւնը ուզածնիս ընելը չէ, այլ մեր քնութեանը ու ուզածնուս դէմ հրամաններըը կատարել: Սուրբ Բեռնարդոսին խօսքն է. «Ճշմարիտ հնազանդը չի գիտեր ուշանալ կամ վաղուան ձգել ինչ ըսել է մեծին ուզածը. դեռ չի հրամայած, կը կատարէ. միշտ պատրաստ է տեսնելու, լսելու ու ընելու ինչ որ իր մեծը կուզէ, ու վազելու ուր որ կը խրկէ»: Դուն ալ սանկ կրնաս. թէ որ չէ, սա օրուընէ առաջադրէ կատարեալ հնազանդութիւն ընելու՝ համեմատ քու վիճակիդ: Թէ որ միաբանութեան մը մէջ ես, հնազանդէ մեծաւորիդ մեղքէն՝ի զատ ամեն բանէն. հնազանդէ միամտաբար՝ առանց քննելու որ ինչո՞ւ կը հրամայէ. ուրիշ պատճառի համար մի ըներ քու հնազանդութիդ, բայց

միայն Աստուծոյ հաճոյ ըլլալու համար: Թէ որ աշխարքի մէջ ես, հոգևոր հօրդ հնազանդէ՝ Աստուծոյ տեղը սեպելով զինքը. հնազանդէ քու մեծերուդ, քու տիրոջդ. ծառայ, հնազանդ ընչուտ պերճանց յերոյ մարհատորայ... որպէս և Քրիստոսի:

Իրաւ որ շատ անգամ դժար է մարդուս իր կամքը կոտրել, ուրիշին կամքը ընել. շատ անգամ մարդուս փորձութիւն կուգայ՝ դժուարութիւնները տեսնելով ձգել իր վիճակը, ելլել, ինքնապետուխ ըլլալ. բայց դուն արիութիւնդ ձեռքէ մի թողուր, աչքդ երկինք վերցուր, հոն քեզի կը սպասէ Աստուած որ քու աշխատանացդ վարձքը տայ. ինքը քեզի սիրտ կուտայ երկինքէն քու նեղութեանդ մէջ, ու կըսէ. Յիշէ որ փրկիչդ քու սիրոյդ համար երեսուն տարի իր արարածոցը հնազանդեցաւ, որչափ ևս առաւել պէտք է որ դուն ալ քու մեծերուդ հնազանդիս: Սիրտ ըրէ ուրեմն. երկինքը քու վարձքդ սպասուր ըլլայ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԲ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՐ ԻՐ ԿԵՆԱՑԸ ԵՏՔԻ ԻՐԵՔ ՏԱՐԻՆ ԸՐԱՒ, ԻՆՉՊԷՍ ՊԷՏՔ Է ՈՐ ՄԵՐ ՍԻՐՏԸ ԵԱՐԾԷ ՋԻՆՔԸ ՍԻՐԵԼՈՒ։

Էջ Ջէյսա-էարի ասՆԷլ։ ԳՈՐԾՈՑ. Ժ. 38։

Քրիստոսի իր յայտնի կենացը մէջ ըրած բարիքը բոլորն ալ յիշելու համար, պէտք էր բոլոր առաքեալները օրինակել. անոնցմէ մէկ քանիին վրայ միայն մտածենք.

Ա. Բորոփին էթիոպիացին. Քրիստոս լեռնէն նոր իջած՝ զարմանալի խրատները տալու առնը իր ետևէն գնացողներուն, բոլոր մը եկաւ ասոնք ինկաւ ու ըսաւ. Տէր, էրկ հայիս, կրնաս ինձ սրբել։ Քրիստոսի գութը շարժեցաւ խեղճին վրայ,

գալաւ իրեն, ու ըսաւ. կամիմ, սրբեաց. ու մէկէն անցաւ բորոտութիւնը։

✠ Տէր իմ, աւետարանին բորոտէն՝ ի զատ՝ ուրիշ բորոտ մըն ալ քու գթութիւնդ կը խնդրէ. ասա բորոտը ես եմ. իմ հոգևոր բորոտութիւնս անորինէն աւելի գարշելի է, կամաչեմ ցուցընելու։ Հոգևոյս բորոտութիւնը իմ ամեն օրուան պակասութիւններս են, իմ գաղջութիւնս է քեզի ծառայելու. զիս ալ բուժնացուր, որպէս զի քու գովեստդ սուրբ ու մաքուր ըլլամ, ու միշտ աւելի ջերմեռանդութեամբ ծառայեմ քեզի։ Սրբութիւն առած ատենս՝ իմ սրտիս մէջը գալուդ, ինծի ալ ըսէ ատ մխիթարական խօսքը. կամիմ, սրբեաց։

Բ. Հորիւրապետին խնդիրքը. Հալրնեղատեսին մեկուն ծառայն հիւանդացեր էր, ու շատ ալ սիրելի էր իրեն, Լսեց որ Քրիստոս գթալով

շաուերը կըռընուցընէր , եւկաւ իր տուքը՝ կափառնաուամ քաղաքը մըտնալու աուենը , ու ըսաւ . Տէր , ծաոանէրդ մէնք խիսպ գէղ անպտալոյծ է. ղած ին պանդուխ նոր : Ասկէց աւելի խօսք մը չի զուրցեց , բայց աս ալ հերիք էր Յիսուսի բարեգուեթ սիրտը շարժելու . մէկէն ըսաւ . Հիմայ էս կոգամ ին՞չընէմ պիտի . պատասխանեց հարուրապետը . Ընչ , ո՛ աշխարհը պուռնա գալո՞ , արժանի չէմ որ պուռնա մտնես , հրամմելէդ դուքն հերիք է սպասուորս ըլընալո՞ : Քրիստոս գովեց աս խօսքն որ հարուրապետին մեծ հաւատքը կը ցուցընէր . ու աս խօսքն է որ սրբուեթիւն առնելէն առաջ կըսեինք , վասն զի ասկէց աւելի խոնարհուեթեան խօսք չի կըրնար ըլլալ . Տէր , չէմ բաւական ընէ ըտ յարիս իմով մտնես , այլ ասա բանիս , ու բժշկեսցի մանուկն իմ : Երբոր աս խօսքըս լսեց Քրիստոս , ըսաւ իրեն .

գնա , հաւատացածդ ինչ ըլլայ . ու մէկէն ապասաւորը ըռընուցաւ :

✠ Գիտես տէր , որ իմ հոգիս ալ հիւանդ է . կրակ մը աւեր է ներսի դիս , որ չիմարիր . սիրտս կուզէ հարկաւ սիրել , բայց քեզմէ՛ի զատ ինչ որ սիրելու ըլլայ՝ ուրիշ բան չի վաստրկիր , բայց իր խեղճութիւնը եւեղցընել : Ձքեզ միայն կուզէ , քեզի միայն կը հաւատչէ . որչափ ալ արժանի չէ քեզի , կը բաղձայ քու այցելութեանդ . իրեն ալ ըսէ . Ես էկեր ե՛ բժշկեցնեմ : Եկուր տէր Յիսուս , եկուր որ պըլլուխիմ քեզի , ու մէյմըն ալ չի թողում զքեզ , վասն զի առանց քեզի կեանքս կեանք չէ :

Գ . Քանանայի կնոջ խնդիրքը . Օր մը Քրիստոս դեպ՛ի Տիւրոսի ու Սիդոնի կողմերը եղեր էր . քանանացի կին մը անկէց եկած՝ կաղաղակէր . Յիսուս ուրէ Դաւիթ , ողորմէ ինձի , ըսելով չարաչար դիւահարած է :

Ան սրտաշարժ աղաչանքը մեզ ալ պէտք է տեպ ընենք. Տէր իմ, հոգիս չարաչար կը տանջուի կոր դիւէն: Քրիստոս չի լսելու զարկաւ. աշակերտները քովը մօտեցան՝ ըսին. Սա խեղճ կնիկը չի դադրիր կոր ետևնէս աղաղակելու. Քրիստոս և ոչ դարձաւ երեսը նայելու, անըզգայ ձևացաւ. բայց խեղճ կինը յոյսը չի կարեց, չի դադրեցաւ աղաղակելէն. Ցիսուս որդի Դաւիթ, ողորմէ ինծի: Առաքեալները աղաչեցին որ խեղճին խնդիրքը կատարէ, բայց Ցիսուս պատասխանեց որ՝ ինձը Իսրայէլացւոց մոլորեալ ոչխարներուն համար դրկուած եր: Կինը տեսնալով որ առաքեալները իրեն համար բարեխօս կըլլային, յոյս առաւ առջի բերանը. բայց քոլոր ուրախութիւնը տրտմութեան փոխուեցաւ՝ երբոր լսեց Քրիստոսի պատասխանը. Ո՛վ ուրէ՛ պատ-

էր ոչ ապ ոչխարս կորսուեալս փոքն Իսրայէլի: Խեղճ մայր, լսեցիր ինչ ըսաւ. ալ հիմայ լուռ կենալ ու չի լսել միայն չէ, այլ յայտնի կը մերժէ կոր խնդիրքդ: Ի՞նչ յոյս կը մնայ քեզի. դարձիր գնա լաց աղջկանդ վրայ, ալ արցունքէն ուրիշ վիճակ չի մնաց քեզի: Մենք որ ըլլայինք, սասանկ կընէինք, բայց Քինքը սասանկ չըրաւ. իր բաղձանքն ու հաւատքը ատ արգելքներուվը աւելի զօրացաւ, մօտեցաւ ինկաւ Ցիսուսի ոտքը, նորէն նոյն աղաչանքը կրկնեց. Թէ որ մենք ալ սասանկ յարատևէինք, սա վստահութիւնը ունենայինք, ինչ չէինք ընդուներ Աստուծմէ: Քրիստոս պատասխանեց. Թողը որ առաջ փղոտը ըլլայանան, պէտք չէ ձանոյ ուտելու հացը՝ ըսանդրան առչին յգել: Մէկ ողորմած աչրոջ մը, բարեգութ հօր մը բերնէն սա պատասխանը չէր սպասուեր. սասանկ

ըսաւ, բայց չի մերժեց զինքը. ան չի մերժեր նշան մըն էր հինոջը խըն. դիրքը ընդունելուն : Քրիստոսի խօսքը չի դպաւ իրեն , Հշմարիտ խոնարհութիւնը բանէ մը չառնուիր. ծանր չեհաւ իրեն ան խօսքը , նմա. յաւ որ կուզէ կոր ողորմիլ, հպար. տութիւնը միայն Աստուծոյ լեզուն չի հասկընար , խոնարհութիւնը խիստ սղէկ կը հասկընայ : Թերևս նմայաւ ալ որ՝ Քրիստոս առ խօս. քուը յայտնի իրեն բերանը խօսք կը դնէր կոր խնդիրքը ատահովե. լու. բանեցուց հինիկը տրւած հր. նարքը , ու մէկէն ըսաւ. Իրաւ է, պէտ չէ փղոց հաշը ընդերուն պալ, բայց ընչինքն ալ հապրին ան ֆշրանփնէրուն որ փղոց աչքանէն կը ծաթէ : Իմ խնդիրքս աս է, այսչափ միայն կը խնդրեմ. աւետարանէն Աբրահամու զաւկը. նէրուն քու ընորքներդ, իմ խըն. դրածս անոնցմէ եւեղացածն է միայն,

անոնցմէ ինծի ալ պզտիկ բաժին մը հանէ : Ո՛րչափ հաճոյ անցաւ Քրիս. տոսի աս աղաչանքը. Թէ որ գիտ. նայինք, ինչ սէր՝ ինչ վստահու. Թիւն չէինք ունենար վրան. խո. նարհութեամբ կը ձանչցուի աս բանս :

✠ Ուրեմն փրկչիս ոտքը պըլ. լուխմ, ու հոգւոյս փրկութիւնը խնդրեմ. Թէ որ չի լսէ ինծի, աղա. ղակ վերցընեմ, յարատևեմ. Թէ որ գիտ վէպ մեղքերուս համար կը յանդի. մանէ՝ խոստովանիմ. Թէ որ ապըք. յութիւնը քեզի պէս մեղաւորաց չէ կըսէ , պատասխանեմ. Իրաւ է, սէր իմ. բայց դուն մեղաւոր ները կանչելու համար եկար , հի. ւանդները բուրնացընելու , դիւա. հարները խալըսելու , քեզի հաւ. ատացողները փրկելու , քեզի կարօտ ըլլալին ձանչցողները , քու օգնու. Թիւնդ խնդրողները, յոյսերնին քու.

վրադ դնողները: Աս վիճակին մէջն
եմ ես ալ, աս կը խընդրեմ. առա-
տաձեռնէ արժանաւորներուն քու
շնորքներդ, ես արժանի չեմ մեծ
մեծ շնորքներու. բայց անոնց փըշ-
րանքներէն ինծի ալ մաս հանէ:

Ան ատենը ըսաւ Քրիստոս, Կին
դու մեծ են հաւատք քո: Իրաւ մեծ.
ոչ Քրիստոսի իր աղաչանքը չիլսե-
լէն յոյսը կըտրեց, ոչ երեսը չի
նայելէն սիրտը կոտրեցաւ, ոչ գլու-
խը ցաւցընելէն ու իրեն նեղութիւն
տալէն վախցաւ. հաւատքը ամեն
բանի յաղթեց: Ո՛հ, ես ասանկ
չեմ. ամեն բան սիրտս կը կոտրէ,
պզտի դժուարութիւն մը զիս ետ
կը ձգէ, մէկէն կը ձանձրանամ. իսկ
քանանացի կնիկը հաստատուն հա-
ւատքին հետ յարատևութիւն ալ
ընելով, ուզածը եղաւ. Եղիցի քեզ
որպէս և կամիս:

Դ. Շնացող կնոջը քարկոծուելէն խա-

ւըսիլը. Դպիրներն ու փարիսեցինե-
րը Քրիստոսի առջևը բերին շնացող
կին մը, ու ըսին. Ա՛ս կնիկը շնացող է,
ու Մովսէս կը հրամմէ ասանկները քարկո-
ծել. Ի՞նչ կըսես: Ասով կուզէին Քրիս-
տոսի վրայ ամբաստանելու բան մը
գտնալ. Թէ որ իրաւ՝ քարկոծելու
է ըսէր, հեզ ու ներող անունն որ
ունէր՝ կը կորսընցընէր. իսկ Թէ որ
չէ, ազատ ընէր յանցաւոր կնիկը,
պատճառանք կունենային օրէնքի
թշնամի է ըսելու: Ուրեմն ի՞նչ ը-
րաւ Քրիստոս. չըսաւ որ քարկո-
ծեն, և ոչ որ ազատեն. այլ գիտ-
նալով անոնց միտքը, ու չուզե-
լով պատասխանել իրենց, գետինը
ծռած սկըսաւ մատովը գրել՝ իմա-
ցընելով որ իրենց միտքը նենգու-
թիւն էր: Իսկ երբոր անոնք հասկը-
նալ չուզելով՝ դեռ կը ստիպէին որ
պատասխան տայ, գլուխը վեր ա-
ռաւ ու ըսաւ. Ո՛վոր մէջէրնիդ անմեղ

է, անիկայ թողնեթէ առջի փարը։ Կայ-
ծակէ մը զարնուելու պէս եղան
թշնամիները, կարծեցին որ իրենց
պիղծ խղճմտանքը յայտնուի պի-
տոր, ու իրարու ետևէ դուրս ելան
մնաց կինը միայն։ Ո՛հ, ի՛նչ ամօթի
ու վախի մէջ էր, չի գիտնալով Քրիս-
տոսի ի՛նչ բարեգութ ու ողորմած
ըլլալը. բայց իմացաւ, երբոր Քրիս-
տոս հարցուց իրեն՝ Ո՞ւր են ղփէղ
ամբաստանողները, չի դատապարտեցի՞ն
ղփէղ. Չէ, ըսաւ խեղճ կնիկը։ Քրիս-
տոս ալ իրեն պատասխանեց. Ես
ալ ղփէղ չեմ դատապարտեր. գնա, բայց
մեյմըն ալ մի՛ մեղանչեր։

✠ Ո՛վ բարեգութ Յիսուս, որ
միշտ մեր տկարութեանը կարեկից
կըլլաս, ո՞ր սիրտը կրնայ չի սիրել
զքեզ. կուզեմ ծառայել քեզի, սի-
րել զքեզ, ու քեզմէ չի բաժնուիլ.
ընդունէ զիս քու ծառայիցդ մէջ,
ու շնորք տուր ինձ որ ինչուան մահս
հաւատարիմ ըլլամ քեզի։

Ե. Տղաքն որ օրհնեց Քրիստոս. Օր մը
Քրիստոս իր աշկերտներուն խիստ
հարկաւոր խրատներ տալու ատենը
խել մը ծնողք իրենց պզտի զաւկը-
ները բերին որ օրհնէ։ Խեղճ տղաքը
Յիսուսին դէմքին վրայ անանկ
գութ մը՝ անանկ անուշութիւն մը
տեսան՝ որ ամենևին առանց վախ-
նալու ընտանեբար մօտեցան իրեն։
Աշկերտները մէկդի կընէին կոր զա-
նոնք որ չինեղեն զՔրիստոս, վասն
զի դեռ աղէկ մը չէին ճանչնար ի-
րենց վարդապետը։ Իսկ ինքը ըսաւ.
Թողէք որ գան, մի՛ արգիլէք, ապանկներն
են որ արքայութի՞ կերթան՝ իրենց անմեղու-
թեամբը, պարզութեամբը ու հնազանդու-
թեամբը. աղէկ գիտցիք, ովոր տղու մը պէս
չընդունի Աստուծոյ արքայութիւնը՝ հոն
չիկրնար մտնալ։ Ա՛ս խրատը համառօտ
կերպով իր աշկերտներուն ու բո-
լոր ժողովրդեան տալէն ետքը, կան-
չեց տղաքը գգուեց, ու ձեռքը վրա-

նին դնելով՝ օրհնեց զիրենք։ Երանի
ան տղոցը՝ որ Յիսուսի օրհնութիւ-
նը առին, այն օրհնութիւնը ո՞վ գի-
տէ իրենց ի՞նչ շնորքներու աղբիւր
եղաւ։

Զ. Երիքովի կոյրը. Քրիստոս եր-
բոր Երիքով քաղաքը կը մօտենար,
Ճամբուն վրայ նստած մուրացկան
կոյր մը ոտքի ձայն առնելով՝ հար-
ցուց որ ո՛վ էր անցնողը. Յիսուսն է
ըսին իրեն. բոլոր քաղաքը կը Ճանչ-
նար ան ատեն ո՛վ էր Յիսուս, խեղ-
Ճերն ու վիշտ ունեցողները գիտէին
որ իրենց կարեկից եղողն էր, իր
կարողութեանը վրայ տարակուսող
չի կար մէջէրնին. աս կոյրն ալ գի-
տէր անտարակոյս որ Յիսուս իրեն
պէս շատ կոյրեր ըռընտցուցեր էր։
Ուստի ուրախացաւ որ Յիսուս էր
անցնողը, իմացաւ իր բարեբաղդու-
թիւնը, ու վստահութեամբ սկսաւ
աղաղակել. Յիսուս որդի Դաւթի, ո-

ղորմէ ինծի։ Չի գիտնալով ալ իր առ-
ջևէն անցնելուն ատենը, կը կրկնէր
ու կը կրկնէր իր աղաչանքը՝ գիտ-
նալով որ ի՞նչ բարեգութ սիրտ ու-
նէր Յիսուս։ Առջևէն գացողները
սկսան չեխել զինքը որ լռէ, բայց
որչափ որ անոնք կը չեխէին՝ ինքը
աւելի կը պոռար. Յիսուս որդի Դաւ-
թի, ողորմէ ինծի։ Ան ատեն Յիսուս
կեցաւ, հրամմեց որ իրեն մօտեցը-
նեն կոյրը, ու ըսաւ. Ի՞նչ կուզէս որ
ընեմ քեզի։ Գիտէր անոր ուզածը,
կոյրի մը ուզածը ի՞նչ կըլլայ. բայց
մայր մը գիտնայ ալ զաւկին ուզա-
ծը, կուզէ որ ըսէ. կախորժի զաւ-
կին ուզելը լսել, կախորժի զաւկին
իր վրայ ունեցած վստահութենէն.
կուզէ որ խնդրէ ու ընդունի խըն-
դիրքը, որպէս զի երախտագէտ ըլ-
լայ իրեն. կը սիրէ զաւակը, անոր
համար կուզէ սիրուիլ իր զաւկէն։
Ասանկ ալ Աստուած կուզէ որ մեր

կարօտութիւնը ցուցընեինք իրեն, թէ և ինքը մեզմէ աւելի գիտէ: Պատասխան տուաւ կոյրը. Տէր, որ իր բեռնաւ: Յիսուս ալ, որուն բարեգութ սրտին ուզածը պատրաստ էր ընելու իր ամենակարողութիւնը, ըսաւ. Կռա հատուփդ ջրէդ ըրնդոցին. ու մէկէն աչքը բացուեցաւ:

Ե. Կրիսպոսի Երուսաղէմ փոքին վրայ լալը. Կրիստոս Երուսաղէմ մօտեցաւ, անոր նայելով՝ լալ սկսաւ: Ի՞նչ նոր սեաորան, ի՞նչ մեծ բան, որ կրնար Աստուծոյ լալը երեւակայել: Լալուն պատճառն ալ իր սրտին պէս բարեգութ սրտի մը արժանաւոր պատճառ էր: Երուսաղէմը կործանէր պիտոր, ու իր անօրէնութեանցը համար պիտոր կործանէր. Մեսիային արիւնը մըտնելուն համար, Թադուհին ամենայն քաղաքաց՝ մինչեր պիտոր դառնար,

իր բնակչաց արիւնովը թրջէր պատոր. Ա՛ս անօրէնութիւնը քիչ օրէն պիտոր գործէին Հրեաները, պատիժն ալ քանի մը տարիէն պիտոր հասնէր. երկուքն ալ Կրիստոսի աչքին դիմացն էին, անոր՝ որ զիրենք փրկելու համար եկեր էր. ուստի արտին ցաւէն, նայելով ո՛ղորմելի քաղքին վրայ, այն տեսարը ու արտաշարժ ոլբը ըրաւ. Ո՛հ, ըէ որ գոնէ հիմայ՝ դէռ երբոք չինիճ՝ ճանչնայիր ալ է որ կրնայ պէտք պատճառէին. բայց կուրցած ես, չես գիտնար. օր մը ընդառինէրդ պէտք պաղարէն ու պատճէնէրուդ վրայ պիտոր կոծանէն, քար քարի վրայ չի ծողուն պիտոր, քու բնիդ չի ճանչնալուդ համար: Կրիստոսի լալը Երուսաղէմայ վրայ միայն չէր, իր աչքին դիմացն էր նաև ապերախտ մեղաւորներուն կորուստը, որոնք Հրեաներուն պէս ջուզելով ճանչնալ իրենց փրկիչը՝ պատժու-

էին պիտոր: Օր մը ընդհատինեըդ պեպ պալարէն պիպոր, ըսաւ, ու ըսածը եղաւ. Հռոմայեցիք եկան պաշարեցին Երուսաղէմ քաղաքը, ու ան առեն Հրեաներուն լինչ խեղճութիւն քաշելը պիտենք պատմութենէ, մինչև ուտելու բան չի գտնալէն՝ մայրեր երեխց զաւակընին խորովեցին ու կերան. ու հետը հետը Հռոմայեցիք առին քաղաքն ու տաձարը, այրեցին աւերըշարկեցին կործանեցին, վան ալ Աստուած երեսէ ձգեր էր զիրենք: Աանկ կըլլայ մեղաւորաց ալ, երբոր Աստուծոյ ընորքը առենին չեն ճանչնար. ենէ գիպէնը դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ պիտ պաղատիին փո. գոնէ այսօր, որ Աստուած գեռ առեն տուած է քեզի. օր կուգայ՝ որ ալ Աստուած զքեզ երեսէ կը ձգէ: Երբոր խղճմտանքդ քեզի կը ցուցընէ մեղքերդ, երբոր Աստուած զքեզ կը յորդորէ որ

դառնաս իրեն՝ ինչպէս որ Քրիստոս յորդորեց Հրեաները, ու դուն մտիկ չես ըներ, այն օրը կանցնի, մէյմըն ալ չի դառնար՝ Աստուծոյ ընորքը չի ճանչնալուդ համար: Սիրտդ կը խստանայ, աչքերդ կը խաւարին, կիրքերդ զքեզ կը կուրացընեն, ալ չես առեներ դիմացի վտանգդ. Բայց այժմ ծածկեցաւ ընէ ապ փոյ: Աստ համար է Քրիստոսի լալը, քու չի լալուդ համար. լայ, լայ, ով Երուսաղէմ, լայ քու յաւիտենական կորուստդ գոնէ այսօր՝ որ Աստուած քեզի այցելութիւն կընէ կոր: Թէ որ ինչուան հիմայ ընելիքդ գիտնալ քու կորուստդ, դէթ հիմայ գիտցիր, կը խալըսիս. վայրկեան մըն ալ Աստուծոյ ընորքը մի արհամարհեր, վան ալ կրնայ ըլլայ որ վերջինը ըլլայ ատ վայրկեանը:

անունով մէկը հիւընտցեր էր Բե-
թանիա գեղը, ուր որ կը բնակէին
Մարթա ու Մարիամ իր քոյրերը.
որոնք իմաց տուին Յիսուսի՝ որ Ղա-
զար իր բարեկամը հիւանդ էր:
«Աղւոր կերպ աղաչելու», կըսէ
Պոսիւէ սրբոց Հարց հետ. իմացը-
նել միայն իր սիրելւոյն կարօտու-
թիւնը. Տէր, ահաւասիկ զոր դուն սի-
րէիր հիւանդացեալ է: Մենք ալ ասանկ
աղօթք ընենք. չի տարակուսինք որ
Աստուած զմեզ ալ կը սիրէ, ու եր-
բոր հոգևոր հիւընդութիւննիս կը
խոստովանինք, առանց ուրիշ խօսք
մը ըսելու, զմեզ կըռընտցընէ: Աս
է ամենէն աղէկ կերպը աղօթք ընե-
լու. աս կերպը չէ թէ միայն աւելի
խոնարհ կերպ է, այլ նաև աւելի
սրտաշարժ:

✠ Փրկիչ իմ, հոգիս որ այնչափ
կը սիրես՝ ինչուան զինքը փրկելու
համար կեանքդ տուիր, հիւանդ է:

Ասանկ որ աղօթենք, ինքն ալ մեզի
կըսէ. Այն հիւանդութիւն չէ 'ի մահ,
այլ վասն փառացն Աստուծոյ. որպէս զի
հոգինիս բժշկելով, Աստուած փա-
ռաւորուի:

Յիսուս Ղազարը յարուցանելու
համար՝ ճամբայ ելաւ, մեռնելէն
չորս օր ետքը հասաւ գերեզմանին
տեղը. շատերն ալ եկեր էին՝ վախ-
ճանելոյն քոյրերը մխիթարելու:
Մարթա երբոր իմացաւ Յիսուսին
գալը, մէկէն դիմացը գնաց, Մա-
րիամ դեռ տունն էր, ու ըսաւ Յի-
սուսի. Տէր, թէ որ հոս եղած ըլլայիր՝
եղբայրս չէր մեռնէր: Որ ըսել էր.
քու իրեն վրայ ունեցած սէրդ՝
քու բարեգութ սիրտդ՝ թող չէր
տար որ աչքիդ առջին մեռնի, քու
ամենակարողութիւնդ կը պահէր
զինքը մեռնելէն: Բայց գիտեմ որ
հիմայ ալ կրնաս զինքը կենդանա-
ցընել, վասն զի ինչ որ խնդրես Աս-

ուածմէ՝ կուսայ քեզի. Այլ ե՞ր
գիտէմ ընէ զոր ինձ խնդրեցեր ես Աստ-
ծոյ, պատէ տէր Աստուած: կրնաս չէ
թէ միայն մահուընէ պահել, այլ նաև
մեռածը կենդանացընել: Քրիստոս
պատասխանեց. Եղբայրդ յարութիւն
առնէ պիտոր: Մարթա ըսաւ. Գիտեմ
որ յարուցութիւն է օր պիտոր առնէ: Յի-
սուս նորէն ըսաւ. Ես եմ յարութիւն
ու կեանք. ինծի հաւատացողը՝ մեռնի նէ
ալ կը կենդանանայ, եւ ով որ կենդա-
ղիշ մեռած չէ հաւատար: Ո՞նչ մեծ
կան խօսք. ուրեմն թէ որ հա-
ւատանք Քրիստոսի, ինչպէս որ բոլոր
սրտանց կը հաւատանք, ալ չի մեռ-
նինք պիտոր. միայն աս տկար ու
ախտաւոր մարմինը ձգենք պիտոր՝
անախտ ու փառաւոր մարմին մը
առնելու համար. ուրեմն մեռած
աներնիս ալ կենդանի պիտոր մը-
նանք, տեղերնիս միայն փոխենք
պիտոր, աշխարքիս վրայ խեղճու-

թեամբ ապրելու տեղը, երկինքը՝
Քրիստոսի քովը՝ փառօք պիտոր
ապրինք: Աղէկ պէտք է մտածենք
աս խօսքը, որպէս զի մահուընէ չի
վախնանք, որն որ մարդուս ամենէն
վախցած բանն է, եր մահն որ կը
մտածէ՝ սարսափ կուգայ երեն: Ա-
վախին դէմը առնելնիս խիստ հար-
կաւոր է, ու կրնանք առնել մտա-
ծելով Քրիստոսի աս խօսքը, ու
հաւատքով ու սիրով երեն ապա-
հինելով:

Մարթա աս խօսքը լսելուն պէս՝
գնաց կանչեց իր քոյրը, ըսելով որ
վարդապետը ներս է, պիտի կոչէ
Ո՞նչ մեծ լուր էր աս լուրը Մա-
րիամին համար. մեկէն վազեց առ
Քրիստոս: Երբոր վշտաց ու նեղու-
թեանց մէջ Քրիստոս զմեզ կուզէ,
անկէց մեծ միխիթարանք չի կրնար
ըլլալ. մեկէն Մարիամին պէս վա-
զենք երթանք իր ոտքը. ուրիշները

Թողուն՛ք, երթանո՛ք մեր սիրտը ի-
րեն բանանք, մեր արցունքը իր ոտքը
Թաւիեն՛ք : Մարիամ ալ իր քրոջը
ըսածը ըսաւ Քրիստոսի. Տէր, եթէ
ասդ էիր ներկայ, ուր էր ջեռնէ էղբայր
իմ, ըսաւ, ու սկըսաւ լալ, անանկ
որ խօսքը չի կրցաւ լմընցընել, ու-
րիշ բան չի կրցաւ ըսել: Ո՛հ, որչափ
տարբեր է աս իր արցունքը՝ ուրիշ-
ներուն առջին Թափածէն. ուրիշ
անգամ Քրիստոսի ոտքը ինկած՝
անոր խօսքերը մտիկ կը դնէր, հի-
մայ Քրիստոս իր հառաչանքը կը
լսէ. ան աւետը Քրիստոսի խօսքերը
իր սիրտը կը շարժէին, հիմայ իր
արցունքը Քրիստոսի սիրտը կը շար-
ժէն: Ո՞ւր էր որ մենք ալ աստանկ
Քրիստոսի ոտքը արցունք Թա-
վիէինք, հոն լայինք մեր մեղքերը,
հոն մեր խեղճութիւնը դնէինք. ին-
չո՞ւ մեր ներկութիւնները՝ մեր վիշ-
տերը՝ իր ոտքը չենք տանիր, որ

զմեզ մխիթարէ. մարդիկ զմեզ չեն
կրնար մխիթարել, շատ անգամ ա-
ւելի կը տատակացընեն մեր վիշտը:

✠ Յիսուս փրկիչ իմ, դուն միայն
զիս կը մխիթարես. կանչէ զիս Մա-
րիամին պէս, մէկէն ոտքդ կը վա-
զեմ. չես արդիլեր որ լամ. իմ ար-
ցունքս, որ քու դիմացդ՝ քու խա-
չելութեանդ առջին կը Թափեմ,
կողջընցընեն իմ վէրքերս, կանուշ-
ցընեն իմ վիշտերս, ինծի սիրելի կը-
նեն զանոնք. ուրեմն ասկէց ետքը՝
բոլոր կենացս Թշուառութիւննե-
րուն մէջ՝ քեզի դիմեմ, դուն ես իմ
յոյս ու մխիթարութիւնս:

Յիսուս տեսնելով Մարիամին ու
անոր հետ եկողները լալը, իր
սիրտն ալ եւս, ու սրդոլելով մը
հառաչեց, Ո՞ւր ըաղէցիք զ՚այնը ըսաւ:
Անոնք ալ՝ Տէր, եկո՛ւր տես ըսին. ան
աւետը ինքն ալ լացաւ: Թող տոր-
վին անոնք որ մարդը անդգայ ընել

կուզէն. Քրիստոս ալ իր բարեկա-
մին մահուանը վրայ լացաւ, լացաւ՝
մեզի ցուցընելու համար որ սիրե-
լեաց մահուանը վրայ լալը Աստու-
ծոյ կամացը հնազանդելու դէմ չէ,
լացաւ որ մեր արցունքը անուշցընէ
ու աստուածահաճոյ ընէ:

✠ Ո՛վ սիրելիք իմ, քու լացդ ա-
բէլի մահուան պատճառին համար
էր, մեղքին վրայ լացիր՝ որ մեզի
պատճառ եղաւ մեռնելու. իսկ ես
մեղքերս չեմ մոռածեր. մի թողուր
որ սաստիկ խստասիրտ ըլլամ, քու
արցունքիդ համար ըլլայ՝ իմ ար-
ցունքս չարժէ: Աւէնն Հրէայքն. Տէ-
ր էլոհէ պէրէք պնաս. Փառք քեզ
Քրիստոս, որ այսչափ գութ ունիս
վրանիս. տուր որ քու սրտիդ նման-
նիմ, խիստ սիրտը քեզի հաճոյ չէ,
բայց մեր բարեկամութիւնները ու
մեր սիրտը սրբէ քուկինիդ պէս,
տուր որ մեր բարեկամաց բարիքն

ու առաքինութիւններուն սիրենք:

Քրիստոս նորէն հառաչեց սըր-
դոլելով, գերեզմանը գնաց, որն որ
այր մըն էր՝ վրան քարով գոցած,
ու ըսաւ. Մէկդէ ընէք քարը. Մարթա
Ղազարու քոյրը, ըսաւ. Տէր, հիմայ
հոտած է, չորս օր է որ ննջեցին: Վախ-
ցան որ գերեզմանն որ բանան՝ ան-
տանելի գարշահոտութիւնը նեղու-
թիւն տայ իրեն: Սոսկալի տեսա-
րան. Յիսուս կը հառաչէ ու կուլայ,
իր բարեկամին մահուանը վրայ լա-
լով ամեն մարդկանց պատիժը կողբայ, մտածելով որ ինքը զանոնք ան-
մահ ստեղծեց, ու իրենց մեղքովը
եղան մահկանացու: Ձիրենք սիրե-
լուն համար եկեր էր, որպէս զի զի-
րենք նորէն անմահացընէ. անոր հա-
մար նախ կուլայ կը հառաչէ անոնց
պատժոյն վրայ. մեղքին համար ե
սրդոլնէն ու լալը, կարծես որ լա-
լէն ուրիշ ճար մը չունի մահուան

գէմ: Երբոր քարը մէկդի ըրին, Յի-
սուս աչքը վերցուց ու ըսաւ. Փառ-
քէզ, Հայր իմ, Գիտեմ որ իմ խնդիրքս
միշտ մտիկ կընես. Բայց ասս ժողովրդեանը
համար կը խնդրեմ, որպէս զի հաւտան որ
դուն խրկեր ես զիս. Ասս խօսքս ըսաւ,
ու ամուր ձայնով գերեզմանէն
դուրս կանչեց Ղազարոսը, ու մէ-
կէն դուրս եկաւ մեռեալը:

Սուրբ աւետարանին երկան բա-
րակ ասս պատմութիւնը ընելուն
պատճառը՝ մեզի ցուցընելու հա-
մար է որ ինչպէս Քրիստոս իր սի-
րելեացը կարեկից կըլլայ, ինչպէս
իր ամենակարողութիւնը կը բանե-
ցընէ՝ անոնց վիշտը թեթևցընելու
համար: Ի՛նչ մխիթարական բան է
գիտնալ՝ որ Աստուած մեր վրայ կը
գթայ, ու կուզէ մեր խեղճութեան
ճար ընել, անկարելի է որ մարդ ա-
ղէկ մտածէ Քրիստոսի ասս մեր վրայ
ունեցած գութը, ու սիրտը սիրով

չի բորբոքի: Թէ որ ճանչնայինք զՅի-
սուս, Թէ որ մտածէինք իր կենաց
պզտի պարագայներն ալ, կը ստի-
պուէինք զինքը սիրել, ու Պօղոս ա-
ռաքելոյն հետ աղաղակել, Նզոված
ըլլայ ով որ չի սիրեր զՅիսուս:

✠ Փրկիչ իմ, քու անուանդ ու
քու փառացդ համար ըլլայ, վառէ
սրտիս մէջ քու սիրոյդ բոցը. զքեզ
սիրելու համար միայն ապրիմ, ապ-
րիմ լալու համար միայն՝ որ մեղ-
քերովս զքեզ վշտացուցի, ու ա-
սանկ ուշ պիտոր սկըսիմ սիրել
զքեզ. ողորմէ ինծի, ու տուր քու
սէրդ: Ոչ հարստութիւն կը փնտը-
ռեմ, ոչ պատիւ, ոչ գովեստ, և ոչ
աշխըրքիս վայելքը. իմ փնտըռածս
քու սէրդ է միայն, ասս միայն կը
բաղձամ, ասս միայն կը խնդրեմ:
Զքեզ սիրելէն ետքը՝ Թող վիշտ
քաշեմ, զքեզ սիրելէն ետքը՝ Թող
անարդուիմ, զքեզ սիրելէն ետքը՝

թող խաչերս պակաս չըլլան. քու
սուրբ կամքդ միայն որ կատարուի
վրաս, գոհ եմ: Ողորմէ ուրեմն ին-
ծի, ու կարօտութիւնս լեցուր.
դուն աղէկ գիտես ինչ բանի կարօ-
տելս, բոլորովին քեզի կապաւինիմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Երկուց տերանց ծառայել չըլլար.

Մինչև ցե՞րբ կաղայք յերկուս հեթս. Ուստ
կարէ երկուց տերանց ծառայել: Գիտենք
որ պէտք է սիրել զԱստուած՝ փըր-
կութեան հասնելու համար, բայց
կուզենք Աստուծոյ ծառայել ու
զԱստուած սիրել՝ առանց ծանրու-
թիւն մը կամ անախորժ բան մը ու-
նենալու. կուզենք իրեն ծառայել
խօսքով միայն ու նիւթական գործ-
քերով, անոնք ալ երկան որ ըլլան՝
կը ձանձրանանք. կուզենք սիրել
զինքը՝ իրեն հետ ու թերևս իրմէն

ալ աւելի սիրելու ինչ որ ինքը չի
սիրէր կամ կատէ: Կուզենք զինքը
սիրել՝ առանց վնաս մը հասցընելու
մեր կոյր անձնասիրութեանը, որ
զմեզ կուռքի պէս կը պաշտէ. զմեզ
մեր ստեղծողին համար եղած սե-
պելու տեղը, զԱստուած անանկ
կը սեպէ որ իր ստեղծուածները
պակսելու որ ըլլան՝ ան ատեն ինքը
զմեզ մխիթարէ: Կուզենք ծառայել
իրեն ու զինքը սիրել, բայց ամօթ
կը սեպենք մեր սէրը գրսուանց ցու-
ցընելու, պակսութեան մը պէս կը
ծածկենք զինքը սիրելնիս, կամա-
չենք զինքը մեզի տէր ճանչնալու,
գրսուանց է կրօնքնիս, այնչափ որ
դայթակղութիւն չի տանք. աշխըր-
քէն հրաման առնելու պէս կընենք
մեր ծառայելը Աստուծոյ: Ա՞ս է
Աստուծոյ ծառայելնիս, ա՞ս է զին-
քը սիրելնիս, ասա՞նկ է Յիսուսի սի-
րելը զմեզ. ո՛վ հաւատացեալ հոգի,
սորվէ ճշմարտապէս սիրել զինքը
ինչպէս որ ինքը կուզէ: Աստուած
սիրել ըսելը՝ մեղքէն սոսկալ ըսել
է, իր պատուիրանքները հաւատար-

մաբար պահել ըսել է, իր սուրբ կամքէն 'ի զատ ուրիշ կամք չունենալ ըսել է. Աստուած սիրել ըսելը՝ Քրիստոսի սիրածէն դուրս բան մը չի սիրել ըսել է, Քրիստոսի ատելի եղած բաները՝ այս ինքն աշխարք, ունայնութիւն, մոլութիւն ատել ըսել է: Կրնա՞յ ըլլալ սիրել զԱստուած, առանց իրեն նմանիլ ուզելու. Աստուած սիրելը՝ իրեն հետ յօժարութեամբ խօսակցիլ, իրեն բաղձալ, իրեն հառաչելն է. սուտ սէր է՝ սիրելին չմտածել, զինքը չի բաղձալ տեսնելու: Ուրեմն այսօր ալ՝ ամեն օր ալ՝ խնդրէ միշտ Աստուծմէ որ շնորք տայ քեզի զինքը սիրելու, ու ըսէ իրեն. Տէր, տուր որ սիրեմ զքեզ, ու սիրելս գործքով ալ ցուցընեմ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԳ.

ՍՈՒՐԲ ՄԱԳԴԱՂԵՆԱՑԻԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ ՍԷՐԸ.

Թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բազում, զի յոյժ սիրեաց: Ղկ. Է. 47:

Քիչ պատմութիւն կայ աւետարանին մէջը որ Քրիստոսի դթութեանը ասանկ մխիթարական օրինակ մը տայ մեզի, ինչպէս սուրբ Մագթաղենացւոյն պատմութիւնը. անկարելի է կարդալ զանիկայ, ու չի վառուիլ Աստուծոյ սիրովը, տեսնելով որ ինչ դութ ունի մեղաւորի մը վրայ, ու ինչպէս պատրաստ է թողութիւն տալու իրեն՝ զղջալու որ ըլլայ:

Փարիսեցի մը կերակուրի հրա-

ւիրեց զՔրիստոս, Քրիստոս ալ ընդունեց հրաւէրքը, սեղանի նըստան: Մեղաւոր կնիկ մը, որն որ բոլոր քաղքը ցիք կը ճանչնային, իմանալով որ Քրիստոս հոն կերակուրի դացեր էր՝ տարաւ ամանով մը անուշահոտ ազնիւ եղ, ու ետևի կողմանէ Քրիստոսի ոտիցը վրայ թափեց, արցունքովն ալ թրջեց ոտուըները, ու մազերովը սրբեց, ստէպ պագնելով: Խեղճ կնիկ. մեղքերուն ծանրութենէն խղճմտանքը զինքը չարաչար կը տանջէր. իր ախտերն որ երկան ատենէ 'ի վեր սնուցեր էր՝ իր սիրտը տակնուվրայ կընէին, չէր գիտեր ի՞նչպէս խալըսի: Լսեր էր որ ի՞նչ սիրտ ունի Քրիստոս, ի՞նչպէս հիւանդները կըռընտցընէ, վշտացեալները կը միսիթարէ, ամենուն բարիք կընէ. երթամ ոտքը իյնամ ըսաւ, ու գնաց. բան մը չըսաւ, բան մը չի խնդրեց,

կուլար միայն, ու իր արցունքովը՝ իր զղջումն ու սէրը կը ցուցընէր:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ինծի ալ տուր ասանկ արցունք, որ ասանկ լամ ինչուան 'ի մահ:

Փարիսեցին տեսնալով աս բանը, մտքէն ըսաւ. Քրիստոս մարգարէ որ ըլլար, կը ճանչնար ի՞նչ մեղաւոր կնիկ է իրեն մօտեցողը. բայց ինքն էր չի ճանչցողը Քս̄ի ի՞նչ բարեգութ-ըլլալը: Քրիստոս գիտնալով անոր մտքէն անցածը՝ ըսաւ. Պարտատէր մը երկու հոգիէ առնելիք ունէր, մէկէն հինգ հարիւր դահեկան, մէկալէն յիսուն. Բայց որովհետև աղքատ էին, երկուքին պարտքն ալ թողուց. հիմայ ասոնց ո՞րը աւելի կը սիրէ զպարտատէրը: Պատասխանեց Փարիսեցին. Ինծի կուգայ որ՝ որուն որ շատ պարտքը թողուց: Քրիստոս ալ ըսաւ. Աղէկ դատաստան ըրիր. կը տեսնա՞ս սա կնիկը. դուն ջուր մըն ալ չի տըւիր ոտքս լուալու, ասիկայ իր արցունքովը

ըսաց ու Տալբերտը ըբեց. դուն հոմբոյ մը չե՞ս քոյդ ընծե, ասիկայ չի դարբիր ոտքս պագնելէն. դուն գլուխս եղիվ լծեցիր, ասիկայ անուշահոտ եղիվ ոտքըներս օծեց. ուրեմն գիպնաս որ ես մեղքերդ որ ըսած էին՝ ըսողութիւն առաս անոնց, ասելէ ուրեցը։

✠ Փրկիչ իմ, ես ալ խեղճ մեղաւոր՝ որ այսչափ մեղքերուս թողութեն տուիր, ապերախտութիւնները ներսես ներեցիր, ոչջափ աւելի ապարտիկան եմ գքեզ սիրելու. բայց դեռ ասանկ քիչ ես սիրա, ասանկ քիչ կը ծառայեմ քեզի. ոտրմէ ինծի, ու տուր քու սէրդ. կուզեմ սիրել գքեզ, կը գթամ ալ որ կը սիրեմ, բայց հերնք չե այսչափ միայն սիրելս. ընուք տուր ինծի որ աւելի սիրեմ։

Ան առեն ըսաւ Յիսուս Հնկանը. Թողէաւ էնոյն ֆէպ ռեգ ֆո։ Երանի իրեն որ Հանցեր էր Յիսուսի

սիրալ, խմացեր էր որ ինչպէս կը գթայ մեղաւորաց, ու չէր տարակուսեր որ աս խօսքը պիտոր լսէր կրմէն. բայց արդեօք ինչ անուշ եկաւ լսելը։

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ես ալ Մագթաղենացիին պէս ոտքդ կկոչնամ, իմ վրատ ալ գթա, ինծի ալ ըսէ աս խօսքը. Թողէաւ էնոյն ֆէպ ռեգ ֆո։

Յիսուս էտքը ըսաւ Մագդալենացիին. Հոռոֆ ֆո հէդոոյն պէպէ, էրը ի խաղաղութիւն։ Բայց անկայ անանկ երախտագէտ եղաւ Յիսուսի գթութեանը՝ որ մէյմըն ալ կրմէն չի բաժնուեցաւ, ուրիշ բարեպաշտ կանանց հետ միացաւ, որոնք Յիսուսին էտուէն կերթային՝ կրնէն օգնելու ու գինքը կերակրելու։ Ու երբոր Հրեաները բռնեցին գՅիսուս, չարչարանաց ու խաչելութեան առեն ալ գինքը չի թողուց։ Ի՞նչ արխութիւն. առաքեալ

ներուն գրեթէ ամենն ալ թողու-
ցին իրենց վարդապետը. Պետրոս
վախէն իրեք անգամ ուրացաւ զին-
քը, ու ասխեղճ կնիկը՝ ոչ զինուոր-
ներուն սպառնալիքէն և ոչ Հրեա-
ներուն նախատինքէն քաշուեցաւ,
չի թողուց զՔրիստոս, ինչուան
Գողգոթա լեռը ելաւ, Յիսուսի խա-
չին տակը կեցաւ, ու հոն ալ իր ար-
ցունքը թափեց՝ Յիսուսին վրայ
ցաւելէն ու Յիսուսը սիրելէն:

✠ Փրկիչ իմ, ատ շնորքը ինծի
ալ տուր՝ որ Մագդաղենացիին պէս
լամ, ու մտքովս խաչիդ տակը կե-
նամ միշտ՝ որուն վրայ ինծի համար
մեռար: Ձեմ խնդրեր՝ ոչ հարստու-
թիւն, ոչ պատիւ, ոչ աշխարք վայե-
լել, այլ քու սէրդ միայն, քեզմէ
չի բաժնուիլ, ու քու սիրոյդ հա-
մար մեռնիլ:

Քրիստոսի խաչին վրայ մեռնելէն
ետքն ալ, երբոր զինքը գերեզման

դրին, Մարիամ Մագդաղենացին
առտուանց կանուխ գերեզմանը գը-
նաց որ եղով ու խնկով օծէ մար-
մինը. ու ամենէն առաջ հասաւ տե-
սաւ որ գերեզմանը պարապ էր.
արդեօք ի՛նչ զդաց սրտին մէջ: Վա-
զեց դնաց պատմելու Պետրոս ու
Յովհաննէս առաքեալներուն՝ ըսե-
լով. Տէրս գերեզմանէն վերուցեր են.
չեմ գիտեր ո՛ւր դրեր են: Անոնք մէկէն
գերեզմանը գացին, ու տեսնալով
որ իրաւ հոն չէ Յիսուսի մարմինը՝
ետ դարձան. բայց ինքը հոնկէց չի
շարժեցաւ, ուրիշ մխիթարանք չու-
նէր՝ բայց հոն գերեզմանին քովը
արցունք թափել: Արդեօք ո՛րչափ
լացաւ, արդեօք քանի՛ անգամ Յի-
սուսի անունը տուաւ ու կանչեց
զինքը. անոր համար Յիսուս ալ ե-
րևցաւ իրեն: Աս ի՞նչ աղւոր խրատ
է մեզի. թէ որ մենք ալ Մագդա-
ղենացիին պէս փնտրուէինք զինքը,

թէ որ մեղքով իր շնորքէն զըր-
կուելնէս ետքը, կամ գաղջութ՞
ու թուլութեամբ իր սիրոյն մխի-
թարութիւնը կորսընցընելնէս ետ-
քը, ճանչցած ըլլայինք ի՞նչ մեծ բան
կորսընցընելնիս, ու չի դադրէինք
Յիսուսը փնտըռելէն, թէ որ ար-
ցունքով կանչէինք զինքը, կը գըտ-
նայինք ու սրտերնիս ուրախութ՞
կը լեցուէր:

Լալու ատենը վար ծռեցաւ, տե-
սաւ որ երկու հրեշտակ ճերմակ
զգեստներով գերեզմանին մէջը նըս-
տեր էին, ու ըսին իրեն. Կնիկ, ին-
չո՞ւ կուլաս: Ան ալ ըսաւ. Ի՞նչպէս չի
լամ որ Տէրս հոսկէց վերուցեր ու չեմ գի-
չի տեր ո՞ւր դրեր են: Աս ըսելու ատեն
ետևը դարձաւ, ու մէկը տեսաւ որ
կեցեր էր, ան ալ նոյն խօսքը ըսաւ.
Կնիկ, ինչո՞ւ կուլաս, հոտ ի՞նչ կը փնտը-
ռէս: Մագդաղենացին կարծեց որ
հոն տեղի պարտիզպանն է, ու ը-

սաւ. Տէր, թէ որ դուն վերուցիր, ըսէ
ինծի ո՛ւր դնելդ որ առնէմ տանիմ: Աս
ի՛նչ սէր. փնտըռելէն չի դադրիր,
ամենուն կը հարցընէ, սիրտը չի
հանդչիր առանց գտնելու զՅիսուս.
ո՞ւր էր որ ես ալ ասս սէրը ունենայի,
ասանկ փնտըռէի զՅիսուս: Ան ա-
տենը Յիսուս իր բնական ձայնովը
կանչեց զինքը՝ ըսելով. Մարիամ: Մէ-
կէն ճանչցաւ զինքը Մագդաղենա-
ցին, ու իրմէն դուրս ելած սրտին
ուրախութենէն, աղաղակեց, Ր՛ա-
բունի, որ Տէր իմ ըսել է, ու ոտքը ին-
կաւ. ուրիշ բան չըսաւ. լռութիւնն
ու արցունքը աւելի ըսին քան զա-
մեն խօսք:

✠ Տէր իմ Յիսուս, Մագդաղե-
նացիին ըրածդ՝ խիստ կը շարժէ
ու կը մխիթարէ սիրտս: Յարու-
թիւն առնելէդ ետքը ամենէն առաջ
իրեն երևցար. ուրեմն մոռցա՞ր որ
առաջ ի՞նչ մեզաւոր էր, ու բոլոր

քաղաք մը իր վրայ գայթակղեցու-
ցեր էր: Իրաւ է, կըսէ Յիսուս, վա
սրդոզցուցեր էր, բայց իր սիրոյն
ու ջերմեռանդութեամբը անոր տե-
ղը լեցուց. քանի՛ մեծամեծ մեղա-
ւորներ՝ իրենց պղծմամբը ու սիրով
ինծի սիրելի եղած են. դիւրաւ կը
մոռնամ անոնց մեղքն որ ինծ կը սի-
րեն: Ուրեմն ինծի ալ ողորմէ փըր-
կիչ իմ, որ ես ալ պղծամ ու զքեզ
սիրեմ, որպէս զի մեղքերս մոռնաս.
ընդէք տուր ինծի որ ես մեղքերս չի
մոռնամ, միշտ պղծամ անոնց վրայ,
որպէս զի դուն չի յիշես՝ մոռնաս
պանդիք:

ԸՐԱՒ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ
ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Խոստովանանքէն առաջ պէտք մը
պղծոմ ընել:

Քանի որ խոստովանանքը ըլլալու
կերթաս, պէտք մը ամեն մեղքերուդ
վրայ պղծոմ ըլլէ, մանաւանդ ան-
ցեալ կեանքդ մահուընէ մեղքե-
րուն վրայ: Մեղքերդ միշտ աչքիդ
դիմացը ըլլան. մէյմը՝ անոնցմով
խոնարհելու ու ինքնահաւանու-
թեան խորհուրդներդ մոքէդ վռըն-
տելու համար, երկրորդ՝ անոնց հա-
մար Աստուծմէ Թողութիւն խընդ-
րելու համար. վասն զի խիստ հա-
ճոյ է Աստուծոյ ան պղծումն որ մէկը՝
խելմը ատենէ՛ն վեր պարձի գալէն
առքը՝ դեռ չի դադրիր ընելէն. եր-
րորդ՝ մեր սիրտը շարժելու որ զԱս-
տուած սիրենք. վասն զի մոռածե-
լով որ մեզի ատեն տուաւ պղծալու
ու Թողութիւն ալ տուաւ այնչափ

ըրած մեղքերնուս, անկարելի է որ սիրելնիս չի դայ զինքը: Արձակում առնելու ատենդ ջանա որ սրտիդ մէջ կատարեալ վստահութիւն մը ունենաս Աստուծոյ ողորմութեանը, ու մի՛ ըսեր ոմանց պէս որ՝ արդեօք Աստուած թողութիւն տուա՞ւ մեղքերուդ: Ատ վստահութիւնը Քրիստոսի բարութեանը ու ողորմութեանը վրայ, երբոր ջանացեր ես խոստովանանքդ աղէկ ըլլալու աւելի կաժէ, քան զամեն խղճահարութիւն՝ որ զքեզ կարգիլէ Աստուծոյ սիրոյն մէջ առաջ երթալէն: Ուրեմն սովորութիւն ըրէ քեզի, ամեն խոստովանանքէդ ետքը ներդործութիւն մը ընել Աստուծոյ վրայ վստահութե՛, ու մէկդի ձգել ինչ վախ որ սատանան միտքդ կը բերէ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԴ.

ԱՆԱՌԱԿ ՈՐԴԻՈՅՆ ԱՌԱԿԸ

Զի այս որդի իմ մեռեալ էր և էկեաց, կորուսեալ էր և գտաւ: Ղկ. ԺԵ. 24:

Քրիստոս տէրն մեր աս առակովս աչւընուս առջին դրաւ մեր Աստուծմէ հեռանալուն պատկերը, ու Աստուծոյ մեր վրայ ունեցած գըթութիւնը՝ իրեն որ կը դառնանք: Աղէկ մտածենք սուրբ աւետարանին աս բանիս վրայ ըրած պատմութիւնը, շատ պատճառներ կը գըտնանք ասով՝ զԱստուած աւելի սիրելու:

Մէկը երկու զաւակ ունէր, ասոնցմէ պզտիկը ուղեց հօրմէն իր ժառանգութեանը բաժինը, հայրն

ալ տուաւ։ Այլանդակ խնդիրք. բայց շատ անգամ մենք ալ ասանկ կընենք. կուզենք Աստուծմէ առողջութիւն, գիտութիւն, հարստութիւն, գեղեցկութիւն, չէ թէ Աստուծոյ փառացը համար բանեցընելու՝ այլ իրեն դէմ, չէ թէ մեր փրկութեանը՝ այլ մեր կորստեանը։

✠ Տէր իմ, ամաչելով կը խոստովանիմ որ խօսքով ալ ըրած չըլլամ ասխնդիրքս՝ բայց գործքով ըրած եմ. ներէ ըրած անմտութեանս։

Քանի մը օրէն ամեն ունեցածը առաւ գնաց հեռու երկիր, ու հոն կերաւ մսխեց ինչ որ ունէր՝ իր անկարգ ու անառակ վարքովը։ Մէկն որ զԱստուած կը թողու, հոն կը լմըննայ իր բանը. կը կարծէ որ երջանիկ պիտոր ըլլայ, թշուառին թշուառը կըլլայ. խղճմտանքը կը զարնէ որ Աստուծմէ հեռու՝ պատիժէն ուրիշ բան չի գտնար, բայց

ալ աւելի հեռու կը փախչի, Աստուծոյ տուած ամեն շնորքները կը կորսընցընէ, մկրտութեան շնորքը, Աստուծոյ ազդարարութիւնները, բարի օրինակները, ամեն տեսակ շնորք ոտքի տակ կառնէ։

Երբոր անառակ որդին իր ամեն ունեցածը վատներ էր, մեծ սով մը եղաւ ուր որ էր ինքը, ու սաստիկ կարօտութեան մէջ ինկաւ։ Ո՞վ կըրնայ պատմել ի՞նչ կարօտութեան մէջ կիյնայ մեղաւորն ալ, որ Աստուծմէ հեռու կը պտըտի, զինքը աշխարհային բաներու կուտայ, բայց անոնցմով կշտանալու տեղը՝ աւելի կանօթենայ, կերակուր չի գտնար անառակ որդիին պէս։ Ի՞նչ ըրաւ անիկայ. գնաց ան տեղի բնակիչներէն մէկուն քովը ծառայութեան մտաւ, ան ալ զինքը դաշտ խրկեց որ խոզերը արածէ։ Խեղճ մեղաւոր, ի՞նչ կը վաստըկի Ա-

տուժմէ հեռանալուկը. երջանկութեան տէր՝ ըլլ, որուն խաղաղութեան տէր՝ մահուան ու գժոխքին սարսափը, խղճմտանքը օրէ օր աւելի կը տանջէ զինքը: Ամօթ ի բեն. Աստուծոյ որդիութենէն կը զրկուի, ու սատանային գերի կըլլայ. անոր խոզերը կարածէ, այսինքն, սատանան զինքը ամենէն ալոտոտ ախտերու մէջ տապալելու կուտայ. ու ալ գէշը՝ զինքը կը համոզէ որ իր վերջին վախճանը ան բաներուն վրայ դնէ, մոռնայ իր հոգին՝ իր երկնաւոր ակնկալը՝ իր երջանկութիւնը զԱստուած սիրելու ու Աստուծոյ հետ միանալու, ու յաւիտեան մէջ ապրիլ: Ա՛ս է սուրբ աւետարանին ըսածը՝ Յանկայր ընդ զրուան իւր սեղջերէն, զոր խողխող ուտէին: Ի՛նչ սատկման անարդութեան ու խեղճութեան:

✠ Տէր իմ, ալէկ ըմբռնել սուր

ինծի մեղաւորին վիճակը, որ սոսկալի ու զգուշանալի մեղքէն:

Եալը եալը ան խեղճութեան մէջ՝ սկսաւ անտառակ որդին մարքէն ըսել. Քանինէր իմ հօրս պատը հացէն աւելի՝ պահնէրը լըլլալով, որ ես հոս անօթութենէս չը մեռնիմ. Մեղաւորն ալ իր անկարգութեանցը մէջը կը մտածէ իր երջանկութիւնն որ կը վայելէր անմեղութեան առեն, կը յիշէ Աստուծմէ ան առեն ընդունած շնորհքները, ու աս կըլլայ ակնկալը իր դարձին: Կըսէ ինքն իրեն. Վա՛յ որ աս խեղճութեան մէջը ինկայ, ունեցած երջանկութիւնս որ կորսընցուցի՝ մարքս չէլլեր, ան ես գիս տանջողը մէկ դիէն, մէկալ դիէն ալ խղճմտանքը կուտէ գիս ըրած անկարգութիւններուս համար. գիշեր ցորեկ հանգիստ չունիմ. կը տեսնեմ որ ուրիշները հանգիստ սրտով կուրախանան, աղջկան-

ներս, բարեկամներս, ծանօթներս. գոհ են ամենքը. ես միայն կը տանջուիմ իմ ախտերէս՝ որ զիս կապեր կաշկանդեր են. անոնք Աստուծոյ շնորքները կը վայելեն, որոնցմէ ես զուրկ եմ. անոնք կը սպասեն արքայութիւն երթալու, որն որ ես կորսընցուցի. իրենք այն քաղցր յուսովը արդէն երջանիկ են, իսկ ես դժոխքին վախէն աս խեղճութեան մէջ կը տառապիմ: Ուրեմն ես ալ անառակ որդիին պէս ելլեմ երթամ հօրս ոտքը իյնամ ու մեղայ ըսեմ. Հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո, ասկէց էտքը արժանի չեմ քու զաւակդ ըսուելու, զիս ծառաներուդ կարգը դիր: Ասանկ կըսէ Աստուծոյ շնորքովը դարձի եկող մեղաւորը. չէ, չէ, ալ աս խեղճ վիճակին մէջ չեմ կրնար կենալ. ելլեմ, Աստուծոյ ոտքը երթամ, մեղացս թողութիւն խնդրեմ: Ո՞վ կրնայ բացատրել մե-

ղաւորի մը մտմըտուքներն ու տագնապը, երբոր կը սկըսի խելքը գլուխը գալ: Իր մոլութիւններն որ դեռ զօրաւոր են՝ տակնուվրայ կընեն զինքը, անոնցմէ ետ կուզէ կենալ, չի կրնար. սորված է անոնց ետևէն երթալ, ի՞նչպէս ետ կենայ: Բայց Աստուծոյ շնորքը չի թողուր զինքը. ինքը Աստուծոյ ապաւինելուն պէս, Աստուած ալ կօգնէ իրեն, ու անպատմելի քաղցրութեամբ մը կըսէ. Մի՛ վախնար դժուարութիւններէն, դարձիր, ես կօգնեմ քեզի. քեզմէ տկարներուն ըրածը դուն չե՞ս կըրնար ընել. զգայարանացդ մտիկ մի՛ ըներ, անոնք քեզի վայելք կը խոստանան, բայց ճշմարիտ վայելքը Աստուծոյ պատուիրանքները պահողներուն է: Ո՛հ, սոսկալի է դարձի եկողներուն ներքին պատերազմը. բայց մէկալ կողմէն ալ ի՞նչ մեծ է մխիթարանքնին, երբոր մէյ մը կա-

պերնին կը կոտրեն աշխրքէս, ու զի-
րենք Աստուծոյ կուտան. աշխըր-
քիս անմեղ զբօսանաց համն ալ՝
հանգիստ սիրտն է որ կառնէ:

Վերջապէս ինքն իրեն կը յաղթէ
անառակ որդին, կելլէ հօրը ոտքը
երթալու. բայց դեռ չի հասած,
հայրն որ զինքը հեռուանց կը տես-
նէ, դութը կը շարժի, կը վազէ
որդւոյն վիզը կը պլլուի, կը պագնէ
զինքը: Հոս է որ կերևայ Աստուծոյ
բարութիւն ու ողորմութիւնը. տե-
սածին պէս որ մեղաւորը կուղէ իր
մեղքերէն ետ կենալ, կը հասնի օգ-
նելու իրեն ու սիրտ տալու. չի մեր-
ժեր զինքը, սիրով կընդունի, կը
պագնէ, կը հաշտուի մէկէն. անմե-
ղութեան զգեստը նորէն կը հագցը-
նէ, կուրախանայ, բոլոր երկինքը
իրեն ուրախակից ըլլալու կը հրա-
ւիրէ ըսելով. Զի այս որդի իմ մեռեալ
էր և եկեաց:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, չեմ մոռ-
նար ամենևին այն վայրկեանն որ
քու շնորքդ աչքս բացաւ, ու ճանչ-
ցայ իմ խեղճութիւնս: Ի՞նչ էի քեզ-
մէ հեռու. խեղճ ողորմելի, ու ան-
կարելի էր որ քեզի մօտենայի՝ թէ
որ քու շնորքդ ձեռքէս չի բռներ,
ու երկնաւոր Հօրդ ոտքը չի բերեր:
Հայր երկնաւոր, զիս իրաւամբ յան-
դիմանելու տեղը՝ անանկ սիրով ըն-
դունեցար որ՝ միտքս եկած ատենը
սիրտս կը գորովի, չեմ կրնար ար-
ցունքս բռնել: Առջևդ դետինը ին-
կած, ամօթէս չէի իշխեր աչքս վեր
վերցընել, վըռընտուելու ու դա-
տապարտութեան արժանի էի. զիս
ոտք վերուցիր, գրկեցիր, մեղքե-
րուս թողութիւն տուիր, մոռցար
յանցանքներս: Ասանկ բարեգութ
հայրս ի՞նչպէս կրցայ ես թողուլ,
ու մեղքերովս վշտացընել, անիծած
ըլլայ իմ ապերախտութիւնս, աս-

կէց ետքը ջանամ բոլորովին վարքս փոխել, զքեզ սիրել, քու սիրոյդ համար՝ ամեն խաչ որ կը խրկես՝ հնազանդութեամբ ընդունիլ. Թող խոնարհիմ, անարգուիմ, ախտաւորի տգէտի ու անպիտանի տեղ դըրուիմ. քու սիրոյդ համար Թող ներքին ու արտաքին վիշտ ունենամ. ինչ որ քու կամքդ է, ամենն ալ սիրով կընդունիմ: Միայն ուժ տուր ինծի, գիտես որ ինքիրենս բան մը չեմ կրնար ընել. օգնէ ինծի, քու օգնութեամբդ ամեն բան կրնամ: Ընորք տուր ինծի որ մեղքերս լամ, ու մինչև 'ի մահս ապաշխարողի կեանք անցընեմ, որպէս զի օր մը դամ երկինք, ու քու ողորմութիւդ յաւիտեան օրհնեմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Հոգի ապաշխարութեան:

«Մէկ մեղք մը միայն արժանի է յաւիտեան զղջալու», կըսէ Տերտուղիանոս. ուրեմն ի՞նչպէս պէտք է որ լանք ու զղջանք այնչափ մեղքերն որ գործեր ենք աչւընիս բացուելէն 'ի վեր: Գոնէ բոլոր աս օրս զղջմամբ անցընենք, անմեղ զբօսանքներէն ալ զմեզ զրկենք, ջերմեռանդութեամբ բարեգործութե՛ ետևէ ըլլանք, ջանանք մտքերնիս ամփոփ պահել: Մէկ դիէն մեր մեղքերը յիշենք՝ անոնցմէ սոսկալու, ու անոնց համար Աստուծմէ Թողութիւն խնդրելու համար. մէկալ դիէն ալ յիշենք Աստուծոյ անթիւ բարերարութիւններն որ մեզի ըրեր է, իրեն փառք

տալու ու զինքը սիրելու համար։ Թէ որ հարուստ ես, ողորմութիւն տուր աղքատաց, մանաւանդ հիւանդ աղքատներուն. իսկ թէ որ աղքատ ես, բոլոր սրտանց Աստուծոյ կամքը օրհնեալ ըլլայ ըսէ։ Ապաշխարութեան ու մահացուցման համար՝ քիչ ու կամաց խօսէ. աւելի հեզութեամբ ու քաղցրութեամբ վարուէ ուրիշներուն հետ. խուցդ քաշուէ, ու եղբայրսիրութեան համար հարկաւոր եղած այցելութենէ 'ի զատ՝ տեսութիւն մըներ։ Քու վիճակիդ աշխատանքները, հիւանդութիւն, նախատինք, խստութիւն սիրով քաշէ. ու քեզի սիրտ տալու համար՝ ըսէ ստէպ. Քաշածս ինչ է դժոխքին տանջանացը քովը, որոնց արժանի եղած եմ. երանի՛ ինծի թէ որ ասով կարենամ արքայութեան հասնիլ։ Անարգանք ընդունելու ատենդ, թէ որ անձնասիրութիւնդ վեր վեր իյնայ, մէկէն Աստուծոյ ներկայութիւնը յիշէ ու ըսէ. Տէր իմ, ասանարգանքը մեղացս պատիժ կընդունիմ։ Ասով Աստուծոյ հաճոյ նըւէրք մը կընես, այսինքն սրտիդ զղջումն ու խոնարհութիւնը՝ որն որ Աստուած ոչ երբէք կը մերժէ. Զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Աստուած ու արհամարհէ։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԵ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԲՈԼՈՐ ԿԵԱՆՔԸ ՄԱՐՏԻ ՐՈՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՂԱՒ:

Այր մի 'ի հարուածս, և գիտէ համբերել ցաւոց: ԵՍԱՅ. ԾԳ. 3:

Քրիստոսի բոլոր կեանքը համբերել եղաւ ներքին ու արտաքին ցաւերու. ամեն օր մարտիրոսութեան մէջ էր, ու անանկ մարտիրոսութե՝ որ և ոչ կրնանք երևակայել: Իր բանականութիւնը մերինին պէս կամաց կամաց չի բացուեցաւ, յղութեան օրէն 'ի վեր կատարեալ էր: Ի՞նչ չի քաշեց ծննդեան ատենը. ախոռի մը մէջ ծնաւ, ցրտէն ալ չէր կրնար պաշտպանուիլ, ամեն բանի կարօտ էր, մսուրի մը մէջ պառկե-

ցաւ: Քիչ մը ատենէն հարկաւորուեցաւ Եգիպտոս փախչիլ, սպանող բռնաւորի մը ձեռքէն խալըսելու համար. իր աղքատութիւնը ու անկէց առաջ եկած նեղութիւնները երեսունուիրեք տարի քշեցին, ինչուան խաչի վրայ մեռնելու օրը:

✠ Ա՛ս ամեն բան իմ սիրոյս համար քաշեցիր Փրկիչ իմ. ուրեմն պէտք է որ ես ալ քիչ մը բան ը լլայ՝ քու սիրոյդ համար քաշեմ. շնորք տուր ինծի որ դոնէ ասս խեղճ կենացս վիշտերը համբերութեամբ քաշեմ:

Քրիստոսի մարտիրոսութիւնը աւելի սաստկացընողը եղաւ՝ իր առաջուց գիտնալն որ ի՞նչ չարչարանքներ պիտոր քաշէ: Իր կենացը առջի վայրկենէն աչքին դիմացն էին ձաղկանքը, փուշ պսակը, խաչը, նախատինքը, ու երկու աւազակի մէջ մեռնիլը: Գառնուկ մը որ դաշ-

տի մէջ կը տեսնար, զոհ մը որ տա-
ճարին մէջ կընէին, իր զոհը միտքը
կուգար՝ որ իբրեւ գառն Աստուծոյ
խաչին վրայ պիտոր զոհուէր: Երու-
սաղեմի վրայ որ կը նայէր, միտքը
կուգար ամեն թշնամութիւններն
որ պիտոր ընէր իրեն այն ապե-
րախտ քաղաքը: Ո՛ր լեռն որ տես-
նէր, Գողգոթա լեռը միտքը կու-
գար, որուն վրայ իր արիւնը պիտոր
թափէր: Մօրը վրայ որ կը նայէր,
անոր քաշելու անտանելի ցաւերը
կը յիշէր. կերեւակայէր զինքը խա-
չին տակը կեցած մահուան ցաւե-
րու մէջ ինչուան հոգին աւանդելը:
Ասանկ իր ամեն չարչարանքները կը
մտածէր. ու աս մտածմունքը իր
բոլոր կեանքը մարտիրոսութիւն կը-
նէին իրեն:

Բայց զինքը շատ աւելի վշտացը-
նողը եղաւ մեր մեղացը ու ապե-
րախտութեան յիշատակը, որոնց-

մով իր սիրոյն ու մեղի համար քա-
շած չարչարանացը ապերախտ պի-
տոր ըլլայինք: Աս մտածմունքը ա-
նանկ վիշտ մը տուաւ իր սրտին,
որ մէկը չէ քաշած աշխրքիս վրայ:
Ուրեմն ամենէն եւել զինքը չարչա-
րողը մենք եղեր ենք, մեր մեղքե-
րովը իր չարչարանքն ու չարչարող-
ներուն թիւը եւելցուցեր ենք. ու-
րեմն պէտք է որ միշտ լանք ու զըղ-
ջանք մեր մեղքերուն վրայ, ու սըր-
բուհի Մարդարիտ Կուսին հետ ը-
սենք. «Ի՞նչպէս կրնամ լալէն դա-
դրիլ, գիտնալով որ իմ մեղքերուս
համար իմ Փրկիչս բոլոր իր կենա-
ցը մէջ վիշտ քաշեց ու հառաչեց»:
Աս սրբուհին ո՛րչափ մեղմէ տարբեր
կը մտածէր. մենք կեանքերնիս ու-
րախութեան մէջ կանցընենք, ամեն
օր նոր նոր զբօսանքներ կը փնտը-
ռենք, աշխըրքիս ունայնութեանցը
ետեւէ կըլլանք, թէ և կը լսենք ու

կը կարդանք Քրիստոսի մեղն հա-
մար քաշած վիշտերն ու չարչա-
րանքները: Փառք պատիւ կը բաղ-
ձանք ունենալ, հանգիստնիս կը
փնտրենք, ապաշնարհութիւն չենք
ուզեր ընել՝ թէ և մեղքերնուս բե-
ռը ալէկ կը զգանք, ու գիտենք որ
Քրիստոս անոնց համար այնչափինա-
խատինք, թուք, ծեծ, չարչարանք
ու մահ քաշեց: Մենք մեղաւոր ըլ-
լալով մեր գլխուանքը կը նայինք,
Քրիստոս անմեղը մեղն համար խա-
չին վրայ կը մեռնի. ինչ պատաս-
խան պիտոր տանք երեն: Ըս-
տուգաւոր Ճարը տեսանենք Ճշմարիտ
ղեկնամբ. Յիսուսի ոտքը դիմենք.
շնորք խնդրենք երմէ՝ անցածին տե-
ղը լեցընելու, ու ապիկց եռքը իր
սիրոյն երախտապէտ ըլլալու. ա-
ռաջադրենք իր ոտքը ինկած, ու ը-
սենք. Ապիկց եռքը քուկդ եմ, Տէր
իմ, ու քուկդ կուզեմ ըլլալ միշտ:

Մեղքերնիս չիշենք ու Երեմիա
մարգարէին հետ ըսենք. Ո՛ր կր
որ աչքերնուս աղբիւր դառնայինն,
ու միշտ լայն իմ մեղքերս. Ո՛ փայր
պալը իմ աղբիւրս արփատաւոյ, և լայն
պիւ և պճիղեր: Դաւիթ մարգա-
րէին հետ ալ ըսենք. Մէ ըսփ ձեղաղ
ձէրոց ատնեը ձպ Տէր, և մէ ըսփ անօ-
ընաւրենեան ձէրսմ հապատոյանեը ձպ. Մէ
չիշեր պմեղս ձեր պատաքինս, վաղվաղեսյե
ատ ձպ ողորմաւրենեան փս, պէ աղբատա-
ցած յոյժ. Օգնեա ձպ Ատրուածք փրկիչ
ձեր վասն փառաց անուանդ փս. Տէր ֆըր-
կենա պմեզ, և փաւենա պմեղս ձեր վասն ա-
նուանդ փս:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, ո՞ր կր որ
ցաւէս մեռնէի՝ քեզի այսչափ վիշտ
տալուս համար իմ մեղքերովս, ու
անոնց մէջը ձնալովս: Ո՛րչափ ա-
տեն անհոգ եղեր եմ, մահուընչափ
մեղքը թուենաւոր օձի մը պէս ծոցս
պահելով. քանի՛ քանի՛ անգամ խոս-

տովանանք ըլլալէ ու մեղքերուս թողութիւն առնելէս ետքը, զքեզ նորէն թողուցեր եմ ապերախտութեամբ. կը զղջամ ամենուն վրայ ալ, կը ցաւիմ որ ասանկ զքեզ անարգեր եմ, ներէ ինծի: Իսկ դուն, ոչ իմ ապերախտութեանս նայելով, ոչ իմ մեղքերուս, զիս երեսէ չես ձգեր. մի՛ թողուր որ մէյմըն ալ քեզմէ հեռանամ մեղքով: Սուրբ Աստուածածին, ինծի համար յարատևութեան շնորք խնդրէ Աստուծմէ. քանիներո՛ւ համար խընդրեր ու ընդուներ ես, ինծի համա՞ր միայն պիտոր չընդունիս. չէ, բարեգութ մայր, ինծի համար ալ ընդունէ՝ որ սիրեմ քու միածին որդիդ, զքեզ ալ սիրեմ միշտ, ու մէյմըն ալ ձեզմէ չի բաժնուիմ. աս անգին շնորքը կը խնդրեմ ու կը յուսամ քու մայրական գթութենէդ՝ որ միշտ ունեցեր ես իմ վրաս:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Մահացուցմունք:

Կը վայելէ՞ որ դուն ուրախութե՞ ու աշխըրքիս զբօսանաց մէջ անցընես կեանքդ, երբոր քու Փրկիչդ չարչարանքի մէջ անցուց. չեմ կարծեր որ այդչափ աննման ըլլալ ուզես Քրիստոսի, որուն պէտք է նըմանինք արքայութիւն երթալու համար: Ուրեմն ջանա այսօր իր սիրոյն համար մահացընել քու զգայարանքներդ. մահացուցմունք որ լսես, մի՛ վախնար, վասն զի ո՛վ որ Աստուծոյ սէրը ունի, ախորժելի կուգայ իրեն զինքը մահացընելը. զրկել զինքը բանէ մը, զոհ մը ընել Յիսուսի, աշխըրքիս ամեն վայելքներէն վեր է իրեն համար. փորձէ ու կիմանաս:

Երկու կերպ մահացուցմունք կայ. Ներքին՝ որ աւելի դժար ու

աւելի հարկաւոր է, ու արտաքին՝ որ շատ կօգնէ առջինին. այսօր ջանա արտաքինը ընելու:

Նախ՝ բոլոր մարմինդ մահացուր, այսինքն հանդիստդ մի՛ փնտըռեր, ծունկ չոքած ըրէ աղօթքդ՝ թէ որ առողջութիւնդ կը ներէ. մի՛ ուշանար անկողինէդ ելլելու, ու ասոր նման բաներ:

Երկրորդ՝ աչւըներդ մահացուր. չէ թէ միայն արգելեալ բաներէն աչքդ դարձընելով, այլ նաև ամեն բանէ՝ որ քեզի համար վտանգ մը կրնայ ունենալ: Աչքդ բռնէ նաև օրինաւոր ու անտարբեր բաներու նայելէն, երբոր օգուտ մը չունի ու միայն հետաքրքրութեան համար է նայելդ. որչափ որ դիւրին է քեզի, այնչափ ալ Աստուծոյ հաճոյ է, թէ որ աղւոր տուն մը՝ պարտէզ մը՝ նկարք մը և այլն տեսնելէն զրկես զքեզ իր սիրոյն համար. պզտի աշխատանքով մը ի՛նչ գանձ չես դիզեր երկինքը, աս տեսակ մահացուցման առիթներն ալ չեն պակսիր:

Երրորդ՝ լեզուդ մահացուր. խօսք

մը մի՛ հաներ բերնէդ՝ որ թեթև կերպով մըն ալ Աստուծոյ պատուոյն դպչի, կամ ուրիշի անուանը վնասէ. բարեպաշտ անձինք ալ շատ անգամ կը մոռնան որ ամեն մարդուն առջի գանձը իր անունն է: Առիթ մը որ կունենաս քու խելքդ ու գիտութիւնդ ցուցընելու, Յիսուսի սիրոյն համար լռէ՝ թէ որ լուռ կենալդ վայելչութեան դէմ չէ. անօգուտ կամ քեզի պարծանք բերող խօսքերէն լեզուդ բռնէ:

Չորրորդ՝ լսելիքդ մահացուր. բամբասանք, արտունջ, երկդիմի կամ ուրիշը ծաղր ընելու խօսքեր լսելէն զգուշացիր: Չէ թէ միայն խղճմտանքի դպչող բաներէն, այլ երբեմն նաև ախորժալուր խօսքերէն՝ անուշ ձայնէն՝ նուագարաններէն ականջդ բռնէ ու համբերութիւն ըրէ անախորժ բաներ լսած ատենդ:

Հինգերորդ՝ հոտոտելիքդ մահացուր, նաև անմեղ կերպով վայելելու անուշ հոտերէն. պարտէզ մը քալելու ատենդ՝ երբեմն երբեմն

Յիսուսի սիրոյն համար զրկէ զքեզ վարդ մը կամ մեխակ մը հոտուըտալէն:

Վեցերորդ՝ մահացուր ճաշակելիքդ. ուտելդ ու խմելդ ախորժելու համար միայն չըլլայ, ազնիւ ու սուղ կերակուրներ մի՛ փնտըռեր. անհամ կերակուր մը որ ըլլայ, առիթը մի՛ փախցներ զքեզ մահացընելու, մի՛ գանգտիր անհամ կամ անլի ըլլալուն համար: Երբեմն ալ սիրած կերակուրդ թող, ու քիչ ախորժածդ կեր:

Եօթներորդ՝ շօշափելիքդ մահացուր. տաքի ու ցուրտի վրայ մի՛ տրտնջար, օդերը որչափ ալ խառնակ ըլլան՝ ու առողջութեանդ վընասեն՝ համբերէ: Հիւընդութեանդ ատենը մի՛ նեղիր, ու մի՛ ծանրանար քեզ հոգացողներուն, գիտնալով որ հիւընդութիւնը մարդուս հոգին կը մաքրէ ու կը զօրացընէ. Յորժամ տըկարանամ, յայնժամ զօրանամ, կըսէ Առաքեալը. ան ատենն է ապաշխարանք ընելու ատենդ, պակսութիւններդ շիտկելու ատենը, ու յայտնի

նշան մը տալու՝ որ կը սիրես զԱստուած:

Ասոնք են պարզ կերպը արտաքին մահացուցմունք ընելու. Թէ որ իրաւցընէ Աստուծոյ սէրը ունիս՝ ուրիշ շատ կերպով ալ կրնաս զքեզ մահացընել, առանց չափը անցընելու հոգևոր հօրդ խորհըրդովը:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԶ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԲԱՂՁԱՆՔԸ ՄԵԶԻ ՀԱՄԱՐ ՁԱՐՁԱՐԱՆՔ ՓԱՇԵԼՈՒ։

Մկրտութիւն ու առնիմ հիւրիկ, և պիտի ըլլամ հինգ հատ կապարճաոյի։ Գկ. ԺԲ. 50։

Յանկանալով ցանկացայ պասէք ուտել ընդ ձեզ։ Գկ. ԻԲ. 15։

Ի՛նչ սրտանց ըսուած խօսք. ի՛նչ պէս տալիկ կը բացատրէ այս խօսքը՝ Քրիստոսի բաղձանքն որ ունէր մեզի համար զարգարուելու ու զոհ ըլլալու։ Այն սրտին եղած է այս խօսքն որ անկէց առաջ ալ ըսաւ. Հոգ էնի արիանել ձերիդը, և պինդ կայդ ընդ արդէն ինչ բռնեցէք։ Անկէ ի մանանք այս խօսքը, Քրիստոս է ըսողը. Աշխարհք ինկեր եմ ակրոյս բո-

ցը փոխնկցընելու, ու ի՛նչ կը բաղձամ որ ամենուն սրտին մէջը հիմակուընէ վառուէր։

Փրկիչ իմ, սանկ մեծ բարիք մը պիտոր ըլլար քեզի՝ մարդկանց գքեզ սիրելէն, որ իրենց սէրը վառելու համար կը բաղձայիր օր մը առաջ իրենց համար մեռնելու։ Մեր գքեզ սիրելէն ի՛նչ օգուտ կ՚քեզի. Թէ որ բոլոր աշխարհքս ալ գքեզ սիրելու ըլլար, միթէ անովաւելի մեծ՝ աւելի կարող՝ աւելի երջանիկ պիտոր ըլլայիր։

Ձէ, ոդիկս, կըսէ Քրիստոս. ոչ աւելի մեծ՝ ոչ աւելի կարող՝ և ոչ աւելի երջանիկ կըլլայէ. իմ երջանկութենէն՝ իմ կարողութենէն՝ իմ մեծութենէն՝ արարածներուս գիս սիրելէն չի կախուիր. ինձի համար չէ որ զիս ունայնացուցի ու մարդ եղայ, ինձի համար չէ որ խաչի մը մէջ ծնայ, ինձի համար

չէ որ երեսուն տարի աղքատ խա-
նութի մը մէջ անցուցի, վերջապէս
ինծի համար չէ որ այսչափ կը բաղ-
ձամ չարչարուիլ ու խաչին վրայ
մեռնիլ. ձեզի համար է, ձեր սիրոյն
համար, որպէս զի զձեզ երջանիկ
ընեմ՝ իմ սէրս սրտերնուդ մէջը
վառելով: Դեռ կամաչեմ, որդեակ,
սիրելու զիս՝ որ ես միայն կրնամ
երջանկացընել զքեզ, զիս՝ որ ամեն
բարիքդ ինծմէն է, զիս՝ որ այսչափ
կը սիրեմ զքեզ:

✠ Չէ, փրկիչ իմ Յիսուս, կու-
զեմ քու սիրոյդ սէր հատուցանել,
կուզեմ բոլոր սրտանց սիրել զքեզ.
օգնէ իմ տկարութեանս: Երանի
թէ կարենայի քեզի համար ընել
որչափ որ աշխըրքիս համար ըրի.
ո՛ւր էր որ արքայութեան համար
ընէի, որչափ որ աշխըրքիս համար
ըրած եմ. ո՛ւր էր առաքինութիւն
վաստըկելու համար այնչափ աշխա-

տէի, որչափ որ աշխատեր եմ մո-
լութիւններս գոհ ընելու: Ընդունէ,
Տէր, իմ աղօթքս. տուր ինծի քու
սէրդ:

Յանկանալով ցանկացայ զայս պասէք ու-
տել ընդ ձեզ: Քրիստոս Տէրն մեր
չարչարանքէն օր մը առաջ՝ ետքի
ընթրիքը իր առաքելոցը հետ ընե-
լու ատենը՝ ըսաւ իրենց. Զոհուե-
լու ատենս մօտեցաւ, թշնամիներս
խորհուրդ կընեն ինծի դէմ, իմ
խաչս կը պատրաստեն. բայց մեռ-
նելէս առաջ՝ աս գիշեր՝ ձեր ու
ամենուն վրայ ունեցած սիրոյս նոր
ապացոյցներ պիտոր տամ չարչա-
րանք նախատինք ու ամեն բան ձե-
զի համար քաշելով: Չէք գիտեր
որ ի՞նչպէս կը բաղձայի աս գիշե-
րուանս, չէք գիտեր որ քանի՞ հա-
ռաչանք ըրեր եմ աս գիշերուանս
հասնելու համար. Թէ որ գիտնայիք,
կիմանայիք իմ անհուն սէրս ձեր

սիրտը շահելու, որպէս զի զձեզ երջանիկ ընեմ:

✠ Կը ձանչնամ, Փրկիչ իմ, որ կուզես ինչ գնով որ ըլլայ՝ շահելու իմ սիրտս. ինչու ուրեմն չի տամ քեզի. ինծի մեծ պատիւ չէ՞ որ կուզես իմ սիրտս. սիրով կու տամ, ընդունէ, քուկդ ըրէ բոլորովին, որպէս զի սիրեմ զքեզ ու զքեզ միայն սիրեմ: Ո՛վ աէր իմ, յոյս իմ, ամենայն ինչ իմ. երբ պիտոր կարենամ ըսել որ յամենայն սրտէ և յամենայն զօրութենէդ կը սիրեմ զքեզ. երբ պիտոր ըլլայ որ քու սիրոյդ բոցովը բոլորովին բորբոքիմ. ողորմէ ինծի, գթա ինծի, տուր ինծի քու սէրդ: Ոչ հարստութիւն կը ինդրեմ, ոչ փառք ու պատիւ, ոչ աշխարհիս վայելքը. ամենն ալ ապականց քեզի ունայնութիւն են, ու սիրտս չեն լեցըներ. քու սէրդ միայն կը ինդրեմ, քու սիրոյդ կը հատա-

ւեմ, տուր որ սիրեմ զքեզ. Մինչև ծերը հոգանաս պիտ Տէր, մինչև ծերը գորոյանես պէրեաս փո չինէն. ինչուան եաթի շունչս աս է իմ ինդիրքս, տուր ինծի քու սէրդ, տուր որ սիրեմ զքեզ: Տուր Աստուածածնին, մայր սիրոյ, ընդունէ քու միածին զաւկէդ ինծի համար աս շնորհքը որ սիրեմ զինքը:

ՐՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ներբեն Ղահաղոսեանց:

Որովհետև Քրիստոս այնչափ բաղձանք ունեցաւ քու սիրոյդ համար չարչարուելու, դուն ալ այսօր առիթ փնտռուէ երթն սիրոյն համար նեղութիւն մը քաշելու: Գիտցիր որ առանց նեղութեան մահացուցման մարդս չի կրնար կատարելութեան ճամբուն մէջ առաջ երթալ, ամեն ունեցած արբուեցիները դրսուանց

կըլլայ: Նեղբին մահացուցմունքը՝ մարդուս իր անձնասիրութեանը յաղթելուն վրայ է. ինչ պատերազմներ հարկ է որ ընէ՝ աս երջանիկ վիճակը ձեռք ձգելու համար: Թէ որ կուզես կատարելութեան մէջ առաջ երթալ ու Աստուծոյ սէրը սրտիդ մէջ վառել, ասոնք են հարկաւոր ընելու ջանքդ:

Ա. Մահացուր քու բնական յօժարութիւններդ. բան մը մի՛ ըներ՝ քու յօժարութիւնդ ըլլալուն համար. բանէ մըն ալ մի՛ պահեր քու յօժարութեանդ դէմ ըլլալուն համար: Ուրիշներուն յօժարութիւնը նայէ որ ընես, քանի որ մեղք չէ. երբեմն ալ եա կեցիր օրինաւոր բաներէն՝ քու յօժարութիւնդ ըլլալուն համար: Խնդրէ Աստուծմէ ատեպ որ օգնէ քեզ քու յօժարութեանդ յաղթելու, վասն զի ամենէն դժար մահացուցմունքը սա է:

Բ. Մահացուր քու կամքդ. ջանա որ քու ուզածդ չընես, այլ մեծաւորներուդ կամքը. քու գործքերդ ու պաշտօնդ դուն մի՛ որոշեր, թող որ իրենք որոշեն: Երբոր նեղսիրտ դիպդ սաստիկ բաղձանք մը կը զգաս բանի մը ձեռք զարնելու, քիչ մը ատեն ուշացուր. ուրիշէն կախում չունենալ մի՛ վիճաբեր ամենևին, գիացիր որ շատ աւելի լաւ է հնազանդելը քան պհրամայելը:

Գ. Մահացուր քու անձնասիրութիւնդ. անձնասէր մարդը միշտ գինքը կը մտածէ, իրեն համար կընէ ամեն բան, իր վրայ մեծ համարմունք ունի, կը կարծէ որ շատ կատարելութիւններ ունի, կը հաւնի իրեն, ու կը կարծէ որ բոլոր աշխարքը գինքը կը մտածէ: Ուրիշներուն ըրածը չի հաւնիր, իրենինը միայն կը հաւնի. ամեն բանի մէջ կը խառնուի, կուզէ որ ամեն գովելի բան իրմով եղած ըլլայ. չուզեր ամենևին ուրիշի ձեռքին տակը ըլլալ, հնազանդութիւնը ուրիշներու վրայ միայն կը վիճաբեր, չուզեր որ մէկը իր կարծեացը դէմ խօսի, ամեն ուզածին վրայ կը յամառի, հրամանել կուզէ, ու կը կարծէ որ մեծ տաղանդ ունի հրամանելու: Կուզէ որ ուրիշ-

նելը զինքը գովեն, ամեն չանք կընէ գովուելու, ու չուզեր որ նմանցուի գովեստի եռանդ ըլլալը. ուրիշներու վրայ գովուելուն լսել չուզեր, երբեմն ուրիշները գովելու ալ որ ըլլայ՝ իր օգտին համար զանոնք շրջադարձելու համար է: Ընտրուելէն հետո վախնալով՝ իր պակասութիւնները կը չանայ ծածկել. իր հանգիստը կը փնտրէ, որչափ ալ անոնուն ուրիշները անհանգիստ ընելու ըլլայ. իր ամեն թեթեւ վշտին զգայուն է, ուրիշներուն քաշածին անզգայ: Ա՛ս ամեն նշանները փնտրուկ վատ, ատով կիմանաս որ մահացուցեր ես քու անձնասիրութիւնդ. ուստի պէտք է ամէն բան ընելդ հետո անձնասիրութիւնդ սպանելու քու անձնասիրութեդ հետ:

Դ. Մահացուր քու սխտերդ. ամենէն առաջ պէտք է վատ տիրող սխտին դէմ առնես. երբոր անիկայ մէյմը յաղթես, ամեն ալ կը յաղթուին: Նայէ որ ամենևին չի ներես իրենց՝ որչափ ալ թեթեւ բան ըլլայ ուզածնին. միշտ կասկածէ վրանին, մի՛ հաւատար որ բոլորովին

ուղի տակ առած ըլլաս զիրենք, քանի որ ողջ ես՝ միշտ նորէն ուղք կելլեն, ու երբոր զիրենք մեռած կը կարծես՝ ան ատեն գլուխ կը վերցընեն: Իրաւ՝ շատ աշխատանք ու շատ վիշտ պիտոր քաշես սա մահացուցմունքները ընելու, բայց մտածէ որ սա կեանքը կարճ է, յաւիտենական վարձքը քիչ ատենէն կը հասնի, ու արքայութիւնը առանց չանքի ու յարատեւութեան ձեռք չենք կրնար ձգել. Աքթոյութիւնն Աստուծոյ բռնադատի, և բռնադատեցողները կընա: Մէյմըն ալ մտածէ որ քիչ մը ատեն բնութեանդ հետ որ կռուիս ու չանքդ յարատեւես, Աստուծոյ ընդդէմ աշխատանքդ կը թեթեւցընէ, որուն խաղաղութիւնը կիմանաս ինչ ըսել է, ու առաքինութիւնը կանուշնայ քեզի. կարճ խօսքով. Ա՛ս առած ու արքայութիւնը վայելելու համար ամեն աշխատանք քիչ է:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԷ.

ՍՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՎ Ի՛ՆՉ ՍԷՐ ՈՐ ՑՈՒՑՈՒՑ ՄԵԶԻ ՔՐԻՍՏՈՍ.

Գիտաց Յիսուս զի հասեալ է ժամ նորա զի փոխեսցի յաշխարհէ ասպի առ Հայր, սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի ասպ են, 'ի սպառ սիրեաց զնոսա. ՅՈՀ. ԺԳ. 1:

Առէք կերայք, այս է մարմին իմ.
ՄՏԹ. ԻԶ. 26:

Ճշմարիտ բարեկամութեան սէրը մահուան ատենը կևելնայ, իր սիրելիներէն բաժնուելուն համար. անոր համար է որ կը ջանայ մարդ ան ատեն իր սիրոյն ապացոյցները տալ, ու իր յիշատակը թողուլ անոնց: Քրիստոս բոլոր կենացը մէջ ալ չէր

գադրած իր գութը մեզի ցուցընելէն, ու շատ ապացոյցներ տուած էր մեր վրայ ունեցած սիրոյն, բայց երբոր ատենը եկաւ մեզմէ բաժնուելուն՝ որ իր Հօրը քով դառնայ, հերիք չի սեպելով ինչ որ առաջուց մեր սիրոյն համար ըրած էր, հերիք չի սեպելով որ իր սուրբ արեանը վերջին կաթիլն ալ մեզի համար պիտոր թափէր, ուզեց աւելի բան մըն ալ ընել. ուզեց թողուլ մեծագոյն ապացոյց մը իր անհուն սիրոյն՝ որ մեր վրայ ունէր: Մեծագոյն ապացոյց ըսի, բայց իր կեանքը մեզի համար տալէն մեծ սիրոյ ապացոյց կրնա՞յ ըլլալ. Մարդկանց համար չի կրնար, բայց Քրիստոսի համար կրնայ:

Հրէից զատկին հինդշաբթի իրիկունը, Քրիստոս իր աշկերտներուն հետ եաքի անգամ զատկական դառնուկը ուտելէն ետև, ոտւընին լը-

ւալով՝ անանկ խոնարհութեան օրի-
նակ մը տուաւ իրենց՝ որ ապշեցան
մնացին. ու երբոր լուռ կեցած՝ իր
երեսին վրայ նոր կերպ Աստուա-
ծային բան մը կը տեսնէին, ինքը
ձեռքը հաց մը առած աչւըները եր-
կինք վերցուց, փառք տուաւ իր
երկնաւոր Հօրը, հացը օրհնեց,
բրդեց, աշկերտներուն տուաւ՝ ը-
սելով. Առէք կերէք, այս իմ մարմինս է:
Աս խօսքս ըսածին պէս՝ հացը իրօք
փոխուեցաւ, իրեն հետ նոյն եղաւ,
նոյն Քրիստոս Աստուած երանա-
ցուցիչ արդարոց, ահարկու դի-
ւաց, փրկիչ աշխարհի, դատաւոր
կենդանեաց և մեռելոց. որում
կրկնի ամենայն ծունր երկնաւորաց
և երկրաւորաց և սանդարամետա-
կանաց:

✠ Տէր իմ, ինչո՞ւ ասանկ ծածկե-
ցիր անարդ հացի մը կերպարան-
քով, չէ թէ միայն Աստուածու-

թիւնդ, այլ և քու մարդկութիւնդ.
բաւական խոնարհութիւն չէր որ
երկինքէն իջար, մարդ եղար, ու
ամեն մեր խեղճութիւնները մեղքէն
'ի զատ յանձն առիր. ի՞նչ հարկ
կար ասանկ զքեզ ոչընչացընելուդ:
— Որդեակ, ուրիշ բանի համար
չէր՝ բայց զձեզ սիրելուս համար,
որպէս զի զձեզ որբ չի թողում. ձե-
զի օգուտ էր երկինք դառնալս որ
հոն ձեզի տեղ պատրաստեմ, անոր
համար աս իմ ամենակարողութե՞ս
հնարքը բանեցուցի, որպէս զի եր-
կինքը իմ երկնաւոր Հօրս քովը ե-
ղած ատենս ալ՝ միշտ ձեր քովը ըլ-
լամ ինչուան աշխրքիս ետքը, որ ձե-
զի օգնեմ, զձեզ մխիթարեմ, ու ձեր
հոգւոյն կերակուրը ըլլամ: Քանի որ
աշխըրքիս վրայէն Ադամայ զաւկը-
ները չեն լմընցած, պիտոր ըսեմ ա-
մենուն. Եկէք կերէք ասա հայէն՝ որ յեղի
պատրաստեցի, խմեցէք ասա գինիէն՝ որ յեղի

խելք ողորմելի արարած մը իր ա-
րարիչը կը ճանչակէ » : Տէր իմ, քու
սէրդ չափը անցուց. Ո՞վ է հարդ՝ պի
տիշես դու պնա, կամ որդի հարդոյ՝ ըն
այդ արասցես դու նմա. ամենևին ընդու-
նայն է ամենայն հարդ հանդի : Այսու ա-
մենայնիւ չես քաշուիր վրան նայե-
լու, չես քաշուիր զինքը քու ա-
ղանդ հրաւիրելու, ու զինքը քու
պատուական մարմնով կերակրե-
լու : Կարծես որ չի վայելիր քու մե-
ծութեանդ այսչափ խոնարհիլը,
քու սուրբերդ կըսեն ալ որ՝ չի քա-
շուեցար մեր սիրոյն համար յիմար
երևնալու :

— Իրաւ ատանկ է, որդեակ. բայց
սերը վայելչութիւն չի նայիր բարիք
ընելու ու զինքը իր սիրելւոյն տա-
լու. առաջ կերթայ՝ չէ թէ մինչև
ուր որ միտքը զինքը կը տանի, այլ
մինչեան ուր որ սրտին եռանդը
զինքը կը հասցընէ : Անոր համար ես

համար լեցուցի. ձվոր անօրէն ու ծարաւած
է արիւնուելեան, ձվոր պիտ կուզէս որէրես
ըսող հոս գայ՝ որ պինդը հպատակեմ. Ասէ
հերէս, այս է հարկն քո :

✠ Հերիք չէր, Տէր իմ, քու սիրդ
ցուցընելու համար՝ ոչընչէն զմեզ
հանելդ, քու նմանութիւնդ մեր
վրայ դնելդ, արիւնդ թափելով
զմեզ փրկելդ. պէտք էր որ զքեզ
ալ տայինք մեզի որ ճաշակենք, ու
քեզմով անուշդ առնէ զօրանայ մեր
հոգին : « Ա՛ ինչ խելքի մարթ վեր
բան է, կըսէ սուրբն Պռնաւենթու-
րա, որ Աստուած մեր կերակուրը
ըլլայ, Աստուծոյ որդին՝ երկնաւոր
հօրը նմանութիւնը՝ մեր հոգւոյն
անուշդ ըլլայ : Այն որ հրեշտակ-
ները երկնքի կը դողան ու չեն հա-
մարձակիր նայելու իր ահաւոր մե-
ծութեանը՝ իմ սրտիս մէջ կիջնայ,
ինծի հետ մէկ ըլլալու » : Սուրբ
Թոմաս ալ կըսէ. « Ձարմանք,

իմ փառքս մեկդի դնելով կաղ մը անարդ հայն ձև առի, որպէս զի քեզի կերտակուր ըլլամ: Ինչ կը գառնար առ քու խեղճ հոգիդ՝ որ ախտաւորեցնէր ի զատ չարին կողմը միշտ հակում ունի, եթէ որ գինքը սիրած ու գիս երբեն առած չըլլայի առ առաքը խորհրդոլը:

✠ Կամաչեմ, Տէր իմ, մոտծելով քու սէրդ ու իմ ապերախտութիւնս. Հնարք առ կայ որ ասկէց ետքը ապերախտ չըլլամ, վասէ իմ սիրտս քու սիրոդ բոցովը անանկ որ մոռնամ աշխարքս ալ գիս ալ, ու քեզի հաճոյ ըլլալ ու զքեզ սիրել միայն մտածեմ: Քեզի կընծայեմ մարմինս ալ, հոգիս ալ կամքս ալ, ազատութիւնս ալ, ու բոլոր գիս. ինչուան հիմայ որ իմ ուզածս ըրի քու կամոդդ դէմ, հիմայ կը զղջամ, ու ասկէց ետքը կուզեմ քու ուզածդ միայն ընել: Ա-

ռաջ իմ և ամէնայն ինչ, ասկէց ետքը գուն ես իմ ամէն ուզածս, զքեզ միայն կուզեմ, ուրիշ բան մը չեմ ուզեր. Ուզէ ինչ ծախքէն վտանգ, որ ծախեցարդ վտանգ չեմ. առաջ որ ինչուան ետքն չուննայս սիրեմ զքեզ:

Որ ասպէս զմարմինս եմ ու ըմպէս պարծանս եմ, չիս բնաւէսդէ ես ի նմա: Ամանկ հիւր մը սրտերնուս մէջը ունենալէն մեծ ինչ երջանկութիւն կրնայ ըլլալ: Կրնանք ըսել երբեն մեր ամէն կարօտութիւնը, ամէն խեղճութիւնը, մեր վախը, մեր յոյսը, մեր ամէն վէրքը, ու ձարը երկին հանդրել: Ա երջանկութիւնն որ առէպ կրնամ ունենալ, արդեօք գիտեմ յարդը. ինչ հաւատքով, ինչ սիրով, ինչ խոնարհութեամբ կընդունիմ գինքը. ինչ պատրաստութեամբ կերթամ գինքը ընդունելու. ինչ ատուղ կը քաղեմ սուրբ հաղորդութենէն: Մէկ արժանաւոր հաղորդութիւն

մը կրնայ մեղաւոր մը սուրբ ընել. ես հաղորդութիւն առնելէն ետքը դոնէ աւելի աղէկ կըլլա՞մ, ի՞նչ պակսութիւնս շիտկեցի, ո՞ր առաքինութիւնը վաստըկեցայ կամ աւելցուցի: Շատ վախնալու բան է որ ամիսը մէյմը, ու թերևս շաբաթը մէյմը կը հաղորդուիմ, ու միշտ նոյն պակասաւորն եմ. Որդին Աստուծոյ իմ սիրոյս համար սուրբ հաղորդութեան մէջ ոչընչացեալի պէս կը տեսնամ, ու ես միշտ հպարտ, միշտ ունայնասէր, միշտ անձնասէր եմ. ի՛նչ մեծ ամօթ:

✠ Կը խնդրեմ քեզմէ, Տէր իմ, որ չի պատժես զիս որչափ որ արժանի եմ պատժուելու. իմ ապերախտութիւններս ու մեղքերս քննելու որ ըլլաս, ի՞նչպէս կրնամ յուսալ թողութեան. Թէ ղանօրէնութիւնս իմ քննէս Տէր, Տէր ո՞ կարէ կալ առաջի քո: Ի՛նչ գաղջութեամբ հաղորդուիլս

թէ որ արդարացընել ուղեմ, խօսք չի մնար բերանս. ուրեմն կը խոստովանիմ պակսութիւնս, կը հառաչեմ քու դիմացդ, չեմ կրնար արդարանալ. այսչափ անգամ հաղորդուելէն ետքը՝ դեռ գաղջ եմ, դեռ անզգայ եմ քու սիրոյդ. Այնչափ անգամ կընդունիմ սրտիս մէջ մաքրութեան ու սրբութեան աղբիւրը, ու ես միշտ աղտեղի կը մնամ իմ մեղքերովս ու պակսութիւններովս: Պէտք էր որ սուրբ Ոսկեբերանին ըսածին պէս, սրբութիւն առնելէս ետքը՝ առիւծ մը դառնայի մեղքի դէմ, Աստուծոյ սիրոյն բոցը շնչէի, սատանաներուն ալ ահարկու ըլլայի. ընդհակառակն հաղորդուելէս ետքը նոյնպէս պաղ, նոյնպէս պակասաւոր ու անհամբեր կը դտնամ զիս: Ի՞նչ պիտոր պատասխանեմ, Տէր իմ, դատաստանին օրը՝ երբոր աչքիս դիմացը դնես մէկ կող-

մէն ան ընտրեալներն որ սուրբ հաղորդութեամբ կրնային ուննենալ, մեկալ դիէն իմ պահանջութիւններս՝ որոնցմէ չի դադրեցայ. ալ ան առեղը գնալ թիւնդ մեկդի պիտոյ գնեա, ու իմ դատաստս պիտոյ ըլլայ. ահ ինչ յանդիմանութիւն պիտոյ տայ ինծի ան առեղը: Ի՞նչ ընեմ ուրեմն, Թողնեմ սուրբ հաղորդութիւնը, քանի լոյն. հապա աղէկ պատրաստութեամբ, խոնարհութեամբ, միտքս ժողվելով, սիրով, պիտի բաղդանայ Աստուծոյ նուիրելով, ու ինացածը իր ողորմութեանը յանձնելով:

✠ Տէր իմ Յիսուս, քու ողորմութեանդ կապաւինիմ, քու սրտիդ մէջ կը ծածկուիմ. շատ արդոյունքեր եմ գրեց աշխարք գալէս ի վեր. անոգաակ որդիներ ալ ըրեր եմ, ապերախտ գտնուեր եմ քեզի: Իսկ դուն դեռ պիտի չես ձգեր երե-

սէդ, պատրաստ ես պիտ ընդունելու. քու ընտրդ գրեզի դէմ ալ թերևս բանեցուցեր եմ. ընդունէ իմ ղղջումս, Թողութիւն տուր ինծի: Դուն որ այդչափ սիրով հրաման կուտաս ինծի ընդունելու զքեզ իմ խեղճ սրտիս մէջ, տուր որ ամէն կողքը ջերմեռանդութեամբ ու ճըշմարիտ ղղջմամբ ընդունիմ զքեզ: Ո՞ւր էր որ առանկով ինչուան հիմայ գաղջութեամբ ընդունած հաղորդութիւններուս տեղը լեցընէի. ընդունէ իմ բաղձանքս՝ կը սիրեմ զքեզ, ուզեն զի բարի ես, ուզեն զի արժանի ես սիրոյ:

Կրնատս խոստացաւ մեզի՝ ինչուան աշխարքիս կողքը մեզի հետ ըլլալու. Ե՞ս ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ, ինչե՞ ի կոպարած աշխարհի: Ան խոստումնքը տանըուելը գարե ի վեր կը պահէ կոր, ոչ երբեք իր ոչնարնելը երեսէ ձգեր է, քահանայի

մը խօսքով երկինքէն՝ կիջնայ, ու իր հաւատացելոցը սիրոյն համար՝ որ հաղորդութեան խորհուրդին մէջ կանարգուի ալ, կը նախատուի անհաւատներէն, ու գէշ քրիստոնէներէն ալ բանի տեղ չի գրուիր։ Քրիստոս քանի որ աշխրքիս վրայ էր, հրէաստան միայն կը բնակէր, քիչ հոգի կրնար տեսնել զինքը. հիմայ անանկ չէ. ո՛ր ժամ, որ մատուռ երթալու որ ըլլաս, կը գըտնաս զինքը, որչափ ալ աղքատ գեղ մը ըլլայ, խեղճ եկեղեցի մը ըլլայ, ողորմելի փայտէ տապանակ մը ըլլայ։ Հոն կեցած կը սպասէ Քրիստոս, մէկը իրեն այցելութիւն չըրած ատենն ալ, մէկը իրեն փառք չի տուած ատենն ալ. հոն կը սպասէ մեզի ամեն շնորք տալու համար. երանի՛ անոր որ ստէպ կերթայ իրեն, երանի՛ անոր որ կերթայ իր խեղճութիւնները Յիսուսի ոտքը դնելու.

ո՛րչափ անուշ են այն արցունքներն որ մեղաւոր մը կերթայ հոն թափելու՝ իր անցեալ մեղքերուն վրայ. երանի՛ ու հազար երանի՛ անոր, որ կրցած ատենը օր մը չանցըներ առանց այցելութիւն ընելու սուրբ հաղորդութեան. քառորդ մը հոն աղօթելով՝ շատ աւելի շնորք կընդունի, քան թէ մեծամեծ ճգնութիւններ ընելով։

✠ Տէր իմ, քանի որ կը մտածեմ քու գթութիւնդ՝ որ հաղորդութեան սուրբ խորհրդոյն մէջ մնալովդ մեզի կը ցուցընես, աս խեղճ աքսորանաց մէջը զմեզ մխիթարելու համար, ինծմէն դուրս կելլեմ, զգացածս չեմ կրնար ըսել, վասն զի կամաչեմ զքեզ ասանկ քիչ սիրելուս։ Ո՛ր եկեղեցին որ կերթամ, ե՛րբ ալ որ կերթամ, զքեզ հոն կը դտնամ որ կը սպասես զիս ընդունելու, ու իմ աղօթքս լսելու. մեզի

հետ միշտ կը բնակիս՝ իբրև թէ մե-
զի հաւասար ըլլայիր. Նոյն սիրովը
կը կենաս խեղճ գեղի մը մէջ՝ ինչպէս
մեծամեծ քաղքներուն փառաւոր
ժամերուն մէջ: Հիւանդներուն ալ
որ չեն կրնար գալ քու ոտքդ, դուն
իրենց կերթաս՝ զիրենք մխիթարե-
լու, մեռնելու ատեննին իրենց սիրտ
տալու, ու մահուան սարսափը ի-
րենց անուշցընելու: Տէր Յիսուս,
քուկին մեր վրայ ունեցած սէրդ
խելքէ մտքէ վեր է. Երբ պիտոր ըլ-
լայ որ ճանչնանք քու սէրդ, ու
մենք ալ զքեզ սիրենք. տուր ամե-
նուս ալ աս շնորքը, մանաւանդ ին-
ծի՝ որ աւելի կարօտ եմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Խիստ հարկաւոր է որ երեք բան ա-
օրւընէ սկըսիս ընէլու:

Ա. Ամեն անգամ որ պիտոր հա-
ղորդուիս՝ անանկ ըրէ քու պատ-
րաստութիւնդ, իբրև թէ հաղոր-
դուելուդ պէս պիտոր մեռնիս:

Բ. Սովորութիւն ըրէ քեզի՝ որ
ամեն օր հոգևորապէս հաղորդուիս,
այսինքն բաղձաս ընդունելու սրտիդ
մէջ զՔրիստոս, ու իրօք ընդունածի
պէս ընտանեբար իրեն հետը խօ-
սիս: Ա՛ս դիւրին ջերմեռանդութ՝ը
շատ շնորքներ կընդունիս. կրնաս
ալ օրուան մէջ, քանի անգամ որ
կուզես, կրկնել աս ջերմեռանդու-
թիւնը:

Գ. Թէ որ կըրնաս, ամեն օր այ-
ցելութիւն ըրէ սուրբ հաղորդու-
թեան, շատ մեծ օգուտ կը դանաս
աս ջերմեռանդութենէն: Թէ որ

հարուստ ես, աս ալ կրնաս ընել։ կան ժամեր, մանաւանդ գեղերու մէջ, որ խորաններուն պէտք եղած Ճերմակեղէնները կը պակսին կամ մաքուր չեն. ուստի շատ անգամ Քրիստոսի սուրբ մարմինը հաստ ու աղտոտ կամ հինցած մարմնակալներու վրայ կը դրուի, նմանապէս մաքրիչները՝ որոնցմով սկիհը կը սրբուի. ողորմութիւն մը ըրէ, մաքուր ու վայելուչ Ճերմակեղէններ շինել տուր Յիսուսի սիրոյն համար։ Աղքատ որբևարիներ իրենց բերնէն կտրելով՝ խորանի փռոցներ կը շինեն, դուն որ հարուստ ես՝ չէս կրնար աս պզտի զոհը ընել։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԸ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՐՏԻԶԻՆ ՄԷՋ ՔԱՇԱԾ ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԱՐԻՒՆ ՔՐՏԻՆՔԸ, ՈՒ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ՀՕՐԸ ԿԱՄԱՑԸ ՀԵՏ ՀԱՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ.

Տրտում է անձն իմ մինչև 'ի մահ։
ՄՏԹ. ԻԶ. 38։

Ասկէց կըսկըսի մեր Փրկչին չարչարանքը։ Հաղորդութեան սուրբ խորհուրդը հաստատելէն, ու ետքի խրատները իր աշկերտներուն տալէն ետքը, դէպ 'ի Ձիթենեաց լեռը գնաց՝ ինչպէս իր սովորութիւնն էր, ու աշկերտներովը Գեթսեմանի պարտէզը մտաւ։ Փորձութեան ատենը մօտ էր, մեզի օրինակ տալու համար՝ աղօթքով ըս-

կըսաւ պատրաստուիլ, ու աշկերտները ըսաւ. Դուք հոս կեցէք, ես էլ մը անդին կերթամ աղօթք ընելու. բայց դուք ալ աղօթք ըրէք որ փորձութեան մէջ չիյնաք: Միայն հետը առաւ Պետրոս Յակոբոս ու Յոհաննէս աշկերտները, ու սկսաւ վշտանալ մէկ անկիւնը քաշուած՝ անանկ տրտմութիւն ու տագնապ մը եկաւ վրան, որ թէ և այնչափ կը բաղձար օր մը առաջ չարչարուելու, ու ոչ երբէք յայտնած էր ուրիշ անգամ նեղութիւնը, հոն երէք աշկերտներուն ըսաւ. Սիրտս մահացեր տըրտմութեան մէջ է. Տըփոմ է անյն իմ ինձ 'է մահ:

Ան խօսքը մեռելամաքառ կրնայ ընծեղէն եղբը՝ քիչ մըն ալ հեռու գնայ աղօթելու. բայց տրտմութիւնն ու տագնապը երթալով աւտոկացաւ, անանկ որ ծոլոր մարմինը արիւն քրտնել սկսաւ: Կարծես որ աս-

տուածութիւնը զինքը թողուցեր էր, հոգեվարքութեան մը մէջ ինկաւ: Ո՞վ տէր, դուն չէիր որ քու մարտիրոսներդ զօրացուցիր կրնոյ տանջանացը մէջ, ու մահուան դէմ ուրախութիւ՛ն դիմել տուիր. տըրը Անդրէաս քու աւաքեալդ չէր որ կաչ հանելու տարած աւետնին ըսաւ. Ո՞րտեղ գաս աս փէդ, ձվ կաչ պոպոսական. չարշամ պէնալտոդ էղէ փէդ և քաքաւէղի քարէ պէս: Ու երբոր ուզեցին ոտքէ ոտքէ կաչէն վար առնել, ինքը չէր որ ոտկէց գլխէդ. Տէր, ի՞նչ ընծոյանէ պիս 'է կաչէս: Քաւ աշկերտդ, ու անոր պէս բնաբաւոր մարտիրոսներ քու շնորհքովդ ուրախութեամբ գիմեցին 'է հաւր 'է տուր և 'է մահ, տանկ զօրացուցիր զանոնք, տանկ անուշցուցիր կրնոյ ամեն տանջանք ու մահ. Ինչպէս ուրեմն կը թողուս որ աս տանկ տրտմութիւնը ան-

ըն քեզի: — Ողջեակ, իմ տրամիլը՝ իմ տաղնապս որ Զիմէնեաց պար-տիզին մէջ քաշեցի՝ ձեր սիրոյն ու վեհերտութեանը համար էր. որ-պէս զի նմանաք որ ամեն մարդ-կային տկարութիւն յանձն առեր էի, ու մահը ինծի ալ ձեզի պէս իր տակտիկը կապդեր: Բայց ուրիշ պատճառներ ալ ունէի մինչև վեր-նելու տատիճան տրտմելուս: Նախ և առաջ որչափ մեղք որ մարդիկ ը-րեր էին ու պիտոյ ընէին, բոլորն ալ վրաս բեռնաւորած էի. ամէն կըր-նայ անոնց թիւը ու ծանրութիւնը պատմել. բոլորն ալ զատ զատ կը տեսնէի, մէկ հատը չէր ծածկեր աչքէս. անոնցմով Աստուծոյ դէմ եղած նախատինքը, տակտակատա-տակ կը բերէր ինծի. ու ան տա-կալն ու տեսչի բեռովը կեցած էի երկնաւոր Հօրս առջին: Ամէն որ անոր կը քաշէի, ցաւն որ անոնց

համար կը զգայի, անանկ տատիկ էին՝ որ ամենակարողութեանս հը-րաշքովը դիմացայ ու չի մեռայ. ամէն որ կարենայիր ըմբռնել Աստուծոյ սրբութիւնը ու մեղքին պղծութիւնը, չէիր զարմանար իմ անանկ տրտմե-լուս վրայ, ու կնմանայիր որ ինչու-ղոլոր մարմինս արիւն քրտինք եղաւ:

Ողբացին ես ալ իմ մեղքերուս ա-ւելցուցի քու տրտմութիւնդ, Տէր իմ. ուրեմն իմ մեղքերուս բեռն ալ կրեցիր: — Անոր տարակոյս չի կայ, որդեակ իմ. քու բաղձանքներդ որ Աստուծոյ կամացը դէմ չպղեցու-ցիր, անոնք ալ ինծի մեռնելու տրտմութիւն ու ցաւ պատճառեցին, անոնք ալ ինծի արիւն քրտնել տը-ւին, անոնք ալ գիս Golgotha մէջ ձգեցին: Հիմայ դուն կրնաս դէտ սիրել առ քու բաղձանքներդ. կու-գաս նայիլն քաշել տալ ինծի նոյն տապնապը:

✠ Ձէ, Տէր իմ, ոտքդ կիյնամ, կամաչեմ, կը խոնարհիմ, կոչընչանամ, կը խոստովանիմ իմ ապերախտութիւնս ու անզգամութիւնս, ներէ ինծի: Վա՛խ վա՛խ, իմ անիծած մեղքերս ծանրացուցին քու տրտմութիւնդ ու ցաւդ. աս հատուցումը ըրի ես քու սիրոյդ. մասնակից ըրէ զիս այն ցաւոցը՝ որն որ Ձիթենեաց պարտիզին մէջ իմ մեղացս համար քաշեցիր, որպէս զի բոլոր կենացս մէջ զղջամ ատ ցաւովը. ո՞ւր էր որ իմ զղջմամբս ու սիրովս կարենայի քեզի տուած վշտացս փոխարէնը ընել: Սրտանց կը զղջամ որ իմ ողորմելի հաճոյքս քեզմէն աւելի սիրեցի. կը զղջամ, ու ամեն բանէ վեր կը սիրեմ զքեզ. յամենայն սրտէ, յամենայն զօրութենէ կը սիրեմ զքեզ. շնորք տուր ինծի որ ուղածիդ պէս սիրեմ զքեզ, աւելցուր օրէ օր իմ սէրս, ու

տուր որ միշտ սիրեմ զքեզ մինչև 'ի մահ:

Տրտում է ոգի իմ մինչև 'ի մահ: Յիսուսի տրտմութիւնը շատ աւելի կը ծանրացընէր մտածելն որ մեզի համար այնչափ աշխատանք՝ այնչափ չարչարանք քաշելէն ու մեռնելէն ետքը, մարդկանց մեծ մասը չի փրկուէր պիտոր. իր մահը անօգուտ պիտոր ըլլար անթիւ մարդկանց, ու փրկուողները քիչ պիտոր ըլլային. իրեն ծառայողներուն շատն ալ գերիի պէս ծառայէին պիտոր, իր այնչափ սէրը չի ճանչնային պիտոր, դժոխքին վախէն միայն իր պատուիրանքները պիտոր պահէին: Աս ամեն բանը աչքին դիմացը ունենալով, սիրտը կը կոտրէր, լքում մը կուգար իրեն. ի՞նչ էր ան տագնապին ու տրտմութեան մէջ իր մխիթարանքը. Իր երկնաւոր Հայրը միայն, անոր կամքը միայն. ո՛հ,

ինչ մեծ օրինակ է որ ասով առաւ մեզի:

Քրիստոս աշխերանեերուն չատը պարտիզին դրան քովը թողուց, ջուզեց որ սեանեն իր վիշտը ուրիրենք ալ վչտանան. երեք հոգի միայն հետը առաւ, բայց ետքը անոնցմէ ալ հեռացաւ, ու գետինը խոնարհած՝ սկսաւ աղօթել. Հայր ըն ու հաշտելի է, խալըսե գիս սա բաժակեն. բայց ըմ ուզիը ու իմ կամքս ըլլայ, այլ որն ու դու կամքդ է: Քրիստոսի արժանաւոր աղօթք. մեկ դիէն այնչափ սոսկում, մեկալ դիէն այնչափ հպատակութիւն Աստուծոյ կամացը. թէ որ այնչափ դժուարին եղած ըլլար Քրիստոսի համակերպութիւնը Աստուծոյ կամացը հետ, կրնայինք ըսել որ չենք կրնար երեն նմանիլ. ուրեմն երբոր վշտաց մէջ ենք, հառաչենք, մեր սիրտը բանանք Աստուծոյ առջին, բայց միշտ

հպատակելով իր կամացը: Կարձ եր Քրիստոսի ըրած աղօթքը. Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցնէ բաժակս այս ինէն. բայց ուրպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու: Ո՛րչափ ալ վշտաց ու տրտմութեան մէջ ըլլանք, կրնանք մենք ալ նոյն աղօթքը ընել: Քրիստոս նոյն աղօթքը միշտ կրկնեց, ինչուան որ հրեշտակ ինչաւ երկնքէն՝ զինքը մխիթարելու համար. մենք ալ սանկ ընենք, առանց յարատեւութեան չենք կրնար ուզածնիս Աստուծմէ ընդունիլ: Հայր իմ բաւական զի հայրենիս ես թէ և խաչ խրկէ մեզի. թող պատժէ զիս, չեմ վախնար հօրս տուած պատիժէն. բարկացած դատաւորի պատիժն է որ զիս կը վախցընէ: Եթէ կամիս. Ո՜ իմ կամք, այլ քուդ լիցին: Ըրաւ բացարձակապէս որ զինքը խաչըսէ այն բաժակէն, այլ թէ խաչըսէ՝ թէ որ իր կամքն է, թէ որ անանկ պատշաճ կը

սեպէ: Ասանկ կըլլայ որդւոյ մը ա-
ղաչանքը. Հայր իմ, եթէ աս է աղէ-
կը, պատժէ ալ զիս: Ա՛խ, որչափ
անգամ ամենուս ալ պէտք կըլլայ աս
հարկաւոր աղօթքը ընել:

✠ Քու առջիդ կառաջադրեմ,
Տէր իմ. ասկէց ետքը ի՞նչ խաչ որ
ինծի խրկես՝ քու ոտքդ դիմեմ, քեզ-
մով միայն մխիթարուիմ. քեզմէ ու-
րիշ գթացող չունիմ, ամեն բանի
մէջ քեզի ապաւինիմ: Պատժէ զիս
աշխըրքիս վրայ, ի՞նչ որ կամքդ է՝
կատարէ վրաս, պատրաստ եմ ըն-
դունելու սիրով քու ձեռքէդ յա-
ջողութիւն ու ձախորդութիւն, քու
ողորմութեանդ կը յանձնեմ զիս,
քու ձեռքդ եմ, վասն զի գիտեմ որ
միշտ իմ բարւոյս համար կընես՝ ինչ
ալ որ ընես. Եթէ կամիս լինել ինձ 'ի
խաւարի, էղիցիս օրհնեալ. և եթէ կամիս
լինել ինձ 'ի լոյս, էղիցիս օրհնեալ. եթէ
հաճիս միսիթարել զիս, էղիցիս օրհնեալ.

և եթէ կամիս լինել ինձ 'ի նեղութեան,
նոյնպէս յամենայնի էղիցիս օրհնեալ: Քու
ձեռքէդ ինծի եկածը, աղէկ ըլլայ՝
գէշ ըլլայ, անուշ ըլլայ՝ լեղի ըլլայ,
ուրախութիւն ըլլայ՝ տրտմութիւն
ըլլայ, ամենն ալ նոյն սիրով ընդու-
նիմ ու փառք տամ քեզի: Պահէ
զիս ամեն մեղքէ, ու ոչ մահ և ոչ
դժոխք զիս կը վախցընեն, ամեն տա-
ռապանք ու պատիժ թող գան վը-
րաս, միայն թէ երեսէ մի՛ ձդեր զիս,
ու մի՛ ջնջեր զիս քու գիրքէդ: Միայն
թէ զքեզ սիրեմ, ամեն բան աչքս
առած եմ: Բարեգութ Յիսուս,
տուր ինձ քու սէրդ, տուր որ մեռ-
նելու ատենս կարենամ ըսել. Սի-
րեմ զքեզ, էղիցին կամք քո օրհնեալ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Աստուծոյ կամացը հետ համակերպութիւն։

Աստուծոյ կամքը ընելն է սուրբ ու կատարեալ ըլլալը. անկէց դուրս ամեն բան խաբէական է. սորվեցուր քեզի հպատակիլ միշտ Աստուծոյ կամացը։ Առողջ ըլլաս, հիւանդ ըլլաս, փառք տուր Աստուծոյ. անկողինը ինկած՝ ծանր ցաւերու մէջ ալ միշտ ըսէ. Աստուած ասանկ կուզէ, ես ալ ասանկ կուզեմ։

Ներքուստ ալ մխիթարութեան մէջ ըլլաս, կամ տրտմութեան մէջ, սիրտդ կոտրած ըլլայ, ըսէ միշտ. Աստուած ինծի պէտք եղածը, իմ բարիքս աղէկ գիտէ։

Թէ որ հարուստ ես, գիտցիր որ հարստութեան հետ անտանելի վիշտեր ալ կունենաս, ու զքեզ շատ վտանգներու մէջ ալ կը ձգէ հարստութիւնը, ուստի ըստ Ա-

տուծոյ կամացը բանեցուր հարստութիւնդ. Աստուած զքեզ տէր չէ ըրած՝ այլ տնտես ունեցածիդ, որպէս զի օգնես աղքատաց ինչպէս քեզի։ Թէ որ աղքատ ես, սիրով ընդունէ աղքատութեան կարօտութիւնները, Աստուծոյ կամքը ասէ ըսելով. ցուրտ, տաք, անօթութի՞, ծարաւ, քրտինք, աշխատանք, հարուստներէն արհամարհուիլ, ասոնք են աղքատութեան ընկերները. աշխըրքիս առջին թշուառութիւններ կը սեպուին ասոնք, բայց Աստուծոյ դիմացը անանկ չեն։ Ի՞նչ մեծ վարձք կը վաստըկի ո՛վ որ աղքատութե՛ մէջ՝ ամեն բանէ զուրկ՝ կըսէ սրտանց. Եղիցին կամք քո։

Աստուծոյ կամացը հպատակէ նաև օդոց խառնակութեան կողմանէ. մի՛ տրտնջար շատ անձրև գալուն կամ խիստ քիչ գալուն ու պտղաբերութեան վնասելուն համար։ Տրտնջալովդ ճար մը չըլլար, բայց Աստուծոյ կամացը դէմ կընես. ամեն բանի մէջ Աստուծոյ կամացը հնազանդէ, գոհ եղիր Աստուծոյ

քեզի տուածովը, առողջութիւն ըլ-
լայ, տաղանդ ըլլայ, մարմնոյ ու
հոգւոյ կատարելութիւն ըլլայ, որ-
չափ որ տուեր է՝ անով գոհացիր,
ու ըսէ միշտ. Տէր, քու ուզածէդ
ուրիշ բան մը չեմ ուզեր:

✠ Տէր իմ, Ձիթենեաց պարտէզը
քաշած տրտմութեանդ համար ըլ-
լայ, օգնէ ինծի մահուանս ատեն՝
քու դատաստանիդ վախը սարսափ
բերելու որ ըլլայ սրտիս: Զօրա-
ցուր զիս ան ատենը քու ողորմու-
թեանդ յուսովը. պաշտպանէ զիս
սատանային փորձութիւններէն. քու
չարչարանքներդ ուժ տան ինծի՝ որ
հիւանդութեանս ցաւերը համբե-
րութեամբ առանց տրտնջալու քա-
շեմ. չեմ խնդրեր որ մահս թեթև
հիւանդութեամբ կամ քիչ ցաւով
ըլլայ, ինչպէս որ քու կամքդ է՝ ա-
նտնկ թող ըլլայ, որն որ աւելի օգ-
տակար է ինծի՝ ան ըրէ. միայն կը
խնդրեմ որ մեռնելէն առաջ արժա-
նի ընես զիս սուրբ խորհուրդները
ընդունելու, ու հոգիս աւանդելու
ատենս՝ սրտանց ըսելու. Յիսուս Մա-
րիամ, զհոգի իմ ձեզ տամ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԹ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅՈՒԴԱՅԷՆ ԿԸ ՄԱՏՆՈՒԻ, ՈՒ ԱՒԱԶԱԿԻ ՄԸ ՊԷՍ ԿԸ ԿԱՊԵՆ ՋԻՆՔԸ:

Կալան զՅիսուս և կապեցին:
ՅՈՀ. ԺԸ. 13:

Անզգամ Յուդան միտքը դրեր էր
որ մատնէ զՔրիստոս. ուստի հռո-
մայեցի զինուորներ ու խել մը ու-
րիշ սպասաւորներ հետը առած,
լապտերներով ու գաւազաններով,
եկաւ Ձիթենեաց պարտէզը՝ ուր գի-
տէր որ իր վարդապետին սովորու-
թիւնն էր իրիկուները աղօթք ը-
նելու երթալ: Ճամբան՝ իրեն պէս
անօրէն ընկերներուն ըսաւ. Դուք
չէք ճանչնար զինքը, զո՛վ որ ես պագնելով կը

բարեէ՛ ան է, պանիկայ բռնէցէք: Տուած նշանն ալ իրեն արժանի նշան մըն էր:

Առանկ ամեն բան պատրաստե- լէն ետքը՝ պարտէզը մտաւ, քիչ մը հեռուն Թոլուց զինուորները, ու ինքը վազեց գնայ՝ Յիսուսին բարև տալով պագուռեցաւ: Յիսուս պա- ռըն Աստուծոյ՝ չի մերժեց զինքը, բայց այն համբոյրը ուրիշ ամեն չարչարանքներէն աւելի վիրաւորեց իր բարեգութ սիրտը. այսու ամե- նայնիւ անոր սիրտը շարժելու ու ղջումի բերելու համար, անանկ հեզութեամբ մը՝ որուն ուրիշ սիրտ չէր կրնար դիմանալ, ըսաւ. Յուդա, պագնելո՞վ կը մատնես զիս: Իսկ Յուդա նշանը տալէն ետքը՝ քիչ մը եաւ քաշուեցաւ դէպ՛ի զինուորները որ իրեն կըսպասէին: Քրիստոս ալ ա- ռաջ գնաց, ու ըսաւ անոնց. Ձո՞ւ կը փնտռէք: Պատասխան տուին. Յե- սուս Նազովրեցին: Քրիստոս ալ ըսաւ.

փնտռողները ես եմ, կրնաք բռնել զիս. ուրեմն ըղէք պատռնէք ըսաւ՝ ցուցընելով իր աշխերպները: Առանկ ֆ Յիսուսի գուրթը մեր վրայ. Թշնամիները ե- կեր են զինքը բռնելու կապկպելու մեռցընելու, ինքը աշկերտները կը հոգայ. կը Թոլուս Թշնամիներուն ամեն բան ընել իրեն, բայց կար- գիլ որ իրենները ձեռնին չի հպատեն: Ո՛հ, ինչ անուշ բան է՝ առանկ բարե- գութ տիրոջ ծառայել, իրեն Թո- ղուլ քու ամեն հոգդ:

✠ Տէր իմ, կուզեմ ասկէց ետքը անանկ վստահութեն ունենալ վրադ որ բոլորովին զիս քեզի յանձնեմ՝ ա- ռանց բան մը մէկդի առնելու: Դուն իմ պահպանիչս ես, ու միշտ վրաս կը հսկես. ուսկից կը վախնամ. Տէր ըս- ես եմ և հեռանք եմ, ես յոտմէ էրկեայդ. Տէր ա- պաւէն կենաց իմոց, ես յոտմէ դողայայդ: Թագաւոր մը քանի մը զինուոր պա- հապան ունենալով՝ առաջով կը

կարծէ զինքը, մարդ մը ուրիշ մարդու մը պահպանութեան կը վստահի ու չի վախնար. ես ի՞նչպէս կրնամ վախնալ, երբոր դուն զիս կը պահպանես: Բոլոր դժոխքին սատանաները վրաս գալու որ ըլլան, անանկ վստահ եմ քեզի՝ որ չեմ վախնար. աս վստահութիւնն է սրտիս հանդիստը, այս հանդիստը չեն կրնար խռովել՝ քանի որ քեզի ապաւինած եմ:

Զինուորները Յիսուսին վրայ վազեցին, բռնեցին կապեցին զինքը, ու կատաղաբար քաշկըռտել սկըսան: Արդեօք հրեշտակները ի՞նչ սոսկում ունեցան, տեսնելով որ իրենց ստեղծողը՝ ձեռուըները ետևը կապած՝ զինուորները չորս դին առած, յանցաւորի մը պէս Երուսաղէմ քաղքին մէջէն կանցնէր կոր: Իսկ դուն, Տէր իմ, ի՞նչպէս Թողուցիր որ կապեն զքեզ անոնք՝ որ դուն ստեղծեր

ու այնչափ բարերարութեամբ լցուցեր էիր: «Զի՞ կայ քո և ընդ կապանս», կաղաղակէ սուրբն Բեռնարդոս. մեզի պէս տկար ու ողորմելի յանցաւորներուն կը վայելէ կապուիլ, չէ թէ քեզի պէս անմեղին, քեզի պէս անհուն կարողութիւն ու փառք ունեցողին. կիմանամ որ քու մարդասիրութեանդ նոր ապացոյց մըն ալ տալու համար է ատանկ գերիի մը պէս կապուիլդ: Ուզեցիր ատ անարգութիւնը քաշել, որպէս զի մեզի հիանալի օրինակ մը տաս հեզութեան:

✠ Ո՞վ հոգի իմ. տես քու Տէրդ որ կապած կը քաշկըռտեն անարգու անօրէն մարդիկ, կը տանին Աննայի ու Կայիափայի առջին, իսկ ինքը ամենևին դէմ չի կենար. ձեռուըները կը կապեն, ամենևին խօսք մը չի հաներ բերնէն. կը հրմըշտըկեն դէպ 'ի Երուսաղէմ, կը հնա-

զանդի կերթայ, չի գանգատիր, միշտ անխռով, միշտ քաղցր. անմեղ գառան մը պէս որ մորթելու կը տանին՝ ձայն չի հաներ, կը համբերէ: Ա տեսնալէն ետքը, ով հոգի իմ, գեռ դժարդ կուգայ հպատակելու քու կամքդ մեծաւորին կամացը. գեռ հնազանդիլը քեզի ծանր կուգայ. գեռ պատճառ կը փնտրտես, գեռ ինչո՞ւ հոս կամ հոս տեղը պիտի երթամ կըսես, ու ուզածս պիտոր չընեմ:

✠ Ընորք տուր ինծի, Տէր իմ, որ ասկէց ետքը սանկ չի մտածեմ, քու կապանացդ սիրոյն համար՝ կատարեալ հնազանդութիւն ընեմ մեծերուս: Կը պաղնեմ կապանքս՝ որ զիս քեզի հետ կը կապեն. սոնք են զիս յաւիտենական կապանքներէն խալըսողը: Կը ցաւիմ որ շատ անգամ իմ կամքս ընելու համար՝ ամէն կատ մէկդի ձգեր ու

քեզմէ բաժնուեր եմ. անիծած ըլլայ իմ անձնասիրութիւնս. ասկէց ետքը քու կամքդ իմս է, օգնէ ինծի որ բոլորովին հնազանդ ըլլամ քու կամացդ. տուր որ այնչափ աշխատիմ քեզի հաճոյ ըլլալու, որչափ որ դուն աշխատեցար զիս երջանիկ ընելու: Կը ճանչնամ որ դուն միայն ուրացընէ սիրելիդ զիս. ես ալ կուզեմ ուրացընէ սիրել զքեզ, ու ամեն բանէ կը հրաժարիմ, դուն ինծի բաւական ես. կը ցաւիմ միայն որ զքեզ ուշ ճանչցայ: Տուր որ աւելի ջերմեռանդութեամբ՝ կորսընցուցած ատենիս տեղը լեցընեմ. տուր որ սուրբերուն չափ սիրեմ զքեզ, ու ինչուան՝ ի մահ զքեզ սիրելէն չի դադրիմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Հեզութիւն։

Հեզութիւնը առաքինութի՞ մըն է՝ որ ամենուն ալ սիրելի է, բայց քիչ են անիկայ ունեցողները։ Շատերը կը կարծեն որ ունին, բայց շատ կը խաբուին. Հեզ ու քաղցրաբարոյ են, քանի որ իրենց դէմ բան մը ընող կամ ըսող չի կայ. բայց վա՛յ անոր որ թեթև կերպով մը իրենց դպչի, իրենց հեզութիւնը մէկէն բարկութիւն ու քէն կը դառնայ։ Զգուշացիր որ ասանկներէն չըլլաս. քու հեզութիւնդ միշտ ամեն պարագայի մէջ նոյն ըլլայ. նախատեն ալ զքեզ, անիրաւութիւն ալ ընեն քեզի, կիրք մի՛ ելլեր, Առաքելոյն ըսածը ըրէ. Յաղթեա բարեաւն չարին։ Աղէկ զգուշացիր

վէճ ընելէն, սիրով քու կարծիքդ մէկդի դիր՝ որպէս զի ուրիշի կարծեացը դէմ չի դնես. քու ուզածդ, քու յօժարութիւնդ, քու ախորժակդ, քու զուարճութիւնդ զոհէ ուրիշի կամացը դէմ չընելու համար։ Թէ որ քու պարտքդ կամ եղբայրսիրութիւնը ստիպէ զքեզ խօսքին դէմը առնելու, ամեն զգուշութի՞ բանեցուր. միշտ պատրաստ եղիր ներելու քեզի դէմ ընողներուն, ու իրենց միշտ խնտում երես ու անկեղծ դէմք ցուցուր։ Ուրիշը խստութեամբ մի՛ յանդիմաներ, չըլլայ որ ըրած խստութիւնդ հաստատութիւն կարծես. ոչ ինչ բանէ մը՝ թեթև կատակէ՝ մի՛ առնըւիր, Յիսուսի սիրոյն նուիրէ, բարի մեկնէ, ու ժպտելով մը՝ սըրտիդ տակնուվրայ ըլլալը հանդարտեցուր։ Կարճ խօսքով. միշտ քաղցրաբարոյ հեզ համբերող եղիր. ուրիշի նեղութի՞ չիտալու համար՝ դուն նեղութիւն քաշէ։ Երանի՛ քեզի թէ որ աս առաքինութիւնը ունենաս. ամենէն սիրելի առաքինութիւնը

Յիսուսին աս եղաւ, ու աս ըլլալը ցուցուց բարիք ընելով ապերախտներուն, անուշութեամբ խօսելով իրեն դէմ չարախօսութիւն ընողներուն հետ, անտրտունջ համբերելով անիրաւութիւն ընողներուն, ու իր աս առաքինութեանը համար միայն ըսաւ՝ Ուսարուք յինէն զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ: Սորվինք ուրեմն, ու գիտնանք որ բարկութեամբ աւելի կը վնասենք մենք մեզի, քան թէ ուրիշները իրենց մեզի դէմ ըրած անիրաւութեամբը: Ուրեմն հեզութիւն ըրէ ուրիշներուն, մանաւանդ թէ հեզութիւն ըրէ քեզի: «Կան որ, կըսէ սուրբ Սալեզացին, պակսութեան մը մէջ ինկած ատեննին՝ կը շփոթին կը նեղին ու իրենց դէմ կը զայրանան, ասով աւելի յանցաւոր կըլլան. վասն զի սատանան պղտոր ջուրի մէջ ձկնորսութիւն ընելը կը սիրէ, զիրենք ան շփոթութեանը ատենը աւելի մեծ պակսութեան մէջ կը ձգէ»: Մեր պակսութիւնները ու խեղճութիւնները տեսնալով՝ պէտք չէ շփոթինք,

վասն զի աս շփոթութիւնը հպարտութենէ ու զմեզ առաքինի սեպելէն առաջ՝ կուգայ. խոնարհինք, ու զմեզ պակաստուոր ճանչնալով՝ առ Աստուած դիմենք, որպէս զի իր շնորքովը մէյմըն ալ չիյնանք:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ի.

ՅԻՍՈՒՍ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԻՆ ԾԱՌԱՅԷՆ ԱՊՏԱԿ ԿԸՆԴՈՒՆԻ.

Մի ոմն 'ի սպասաւորացն, որ անդ կայր, ած ապտակ Յիսուսի: ՅՈՀ. ԺԸ. 22:

Կայիափայ քահանայապետը, որուն դիմացը տարին զՔրիստոս, հարցուց որ ի՞նչ էր իր սորվեցուցածը. Քրիստոս պատասխանեց իրեն. Ես ամենուն առջին խօսեցայ, միշտ սինովանէրուն ու տաճարին մէջ՝ բոլոր Հրէից դիմացը սորվեցուցի ինչ որ սորվեցուցի, ծածուկ տեղ մը չի խօսեցայ. ուրեմն ինծի հարցնելուդ տեղը՝ լսողներուն հարցուր որ ստուգէս. անոնք գիտեն խօսածներս: Ա՛ս պատասխանը Քրիս-

տոսի արժանի պատասխան էր, այսինքն Աստուծոյ իմաստութեանը: Բայց քահանայապետին հոն եղող ծառաներէն մէկը՝ անզգամաբար Յիսուսի ամենասուրբ երեսին ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով. Ա՞տա՞նկ կը պատասխանես քահանայապետին: Վա՛յ ինձ, երկնքին բոլոր զօրքերը ի՞նչպէս կրցան համբերել ասբանիս. ի՞նչպէս վար չի թափեցան Աստուծոյ վրէժը խնդրելու:

Ատ սպասաւորը ըստ օրինաց սաստիկ պատժոյ արժանի էր. բայց քահանայապետը լռեց, ու լռութեամբը՝ գոնէ հաւանած եղաւ անոր ըրածին: Պէտք էր գետինը բացուէր, ու ատ անզգամը ծածկէր անհետ ընէր. կարծես որ պէտք էր հոն ցուցընէր Քրիստոս ատ անզգամին արարիչը ինքը ըլլալը, ու անոր ձեռքը չորցընէր: Բայց Քրիստոս զմեզ սիրելը ամեն կեր-

պով ցուցընել ու մեզի փրկութեան հասնելու հարկաւոր օրինակները թողուլ ուզելով. համբերեց անանկ մեծ անարգանաց, ու այնչափ միայն պատասխանեց, որչափ որ հարկաւոր էր կարծիք չի տալու համար՝ որ քահանայապետին պատիւը պահած չըլլայ:

Ետքը հարցուց իրեն Կայիափայ՝ որ իրաւցընէ ինքը որդի Աստուծոյ էր. Այո, որդի Աստուծոյ եմ, ըսաւ Քրիստոս: Ան ատենը Կայիափայ վրայի հագուստը պատռելով՝ պոռալ սկըսաւ. Հայհոյութիւն է ըրածը, ուրիշ վկայ ինչ պէտք է, հայհոյութիւնը ընողը մահապարտ է: Ա՛ս անօրէն վճիռը տալով, թողուց զինքը զինուորներուն ու ծառաներուն ձեռքը. անոնք ալ իրենց տիրոջը աւելի հաճոյ ծառայութիւն մը ընելու համար, սկսան նախատել զինքը. կը ծեծէին, երեսը կը թքնէին, կը

ծաղրէին, ինչուան աչւըները կապած՝ գլխուն բռնցի կը զարնէին ըսելով. Նայինք կրնա՞ս մարգարէանալ՝ ո՛վ է գլխուդ զարնողը: Բոլոր գիշերը ասանկ անցուցին, ծաղր ընելով զայն՝ որուն հրեշտակները երկըրպագութիւն կընէին, ու ինքը ձայն չի հանեց, խօսք մը չըսաւ. բայց արդեօք ինչպէս կը զգար ներսի դիէն, չէ թէ քաշած ցաւը միայն՝ որ իր փափուկ մարմնովը աւելի կը զգար, այլ մանաւանդ այն նախատինքներն ու ծաղր ընելնին զինքը: Սուրբ Հերոնիմոս կըսէ որ «Ան գիշերուան Քրիստոսի քաշած նախատինքը՝ ետքի դատաստանին օրը միայն պիտոր իմացուի»:

✠ Տէր իմ, քու քաշած նախատինքներդ մտածելով՝ որոնք մեզի համար քաշեցիր, կամաչեմ իմ անհամբերութեանս ու վատութեան վրայ՝ որ թեթև նախատինք մը չեմ

ուզէր քաշել, պէտի անարդանք մը
քու սիրոյդ համար կրելը՝ դեռ
ծանր կուգայ ինծի: Ամէկ ամէկ
առաջադրութիւններ կընեմ քնու-
թիւնս չտիլլոյ, ու անարդական
խօսք մը լսելու որ ըլլամ՝ կը խոռ-
վիմ մէկէն, ու կը զգամ իմ տկա-
րութիւնս: Բարեդութ Փրկիչ իմ,
քեզի կը դիմեմ, ընօրք տուր ինծի
որ կարենամ ամէն նախատինք ա-
նիրաւութիւն Թուք ու մուր քու
սիրոյդ համար համբերութեամբ
քաշել. տրվեցուր ինծի՝ որ զիս
էն պաշտպանեմ ծանր խօսքերով,
այլ լռութեամբ դէմերնին առնեմ.
նաև Թէ որ պէտք ալ ըլլայ խօսե-
լու, տուր որ հեզութեամբ ու քաղ
ցրութեամբ խօսելով շահիմ ինծի
դէմ ընողները: Տուր ինծի համբե-
րութիւն ու խոնարհութիւն, և մնա-
ւանդ քու սէրդ. քու սիրովդ ամէն
ուրիշ պէտք եղածը կուռնենամ.

մի զրկեր զիս ատ ընօրքէդ, որպէս
զի կարենամ ըսել որ խրատդինէ կը
սիրեմ զքեզ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

ՀԷՊՈՒԲԻՆ:

Այսօր ալ հեզութեան կրթու-
թիւն ընենք. բուն հեզութիւն ան
է որ համբերութեամբ տանինք ա-
նարգանաց. «Շատերը երկան տան
աղօթք ընելու վրայ կը գնեն իրենց
պրուութիւնը, կրակ տուրը Ասե-
ղացին, կամ Ճգնութիւններ ընելու
վրայ. բայց անարդական խօսքի մը
չեն ուզեր համբերել. չեն գիտեր
որ տան օր հացով ու ջուրով միայն
ծոմ անցընելէն աւել է, հեզու-
թեամբ նախատինք մը կրելը »:

« Ով որ կատարելութեան հասնի
է, կրակ տուրբն Բեռնարդոս, երբ
բանի վրայ պէտք է աշխատի: Մէյ-
մը՝ հրամայելու չի բաղձալ, երկրորդ՝

ամենուն սիրով խոնարհիլ, երրորդ՝ անիրաւութեանց համբերել»։ Թող ուրիշներուն ունեցածը դուն չունենաս. Թող ուրիշներուն խօսքը անցնի, քուկդ բանի տեղ չի դրուի. Թող ուրիշները գովուին, պատիւ ընդունին, մեծ մեծ պաշտօններու հասնին, ու դուն մոռցուիս, իրաւունքէդ զրկուիս, ծաղր ընեն զքեզ. ան ատենը կըլլաս սուրբ և խոնարհ սրտիւ, երբոր աս ամեն բան անխռով ու անտրտունջ ընդունիս ու փառք տաս Աստուծոյ։ Ներսի դիէդ ծանը պատերազմ կը կրես. պէտք է որ կիրքդ բռնես, ու աս ամեն բան իբրև քու մեղացդ արդար պատիժ ընդունիս։ Մանաւանդ երբոր պակսութեան մը համար կը յանդիմանուիս, ջանա որ չի խռովիս. «Հպարտի գործք է ան ատենը բերնի տալը, բարկանալ ու ոզնիի պէս փուշերը տնկելը» կըսէ Հայրն Ռոտրիկվեց. խոնարհ մարդը ան ատենը աւելի կը խոնարհի, կը ճանչնայ իր տկարութիւնը, շնորհակալ կըլլայ զինքը յանդիմանողին, ու չի

խռովիր։ Ո՛վ որ յանդիմանութիւն մը անխռով չի կրնար ընդունիլ, յայտնի կընէ որ հպարտութիւնը տիրած է դեռ վրան։ Ուրեմն աս երկու առաքինութիւնը, այսինքն հեզութիւն ու խոնարհութի՞ ստանալու համար, ըսէ ստէպ. Փրկիչ իմ Յիսուս, հեզ և խոնարհ սրտիւ, իմ սիրտս ալ քուկինիդ նման ըրէ։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԱ.

ՊԵՏՐՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻՆ ՁՔՐԻՍՏՈՍ ՈՒՐԱՆԱԼԸ, ՈՒ ԵՏՔԸ ԴԱՐՁԻ ԳԱԼԸ:

Սկսաւ նզովել և երդնուլ և ասել՝ թէ ոչ գիտեմ զայրն: ՄՐԿ. ԺԴ. 71:

Եւ էլեալ արտաքս՝ էլաց դառնապէս: ՄՏԹ. ԻԶ. 75:

Արդեօք ինչպէս վշտացաւ Յիսուսի սիրտը՝ Պետրոս առաքեալին զինքը ուրանալու ատենը: Պետրոս՝ առաքելոց գլուխը, որուն Քրիստոս մասնաւոր մտերմութիւն կը ցուցընէր, Պետրոս՝ որ քիչ մը առաջ, Մեռնել ալ որ պէտք ըլլայ քեզմէն չեմ բաժնուիր ըսեր էր, ասանկ անարդ կերպով զինքը ուրացաւ:

Քս ան նախատական մահուամբ պատժուելու դատապարտութիւնը ընդունելէն ետքը, ամենուն իրեն համար մահապարտ է պոռալը լսելէն ետքը, ցած ռամկին թուք ու մուրը ընդունելէն ետքը, ամպարիշտ զինուորներուն ու քահանայապետաց անօրէն ծառաներուն կատաղութիւնը կրելէն ետքը, չարչարանօք ու ամեն կերպ նախատանօք լեցուելէն ետքը, Քրիստոս իր աշկերտներէն ալ թողուելէն ետքը, ինչո՞ւ թողուց որ Պետրոս ալ զինքը ուրանայ, Պետրոս ալ իր սրտին վիշտը աւելցընէ: Վասն զի կուզէր որ մեզի խրատ ըլլայ՝ որ մեր վրայ չի վստահինք, դիտնանք տկարութիւննիս, ու իրեն ապաւինինք: Կուզէր որ սորվինք վախնալ մեր տկարութենէն, ու տարիներով իրեն ծառայելնիս հերիք չի սեպենք ապահով ըլլալու:

Մարդ՝ էր վայ որ վսեմահի, եթէ
մօտ է, կըսէ առաքեալն վասն
նակը Պետրոս առաքեալին վասն կը
տեսանենք: Երբոր Քրիստոս իր չար-
չարանաց նախընթաց օրը ըսաւ աշ-
կերտներուն՝ դուք ամենդ ա՛ս գիշեր
պիտ ըլլաք երթալ պիտոր, պատասխա-
նեց Պետրոս. Ամեն ալ որ պիտի ըլ-
լան, ես չեմ ըլլար: Ա՛ս խօսքը իր
վարդապետը սիրելէն առաջ կու-
գար, բայց վախ որ յանդգնութիւն
կար մէջը, յոյսը երեն վրայ դնողն
խօսք էր: Ամէն ինչ եղաւ. Ա-
ռաւած որ ամեն կերպ հպարտու-
թեան դէմ է, թոզուց վինքը ա-
ռանց օգնելու, ու թշուառաբար
ինկաւ: Ա՛ս Պետրոսի կնալը առ-
կում կը բերէ մարդուս, անոր հա-
մար կըսէ Գեմբացին. « Թէ որ եր-
կինքի աստղերը ինկան, ես որ հող
եմ՝ ինչ բանիս վրայ կրնամ վստա-
հիլ. անոնք որ երեսնց գործքովը գո-

վելի կը կարծուէին՝ կործանեցան,
ու հրեշտակաց հացը ուտողներուն՝
անուշ եկաւ խոզերուն կերածը,
ուրեմն ձեռքդ քաշելու որ ըլլաս,
Տէր իմ, արքունիքն չի ճնար. ա-
ռաջնորդելու որ ջըլլաս, անօգուտ
կըլլայ իմաստունիքը. պահպանե-
լու որ ջըլլաս, արհուեստիքը չօգնէր.
ոչ ոքէ ապահովութիւն կը ճնայ, թէ որ
դուն չի պաշտպանես. և ոչ մեր
ղուշութիւնը բան մը կաժէ, թէ
որ դուն վրանիս աչք չունենաս: Թէ
որ Թոզուս, կընկըղմինք ու կը կոր-
սուինք. Թէ որ այցելութիւն ընես,
ողջ կենդանի ենք. անհատատ ենք,
դուն ես մեր հաստատութիւնը.
գաղջ ենք, դուն ես մեզի եռանդ
տուողը »:

✠ Ո՛հ ինչպէս պէտք է խոնար-
հինք ու զմեզ ոչինչ սեպենք, վրա-
նիս բարիք մըն ալ տեսնելու որ ը-
լանք. ինչպէս պէտք է գեսինը

անցնինք քու անքննելի դատաստա-
նիդ առջին, մենք որ ամեն ունե-
ցածնիս ոչինչ է: Ո՛հ կը ճըզմուիմ
աս չափէ դուրս բեռանը տակը. աս
անսահման ծովուն մէջը իմ չքու-
թիւնս միայն կը դտնեմ. ո՞ւր կը
մնայ հիմայ ինքնահաւանութիւնս,
ուր իմ կարծած առաքինութեանս
վրայ վստահանալս. ամեն պար-
ծանք կընկըզմի կանհետանայ քու
դատաստանացդ խորունկը: Քանի
սրտիս մէջ դրդում մը կըզգամ չա-
րիք միայն գործելու, կը դողամ ու
կը սարսափիմ, ու կիմանամ որ քու
ողորմութենէդ 'ի զատ ուրիշ բանի
մը վրայ չեմ կրնար վստահիլ: Կը
խնդրեմ, Փրկիչ իմ Յիսուս, ողոր-
մէ ինծի, ու մի՛ թողուր զիս իմ
ախտերուս ձեռքը: —

Աղէկ կը վախնաս քու տկարու-
թենէդ որդեակ, ու չես ուզեր վըս-
տահիլ քու վրադ. բայց չեմ ալ ու-

զեր որ ատ վախովը խռովիս ու լքա-
նիս. յոյսդ վրաս դիր, ամենևին չես
խաբուիր: Չե՞ս գիտեր որ ես կօրհ-
նեմ արդարները, ու իրենց վրայ
գոհ ըլլալս՝ բաւական է զիրենք
պահպանելու: Հանգչէ սրտիս վրայ.
թէ որ դիտնայիր ինչպէս սրտանց կը
սիրեմ զքեզ ու կը հսկեմ քու վրադ,
ամենևին չէիր վախնար, բոլորովին
ինծի կապաւինէիր: —

✠ Տէր իմ Յիսուս, քու խօսքերդ
անուշ սպեղանիք են սրտիս, ան-
պատմելի մխիթարանքով մը սիրտս
կը լեցընեն. անանկ ապահով եմ
քեզի ապաւինողներուն վրայ հըս-
կելուդ, ու զքեզ միայն ունենա-
լովնին՝ իրենց բան մը չի պակսե-
լուն, որ միտքս հաստատ դրած
եմ ամենևին մտմըտունք մը չունե-
նալ, ամեն հոգս քեզի յանձնել:
Մարդիկ կրնան ունեցածս ալ՝ պա-
տիւս ալ՝ վերցընել ինծմէն, հի-

ւանդուԹիւն մը կրնայ կորսընցը-
նել տալ ինծի ուժս, ու չի Թողուր
որ քեզի ծառայեմ. կրնամ մեղքով
մը երեսէդ ալ էյնալ, քու ընորքէդ
զրկուիլ. բայց յոյսս քեզմէ չեմ
կտրեր ինչուան 'ի մահ, դժոխքին
բոլոր սատանաները պարապ տեղը
կաշխատին ասոր յոյսը սրտէս հանե-
լու: Թող ուրիշները երեսնց երջան-
կուԹիւնը դնեն հարստուԹե կամ
խելքերնուն վրայ. Թող ըլլան ալ
որ յոյսերնին երեսնց անմեղուԹեանը
կամ ձգնուԹեան վրայ դնեն, Թող
երեսնց բարեգործուԹեանը ու ջեր-
մեռանդուԹե վրայ դնեն. իսկ ես
բոլոր յոյսս քու վրադ դրած եմ,
ասոր յոյսը ոչ երբեք կը խաբէ մեկը:
Ուրեմն կրնամ ըսել որ ապահով
եմ իմ յաւիտենական փրկուԹես,
վասն զի կը յուսամ որ փրկուելիս
պիտոր, ու ասոր յոյսս քու վրադ
հաստատած եմ: Կը ձանչնամ, աղէկ

գիտեմ ինչ տկար ու փոփոխական
ըլլալս. գիտեմ ինչպոր փորձուԹիւն-
ները ամենէն հաստատուն առաքի-
Թիւններուս դէմ ալ կրնան ընել.
բայց չեմ վախնար՝ քանի որ յոյսս
քու վրադ դրեր եմ, անիկայ զիս
ամեն վտանգէ կը պահէ. ուստի
երկինքէ ու երկրի գիմացը աղաղա-
կելով կըսեմ, ու ըսելէն չեմ դա-
դրիր. Ի ԹԷՊ ՅՈՒՍՈՅՍ, ՄՂ ԱՄԱՂԵՑԻՑ
ՅՈՒՓԵԱՆ:

Բայց Յիսուսի բարեգուԹ նա-
յուածքը Պեարոսի վրայ, անոր
խելքը գլուխը բերաւ. անանկ զըլ-
ջում մը եկաւ սրտին՝ որ մեկէն
Թողուց որոնց առջին ուրացեր էր,
դուրս ելաւ ու սկսաւ սրտին ցա-
ւէն սաստիկ լալ: Ա՛ս լացը հոն չի
լմընցաւ. այլ ինչպէս Կղեմէս ա-
ղեքսանդրացին կը պատմէ, բոլոր
կեանցը մէջ ալ այնչափ լացաւ՝ որ
երեսին վրայ ակոցունքը ձամբայ ը-

ըեր էր. ու ամեն գիշեր աքաղաղին առջի խօսելուն աղօթքի կը նստէր, ու բոլոր գիշերը աղօթքով կանցընէր. ասանկ ըրաւ ինչուան իր մահը: Հետևինք մենք ալ իր զղջմանը, որովհետև հետևող եղած ենք իր խնալուն: Ո՛հ, ո՞ւր էր որ ես ալ սուրբ Պետրոսին պէս լայի մեղքերուս վրայ, ո՞ւր էր որ ես ալ զըղջայի միշտ՝ ինչուան որ թողութիւն ընդունէի մեղացս. բայց ո՛րչափ հեռու է իմ լացս ու զղջումս անոր ըրածէն: Ինքը մի անգամ ինկաւ, ու մէկէն ոտք ելաւ. իսկ ես այնչափ անգամ ինկեր ու մեղքի մէջ կեցեր եմ: Ինքը խրատուեցաւ իր ցաւալի փորձովը, ու մէկէն հեռացաւ մեղքի մէջ ինկած տեղէն. իսկ ես մեղքի առիթներէն չեմ փախչիր: Ո՛վ երջանիկ ապաշխարող, ինծի համար շնորք խնդրէ Աստուծմէ՝ որ ես ալ ապաշխարեմ իմ մեղքերս,

վախնամ տկարութենէս, ու հեռու կենամ մեղքի վտանգներէն:

✠ Ողորմէ ինծի, Տէր իմ, որ չէ թէ միանգամ ուրացայ զքեզ՝ այլ շատ անգամ. իմ վրաս ալ բարեգութ նայուածք մը ըրէ: Ես ալ կը բաղձամ արցունքով ջնջելու իմ մեղքերս, սրտանց կը զղջամ քեզի դէմ ըրած ըլլալուս համար: Բը-ժըշկէ հոգւոյս վէրքերը՝ քու սիրոյդ սպեղանին վրան դնելով. ուրիշ բան չեմ ուզեր, բայց միայն քու սէրդ, որպէս զի որչափ որ կրնամ՝ սիրեմ զքեզ, սիրեմ ինչուան 'ի մահ, ու մինչև յաւիտեան. ամէն:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Մեր վրայ չի վստահիլ։

Մի՛ վստահիր վրադ, ամեն թըշ-նամիներէդ աւելի անգութ սեպէ քեզի զքեզ. Թէ որ կայնած ես, զգուշացիր որ չիյնաս. Որ համարիցի զանչն հասպատուն կալ, զգոյշ լիցի՝ գուցէ անկանիցի։ Շատերը իրենց կարողութեանը վրայ վստահելով, ու բաւական զգուշութիւն չընելով, չարաչար ինկան. Նայէ որ քեզի ալ անանկ չըլլայ, անոր համար քեզմէ զգուշացիր։ Փախիր առիթներէն, առաքինութեանդ մի՛ վստահիր. յիշէ որ զինքը առանց հարկի վտանգի մէջ դնողը չի խալըսիր կործանելէն։ Ունեցած առաքինութիւննիս մերը չէ, մենք մոլութենէ ու մեղքէ զատ ուրիշ բան չունինք։ Առանց Աստուծոյ շնորհացը դանդաղ ու անկարող ենք բարիք մը գործելու.

Աստուծոյ շնորքովն է որ կըզգանք ուժ ու կարողութիւն բարիք ընելու. Ինքիրեննուս մեղքին ետևէն կերթանք, ուր որ մոլութիւնը զմեզ կը հրէ՝ հոն կիյնանք, ու առանց Աստուծոյ շնորհքին չենք կրնար ելլել կայնիլ։

Թէ որ զօրաւոր ենք, թէ որ հարուստ ենք, թէ որ խելացի ենք, զօրութիւննիս ալ՝ հարստութիւննիս ալ՝ խելքերնիս ալ՝ Աստուծմէ է, ամենն ալ իր պարգևն է։ Սըրբութիւն, արդարութիւն, բարութիւն, ուրիշ ինչ առաքինութիւն ալ որ կրնայ մէկը ունենալ, Աստուծոյ շնորքն է. ուրեմն չըլլայ որ բան մը քու արդիւնքդ սեպես, չըլլայ որ քու արիութեանդ կամ աջողակութեանդ վստահիս։ Փորձութիւններու ու վտանգներու մէջ, որ ամեն դիէն վրադ կը յարձըկին, Քրիստոս միայն ըլլայ քու յոյսդ ու ապաւէնդ. ո՛վ որ իրեն չի վստահիր, ու Աստուծոյ վրայ կը դնէ իր ամեն յոյսը, Աստուած իրեն պաշտպանը կըլլայ, Աստուծոյ ողորմութիւնը

պարիսպ կըլլայ իրեն թշնամեացը դէմ, Աստուած կը բռնէ զինքը որ չիյնայ. ըսէ ուրեմն Յիսուսի. Քու դիրկդ կը դիմեմ, քեզի կը յանձնեմ մարմինս ալ՝ հոգիս ալ՝ յաւիտենական փրկութիւնս ալ. դուն իմ տկարութեանս զօրութիւն եղիր, մի՛ թողուր որ ամենևին քեզմէ բաժնուիմ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԲ.

ՀԵՐՈՎԴԷՍԻՆ ԱՏԵԱՆԸ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԽԵՆԹԻ ՏԵՂ ԴՐՈՒԻԼՆ ՈՒ ԱՐՀԱՄԱՐՀՈՒԻԼԸ:

Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն, և այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս: Ղկ. ԻԳ. 11:

Զինուորներն ու քահանայապետին ծառաները բոլոր ան գիշերը Քրիստոսի ամեն կերպ նախատինք ու թշնամանք ընելէն ետքը, որոնց Քրիստոս ամենևին ձայն չի հանեց՝ ամեն քաշածը երկնաւոր Հօրը մեր մեղացը թողութեան համար նըւիրելով, առտուանց տարին զինքը Պիղատոսի առջին՝ որ 'ի մահ դատապարտէ: Բայց Պիղատոս անմեղ

դատաւ ջՔրխատոս, ու Հրեաներուն ձեռքէն խալըսելու համար՝ որոնք կըսատկէին զինքը որ դատապարտէ ջՔրխատոս, Հերովդէսին խրկեց դատելու: Անիկայ խիստ ուրախացաւ հետաքրքրութենէն, յուսալով որ Քրխատոս հարկաւ իր առջին ալ հրաշք մը կը գործէ խալըսելու համար, ու խել մը հարցմունքներ ըրաւ իրեն: Բայց Քրխատոս տէրն մեր անարժան սեպելով զինքը պատասխանելու, ուզելով ալ մեզի համար մեռնելէն չի խալըսիլ, լուռ կեցաւ չի պատասխանեց: Ան ատենը Հերովդէս իր քովը եղողներովը արհամարհեց ջՔրխատոս, ու խենթի մը աչք դնելով՝ ձերմակ զգեստներ հագցուց իրեն, ու նորէն Պիղատոսին խրկեց: Արհամարհեց ջՔրխատոս իբրև անկարող՝ հրաշք մը ընելուն համար, իբրև խենթ՝ պատասխան մը չի տալուն համար,

ու իբրև վատ՝ ինքը զինքը չի պաշտպանելուն համար:

✠ Տէր իմ, ինչո՞ւ Թողուցիր որ Հերովդէսը ասանկ զքեզ արհամարհէ. ինչո՞ւ իր հպարտութիւնը ջուզեցիր խոնարհեցընել. ինչո՞ւ հրեշտակներու գունդ մը չինչեցուցիր երկինքէն, որ զինքն ալ՝ իրենները ալ՝ պատժէին: — Քու սիրոյդ համար, որդեակ իմ, քու սէրդ իմ արդարութեանս արգելք եղաւ. երբոր ձերմակ հագուստներով ամենուն առջին զիս ծաղր ընելու համար հանեցին, զքեզ մոռցեր ու ըսի. Սա խելքը օրմը ինքն ալ նախատուի պիտոր, ինքն ալ անեղութեանը մէջը գտնուի պիտոր. իրեն համբերութեան օրինակ տամ, իրեն համար ընորհք պատրաստեմ համբերելու, ան նախատինքը իրեն համար քաշեմ առանց ձայն հանելու:

✠ Տէր իմ, որչափ աւելի ճան-
չնամ զքեզ, այնչափ քու սիրովդ
կը բորբոքիմ. իմ սիրոյս համար
այդչափ նախատանաց որ համբե-
րեցիր, տուր ինծի ալ որ համբե-
րեմ քու սիրոյդ համար. օգնէ ալ-
կարութեանս, վասն զի խիստ դը-
ժուարաւ կը համբերեմ անար-
դանք մը ընդունելու: — Սիրտ
ըրէ, որդեակ, մի՛ լքանիր դժուա-
րութենէ. գիտեմ որչափ դժար է
մարդկային բնութեան անիրաւ տե-
ղը հպարտ ծոյլ որկրամոլ սեպուիլ,
տգէտի ու ախտաւորի տեղ դրուիլ.
բայց մարդկանց դատաստանէն մի՛
վախնար, ծուխի պէս կանցնի.
նայէ որ ինծի հաճոյ ըլլաս. ուրիշ-
ներուն կարծիքը փոյթդ չըլլայ,
անով ոչ աղէկ և ոչ գէշ կըլլաս իմ
դիմացս: Երբոր Հերովդէս ինծի
ճերմակներ հագցուց ու խենթի
տեղ դրաւ, կրցա՞ւ ընել որ ես չըլլայի

թագաւոր փառաց՝ արարիչ երկնի
և երկրի. կրցա՞ւ ընել որ ես իմ
երկնաւոր Հօրս սիրելի որդին չըլ-
լայի: Ասանկ ալ որչափ որ մարդիկ
զքեզ արհամարհեն ու բանի տեղ
չի դնեն, անով չեն կրնար ընել որ
զքեզ չի սիրեմ, որ երբոր դուն քու
անմեղութիւնդ պահես: Երանի՛ ա-
նոնց՝ որ զիս կը սիրեն, ու անար-
դուած ատեննին՝ Աստուծոյ կամա-
ցը համակերպութեամբ՝ ինծի կը
հետևին:

✠ Իմաստութիւն յաւիտենական
բանդ Աստուած, աս միայն պակաս
էր որ անխելքի ու խենթի տեղ
դրուիս. ատ ի՞նչ սէր է զմեզ փրկե-
լու՝ որ մեզի համար անարգուիլը
հերիք չի սեպեցիր, ուզեցիր ալ որ
նախատինքով լեցուիս, Երեմիա
մարգարէին ըսածին պէս, Լցցի նա-
խատանօք: Ի՞նչպէս կըլլայ որ այս-
չափ սիրես զմարդիկ, ապերախ-

տուԹենէ՝ի զատ բան մը ընդունած
ըլլալով անոնցմէ. վասն որ ես ալ
ան ապերախտներէն եմ, որ չե-
լովդեսէն եւեթ զքեզ նախատեցի:
Մի պատժեր զիս, Տէր իմ, չելով-
դեսին պէս ինծի ալ պատասխան
էիտալով. անիկայ զքեզ չէր ճանչ-
նար ոմն ըլլալդ, իսկ ես կը ճանչնամ
որ իմ Տէրս ու Արարիչս ես. անի-
կայ զքեզ չէր սիրեր, ես ինծմէ ա-
ւելի կը սիրեմ զքեզ: Մի զրկեր զիս
քու ներքին ազդարարութիւննե-
րէդ, ինչպէս որ արժանի եմ զըր-
կուելու. ըսէ ինչ որ կուզես որ ը-
նեմ, պատրաստ եմ ընելու. ողոր-
մէ խեղճութեանս, ու գթութեամբ
նայէ վրաս:

ՐՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Սէրով անարգուիլ:

Առաջադրէ որ նմանող ըլլաս Քրիստոսի համբերութեանը՝ չե-
լովդեսէն կրած նախատանացը. զը-
ժարդ չիգայ որչափ ալ անարգուե-
լու ըլլաս: Կրնայ ըլլալ որ ալքատ
ըլլալուդ համար արհամարհին ալհատ-
Թիւն մը ունենալուդ համար նա-
խատուիս, կրնայ ալ ըլլալ՝ որ ար-
դիւնք մը չունենալուդ համար վար
զարնուիս. բայց մի խռովիր, ըսէ
սրտանց Քրիստոսի. Տէր իմ, չե-
լովդեսէ կրած նախատանացդ տե-
ղը ընդունէ ասանկ անարդանքս որ կը
քաշեմ: Անոնց պէս մ՚ըներ, որ ա-
նարգուած առեննին կըսեն. Թէ որ
գիտնային ով ըլլաս, աս անար-
դանքը ինծի չէին ըներ: Դուն լռէ,
ձայն մի հաներ. իրաւ՝ գժուար է
պատասխան չի տալ, ձայն չի հա-

նել անիրաւ տեղը նախատինք կրած ատեննիս. բայց բոլոր արդիւնքը կիրքերնիս բռնելու ու մենք մեզի յաղթելնուս վրայ է: Դժարդ չի դայ՝ թէ որ մէկը պակսութիւններդ զուրցելու ըլլայ, ան է խոնարհութեան մէջ առաջ երթալու ատենը. բերնով ու սրտանց ըսէ ստէպ. Տէր իմ, շնորք տուր ինծի՝ որ քու սիրոյդ համար սիրով անարգուիմ:

Անարգանք նախատինք ու անիրաւութիւն կրելը խիստ ծանր է մարդկանց, կը փախչին անոնցմէ. մանաւանդ աշխարհասէր անձի մը համար ամենէն ծանր թշուառութիւնն՝ է անարգուիլ, բանի տեղ չի դրուիլ ու խոնարհիլ. բայց անոնք որ Յիսուսի սէրը սրտերնուն մէջը ունին, իրենց համար անարգուելէն անուշ բան չի կայ. չէ թէ չեն զգար անարգանքը, այլ անանկ մխիթարանք մը հետը կըզգան՝ որ կանուշցընէ իրենց քաշածը:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԳ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՁԱՂԿԱՆԱՑԸ ՎՐԱՅ:

Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս, և գան Էհար: ՅՈՀ. ԺԹ. 1:

Պիղատոս անմեղը դատապարտելէն խալըսելու համար, վասն զի Հրեաները կը պահանջէին իրմէ որ դատապարտէ, նախ փորձեց Հերովդէսին խրկել զՔրիստոս, ետքն ալ Բարաբբային հետ առաջարկեց անոնց՝ յուսալով որ աւելի զՔ՝ ընտրեն խալըսել մահուանէ քան թէ Բարաբբայի պէս անօրէն աւազակը. տեսնալով որ երկու հնարքն ալ չի յաջողեցան, մտածեց որ պատիժ մը տայ Քրիստոսի ու ետքը ազատէ: Ուստի կանչեց

Հրեաները, ու ըսաւ. Ա՛ս մարդը ինծի բերիք ըսելով որ՝ ժողովուրդը կապըստամբեցընէ. Յեր առջեւը զինքը քննեցի, ու յանցանք մը չի գտայ վրան ինչ որ ամբաստաներ էիք, և ոչ Հերովդէսը գտաւ. Բայց Յեր ուղածը ընելու համար, զինքը պատժեմ ու եթքը ազատեմ: Ի՛նչ սոսկալի անիրաւութիւն. կը ճանչնայ որ անմեղ է Քրիստոս, ու Հրեաներուն կամքը կատարելու համար կուզէր պատժել: Ու Քրիստոս, բոլորովին անմեղը, մեր սիրոյն համար գերիներուն դրուած պատիժը ուզեց ընդունիլ. աս աստիճան սիրեց մեզի պէս ապերախտները:

Պիղատոս զինուորներուն ձեռքը մատնեց զՔրիստոս, որ ծեծեն: Մտածէ հոգի իմ, որ ան դահիճները ի՛նչպէս Քրիստոսի վրայ թափեցան՝ որ հեզ գառան մը պէս առանց ձայն հանելու կեցեր էր մէ-

ջերնին. ինչպէս կանչուրտելով ու հրմըշտըկելով բակը տարին ու սիւնի մը կապեցին զինքը: Իսկ ինքը ի՞նչ կընէր. հեզութեամբ ու խոնարհութեամբ կեցած՝ մեր մեղացը համար ատ անարգ պատիժը կընդունէր: Դահիճները, ձեռքերնին խարազան առած, զարնելու նշանը տրուածին պէս, սկսան ծեծել չարաչար այն սուրբ մարմինը՝ որուն հրեշտակները երկրպագութիւն կընեն: Կեցէ՛ք ո՛վ դահիճներ, անիկայ չէ ծեծելու յանցաւորը, ես եմ: Այն փափուկ կուսածին մարմինը՝ առջի բերանը կասկապուտ կտրեցաւ, ետքը արիւնը սկսաւ վազել ամեն դիէն. բըզըքտեցաւ մարմինը, ու անգութ դահիճները դեռ կը զարնեն բացուած վէրքերուն, ցաւ ցաւի վրայ եւելցընելով, ինչպէս Դաւիթ մարգարէին բերնովը կըսէ Քրիստոս. Ի վէրս ցաւոց իմոց

յաւելին: Ո՛վ հոգի իմ, դուն ալ ան բարբարոս Հրեաներուն պէս կըրնա՞ս անզգայ ըլլալ՝ աս վիճակին մէջ տեսնալով զՔրիստոս. մտածէ իր ցաւը, ու ցաւէն աւելի սէրը որով ատ ցաւը քաշեց. չես կրնար տարակուսիլ որ զքեզ ալ ան ցաւոցը մէջը կը մտածէր. Թէ որ մէկ հարուած մը միայն քեզի համար ընդունած ըլլար, այսու ամենայնիւ պէտք էր իր սիրովը վառուէիր. բայց չէ Թէ մէկ, այլ այնչափ հարուած քու մեղքերուդ համար ընդունեցաւ՝ որ մարդու կերպարանք չի մնաց վրան, ինչպէս Եսայի մարգարէն կըսէ. Բայց նա վիրաւորեցաւ վասն մեղաց մերոց... տեսաք մեք զնա, և ոչ գոյր նորա տեսիլ: Վերէն 'ի վար վէրք կտրեցաւ, գեղեցկութի չի մնաց վրան, քան զամեն մարդ տգեղ դարձաւ. Ոչ գոյր նորա գեղեցկութիւն, այլ տեսիլ նորա անարգ՝ նուա-

զեալ քան զամենայն որդւոց մարդկան: Ինչո՞ւ ուրեմն այսչափ վէրքեր առաւ, ինչո՞ւ աս աստիճան ողորմելութեան խոնարհեցաւ. ուրիշ բանի համար չէ, բայց մեր մեղքերուն պատիժը իր վրան առնելուն համար. Նա զմեղս մեր բառնայ, և վասն մեր չարչարի. Նա վիրաւորեցաւ վասն մեղաց մերոց, և նորա վիրօքն բժշկեցաք: Փա՛ռք քեզ Քրիստոս, որ աս ամեն բան մեզի համար քաշեցիր, զմեզ յաւիտենական տանջանքներէն խալըսելու համար. աս ի՛նչ գութ է որ ունիս վրանիս. վա՛յ ան անզգայ սըրտին՝ որ զքեզ չի սիրեր:

Դահիճները ասանկ ըրին Քրիստոսի. իսկ ինքը ի՞նչ ըրաւ. խօսք մը չըսաւ, ձայն չի հանեց, հառաչանք մը չըրաւ, այլ համբերութեամբ բոլոր քաշածը Աստուծոյ նուիրեց, արդարութեան զէնքերը ետ դարձընելու մեր վրայէն, ու իր

Երկնաւոր Հայրը մեզի հետ հաշտեցընելու համար. Ե՞նա աս վըճիռը ինչո՞ւ բանայ պէտք է. ինչո՞ւ որպէս աստուածի ներելի անմահութիւն կայ, այնպէս ալ բանայ պէտք է: Բայց ոչխարին բուրդը միայն կը կըտրեն, ու ձայն չի հանիր, իսկ քու մարմինդ կըտրատեցին անդութ դահիճները, Տէր իմ, բոլոր մարմինդ արուն ելաւ ըրին, ու ձայն չի հանեցիր. աս էր ան միտութիւնն որ այնչափ կը բաղձայիր ըսելով. Սիրտս ինձ ուրախ կընէ, ու ինծի կը խօսէ: Իմ մեղքերս լուալու համար ծախեցիր աս արիւնը, ու ես դեռ կրնամ տարակուսիլ քու սիրոդ վրայ. քանի լեցի. ամեն մէկ վէրքդ մէյմէկ վկայ են՝ վրաս ունեցած սիրոդ, ամեն մէկ վէրքդ ինծի կը յորդորեն, կը սոխուեն ինծ որ ջերմեռանդ սիրեմ. կաթիլ մը միայն քու արեանդ հերիք էր ինծ փրկելու. իսկ դուն ուզեցիր բոլորն ալ թափել, որպէս զի ես ալ ինծ բոլոր քեզի տամ. ուրեմն կուտամ, ընդունէ զիս, ու օգնէ ինծի որ ես ջանամ, հաւատարիմ ըլլամ: Մեր մեղքերը ջրեղ աս վճռակը հասուցին, Տէր իմ. մենք մեղանչեցինք, պատիժը դուն քաշեցիր. փառք մարդասիրութեդ. ինչպէս որ դուն ղմեզ սիրեցիր, անանկ ալ սիրելի ես ղաւրներն ալ սիրեն ջեզ. իսկ ես ամենէն մեղաւոր ըլլալով աւելի սիրեմ ջեզ:

Սուրբ Օգոստինոսը երեւակայելով ՀՔրիստոս վէրքերով ապեղացած՝ մարդու կերպարանքէ էլած, ինչպէս մարդարէն կըսէ՝ Աչքերուդ փեսին փո, փեսաք մէք պնա ե ու գոյր նորա փեսին, ու սիրտը Յիսուսին սիրովը բորբոքած՝ կըսէ. « Որչափ որ ապեղացած կը տեսանիմ, այնչափ աւե-

ւի սիրենք զինքը, վասն զի ոգեղու-
թիքը աւելի սիրոյ արժանի է »: Ւկր-
քով ծածկուած կը տեսնեմ զքեզ
Տէր իմ. դէմքդ բոլորովին անկեր-
պարան, կատուացած, արիւնո-
ւած, թքոտած. բայց որչափ աւե-
լի տգեղացեր ես, այնչափ աւելի
սիրելի ես. վասն զի առ ամեն
զքեզ տգեղցնող վէրքերը՝ իմ վրաս
ունեցած գթութեանդ ու սիրոյդ
նշաններն են: Կը սիրեմ առ վէր-
քերդ, կը սիրեմ զքեզ առ վէրքե-
րովդ ծածկուած, երանի թէ ես
ալ մարտիրոսներուն պէս քու սի-
րոյդ համար վէրքերով ծածկուէի.
բայց թէ որ այնչափին չեմ հասնիր,
գոնէ կը նուիրեմ քու սիրոյդ ինչ որ
կրնամ ես դէմ պատահի, կը նուիրեմ
իմ սիրտս, ու կուզեմ սիրել զքեզ
բոլոր սրտանց: Ո՞նչ ունիմ քեզմէն
եւեզ սիրելի, դուն խաչապաններու
տակ արիւնդ ինծի համար թափե-

ցիր, թողուցիր որ մարմինդ բըզբը-
տեն ծեծելով. կը սիրեմ զքեզ մին-
չև ի մահս, կը սիրեմ զքեզ յա-
ւիտեան:

ԸՐԱՅ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ
ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Հոմբերտուիթան ներկուելեանդ մէջ, մահա-
ւանք հիւանդուելեան ատեն:

Սուրբերուն միակ ու ամենէն սի-
րելի գործքը երկրիս վրայ՝ աշխա-
տանք անարպանք ու ցաւ քաշելն է
Յիսուսի սիրոյն համար: Նայէ որ
դուն ալ անոնց հետեւիս. աւելի
փնտրէ միշտ՝ Յիսուսի հաճոյ բան
մը ընելու կամ կրելու, թէ և քիչ
մը աշխատալի ու անարդ գործք
ըլլայ: Համբերէ սիրով մանր մունր
ցաւերուս՝ որ չեն պակսիր մարդուս,
որչափ ալ առողջ կազմուածք ու-
նենայ. բոլորն ալ Յիսուսի ձաղկա-
նացը նուիրէ, ու մի գանգատիր:
Ծանր հիւանդութիւն մըն ալ որ

Աստուած իրիկէ քեզի, համակա-
մուրհակաւ ընդունէ՝ հնազանդելով
իր կամացը. մանաւանդ թէ փառք
տուր իրեն զքեզ արժանի ընելուն
համար որ իր ջարչարանացը մաս-
նակից ըլլաս, ու մեծամեծ օգուտ-
ներուն՝ որ հիւանդութիւնը կը բե-
րէ մարդուս: Հիւանդութիւնը համ-
բերութեամբ քաշողին քաւարան
է. շատ աւելի կարճ ու գիւրին է
անկողնի մէջ մեղքերնիս քաւելը,
քան թէ քաւարանին կրակին մէջ:
Քանի մը հիւանդութիւն քաշելով
քանի՛ քանի՛ տարիներ քաւարան-
նիս կը քիչնայ. օր մը պիտոր իմա-
նանք որչափ աւելի դժար է քաւա-
րանին մէկ ժամ տանջանքը՝ տարի-
ներով ծանր հիւանդութիւն քաշելէն:

Երկան հիւանդութիւնէն զօրաւոր
բան չի կայ մարդս փրկութեան հաս-
ցընելու. շատ տուրբեր բոլոր կեան-
քերնին հիւանդութեամբ անցու-
ցին. ոչ աղօթք կրնային ընել, ոչ
ուրիշ բարեգործութիւն, բայց Աս-
տուծոյ կամացը համակերպութիւ-
կը քաշէին իրենց հիւանդութիւնը.

Աստուած ալ անիկայ կուզէր զի-
րենք տուրբ ընելու համար: Տուր-
բին մէկը տասնըչորս տարի մէկ
կողմին վրայ պառկած, բոլոր ան
կողմը վէրք բացուեցաւ, ու ինքը
սա աղօթքը միայն կրնէր. Աստուած
իմ, քու տուրբ կամքդ ըլլայ. ար-
դար ես, ու արդարութեամբ կը
պատժես զիս: Արդեօք քանինե՛ր
հիմայ գժոխքը կը տանջուին, որոնք
փրկուած կրնային՝ թէ որ երկան
հիւանդութիւն մը քաշած ըլլային:
Յի՞ն ձեռքը համբուրէ քեզի վիշտ մը
որ իրկէ, վասն զի նշան է որ կը սի-
րէ զքեզ. մի՛ տրտմիր, մի՛ գանգա-
տիր, հիւանդնալուդ որ ըլլաս. Յանա
սիրտդ հանդարտ բռնել, ու ըսէ
ատեպ: Կը սիրեմ զքեզ Տէր, ու
քու սիրոյդ համար կը քաշեմ ա
ցաւը, միայն ընորէ՛ տուր ինձի որ
համբերեմ: Արիւթեամբ ա՛ռ ինչ
դեղ որ տան քեզի. որչափ ալ լեղի
ու անախորժ ըլլան, Յիսուսին լեղ-
ւով խառնած քացախը միտքդ բե՛ր,
ու անոր մանուկից ըլլալու համար՝
սիրով խըմէ: Օգուտ ալ որ ջրնեն,

դարձեալ Աստուծոյ կամքը օրհնէ. ան հիւանդութիւնը քու օգտիդ համար խրկողը, քեզի առողջութի ալ կրնայ տալ՝ թէ որ ան է հոգւոյդ օգտակարը: Ամենէն մեծ սիրոյ ներ-գործութիւնը՝ հիւանդութեան ա-տեն Աստուծոյ կամացը համակեր-պիլն է, ուրիշ կերպ չի կայ սրտի հանդարտութիւն ունենալու:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԴ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՓՇՈՎ ՊՍԱԿՈՒԼԸ:

Եւ բոլորեալ պսակ 'ի փշոյ, եդին 'ի գլուխ նորա: ՄՏԹ. ԻԷ. 29:

Անգութ զինուորները Հրեանե-րէն գրգռուած, զՔրիստոս չարա-չար ձաղկելէն ետքը՝ հանուեցու-ցին, ու կարմիր քուրջ մը ձգեցին վրան՝ թագաւորական ծիրանւոյ տեղ. աջ ձեռքն ալ գաւազանի տեղ՝ եղէգ մը տուին, թագի տեղ ալ՝ փշէ պսակ մը դրին գլուխը: Արդէն խարազաններու հարուածով վիրա-ւորած էր ամենասուրբ գլուխը, փուշպսակն ալ տեղաւորելու հա-մար՝ չորս դիէն վար կը հրէին, ու երեսն 'ի վեր թքնելով՝ եղէգը ձեռ-

քէն կառնէին, անով գլուխը կը ծեծէին. Եւ Բոլեալ 'ի նա, առնուին զէզէգնն և ծեծէին զգլուխ նորա:

Ո՛վ ապերախտներ, ի՞նչ կընէք, ինչո՞ւ կը չարչարէք ձեր ստեղծողը ատ փուշերովը: Բայց զինուորները միայն չեն զինքը չարչարողները, ես ալ անոնցմէ մէկն եմ, փուշերն ալ իմ մեղքերս են:

✠ Իրաւցնէ, Տէր իմ, իմ չար մտածմունքներովս, իմ անկարգ բաղձանքներովս հիւսեցի քեզի ատ փուշպսակը. բայց հիմայ կանիծեմ զանոնք, կը սոսկամ անոնցմէ, ու ամեն չարիքներէ՝ ու մահուանէ ալ աւելի կատեմ զանոնք: Ո՛վ Քրիստոսի արեամբը սրբեալ փուշեր, ճշմարիտ զղջմամբ ձեր առջին կը խոնարհիմ, մտէք իմ սիրտս, վիրաւորեցէք որ ցաւիմ իմ Տէրս վշտացընելուս համար: Տէր իմ, ի՞նչ վիճակի մէջ է որ զքեզ կը տեսնեմ,

դուն որ Թագաւորաց Թագաւորն ես, Տէր երկնի և երկրի, Թողուցիր որ Թատրոնի մէջ խաղ խաղալու պէս՝ զքեզ սուտ Թագաւոր ձևացընեն բոլոր Երուսաղեմի աչքին դիմացը: Վա՛խ վախ, աղբիւրի պէս արիւնը գլխէդ կուրծքիդ վրայ կը վազէ, ու դեռ բարբարոս զինուորները բաւական չի սեպելով՝ կը նախատեն ալ զքեզ, երեսդ 'ի վեր կը թքնեն, կը ծեծեն Հոգւով սրբով օծեալ գլուխդ: Ատ ի՛նչ երկայնմտութիւն, ատ ի՛նչ հեզութի՛ն, ատ ի՛նչ սէր է որ քեզի համբերել կուտայ մեր փրկութեանը համար. ատ քու անհասանելի համբերութեանդ համար ըլլայ շնորք տուր ինծի՝ որ զքեզ սիրեմ, ու ապերախտ չըլլամ քեզի:

Զինուորները զՔրիստոս ասանկ չարչարելէն ետքը, զինքը ծաղր ընելու համար՝ ծնկան վրայ գալով,

մէկ դիէն բարև կուտային իրեն՝ Թագաւոր Հրէից կանչելով զինքը, մէկալ դիէն ալ կապտակէին: Փուշերով ծակոտած գլուխը՝ որ Թեթև դպչելով մըն ալ կը խշխշայ, արդեօք ինչ ցաւ քաշեց ամէն մէկ զարնելնուն: Ո՛վ հոգի իմ, մտածէ անոնց ծաղր ընելը քու Փրկիչդ, ու դուն իրաւցընէ ու սրտանց երկրպագու. Թիւն ըրէ իրեն, գաւանէ զինքը Տէր և Աստուած, փառք տուր իրեն՝ որ քու սիրոյդ համար խաղալիկ եղաւ անոնց անողորմ զինուորներուն: Ո՛վ հաւատացեալք, կարելի բան է չի սիրել զՅիսուս, որ մեզի համար այսանկ անարժան նախատինք ու ջարդարանք քաշեց. կարելի բան է դեռ զինքը վշտացընել: Ամենէն խայթող փուշերը իր ամենաստուրբ գլխոյն մէջ մեղքերն էին, ու ամեն անգամ որ քրիստոնեայ մը մահու չափ մեղք կը գործէ, իր կողմանէ նորէն փու-

շով կը պատակէ զՔրիստոս, ու ամեն չարչարանքները կը նորոգէ: Փախչինք ուրեմն, չէ թէ միայն մահուչափ մեղքէն՝ այլ նեռելի մեղքերէն ալ, վասն զի անով ալ կը վշտանայ մեր բարերար Փրկիչը. փախչինք մեղքին շուքէն ալ, ու բոլորովին զմեզ նուիրենք իրեն: «Ով որ ջուզեր Քրիստոսի համար միայն ապրիլ, կըսէ առաքեալ Բեռնարդոս, անարժան է ապրելու, ու արդէն մեռած է. որուն որ մտածմունքները Քրիստոսի մտածմանցը նման չեն, անմիտ է. ով որ աշխարքիս վրայ Քրիստոսի համար չի կենար, արժանի չէ կենալու»: Քրիստոսի համար միայն է որ Աստուած ամեն բան ստեղծեց. ու ով որ Աստուծոյ համար չապրիր, այլ իրեն համար կուզէ ապրիլ աշխարքիս վրայ, արատած ըլլալէն կելլէ, կը սկսի ըլլալ ոչինչ: Ուրեմն սիրենք զՔրիս-

տոս, որչափ որ խեղճ արարած մը կրնայ սիրել, սիրենք մինչև ետքի շունչերնիս, ու մինչև յաւիտեան:

✠ Ո՛վ իմ Փրկչիս վէրքերը, զձեզ Հրեաները անգութ կատաղութ՝ բացին, բայց դուք եղաք իմ ապաւէնս. ձեզմով կը ճաշակեմ ու կը զգամ ի՞նչպէս քաղցր է իմ Տէրս. ձեզմով կը զգամ որ Աստուծոյ ողորմութիւնը ի՞նչպէս պատրաստ է որոնց որ իր ոտքը կը դիմեն, ու անկեղծ սրտով կը խնդրեն ու կը սիրեն զինքը: Ի՛նչ պիտոր ըլլար իմ բանս, թէ որ չի գտնայի ձեզմով փրկութիւն, թէ որ աս խեղճ ու տառապանօք լի աքսորանացս մէջ՝ չըլլայիք դուք ինծի աղբիւր քաղցրութեան, ապահովութ՝ Քրիստոսի շնորհացը, ու ինծի սիրտ չի տայիք առաջ երթալու կատարելութեան ճամբուն մէջ, ու սիրելու զՔրիստոս: Փառք քեզ Քրիս-

տոս, որ այնպիսի բարեգութ սիրով թողուցիր որ ատ վէրքերը մարմնոյդ վրայ բանան, որպէս զի իմ փրկութ՝ես թշնամիներուն ձեռքէն հոն ապաւինիմ. փառք քեզ այժմ և միշտ և յաւիտեանս. ամէն:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ներելի մեղքերէն ֆախլիլ:

Ամենէն եւել Յիսուսի գլուխը ծակող փուշը մեղքն է ըսինք. ուրեմն թէ որ կը սիրես զՔրիստոս, փախիր ամեն կերպով նաև ներելի մեղքերէն: Մահուչափ մեղքը անանկ սոսկալի հրէշ մըն է, որ մըտքէդ ալ անցընելու պիտոր սոսկաս. Աստուած պահէ զքեզ անկէց: Բայց դուն զդուշացիր ամեն մեղքէ՝ որչափ ալ թեթև երևնայ քեզի. չըլլայ որ միտքդ վրադ ըլլալով՝ ներելի մեղք մըն ալ ընես կամաւորապէս.

ջանալու որ ըլլաս, կրնաս Աստուծոյ շնորքովը:

Լեզուիդ վրայ արթուն կեցիր, թեթև սուտ մըն ալ ըլլայ՝ մ'ըսեր, թեթև բամբասանք մըն ալ ըլլայ՝ մ'ըներ, որչափ որ ալ առիթները անպակաս են կենակցութեան մէջ: Անխոհեմ խօսքեր մի՛ հաներ բերնէդ, մի՛ պարծենար, ուրիշը ծաղր ընելու խօսքեր մի՛ զուրցեր. դատարկ խօսք ալ բերնէդ չելլէ, Քս̄ի ըսածը միտքդ բերելով. Ընդ ամենայն դատարկ բանի՝ զոր խօսիցին մարդիկ, պաղէն համար յաւուրն դատաստանի:

Մտքիդ վրայ ալ արթուն կեցիր. դատողութիւն մ'ըներ ուրիշի վրայ, և ոչ կասկածէ դիւրաւ՝ թէ որ պաշտօնիդ պարտքը չի պահանջեր. վրադ մեծ համարմունք մի՛ ունենար, ըրածդ խօսածդ շատ մի՛ հաւնիր:

Աչքդ բռնէ, ամեն տեղ մի՛ նայիր, հետաքրքրութիւն մ'ըներ, մանաւանդ ան բաներուն՝ որ քեզի վտանգ կը բերեն:

Սիրադ մի՛ կըպցըներ ինչ և իցէ

բանի, մանաւանդ զգայութեանցդ հաճոյ բաներու. կարճ խօսքով՝ ամեն զգայարանացդ վրայ արթուն կեցիր. միտքդ ամփոփ պահէ, թեթև անհամբերութիւններէն ալ զգուշացիր. ատենդ պարապ մ'անցըներ. աւելորդ այցելութիւններէն ետ կեցիր, երևնալ մի՛ սիրեր. ուտելուդ խմելուդ ու քունիդ չափ դիր. մի՛ ըսեր ամենևին՝ որ ասպզտի բան է, փոյթ չէ: Քրիստոսի սաստիկ անհաճոյ է ատ խօսքը, ատիկայ ապերախտութիւն է իր սիրոյն՝ որ քու վրադ ունի: Ասօրւընէ առաջադրէ, մէյմըն ալ կամաւ ու գիտնալով մեղք մը չընել՝ ներելի է ըսելով. խնդրէ Աստուծմէ որ քեզի օգնէ, ու կօգնէ անտարակոյս:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԵ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՎԷՐՔԵՐԸ ՄԵՐ ՍԻՐՈՅՆ ՈՒ ՄԵՐ ՄԵՂԱՑ ԹՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՒ։

Բայց նա վիրաւորեցաւ վասն մեղաց մերոց, և պատժեցաւ վասն մերոց անօրէնութեանց։ ԵՍԱՅԻ. ԾԳ. 5։

Թեթեւ ցաւ մըն ալ որ քաշած ըլլար մեր Փրկիչը, բաւական էր Աստուծոյ արդարութեան հատուցում ընելու մեր մեղացը փոխարէն, ու բոլոր աշխարքիս մեղքերը քաւելու։ Բայց Քրիստոս մեր վրայ ունեցած սիրոյն համար՝ այնչափը բաւական չի սեպեց. ուզեց որ ոտից մինչև ցգլուխ վէրքերով ծածկուի, ու իր սուրբ մարմնոյն վրայ ողջ տեղ

մը չի մնայ. Յոտից մինչև ցգլուխ չիք 'ի նմա առողջութիւն, մարգարէին ըսածին պէս։ Զինքը ատ վէրքերուն տակը մտածելու որ ըլլանք, դիւրաւ կիմանանք՝ վրանիս ի՛նչ սէր ունենալը, անոր համար սուրբ Օգոստինոս կաղաղակէ. «Սորվէ ո՛վ մարդ, իմացիր ինչ երախտագիտութիւն պէտք է ունենաս քու Փրկչիդ. Ճանչցիր քու յարգդ՝ մտածելով որ ի՛նչ արժեցիր իրեն. գիտցիր ի՛նչ ամօթ բան կընես զինքը վշտացընելով քու մեղքերովդ, ու մոլութիւններդ սանձէ, անկարգութիւններէդ ետ կեցիր»։

Պատժեցաւ վասն մերոց անօրէնութեանց. Քրիստոս բոլորովին անմեղ էր, բայց մեր մեղքերը իր վրայ առած ըլլալով՝ Աստուծոյ արդարութիւնը ծանրացաւ իր վրայ. անոր համար վիրաւորեցաւ, անոր համար պատժեցաւ, անոր համար

խաչին վրայ մեռաւ: Հիմայ մտածէ Քրիստոսի խօսքը, հոգի իմ. Ձի երթ ընդ քոյդ դալար պայս առնէին՝ ընդ չոր ինչ լինիցի: Ի՞նչ պիտոյ ըլլայ ինծի պէս խեղճ մեղաւորին վիճակը, որ անօրէնութիւններուս բեռանը տակ կը ճզմուիմ. Անօրէնութիւն իմ բարբարոսներուն գան գիտեմ իմ, որպէս բերան ծանր ծանրացան՝ ի վերայ իմ: Գթա վրաս, ողորմէ ինծի Յիսուս Փրկիչ իմ:

Պապիէցիս վրան մըրոյ անօրէնութիւնը. Ան մեզի մեծ դաս մըն է որ ուսուսս Քրիստոս. ասով իմացուց մեզի որ մեղքը առանց պատժոյ չի կրնար մնալ. պէտք է որ կամ գործողը ինքը զինքը պատժէ, կամ Աստուած: Թէ որ մենք մեր գործած մեղքերը լանք ու ապաշխարենք, Թէ որ մենք մեզի դէմ սուրբ բարկութիւն մը գործածենք, ու մեղքերնուս արժանի պատիժը տանք, Աստուած կրնայ մեզի, Թէ որ չէ,

ինքը կըլլայ մեր դատաւորը, ու մեր մեղքերը կը պատժէ: Վայ մեզի ան ատեանը, վասն զի Ահ ձեռք է անկանել՚ի ձեռս Աստուծոյ կենդանւոյ: Ուրեմն աս ահաւոր դատաւորին դիմացը մեղքերով չերևնալու համար, պէտք է առաջուց մտքերնիս զմեզ ապաշխարութեամբ, ու Քրիստոսի չարչարանացը մասնակից ըլլանք: Բայց ինչ ամօթ բան. Քրիստոսի բոլոր կեանքը չարչարանք էր, ու մենք ամեն բանի մէջ մեր հանգիստը կը փնտրենք. ուրեմն չենք մտածեր որ հոս ապաշխարանք մի քաշէ՝ անդին կրակներուն մէջ պիտոյ քաշէ. ուրեմն չենք մտածեր որ առանց նեղութեան ու վշտաց արքայութիւն չերթցուիր: Յիսուս մեր մեղքերը լացաւ ու ապաշխարեց, կրնայ ըլլալ որ մենք չկլանք ու չապաշխարենք. Թէ որ ասիկայ անկարելի է, ուրեմն պէտք է որ

լամ մեղքերուս վրայ, պէտք է որ պատժեմ ու մահացընեմ միշտ իմ մարմինս, Յիսուսի չարչարանքները մտածելով, ու անոնցմէ սիրտ առնելով: Դաւիթ մարգարէն թէ և դիտէր որ Աստուած իր մեղքին թողութիւն տուած էր, այսու ամենայնիւ միշտ կուլար ու կը հառաչէր, բոլոր գիշեր արցունքով անկողինը կը թրջէր. Վասպակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի: Իր մեղքը աչքին առջևն էր միշտ. Եւ մեղք իմ առջի իմ են յամենայն ժամ. ու կըսէր միշտ Աստուծոյ, զքեզ չի ճանչցած ատենիս մեղքերը մի՛ յիշեր. Զմեղս մանկութեան իմոյ և զանգիտութեան մի՛ յիշեր: Ընորք տուր ինծի Տէր իմ, որ ես ալ իրեն պէս ապաշխարեմ:

Ո՛րչափ տարբերութիւն կը գըտնեմ սուրբերուն ըրածին ու իմ

ըրածիս մէջ: Պետրոս առաքեալը միանգամ մեղանչեց, ու միշտ ապաշխարեց: Սուրբերը միշտ դժոխքը կը մտածէին, իսկ ես որ այնչափ անգամ արժանի եղած եմ դժոխքին ու քիչ մնացեր է որ հոն իյնամ, այսու ամենայնիւ գրեթէ չեմ մտածեր: Սուրբերը կերպ կերպ ճգնութիւններ ըրին, ու տանջանքներ քաշեցին, կապանք բանտ ծեծ սուր հուր քարկոծուիլ սղոցուիլ յանձն առին. ամեն տեսակ կարօտութիւն կրեցին. գետնի տակ, այրերու մէջ, լեռներու վրայ, անապատները բնակեցան. իսկ ես չեմ ուզեր ամենևին հանգիստս կորսընցընել. Ո՞ւր կելլէ բռնած ճամբաս. արդեօք երկի՞նքը՝ որն որ անոնք այնչափ սուղ գնեցին: Չէ, ուրեմն փոխեմ ճամբաս, երկնքին ճամբան նեղ է ըսաւ Փրկիչս. Անյուկ է դուռանն և նեղ ճանապարհն, որ տանի 'ի կեանս:

Ուրեմն պէտք է որ ես ալ սուրբե-
րուն պէս ապաշխարեմ մեղքերս
քաւելու համար, չէ թէ շաբաթ մը
ամիս մը տարի մը, այլ բոլոր կե-
նացս մէջ: Ի՞նչ գիտնամ որ արդեօք
Աստուած Թողութիւն տուած է
մեղքերուս. կը յուսամ իր ողոր-
մութենէն, բայց ապահով չեմ
կրնար ըլլալ. Ուրեմն պէտք է յա-
րատեւեմ ապաշխարանքս, միշտ լամ.
հրեշտակ մըն ալ գալու ըսելու ըլ-
լայ ինծի՝ որ մեղքերուս Թողութիւն
եղած է, դարձեալ լամ՝ տեսնելով
Յիսուսի վէրքերն որ իմ մեղացս հա-
մար առած է:

Ա՛ս վէրքերը չէ թէ միայն ապաշ-
խարելու կը յորդորեն զիս, այլև սի-
րելու զինքը, ու յոյսս իր վրայ դնե-
լու: Ա՛ս վէրքերուն կապաւինիմ,
իմ հոգւոյս հանգիստը գտնալու հա-
մար. ամեն վտանգի մէջ հոն կը դի-
մեմ, վասն զի ինքն է միայն՝ որ կրնայ

փրկել զիս: Թող աշխարք միմբռայ
վրաս, Թող մարմինս կռուի ինծի
դէմ, Թող սատանան իր որոգայթ-
ները լարէ ինծի. Յիսուս որ հետս
ըլլայ, չեմ վախնար: Մեղքի մէջ ալ
որ կինամ Թշուառաբար, ու խղճմը-
տանքս տակին ու վրայ ըլլայ, չեմ
յուսահատիր՝ յիշելով իր վէրքերը:
Ո՞ր Թշուառութեան Ձոր չըլլար
Յիսուսին վէրքերովը. իմ ամեն հո-
գեւոր խեղճութեանս մէջ՝ աչքս մէ-
մը սա վէրքերուն որ գարձընեմ, կը
հանգստանամ բոլորովին:

Ո՛վ հոգի իմ, դուն որ այսչափ
աղքատ, այսչափ տկար, այսպէս
ամեն բանի կարօտ ես, գնա ընկիր
Յիսուսի ոտքը, ինքը պատրաստ է
քեզի օգնելու, ամեն բան իրմով
կը գտնաս: Թէ որ մեղքերուդ խո-
րութենէ վէրքերէն կուզես բժշկուիլ,
ինքն է բժիշկը. Թէ որ մեղքերուդ
ծանր բեռնէն կուզես խաղցիլ, ինքը

զքեզ կը խալըսէ. Թէ որ թշնամեացդ դէմ օգնութիւն կուզես, ինքն է զօրութի՞ւ. Թէ որ մահուանէ կը վախնաս, ինքն է կեանք. Թէ որ արքայութիւն կուզես երթալ, ինքն է ճանապարհ. Թէ որ դժոխքին մութէն կը փախչիս, ինքն է լոյս. Թէ որ անօթի ես, ինքն է կերակուր, ու անանկ կերակուր՝ որով միայն ողջ կը մնայ մարդ: Այո՝ իրմով կը գըտնաս ամեն բան, ինք ամեն կարօտութիւնդ կը լեցընէ, ու դժոխային դայլը վրադ յարձըկելու որ ըլլայ, ինքն որ բարեգութ հովուի մը պէս իր ոչխարներուն համար կեանքը տուաւ, կը խալըսէ զքեզ անոր բերնէն:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Առանձնութիւն սիրել:

Ջանա այսօր, ու բոլոր կենացդ մէջ ալ, առանձնութիւն սիրել. Թէ որ իրօք ալ չի կրնաս առանձնանալ, մտքովդ առանձնացիր ստէպ Յիսուսի վէրքերուն ու իր սուրբ սըրտին մէջ. փորձութեան ատեն՝ հոն ըլլայ քու քաշուելու տեղդ: Քաշուէ աշխրքիս աղմուկներէն՝ որչափ որ կրնաս, սիրէ մինակ կենալ ու լռել. քանինե՛ր Յիսուսի սիրոյն մէջ առաջ չեն երթար ներքին խաղաղութեան ու առանձնութե՛ համը առած չըլլալնուն համար. կուզեն սիրել զՅիսուս, բայց անանկ զբաղեալ կեանք մը կանցընեն՝ որ կը հեռացընէ զիրենք իրենց ուզածէն. ընկերութիւն կը փնտըռեն, աշխարհային զբօսանքներու ետևէ կըլլան, սրտերնին ուրիշ բաներու

կը կըպցընեն. կարծես որ կը փախ-
չին Յիսուսի հետ մինակ կենալէն:
Անոնց պէս մ՚ըներ. թէ որ կուզես
գտնալ զՅիսուս, առանձնութեան
մէջ կը գտնաս: Սուրբ Բեռնարդո-
սին խօսքն է. «Ան ատեն մինակ
չեմ, երբոր մինակ կը կենամ»: Ի՛նչ-
պէս ճշմարիտ է աս խօսքը. մինա-
կութե՛ մէջ կը գտնանք զԱստուած,
հոն մեր պարտքերը կը սորվինք, հոն
մեր մեղքերը կը մտածենք, հոն կա-
պաշխարենք ու կատենք մեղքը, հոն
կեանքերնուս կարճութիւնը, յա-
ւիտենականութեան երկայնութի՛ը,
աշխըրքիս բաներուն ունայնութիւ-
նը, փառք պատիւ հարստութիւն
վայելք՝ ասոնց ամենուն ալ ծուխի
պէս անցաւոր ըլլալը՝ հոն կը ճան-
չնանք: Մինակութեան մէջ Աստու-
ծոյ հետ կը խօսինք, ինքն ալ մեզի
հետ, սրտերնիս կը բանանք իրեն,
փառք կուտանք իր ողորմութեանը,
իր սիրոյն քաղցրութեանը համը
կառնենք. հոն երկինք կը մտածենք,
ու աշխըրքիս ամեն բաներէն սրտեր-
նիս կը հեռացընենք: Երանի՛ անոր՝

որ մինակութեան յարգը կը ճան-
չնայ, ու մինակութիւն կը սիրէ.
երանի՛ մանաւանդ անոր որ միշտ
Աստուծոյ հետ ըլլալու գաղտնի-
քը դտած է, ու բազմութեան
մէջ ալ մինակ է: Խնդրէ Աս-
տուծմէ՝ որ աս սրտի մինակու-
թիւնը տայ քեզի, որչափ ալ զբա-
ղած ըլլաս, որչափ ալ ընկերութե՛
մէջ ըլլաս, կրնաս միտքդ ամփոփ
պահել, Աստուծոյ հետ ըլլալ, իր
ներկայութիւնը ստէպ միտքդ բե-
րել: Խնդրէ Աստուծմէ, բայց գիտ-
ցիր որ ատ շնորքը ընդունելու հա-
մար՝ պէտք է ջանաս իրօք ալ ա-
ռանձնանալ որչափ որ կրնաս, ա-
ռանց քու պարտքերուդ ու պատ-
շաճողութեան պակսելու. անկա-
րելի է որ մէկը առանց հարկի կամ
օգտի մը երևնալ սիրէ, ու Աստու-
ծոյ հետ միացած ըլլայ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԶ.

ՔՐԻՍՏՈՍ Ի ՄԱՀ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼ, ԽԱՉԸՐ ՈՒՍԸՐ ԱՌԱՔ՝ ԿՐ ՏԱՆԻ Ի ԳՈՂԳՈԹԱ:

Ե՞ ԲԱՐՁԵԱԼ ԷՐ ԻՆՔՆԻՆ ՊԼԱՏՈՆԻՍՊԱՆ:
ՅՈՀ. ԺԹ. 17:

ՊԻղատոս ՔՐԻստոս ԾԵԾԵԼ տալէն եաքը՝ տեսնելով անոր լինչ իրը ձալի վիճակի մէջ ըլլալը, կարծեց որ Հրեաները տեսնելու միայն որ ըլլան գինքը՝ կատաղութիւննին պիտոր կրնայ: Ա յուսով բարձր պատուհանէ մը ցուցուց անոնց ՔՐԻստոս, ըսելով՝ Ահա այրդ ձեզի: Ժողովուրդը լուռ կեցեր էր, ու կարեկցութիւնը սկսաւ ազդել սրտերնուն. բայց քահանայապետներն ու

դպիրները պոռալ սկսան՝ Ի խաչ հան, Ի խաչ հան գԱյ: Պիղատոս ան հնարքին ալ որ չի խաբեցաւ, կիրք ելլելով ըսաւ. Աոէ գինէ՞ր, ու ինչ կոպէ՞ ըրէ, ես իր վրայ դատապարտելու յանցանք մը չեմ գտնար: Հրեաները պատասխանեցին. Մենք օրէնք ունինք, ան օրէնքը գինքը մահապարտ կընէ, վասն զի Աստուծոյ որդի եմ ըսաւ. Ըն որ գինքը չի դատապարտէս, գիտցիր որ բարեկամ չես Կայսեր: Ա եաքի խօսքէն շատ վախցաւ Պիղատոս, ու անարժան վաստուերամբ անոնց ձեռքը մատնեց ՔՐԻստոս որ խաչեն:

Ի՛նչ սոսկալի անիրաւութի, ըստրուելին անմեղը մահապարտ ընել. բայց մեր մեղքերն էին՝ որոնց համար Թողուց Աստուած որ Պիղատոս դատապարտէ ՔՐԻստոս: Այո, Տէր իմ, իմ մեղացս համար յանձն առիր ատ դատապարտութիւնը. ես եմ քու մահուանդ պատճառը:

Խելքէ դուրս բան է որ անմեղը մե-
ղաւորներուն տեղը մեռնի, ու Ա-
տուածծ իր արարածը կենդանացը-
նելու համար իր կեանքը տայ. ա-
սանկ սիրոյ լինչ փոխարէն կրնայ ըլ-
լալ. լինչպէս կրնայ մարդ ասոր
փոխարէնը ընել. բոլոր կրցածը իր
սիրտը Աստուծոյ նուիրելն է, ու
բաղձալ զԱստուած սիրելու:

✠ Ընդունէ, Տէր իմ, սրտիս աս
բաղձանքը, ու շնորհք տուր ինծի որ
ջքեզ սիրեմ. տուր որ քեզմէ՝ի
զատ ուրիշ բանի մը սիրտս չի կըպ-
ցընեմ, առանց քեզի բան մը սիրե-
լի ըլլալ ինծի. լինչ որ դուն կը սի-
րես, ես ալ ան սիրեմ. լինչ որ ատե-
լի է քեզի, ինծի ալ ատելի ըլլայ.
բայց՝ի քեզմէն ամեն վայելք ու զբօ-
սանք ձանձրալի ըլլալ ինծի, միայն
քեզի համար վիշտ քաշելը ըլլայ
սիրելի. քու փառքդ միայն ըլլայ
ինծի սիրտ տուողը, քու յիշատակդ

միայն իմ մխիթարանքս, իմ բոլոր
ուրախութիւնս ըլլայ քու պա-
տուիրանքներդ մատածելը: Տուր որ
օրէ օր աւելի սիրեմ զքեզ. ես քու
սիրոդ արժանի չեմ, բայց դուն
արժանիս ես ամենայն սիրոյ, տուր
որ սիրեմ զքեզ:

Հրեաները կանչբռտելով ու ըս-
պառնալով անօրէն դատաւորին բեր-
նէն Քրիստոս մեռցընելու հրամանը
առնելէն եառքը, ուրիշ բան չի մտա-
ծեցին՝ բայց շուտով գործադրել
առած հրամաննին, որպէս զի չըլ-
լայ թէ Պիղատոս ետ առնէ տուած
հրամանը: Իսկի որ առաջուց պա-
տրաստեր էին՝ մէկէն բերին դա-
տաստանարանը, որպէս զի Քրիս-
տոսի ուսը դնեն որ ինքը տանի՝ ան
չարաչար աշխատանքն ու նախա-
տինքն ալ կրելով: Ու զինքը ամե-
նուն ձանչցընելու համար որ չի-
կարծեն թէ ուրիշ մըն է խաչը տա-

նոյը, կարմիր զգեստն որ հագուցեր էին՝ հանեցին, ու իր զգեստը հագուցին նորէն. և որովհետև մէկ կտորէն հիւսած էր իր ան ամբողջ զգեստը, հարկ էր որ պլնէին հագցըննէին. երևակայէ որ փուշլասակին վրայէն քաշկըռտելով զգեստը, ինչ անտանելի ցաւ կուտար պլնտուն՝ բոլոր վէրքերը նորէն բանալով ու խորունկցընելով: Ասանկ Քրիստոս խաչը կռնակը առած, վէրքերուն վրայ հեծցուցած, դէպ 'ի Գողգոթա լեռը կելլէր՝ երկու աւազակներուն հետ, որոնք մէկ տեղ խաչուէին պիտոյ:

Բայց Քրիստոս առջի գիշերուան քաշած չարչարանքներէն սաստիկ տկարացած, ուժ չէր մնացած վրան այն ահագին բեռը տանելու. քրտինքը մէկ դիէն խաչին բեռանը տակ ուժ տալէն, վէրքերը բացուած՝ արիւնը մէկալ դիէն կը վազէր,

չունչը կը կտրէր. ուստի չի կրնալով առաջ երթալ, քալքին դրանը մէջ երեսի վրայ ինկաւ: Հինուորներն որ զինքը կը տանէին՝ սկսան զարնել հրմշտկտիլ նախատական խօսքերով որ ոտք ելլէ քալէ. Բայց Հրեաները վախնալով որ չըլլայ թէ Ձամբուն մէջ մեռնի, ու խաչուելու նախատինքէն խալըսի, Սիմոն կիւրենացին բռնեցին՝ որ անկայ տանի Յիսուսի խաչը: Սիմոն բռնի հարկաւորեցաւ տանելու այն բեռը. բայց ետքը երբոր լուսաւորուեցաւ ու քրիստոնեայ եղաւ, ան առնելը իմացաւ որ ինչ բախտի հանդիպեր էր՝ Քրիստոսի օգնելու, աշխարքիս փրկութեանը գործակից ըլլալու, ու օրինակ անոնց՝ որ խաչերնին կռնակնին առած՝ Քրիստոսի հետևէն պիտոր երթային, այսինքն անոնց՝ որ աղքայութեան դրքին մէջ պրուած էին: Ան առնելը իմա-

ցաւ՝ որ նախանձելն պիտոյ ըլլար
իր վիճակը բարեպաշտ քրիստո-
նէից, ինչպէս որ ամենքը փափաքեր
են ու կը փափաքին՝ ան մեծ պաշ-
տօնին հասած ըլլալու:

Երանի՛ անոր որ Աստուծմէ իրեն
խրկուած խաչը սիրով կը տանի,
վասն զի անով կըլլայ Ջնմարիտ ա-
շակերտ Քրիստոսի, ու մէկը ա-
ռանց անոր չի կրնար Քրիստոսի ա-
շակերտ ըլլալ: Պէտք է որ ամեն
մարդ իր խաչը ուսը առած, որչափ
ալ ծանր ըլլայ՝ տանի. ամենքս ալ
պէտք է որ մեր խաչը առած՝ Քրի
եւէն երթանք: Տուր ինծի, Տէր
իմ, որ սիրով տանիմ իմ խաչս,
կամ դուն հնազանդելով քու կա-
մացդ: — Ոըդեակ, մէկն որ քրիս-
տոնեայ անուան արժանի եղեր է,
պարտական է կարօտութիւններ քա-
շել, մահացուցմունքներ ունենալ.
պէտք է որ ամեն օր իր խաչը ուսը

առած՝ սորվի որ խաչն ու մահա-
ցուցման ձամբէն՝ի զատ ուրիշ ձամ
բայ չի կայ կենաց հասնելու ու սըր-
տի խաղաղութիւն ունենալու համար.
ուր որ երթաս՝ խաչդ եւեւէդ կու-
գայ, չես կրնար փախչիլ անկէց: —

Տէր, ինծի կուգայ որ պատրաստ
եմ կրելու ինչ խաչ որ ինծի խըր-
կես. փառք կուտամ ալ քեզի՝ ին-
ջուան հիմայ խրկածներուդ հա-
մար: — Ա՛ս քու պատրաստու-
թիւնդ խիստ ազէկ է, որդեակ,
բայց տկարութենդ է վտանգը.
հիմակուան կրածդ թեթեւ խաչ մըն
է, անոր համար կը կարծես որ
ծանր խաչերուն ալ պատրաստ ըլ-
լաս. բայց քանիներ քեզի պէս
փառք կուտան ինծի ու կառաջա-
դրեն հաւատարմաբար ծառայե-
լու, բայց երբոր կամ կը թողուն
զիս և կամ հեռուանց կուգան ե-
տեւէս. կը տրտնջան կը լքանին՝ հի-

ւանդութիւն մը կամ ձախորդութիւն մը կամ նախատինք մը որ դիմացնին ելլէ։ Դուն ալ կրնաս անոնց պէս ըլլալ, վախցիր տկարութենէդ, ու ինծի ապաւինէ։ —

Օրհնեալ ես, Տէր իմ, որ յիշեցիր իմ տկարութիւնս՝ որ ես դիւրաւ կը մոռնամ. սորվեցուր ինծի ի՞նչ պէտք է ընեմ իմ խաչս աղէկ տանելու համար։ — Ամեն խաչ, որդեակ, ամեն վիշտ՝ Աստուծմէ կուգան, իմ ձեռքիս պարգևն են, նախասահմանութեան նշաններ են. որչափ աւելի խաչ ու վիշտ խրկեմ մէկուն, այնչափ աւելի ապացոյց կուտամ զինքը սիրելուս։ Ամենէն մեծ սուրբերս՝ ամենէն աւելի խաչ քաշեցին. աս խօսքս աղէկ միտքդ պահէ, ասով կը սորվիս համբերութեան գաղտնիքը։ Թէ որ դիտնայիր վշտակրութեան յարգը, կըսէիր՝ ինչպէս սուրբերս ըսին. Տէր, տուր

ինձ կամ վիշտ կրել կամ մեռնիլ։ Սուրբ Օգոստինոսին պէս ալ կըսէիր. «Ի՞նչ մեծ խաչ է՝ խաչ չունենալը»։ —

Սորվեցուր ինծի, Տէր իմ, ի՞նչ պէտք է ընեմ փորձութեան ատեն. շատ անգամ չար սատանան սաստիկ վրաս կը յարձըկի, սաստիկ կը վախնամ որ իյնամ։ Երբեմն անանկ սոսկալի խորհուրդներ կը բերէ միտքս, որ դժոխքի հոգիներուն մտքէն միայն կրնայ անցնիլ. կը ջանամ մէկդի ձգել, բայց մտքէս չեն ելլեր. ի՞նչ պէտք է ընեմ ասանկ ներքին պատերազմ քաշած ատենս։ — Պէտք է հանդարտ ու անխռով կենաս, որդեակ, ու խաչի տեղ կրես համբերութեամբ. որչափ ալ սոսկալի փորձութիւն ըլլայ, մի՛ լքանիր, ինծի ապաւինէ։ Մտածէ որ՝ քեզի ողորմելէս է որ կը թողում ատ փորձութիւնները վրադ գա-

լու, որպէս զի ցուցընես ինծի քու
սէրդ, սորվիս կարեկից ըլլալու քեզի
պէս փորձութիւն քաշողներուն,
մեղքերդ քաւես, պակսութեան
մէջ նորէն չիյնաս, աւելի շնորք ըն-
դունելու արժանի ըլլաս, ու հպար-
տութեան դէմն առնես՝ իմանալով
որ առանց ինծի բան մը չես կրնար
ընել: Ուրեմն զքեզ սիրելուս հա-
մար կը թողում որ սատանան
փորձէ, ու քիչ մը ատեն քեզմէ հե-
ռանալու պէս կընեմ, բայց ան ա-
տենը աւելի մօտ եմ քեզի. մի՛ վախ-
նար, արիութեամբ պատերազմէ ի-
րեն դէմ, մի՛ շփոթիր. կը պոռայ կը
կանչէ կը սպառնայ, բայց բան մը
չիկրնար ընել անոնց՝ որ յոյսերնին
իմ վրաս դրած են: Որչափ կատղի
քեզի դէմ, այնչափ փառքդ կեւել-
ցընէ. դուն ինծի ապաւինէ. ինչպէս
որ ես իրեն յաղթեցի, դուն ալ
կը յաղթես շնորքովս՝ որ միշտ պատ-
րաստ եմ տալու քեզի: —

Ամենէն ծանր խաչը, որ խիստ
դժուարաւ կրնամ տանիլ, Տէր իմ,
հոգեւոր մխիթարութենէ զուրկ ըլ-
լալս է. շատ կը վշտանամ տեսնե-
լով իմ անզգայութիւնս, ինծի կու-
գայ որ առաջ երթալու տեղը՝ ետեւ
ետեւ կերթամ, քեզմէ կը հեռանամ.
ատեն մը անուշ կուգար ինծի հո-
գեւորը, իսկ հիմայ շատ անգամ կը
ձանձրանամ. չըլլայ որ իմ գաղջու-
թիւնս տեսնալով՝ զիս երեսէ ձգած
ըլլաս: — Ատ մտածութիւնները
մէկդի թող, որդեակ, կանիրաւիս
իմ սիրոյս. ես իմ սիրելեացս հետ
ատ կերպը կը բռնեմ: Առջի բերա-
նը, երբոր դեռ նոր իրենք զիրենք
ինծի կուտան Ճշմարիտ զղջմամբ,
այցելութիւն կընեմ իրենց, սիրտ
կուտամ, կը լուսաւորեմ զիրենք,
սիրտերնին կը շահիմ, անուշցընե-
լով իրենց ինծի ծառայելնին. վասն
զի դեռ տղայ են՝ կաթի կարօտ:

Բայց եաքը երբոր կը մեծնան ու կը հասատատուին իմ ծառայութեանս մէջ, ան ատենը գոյացական կերա֊կուր կուտամ իրենց. կը թողում որ արտաքին ու ներքին թշնամիները վրանին յարձրկին. երբեմն մութի մէջ կը թողում զիրենք անմխիթար, երբեմն ալ լոյս կուտամ իրենց՝ որ սիրտ առնեն, երբեմն գաղջութեան մէջ ալ կը թողում զիրենք չոր ու ցամաք, որպէս զի խոնարհին մաքրուին իրենց մանր մունր պակասութիւններէն, ու իմ կամացս բոլորվին համակերպութիւն ունենան: Ան քու արտիդ ցամաքութիւնը, մտքիդ ապիս անդին ցրուելները՝ պէտք չէ որ շփոթեն զքեզ, դուն չանա հոգևորդ ընելու, ու միտքդ նորէն ժողվելու որչափ որ կրնաս. մնացածը ինծի յանձնէ: Խոնարհէ գաղջութեանդ ու մտքիդ ցնդածութեանը համար, ու աս խոնարհու֊

թիւնը կընդայ քեզի առաքինութիւն աւելի, վարձք ու միսիթարութիւն. երբոր դուն քու չանքդ կընես՝ աղօթքի առեն միտքդ վրադ պահելու, ուրիշ բան չուզես. որչափ ալ միտքդ ցրուի, ես քու կամքդ կը նայիմ. քու տկարութիւնդ քեզի յանցանք չեմ սեպեր, երբոր դուն կամօք միտքդ չես ցրուեր կամ ցրուելու աւելի չես տար: Բայց աս ամեն խեղճութիւններդ մոռնալով՝ զքեզ իմ ողորմութեանս ծովուն մէջը ձգէ, հոն բոլորն ալ անհետ կընդան՝ ինչպէս կայծ մը Ովկիանոսին մէջ: —

✠ Փառք քեզ Քրիստոս՝ որ ասանկ ինծի ամեն բան կը սորվեցընես գթութեամբ. ո՛ւր էր թէ ամեն խրատներդ պահէի: Տուր ինծի ընդք՝ որ անտրտունջ համբերութեամբ տանիմ ինչ խաչ որ ինծի խրկես, ամեն բանի մէջ քու կամքդ

ընեմ, քու սէրդ խնդրեմ. ասկէց ուրիշ ի՞նչ կրնամ խնդրել: Ձքեզ որ սիրեմ, կըլլամ խոնարհ, համբերող, հեզ, եղբայրասէր, ու քու կամացդ հնազանդ. զքեզ որ սիրեմ, քու ուզածիդ պէս կըլլամ: Ցուր ինձի քու սէրդ, քու սիրովդ սիրոս վերաւորէ՝ որ քեզի հաչակիր ըլլամ. մի թողուր զիս, վասն զի առանց քեզի չեմ կրնար ըլլալ. գիտես որ ամեն նեղութիւն ու չարչարանք կուզեմ քաշել քու սիրոյդ համար. կուզեմ մեռնիլ քան թէ ապերախտ ըլլալ քեզի. օգնէ ինձի՝ որ միշտ ու մեռնելու աստիճան ալ ըսեմ. կը սիրեմ զքեզ Տէր իմ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Պէտք է որ մեղք խաչ փաչենք:

Ո՛վոր կուզէ ինձի հետեւիլ, կըսէ Քրիստոս, իրմէ հրաժարի, միշտ իր խաչը առնէ ետեւէս գայ. Երբ ոչ ինչ մը պէնք իմ գալ, ուրացողի պանչն, և աւազէ պիսաչ իւր հանապազ, և էյէսոյէ պհէփ իմ: Ազէկ մտիկ ըրէ Իր խաչը առնէ ըսելը. ծանր խօսք է, բնութիւնը կը քաշուի. բայց որչափ ալ ծանր ըլլայ, պէտք է որ համբերես, խաչդ տանիս Քրիստոսի պէս. վասն զի մեր փրկութիւնը խաչին վրայ է, մեր ուժը փորձութեանց դէմ դնելու՝ խաչէն է, մեր զԱստուած սիրելը՝ խաչ քաշելով կըլլայ: Պէտք որ խաչդ տանիս, չէ թէ մեղաւորներուն պէս բունի՝ որ արդիւնք չեն վաստակիր, այլ համբերութեամբ ու սիրով: Կան որ մարտիրոս ըլլալու կը բաղձան, քերոցներու տատասկ-

ներու տանջանքներու մէջ մեռնիլ. բայց ասանկ մեծ մեծ առաջադրութիւններ ընելէն ետքը, գլխու ցաւ մը որ ունենան՝ թեթեւ խօսք մը որ լսեն՝ չեն համբերեր: Աստուած չի պահանջեր որ մարտիրոս ըլլանք, բայց կուզէ որ համբերենք իր խրկած խաչերուն, հիւանդութիւն ըլլայ, անարգանք ըլլայ, ինչ որ ըլլայ: Ոմանք ալ իրենց խաչը քիչ մը ատեն տանելէն ետքը՝ ծանրութեանը չեն դիմանար, մէկդի կը ձգեն. չեն գիտեր որ Յիսուսի խրկած խաչը տանել որ չուզեն, աւելի ծանր խաչով կը բեռնաւորին: Դուն անոնց պէս մի՛ ըլլար, տա՛ր միշտ քու խաչդ. Առոյէ հանապազ զխաչ իւր: Թէ որ ծանրութեանը չի դիմանալ գայ քեզի, Քրիստոսի դիմէ, ուժ խնդրէ իրմէն, կուտայ քեզի: Միտքդ բեր ան ատենը Պօղոս առաքեալին ըսածը որ՝ Աշխըրֆիս նեղութիւնները որչափ ալ ծանր ըլլան, երկինքը ընդունելու վարձքերնուս քով բան մը չեն. ասով սիրտ կառնես, ծանրութիւնը կը թեթեւնայ:

Շատեր ալ կան որոնք քանի որ հոգեւոր մխիթարութե՛ը մէջ են, կը սիրեն զՔրիստոս. բայց քիչ մը որ Քրիստոս ծածկուի իրենցմէ, չի մխիթարէ զիրենք, մէկդի կը դնեն աղօթքն ալ՝ սուրբ հաղորդութիւնն ալ՝ մահացուցմունք ընելն ալ՝ ու զիրենք տրտմութեան ու գաղջութեան կուտան: Ասանկները իրենք զիրենք աւելի կը սիրեն քան զՔրիստոս. իսկ որոնք որ զՔրիստոս իր տուած մխիթարութեանը համար չէ որ կը սիրեն, այլ սիրոյ արժանի ըլլալուն համար, իրենց հոգեւոր գործքերը ու բարեգործութիւննին ձեռքէ չեն ձգեր, որչափ ալ չոր ու ցամաք զգան սրտերնին. գիտեն որ Աստուծոյ աւելի փառք է ան վիճակին մէջ իրեն ծառայելնին. գիտեն որ միշտ սիրելի է Քրիստոս, թէ՛ մխիթարութիւն տուած ատենը և թէ՛ զիրենք առանց մխիթարութեան թողուցած ատենը. ինչ կըլլայ քիչ մը ներքին մխիթարութենէ ալ զրկուիլ Յիսուսի սիրոյն համար, երբոր ինքը մեր սիրոյն համար խա-

չին վրայ Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէմ թողէր զիս ըսելով մեռաւ: Ո՛հ, ինչպէս հաճոյ է Յիսուսի, որ նեղութեան մէջ սիրենք զինքը. մեծ պարգև Աստուծոյ է, ամեն պարգևներէն գերազանց, սիրել զՔրիստոս՝ խաչ քաշելով, ու խաչ քաշել սիրելով. աս շնորքը խնդրէ իրմէն:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԷ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԽԱՉԻՆ ՎՐԱՑ ԳԱՄՈՒԻԼԸ.

Ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա, և ընդ նմա երկուս ևս այլս ասպի և անպի, և 'ի միջի զՅիսուս: ՅՈՀ. ԺԹ. 18:

Երբոր Տէրն մեր հասաւ Գողգոթա լեռը՝ ուր որ իր զոհը պիտոր լմընցներ, ու մեր վրայ ունեցած սիրոյն ամենէն մեծ ապացոյցը պիտոր տար, զինուորներն ու Հրեաները շունչ առնելու ատեն չի Թողուցին իրեն: Քաշեցին հանեցին զգեստը՝ որ վէրքերուն կպած էր, ու անոնց ցաւը չարաչար սաստկացուցին. ետքը պառկեցուցին զինքը

խաչին վրայ՝ որ գամեն։ Դէմ չի
կեցաւ ամենևին, թողուց որ քաշեն
ոտքերէն ու ձեռքերէն գամելու
համար, ու գլուխը փուշ պսակին
վրայ հեծցընեն։ Իսկ ինքը ան-
մեղ գառան մը պէս լուռ կեցած՝
ձայն չէր հաներ, աչքերը դէպ 'ի
երկինք դարձուցած՝ իր ցաւերը ու
կեանքը մեզի համար Աստուծոյ կը
նուիրէր։ Գամելէն ետքը՝ քաշեցին
տարին խաչովը մէկտեղ ինչուան
'ի փոսն որ բացեր էին, ու չուան-
ներով խաչը վեր առին տնկեցին՝
ձգելով փոսին մէջ։ Ո՛հ, ո՞վ կրնայ
երևակայել ի՞նչ ցաւ քաշելը ան
ցնցմունքէն, ի՞նչ կսկիծ զգալը գա-
մերուն ծակերը քաշկըռտուելէն։

✠ Ինծի համար քաշեցիր ատ ցա-
ւը, Տէր իմ. ինծի համար որ ասանկ
ապերախտ եղած եմ քեզի, ինծի
համար որ ասանկ գաղջ եմ քու ծա-
ռայութեանդ մէջ. ոտքդ կիյնամ

խաչիդ առջևը, Տէր իմ. ողորմէ ին-
ծի պէս խեղճ մեղաւորին։

Նայէ հոգի իմ, տես քու տէրդ
խաչէն կախուած. Կեանք քո կախեալ
առաջի աչաց քոց։ Տես ի՞նչպէս խաչին
վրայ գամուած, դիրք մը չի գտնար
հանգչելու. ձեռքերո՞ւն վրայ կըռ-
թընի թէ ոտքերուն. երկուքին
ցաւին ալ չի դիմացուիր, աւելի կը
պատըռտին վէրքերը ծանրութե-
նէն. ո՛ր դին դարձընէ գլուխը, ո՛ր
դին կըռթընցընէ, փուշերը աւելի
խորունկ կը մտնան։ Ինչո՞ւ, Տէր իմ,
ասանկ սոսկալի չարչարանքով ու-
զեցիր մեռնիլ։ — Զքեզ սիրելուս
համար, որդեակ. քու սէրդ զիս
խաչին վրայ գամել տուաւ. ան-
պատմելի է քաշած ցաւս, բայց թէ
որ պէտք ըլլար, ինչուան աշխըրքիս
ետքն ալ կը քաշէի քու փրկու-
թեանդ համար. այսչափ կը սիրեմ,
ու այսչափ յարգի է հոգիդ՝ իմ առ-

ջևս։ — Կամաչեմ, Տէր իմ, դետինը կանցնիմ ատ ըսած խօսքէդ. դուն իմ վրաս այսչափ սէր ունենաս, ու ես քեզի ասանկ ապերախտ ըլլամ։ Ո՛հ, բաց իմ սիրտս ալ՝ միտքս ալ, որ զգամ ու ըմբռնեմ ատ գութն որ ունիս իմ վրաս։ — Քու փոխադարձ սէրդ հերիք է ինծի, որդեակ. քու զգալդ ալ՝ ըմբռնելդ ալ իմ սէրս՝ ըլլայ սիրտդ ուրիշ բանի չի կըպցընել, բաղձալ միայն որ զիս վայելես երկինքը, ինծմով երանելի ըլլաս։ —

✠ Տէր իմ, կը տեսնաս իմ սիրտս, դիտես որ ի՛նչպէս կը բաղձամ սիրելու զքեզ. սիրտս չի կրնար հանդչիլ առանց զքեզ սիրելու, քու սիրոյդ կը կարօտիմ, քու սիրոյդ կը ծարուիմ, ուրիշ բան ինծի չօգներ, քու սէրդ միայն տուր ինծի, բարեգութ Յիսուս։ Ե՞րբ պիտոր ըլլայ որ մաքրուած սրբուած քու առջիդ

երևնամ. Ե՞րբ պիտոր ըլլայ որ բոլորովին արհամարհեմ աշխըրքիս բաները քու սիրոյդ համար, ու զքեզ միայն կատարելապէս սիրեմ. Ե՞րբ իմ գաղջութիւնս ու անկատարութիւնս ընկղմի պիտոր քու անբաւ սիրոյդ մէջ. ո՛վ մխիթարութիւն իմ և կեանք, ո՛վ իմ գանձս ու ամեն բարիքս. Ե՞րբ պիտոր ըլլայ որ քեզի պըլլուիմ, ու ալ չի թողում զքեզ, անլուծանելի սիրով միանամ քեզի հետ։ Աշխըրքիս ձայնը Ե՞րբ պիտոր բոլորովին դադրի ականջէս, Ե՞րբ այն սուրբ անզգայութիւնը պիտոր ունենամ աշխըրքիս բաներուն, Ե՞րբ պիտոր լմըննայ իմ պանդխտութիւնս ու աս աքսորանաց մէջ քաշած տխուր գերութիւնս. Ե՞րբ աս մութ գիշերէն ելլեմ ու յաւիտենական լոյսդ պիտոր գամ վայելեմ. Ե՞րբ պիտոր տեսնամ զքեզ ու օրհնեմ յաւիտեան քու սուրբերուդ

հետ: Լեցուր, Տէր իմ, սրտիս բաղձանքը, տուր ինձի քոս սէրդ, տուր ինձի երկինքը՝ որ աւելի կարենամ սիրել զքեզ: Սուրբ Աստուածածնին, ընդունէ ինձի համար աս շնորհքը՝ որ սիրեմ զԱստուած ինչպէս որ պէտք է սիրել:

ՐՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

ԶԱստուած միայն սիրել:

Ո՛վ հաւատացեալ հոգի, քու Քրիստոս աս երախտագիտութիւնը կուզէ քեզմէն, որ խաչին վրայ քու սիրոյդ համար գամուելուն փոխարէն՝ դուն ալ զինքը բոլոր սրտանց սիրես, ուրիշ ամէն սէր սրտէդ դուրս ընելով: Աղէկ քննէ սիրտդ, նայէ որ իրաւցընէ բոլորովին Աստուածմ՛ է, չէ նէ ուրիշ սէր ալ կայ սրտիդ մէջ, չէ նէ դեռ աշխարհիս բաներուն կպած է. վասն զի Աստուծոյ հետ միանալուն մեծ արգելքն է՝ սրտերնիս ուրիշ բաներու կպցընելը: Սիրէ զԱստուած, ու միայն զինքը սիրէ. ուրիշ ինչ որ ալ կը սիրես, իրեն համար սիրէ. մի՛ կպցըներ սիրտդ անոնց, որպէս զի միշտ պատրաստ ըլլաս Թողուլ զանոնք՝ երբոր Աստուծոյ կամքը անըլլայ: Ո՛ր և իցէ սէր որ Աստուծոյ սիրոյն վրայ չէ հաստատուած, վտանգաւոր է. ինդրէ Աստուծմէ՝ որ քեզի մաքուր սիրտ տայ, ազատ ամեն բանէ՝ որ ինքը չէ, կամ իրեն համար չէ: Ամեն անկարգ սէր, որչափ ալ պզտիկ ըլլայ, հանէ սրտէդ. բարեկամներդ ալ Աստուծոյ համար սիրէ, այնչափ՝ որչափ որ իրեն հաճոյ է. սիրէ, յորդորելու համար զիրենք՝ որ Աստուծոյ ծառայեն ու փրկութեան հանգին, չէ թէ քու ախորժանացդ համար. սիրէ, բայց միշտ ինդրելով Աստուծմէ՝ որ զիրենք քրիստոնէաբար սիրես: Աշխարհիս վրայ երջանիկ ըլլալու համար հարկաւոր մի՛ սեպեր քեզի զիրենք, վասն զի Աստուած

միայն կը բաւէ երջանիկ ընելու զքեզ, Աստուծմէ 'ի զատ ամեն բան՝ խեղճութիւն տկարութիւն ու ունայնութիւն է: Ըսէ ուրեմն ստէպ. Տուր ինձ, Տէր իմ, քու շնորքդ՝ որ ամեն բանէ աւելի զքեզ սիրեմ, ու սիրելիներս ալ քու ուզածիդ պէս սիրեմ. զատէ սիրտս ամեն բանէ, որ չես դուն:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԸ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԼՌՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՐԳԱՆԱՑ ՆԱԽԱՏԱՆԱՑ ՈՒ ՁԱՐՁԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ:

Իբրեւ որոջ առաջի կարչի անմռունչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:

ԵՍԱՅ. ԾԳ. 7:

Սկսինք մտածել զՔրիստոս Կայիափային առջեւը տանելնէն. շատ մը ամբաստանութիւն ըրին հոն Հրեաները իրեն դէմ, ինքը լուռ կեցեր էր. Եւ Յիսուս լուռ կայր: Եաքը Հերովդէսին դիմացը իրեն այնչափ նախատինք ըրին, ամենուն ալ համբերեց՝ առանց ձայն հանելու: Անգթաբար ձաղկեցին զինքը, մարմինը բզըքտեցին. բան մը չըսաւ որ ատ անիրաւ պատիժը ինչմ՞ւ կու-

տային իրեն, երբոր գատաւորն ալ վկայեց իր անմեղութեանը: Օրէնքը որոշած էր հարուածներուն թիւը, գահիճները անկէց աւելի ալ զարկին, ձայն չի հանեց: Պիղատոս հրամայեց տուած փուշերով պսակելու գինքը, գինուորները իրենց գլխուն ըրինատ բարբարոսութիւնը. անոր վրայ ալ չի գանգատեցաւ: Ա հագին խաչափայտը վերաւորուած ուսին վրայ դրին, որուն երկայնութիւնը՝ տանջհինգ ոտքէն քիչ էր. անոր ալ հնազանդեցաւ անտրտունջ, իր տկարութիւնը՝ իր վէրքերը՝ խաչին ծանրութիւնը՝ ճամբուն երկայնութիւնը՝ ատոնց մէկն ալ պատճառ չի բերաւ ատ չարչարանքէն խալըսելու համար. բեռնաւորեցաւ, սկսաւ դէպ 'ի Գողգոթա երթալ: Գանի անգամ խաչին բեռանը տակը ընկաւ երթալու ատեն, նորէն ոտք ելաւ կրցածին չափ, ու

լուկ ինչուկ առաջ քալեց: Ո՜նչ մեծ խրատ մեզի. թեթև հիւանդութիւն մը քաշելու որ ըլլանք, կըսկըսինք գանգատիլ. պզտիկ անարգանք մը որ ունենանք, կըսկըսինք բերնեբերնուս տալ. արչատի հետու է մեր բռնած ճամբան փրկչին բռնածէն:

✠ Ո՛վ գառն Աստուծոյ, ընդունելու լինիմ որ քու հեզութեանդ հետևիմ, ու քու սիրոյդ համար ձայն չի հանեմ՝ արչատի ալ անարգանք ու անկրաւորութիւն կրելու ըլլամ. ատուր որ ամէնն ալ համբերութեամբ քաշեմ:

Ինչպէս որ լսի ձեզի, որդեակ, համբերութեամբ հանդիպ պիտոյ փրկութեան. համբերութեամբ յերկ պատրաստ պագիս յէր: Հազար ու մէկ ընդդիմութեն դիմացդ կելլէ աշխարքիս մէջ, համբերութիւնդ կը հատնի, թէ որ բնութեանդ չի յաղթես՝ հոգիդ կը կորսընցընես. իսկ համբե-

րութիւն ընելով՝ հոգիդ ալ կը տու-
նաս, զնա ալ: Քանի որ չարութ‹ց կը
համբերես, չարիք չէ անիկայ. քու
անհամբերութեամբդ չարիք կըլլայ.
միտքդ բեր աշխերաներուս ըսածս.
Ամէն ամէն ապէմ չեղի, պի լաղիւ ե ո-
քասիւ պուտ, այլ փրփռուիւնն չեը յո-
քախուիւն եղիւի: Ասանկ է, որդեակ,
վիշտը՝ տառապանքը՝ իմ ընտրելոցս
պահուած է. քայց վարձքերնին ալ
մեծ է:

Տէր իմ, որչափ ալ պատրաստ եմ
ամեն բան քու սիրոյդ համար կրե-
լու, որչափ ալ կատաղագրեմ, այ-
սու ամենայնիւ տառապիս դժուարու-
թիւն կը քաշեմ համբերելու: — Որդեակ, երբոր դուն պատրաստ
ես համբերութեամբ ընդունելու
ինչ վիշտ որ քեզի կը խրկեմ, դժուա-
րութիւն քաշելդ քեզի յանցանք
չէ, այլ մանաւանդ աւելի արդիւնք.
անիկայ քնութեանդ տկարութենէն

է, պէտք է առուլ խանարհիս՝ ա-
ռանց խռովելու: Համբերէ քնու-
թեանդ յաղթելով, առուլ քու
սէրդ ու երախտագիտութիւնդ կը
ցուցընես ինծի. մի լքանիր դժուա-
րութենէն, ես քեզի հետ եմ. յա-
րատևելովդ է որ յաւիտենական
կեանքը պիտոր վաստկիս. Որ հա-
բէրնոյէ 'ի սպառ, նա չեղնէ:

✠ Տէր իմ, դուն ինծի համար այդ-
չափ չարչարանք ու նախատինք կրե-
ցիր համբերութեամբ, մեծ բան է
որ ես ալ քեզի համար ու իմ յա-
ւիտենական երանութեանս համար
համբերեմ: Դուն ինծի համար խա-
չին վրայ զոհ եղար, ոչ գառն Ա-
ստուծոյ. ամեն նախատանաց ու ա-
նիրաւութեանց համբերեցիր լռու-
թեամբ, ձայն չի հանեցիր. չեղաւ
որ չարչարանք մը չուզես քաշել,
Թողուցիր որ ամեն տանջանք ու ցաւ
քաշելսան քեզի. ուրեմն ես ալ առ-

կէց եղբը կատաջադրեմ սիրով տա-
նելու ինչ իսչ որ դիմացս ելլէ. ինչ-
պէս կրնամ տրտընջալ ես որ հիմայ
դժոխքին տանջանքներուն մէջ պի-
տոր ըլլայի, թէ որ քու գթութիդ
վրս խալըսած ըլլար: Սուրբ Ա-
տուածածին, քու քաշած ցաւե-
րուդ համար ըլլայ, ընդունէ Ա-
տուածմէ ինծի համար շնորք՝ որ ա-
կէց եղբը ամեն բանի համբերեմ:

ՀՐԱՇ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ամեն բանի մէջ սրտերնիս հանդարտ բռնել:

Ո՞վ հաւատացեալ հոգի, աս օր-
ընէ սկըսիր Քրիստոսի հոգւոյն
հանդարտութիւնը հետևիլ, ու վըճ-
տաց և նեղութեանց մէջ անխռով
խաղաղութիւն ունենալ սրտիդ մէջ.
վասն զի ուր որ խաղաղութիւն կայ,

հոն կը բնակի Աստուած: Ուրեմն
թէ որ կուզես որ Աստուած հետդ
ըլլայ, խաղաղ պահէ հոգիդ, մի՛
թողուր որ սիրտդ խռովի: Երբոր
սասիկ փորձութիւն մը կունենաս,
երբոր ներսի դիդ կիրք կը զգաս,
երբոր քու պակսութիւններդ՝ ան-
հաւատարմութիւններդ՝ խեղճու-
թիւններդ կը տեսնաս, մի՛ խռովիր,
մի՛ լքանիր. Քրիստոս մտածէ խա-
չին վրայ, ու ինդրէ իրմէն այն խա-
ղաղութիւնն՝ որ ինքը միայն կրնայ
տալ: Երբոր երկան աստեն սպասել
կուտան քեզի, երբոր քեզի դէմ
կը խօսին, երբոր կը հարկաւորեն
զքեզ որ նորէն նորէն ըսես նոյն
բանը, ու չեն ըներ ըսածդ, կիրք
մ՛ելլեր, հանդարտ բռնէ սիրտդ,
հեզութեամբ խօսէ: Հիւանդութիւն
ալ ունենաս, անարգուիս, կորուստ
մը պատահի քեզի կամ ձախոր-
դութիւն մը, սրտիդ խաղաղութիւնը
մի՛ կորսընցընես. մտածէ որ Ա-
տուածծ չէր թողուր ատ բաները
գլուխդ գալու, թէ որ քեզի օգտա-
կար չըլլար: Ներքին վշտացդ մէջ ալ

պահէ սրտիդ խաղաղութիւնը. լռութիւն՝ գաղջութիւն՝ ցամաքութիւն՝ տրտմութիւն՝ փորձութիւն՝ ինչ որ ալ կրես ներքուստ, սիրտդ հանդարտ բռնէ: Ի՛նչ գեղեցիկ տեսարան մըն է՝ որ մեկը աչխարքիս ամեն յաջողութեանցը ու ձախորդութեանցը մէջ միակերպ՝ միշտ հեզ քաղցր հանդարտ ըլլայ, ու համակերպութիւն ունենայ Աստուծոյ սուրբ կամացը: Թէ որ գովեն զինքը, չի հպարտանար. թէ որ անարգեն, կը համբերէ ու կը ներէ. արտին խաղաղութիւնը գրսէն ալ կը տեսնուի. շատ անգամ իր մեկ խօսքը՝ իր երևնալը միայն՝ կը բաւէ սիրտ տալու ու հանդարտեցընելու զանոնք՝ որ վէտաց մէջ իրենց խաղաղութիւնը կորսընցուցեր էն, ու կըլլայ ուրիշներուն ալ խաղաղարար՝ որ Աստուծոյ որդւոցը տրտուած է, ինչպէս կըսէ Քրիստոս. Երանի խաղաղարարաց, չի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեցին: Խնդրէ ուրեմն, որ հաւատացեալ հոգի, աս խաղաղութիւնը. խնդրէ Աստուծմէ, ու

ամեն փորձանքի մէջ քեզի տրվեցուր որ ըսես. Աստուած կը թողու որ աս ամանկ ըլլայ, ուրեմն մէջը բարիք մը կայ, օրհնեալ ըլլայ իր կամքը. Եղիր անուն Տէառն օրհնեալ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԹ.

Ի՛ՆՉ ՈՐ ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՐ ՉԱՐՉԱՐԱՆԱՑԸ ՄԷՋ ԿԸՍԷ ԱՄԵՆՈՒՍ:

Ձէկ ասէմ, չէկ ասէմ, անդադարձ ճանապարհայ. զարչայտ հայէցարուած ե պէտէ ըն ինչ՞ն էրբէք ցաւոտ ըսպ ցաւոցս լէալ՝ որ ՚ի վէրայ իմ հասին: ՈՂԲ ԵՐԵՄ. Ա. 12:

Ա՛ խօսքը Քրիստոս Տէրն մեր կըսէ մեզի մարգարէին բերնովը խաչին վրայէն. Ո՛վ հաւատացեալք որ դէպ ՚ի երկինքը երկրիս վրայէն ճամբայ կընէք, մէյմը դարձէք նայէցէք ինձի՝ որ իմ քաշածիս պէս ցաւ կըրնայ մի ըլլալ: Գլուխս փուշ պսակով ծակոտած, ոտքերս ձեռքերս խոշոր գամերով բեւեռած, բոլոր մարմինս մէկ վէրք մը եղած,

պրիւնա աղբիւրի պէս ամէն դիէս կը վազէ, հոգեվարքի մէջ եմ. Ըբրջեցան պէնե էրիուն տահու: Դուք որ ձեր նախահօրը մեղքին պատիժը կը քաշէք, ու ձեր մեղացը բեռան տակը կը հեծէք, տեսէք իմ ցաւերս, ու ձերինին հետ բաղդատեցէք: Դուք կը գանգատիք, բայց յիշեցէք որ յանցաւոր էք, քաշածնիդ ձեր մեղացը պատիժն է, դժոխքի արժանի եղած էք. իսկ ես անպարտ ըլլալով՝ ձեր պարտքը հատուցանելու ու ձեր սիրոյն համար աս ամէն ցաւերը կը քաշեմ, ձեզի համբերութիւն տրվեցընելով:

Դուք կը տրտընջաք, քաղց ու ծարաւ, ցուրտ ու տաք, աղքատութիւն ու աշխատանք քաշելու որ ըլլաք. բայց ես ձեզմէ առաջ աս բաները քաշեցի. ձեզի համար ձմեռ առեն ախոռի մը մէջ ծնայ, կարօ-

տութեան մէջ կեանքս անցուցի, հացս Ճակտիս քրտինքովը վաստը-կեցայ: Ձեզի փորձութիւն կու-գայ ծառայութիւնս մէկդի ձգելու, երբոր դիմացնիդ դժուարութիւն մը կելլայ, երբոր ոչէտք կըլլայ մա-հացուցմունք ընել՝ ձեր բնութեանը յաղթել. բայց ես ի՞նչ կեանք ան-ցուցի՝ չէ՞ք մտածեր. ի՞նչ նեղու-թիւններ քաշեցի, չէ թէ ինծի հա-մար, այլ ձեր փրկութիւնը ապա-հովելու: Նեղութիւն քաշելը ձեզի ծանր կուգայ. բայց ձեր քաշած նեղութիւնները կրնա՞ն բաղդատուիլ իմինիս, որ Ձիթենեաց պարտիզին մէջը քաշեցի. ձեր նեղութիւնները ձեզի արիւն քրտընցուցի՞ն, զձեզ հոգեվարքի մէջ ձգեցի՞ն:

Կը տրտընջաք երբոր բարեկամ-ներնիդ ձեզի չեն օգներ կամ ապե-րախտութիւն մը կընեն. բայց իմ աշկերտներս զիս չի թողուցի՞ն, ան

ատենն որ քիչ մը առաջ իրենց վը-րայ ունեցած սիրոյս ամենէն մեծ ապացոյցը տուեր էի, իմ մարմինս ու արիւնս. նոյն իսկ Հրեաները, որոնց հիւանդները բժշկեր էի, մեռելնե-րը յարուցեր էի, ամեն բարիք ը-րեր էի իրենց, ապերախտութիւն չըրի՞ն ինծի: Կը տրտընջաք՝ երբոր թեթև անարգանք մը ընող ըլլայ ձեզի, կամ արդիւնքնիդ չի Ճանչ-ցուի, կամ ուրիշը ձեզմէ վեր դը-րուի. բայց ես որ աշխըրքիս ստեղ-ծողն եմ, չանարգուեցա՞յ Երուսա-ղեմի փողոցներուն մէջ խաչը կըռ-նակս հրմըշտըկուելով անարգ ժո-ղովրդէն. զիս խենթի տեղ չի դրա՞ւ Հերովդէս, աւազակներու կարգը չի դրուեցա՞յ, Բարաբբայէն ալ գէշ չի սեպուեցա՞յ: Կը տրտընջաք՝ եր-բոր ձեր անուանը դպչող մը ըլլայ. բայց ինծի համար չըսի՞ն որ դիւա-հարած՝ հայհոյիչ՝ խռովարար եղած

ըլլամ, երեսս 'ի վեր չի թըքիր, ե-
րեսս չսպասակեցիր, բոլոր գիշեր
մը բարբարոս գինուորները ամեն
նախատինք ըրին ինծի: Կը տրտըն-
ջաք՝ երբոր Թեթև հիւանդութիւն
մը ունենաք, քիչ մը որ երկննայ՝
համբերութիւննիդ կը հատնի. բայց
գիս չի ձալկեցիր չարաչար, գլուխս
փուշ պսակով չի ծակծըկեցիր,
ձեռքերս ոտքերս խաչին վրայ չի
գամեցիր: Դուք հիւանդութեան ա-
տեն կամ նեղութեան մէջ՝ բարե-
կամներով կը մխիթարուիք, սիրտ
կուտան ձեզի, կը հոգան զձեզ,
դեղ կը խըմցընեն. իսկ ես ոչ մխի-
թարող մը ունեցայ ոչ օգնող մը և
և ոչ ջուր մը տուող. Ան ասնէ ինձ
՝ փրփրեցի ընդ ես, և ծիծաղիլ ինչ ո-
չ գիտաս: Մխիթարելու տեղ՝ կը
հայհոյէին գիս, կը նախատէին ու
կը ծաղրէին, ջուրի տեղ՝ լեղի խըմ-
ցուցին ինծի: Ես որ այսչափ բան

քաշեցի ձեզի համար, ինչ կըլլայ
որ դուք ալ քիչ մը նեղութիւն քա-
շէք ձեզի համար:

Թէ որ գիտնայիք ինչ ցաւ քա-
շեր եմ զձեզ դժոխքէն խալըսելու
համար, ան ատենը կիմանայիք վրա-
նիդ ունեցած սէրս, կիմանայիք ինչ
պէս կը բաղձամ շահել ձեր սիրտը,
կիմանայիք՝ ինչ ըսել է յաւիտեան
դժոխքին մէջը տանջուիլ, կիմա-
նայիք որ ուրիշ գործ չունիք ընե-
լու աշխըրքիս վրայ՝ բայց միայն
Աստուծոյ ծառայել ու զԱստուած
սիրել: Ձեր երջանկութեան համար
ըլլայ, տուէք սիրտերնիդ ինծի, սի-
րեցէք ձեր Փրկիչը:

✠ Կը սիրեմ զքեզ, Տէր իմ, ի-
րաւցընէ կը սիրեմ ու կուզեմ միշտ
սիրել, դուն որ ինծի այս խեղճի
մը համար այնչափ բան քաշեցիր,
ու զիս փրկելու համար՝ խաչին
վրայ մեռար, տուր ինծի որ յամե-

նայն սրտէ և յամենայն զօրութենէ մտաց սիրեմ զքեզ, ու չի դադրիմ ամենևին զքեզ սիրելէ։ Հուր կենդանի Քրիստոս, քու սիրովդ բորբոքէ իմ սիրտս, տուր որ զգամ քու սիրոյդ քաղցրութիւնը, զըղջամ իմ մեղքերս՝ քու սիրոյդ դէմ ընելուս համար, ու ասկէց ետքը քեզմէ 'ի զատ բան մը չի սիրեմ, իմ սիրելիներս ալ՝ քեզի համար սիրեմ, ու յաւիտեան կարենամ սիրել զքեզ քու ողորմութեամբդ։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Հանդարտութեամբ ընել ամեն բան։

Շատերը, ու նաև բարեպաշտ անձինք, իրենց ներքին խաղաղութիւնը կը կորսնցընեն՝ աս հանդարտութիւնը չի պահելով։ Ուստի ջանա որ նախ՝ իւրաքանչիւր բան իր

ատենին ընես, առանց շատ բան մէկտեղ ընել ուզելու, առանց արտորալու, ապա թէ ոչ՝ կը շփոթիս։ Երկրորդ՝ բարեգործութիներդ ալ չափով ու կշռով ըրէ, ան ատենը աւելի հաստատուն կըլլան. ընելու բարեգործութիւնդ որչափ ալ աստուածահաճոյ ըլլայ, որչափ ալ հոգւոյ փրկութեան օգտակար, իրար անցումով մ'ըներ, հանդարտութեամբ ըրէ։ Օրինակ ըլլայ քեզի Քրիստոս Տէրն մեր. աշխարք փրկելու համար եկեր էր, բայց երեսուն տարի իր աւետարանը չի քարոզեց, և ոչ իմացուց ինչ բանի համար եկած ըլլալը, ինչուան որ ատենը հասաւ, ան ատենը սկըսաւ յայտնի աշխատիլ մեր փրկութեանը համար։ Թէ որ մէկուն խրատ մը կամ բարի խորհուրդ մը տաս ու չի պահէ, մի խռովիր, դարձեալ եղբայրսիրութեամբ խրատէ զինքը, ճնացածը Աստուծոյ թող։ Բարեպաշտութեան մէջ առաջ երթալու ջանքդ, ուրիշները փրկութեան հասցընելու բաղձանքդ, իրաւ՝ ա-

ռաքինութի՞ են, բայց երբոր խոհեմութեամբ ու հանդարտութեամբ ըլլան. ոչ մէկէն առաքինութեան ծայրը կրնայ հասնիլ մարդ, և ոչ մեղաւոր մը մէկէն սուրբ կրնայ ըլլալ: Աղօթքներդ՝ բարեգործութիւններդ՝ ճգնութիւններդ՝ մի՛ վրայէ վրայ եւելցներ, հոգևոր հօրդ խորհուրդին հետևէ. աղէկ միտքդ պահէ սուրբ Սալեզացւոյն ասխօսքը. «Չէ թէ շատ բան ընելով առաջ կերթըցուի առաքինութեան մէջ, այլ ըրածնիս աղէկ ընելով ու մաքուր դիտաւորութեամբ»:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Լ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԻՐ ԽԱՉԱՀԱՆՈՒԱՅԸ ՀԱՄԱՐ ԱՂՕԹԵԼԸ:

Հայր, թող դոցա, զի ոչ գիտէն զինչ գործէն. Ղկ. Իգ. 34:

Քրիստոս խաչին վրայէն տեսնելով իր դահիճները, աչքը դէպ 'ի երկինք վերուց ու ըսաւ. Հայր, ներէ ասոնց՝ վասն զի ըրածնին չէն գիտէր: Ինչուան ան ատենը ձայն չէր հանած, առջի խօսքը իր երկնաւոր Հօրը ըսելն եղաւ. Հա́յր: Կարծես որ ետևէն պիտոր ըսէր. Կը տեսնաս որ թշնամիներս զիս խաչ հանելով ալ՝ դեռ գոհ չեն, զիս նախատելէն չեն դադրիր. պատժէ զասոնք քու փառացդ համար: Բայց ա-

սանկ չըսաւ. ասիկայ Յիսուսի բա-
րեգութ սրտին յարմար խօսք չէր.
այլ խնդրեց որ ներէ իրենց. անմե-
ղադիր ալ ըրաւ զիրենք՝ իբրև թէ
ըրածնին չէին գիտեր. Հա՛յր, Ռոդ
դոցա, զի ոչ գիտեն զի՛նչ գործեն: Ի՛նչ
սէր պիտոր ըլլար Քրիստոսի սրտին
մէջ բորբոքած սէրը՝ որ ամենէն
սաստիկ չարչարանացը ցաւերուն
ատենը, զինքը մոռցած՝ իր թշնա-
մեացը համար կաղօթէր:

Տէր իմ, խելքէ մտքէ վեր է քու
ողորմութիւնդ, ո՞ր մեղաւորը ասի-
կայ տեսնելէն ետքը՝ կրնայ տարա-
կուսիլ իր մեղքերուն թողութեա-
նը վրայ, ո՞վ կրնայ յուսահատիլ
քու ողորմութենէդ՝ իր մեղքերուն
ծանրութեանը համար: Ո՛վ հոգի
իմ, սիրտ առ, վստահացիր, մի՛ լքա-
նիր՝ մեղքերուդ բազմութեանը ու
ծանրութեանը համար: Որչափ ալ
կիրքերդ զքեզ տակնուվրայ ընեն,

որչափ ալ փորձութիւնները զքեզ
տանջեն, մի՛ վախնար, ապաւինէ
Յիսուսի վէրքերուն, հոն դիմէ, ա-
նոնք երաշխաւոր են իր սիրոյն ու
գթութեանը՝ որ ունի քու վրադ:
Ի՞նչ կրնաս չի յուսալ քու Փըրկ-
չէդ, դուն որ մեղքերուդ վրայ զըղ-
ջացած ես, երբոր կը տեսնես որ իր
խաչահանուացը համար՝ զղջալնէն
առաջ՝ թողութիւն կը խնդրէ իր
երկնաւոր Հօրմէն: Բայց թէ որ
կուզես որ աղօթքդ շուտ մը ընդու-
նելի ըլլայ, թէ որ կուզես աւելի
ապահով ըլլալ Յիսուսի գթու-
թեանը վրայ, թէ որ կուզես իր սի-
րոյն արժանի ըլլալ, դուն ալ իրեն
պէս սրտանց ներէ ուրիշներուն՝ որ
զքեզ կանարգեն ու կը նեղեն. ներէ
իրենց պզտի յանցանացը, որպէս զի
ինքն ալ քու մեծ մեծ յանցանքնե-
րուդ ներէ. աղօթէ իրենց փրկու-
թեան համար՝ ինչպէս քուկինիդ

համար կաղօթես, որպէս զի ար-
ժանի աշակերտ ըլլաս Քրիստոսի,
որ հրամայեց Թշնամինիս սիրել, ու
իրենց համար աղօթել. Սիրէիր
պ՚ընծայիս ձէր, բայց արարքդ ապեւէայ
ձէրոյ: Ի՞նչ վատահութիւն չես ու-
նենար մահուանդ առնելը, խղճմը-
տանքդ վկայելու որ ըլլայ՝ որ համ-
բերեր ու նեղրեր ես միշտ քեզի դէմ
եղողներուն:

✠ Տէր իմ, դուն որ ըսիր մեզի՝
նեղեցէք որ նեղեմ ձեզի, Թողու-
թիւն տուր իմ մեղացս՝ որ քեզի
դէմ ըրի, վասն զի ես ալ կը նեղեմ
ամենուն որ ինծի դէմ ըրած են. կը
նեղեմ իրենց, ու կը խնդրեմ որ
դուն ալ նեղես իրենց, ու պատրաստ
ալ եմ ձեռքէս եկած բարիքը ընելու
իրենց: Ուրիշ վարձք չեմ ուզեր, քու
սէրդ միայն տուր. ան որ ունենամ,
բան մը չի պակսիր ինծի. ան որ ու-
նենամ, բանէ մը չեմ վախնար, ոչ

նախատինք կրելէն, ոչ խաչ քաշե-
լէն. ամեն բան քու սիրովդ կա-
նուշնայ. աղքատութիւնը հարստու-
թիւն կը դառնայ, արցունքը ուրա-
խութիւն, նեղութիւնը երջանկու-
թիւն, զրկումը վայելք. քու սի-
րովդ, չէ թէ միայն ամենէն թշուառ
կեանքը՝ այլ և մահը սակուռմ չի
բերեր ինծի: Երանի անոր՝ որ զքեզ
կը սիրէ. ճար էր որ ես ալ կարենայի
ըսելու կը սիրեմ զքեզ: Սուրբ Ա-
տուածածին խնդրէ Աստուծմէ ին-
ծի համար սա շնորհքը:

ՐՐԱԲ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ներել նախատողաց:

Աբեգային՝ ի վերայ բարկութեան յե-
ղոյն մէ մպղե՝ կըսէ Առաքեալը. մի թո-
ղուք որ իրիկուն ըլլայ՝ արտերնիդ
քէն պահելով. մեկէն նեղեցէք, թէ

որ կուզէք որ Աստուած ալ ձեզի ներէ։ Ի՛նչ չարիք ալ մէկը քեզի ըրած ըլլայ, քէն մի՛ պահեր իրեն. Քրիստոսի պէս թողութիւն տուր, ու աղօթէ իրեն համար։ Իրաւ՝ դըժար է մէկէն թողութիւն տալ անոր՝ որ զքեզ մատներ է, նախատեր է, ամեն չարիք ու անիրաւութիւն ըրեր է. բայց Յիսուսի խաչին ոտքը դիմէ, իրեն նայէ, լսէ իր խօսքն որ կըսէ. Հայր ներէ ասոնց. ու թէ որ կրնաս՝ Ես չեմ ներեր՝ ըսէ։ Որչափ ալ անիրաւութիւն ըրած ըլլայ քեզի, որչափ ալ անարդ մարդ մը ըլլայ զքեզ նախատողը, կրնա՞ս ըսել որ քու կրած անիրաւութիւնդ Քրիստոսի կրածէն ծանր է, կամ զքեզ նախատողը Քրիստոսի նախատողներէն անարդ է. կրնա՞ս ըսել որ թողութեան արժանի չէ. իսկ դուն արժանի՞ ես որ Աստուած ներէ քեզի՝ այնչափ անգամ զինքը նախատելէդ ետքը։

Բայց ի՞նչպէս կրնամ ներել անոր որ մէյմը ներելէն ետքը՝ նորէն նոյն նախատինքը նոյն անիրաւու-

թիւնը կընէ ինծի։ — Ո՛վ հաւատացեալ հոգի, չէ թէ միանգամ ներելէն ետքը՝ այլ եօթանասունը եօթը անգամէն ետքն ալ պարտըկան ես ներելու, վասն զի ասանկ կը հրամայէ քու Փրկիչդ. Այլ և եօթանասնեկին եօթն։ Քանի որ կը կարօտիս Աստուծոյ ողորմութեանը, պէտք է դուն ալ ուրիշին ողորմիս։ — Կողորմիմ, կը ներեմ, բայց միտքս կը պահեմ ըրածը, չեմ մոռնար։ — Ուրեմն կուզե՞ս որ Աստուած ալ քու ըրածդ չի մոռնայ, վասն զի ի՞նչ որ ընես ընկերիդ, Աստուծմէ նոյնը կը դտնաս։ — Կը ներեմ իրեն, բայց թող աչքիս չերեւայ։ — Ի՞նչ կըսես, չե՞ս ուզեր տեսնալ թշնամիդ, հանդիպելու ալ որ ըլլաս իրեն՝ աչքդ անդի՞ն կը դարձընես. ուրեմն ի՞նչպէս կրնաս ըսել Աստուծոյ որ աչքը քեզի դարձընէ, ողորմութեամբ նայի քեզի։ — Բայց ես իրեն չարիք մը չեմ ուզեր՝ կրնաս ըսել։ — Ատ ալ բաւական չէ, պէտք է իր բարիքը ուզես, քեզի պէս սիրես զինքը, կարեկից ըլլաս

իրեն, ազատես զինքը վտանգէն՝ թէ որ կրնաս. կարճ խօսքով՝ ինչ որ կուզես որ ուրիշները քեզի ընեն, դուն ալ պարտական ես իրենց ընելու: Չըլլայ որ սրտիդ մէջ քէն պահես ուրիշի, աւելի աղօթք ըրէ անոնց համար՝ որ քեզի դէմ են. ներէ իրենց, իրենց խնդիրքը ըրէ ասանկ որ ընես, կրնաս համարձակ ըսել Աստուծոյ. Թող մեզ զպարտիս մեր որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԱ.

ԲԱՐԻ ԱՒԱՋԱԿԻՆ ՎՐԱՅ:

Յիշեա զիս Տէր, յորժամ գայցես արքայութեամբ քով. Ղկ. ԻԳ. 42:

Բարի աւազակը աս կարճ աղօթքը անանկ հաւատքով ու վըստահութեամբ ըրաւ, որ Քրիստոս ալ մէկէն պատասխանեց՝ Այսօր ընդ իս իցես 'ի դրախտին: Անիկայ խնդրեց միայն որ յիշէ զինքը, իսկ Քրիստոս խոստացաւ արքայութի՛ տալ իրեն. ասանկ առատ է մեր Փրկիչը, ուզածնէս շատ աւելին կուտայ միշտ: Բայց Աստուծոյ գաղտնեացը որո՞ւն խելքը կը հասնի. աւազակին ատ աղօթքը ըրած ատենը՝ Քրիստոս վերջին աստիճանի տրտմու-

թեան մէջ էր. իր աշկերտները թողուցեր էին զինքը, անոնց մէկը զինքը մատներ ու ծախեր էր, մէկալը երեք անգամ ուրացեր էր, Հրեաները կը հայհոյէին զինքը, հեթանոսները կը ծաղրէին, ու գրեթէ մէկը չի կար հաւատացող իրեն: Ուրեմն ան ատենն որ աս անարգանաց ու վշտաց մէջն էր Քրիստոս, աւազակ մը՝ Աստուծոյ շնորքովը լուսաւորուած՝ դաւանեցաւ զինքը Տէր ու Աստուած: Աշկերտներն՝ որ այնչափ ատեն իրեն հետ անցուցեր էին, իր աստուածային վարդապետութիւնը լսեր էին, իր կեանքը աղէկ գիտէին, տեսեր էին իր հրաշքները, այսու ամենայնիւ տեսնելով զինքը խաչին վրայ գամուած՝ պակսեցաւ հաւատքնին. իսկ աւազակը, որ Յիսուսի ձայնը ամենևին չէր լսած՝ բայց միայն իր խաչահանուացը համար Աստուծմէ

թողութիւն խնդրելու ատենը, ոչ վարդապետութիւնը գիտէր և ոչ հրաշքները, Առաքեալներէն ալ հաստատուն կեցաւ, ու ամենուն առջին տուաւ իր դաւանութիւնը: Ի՛նչ մտածելու բան. ամենէն տկարը Աստուծոյ շնորքովը կըլլայ զօրաւոր, ու ամենէն զօրաւորը առանց շնորհաց կը տկարանայ:

✠ Տէր իմ Յիսուս, զիս ալ յիշէ փառօք գալու ատենդ. յիշէ որ ես ալ քու խեղճ ոչխարներէդ մէկն եմ՝ որոնց համար աղօթեցիր, քըրտնեցար, բոլոր կեանքդ աշխատանօք անցուցիր ու խաչին վրայ մեռար: Յիշէ որ ես ալ քու արարածդ եմ, քու պատկերդ եմ, մի՛ մերժեր իմ աղաչանքս, ներէ մեղացս: — Կընդունիմ քու աղօթքդ, որդեակ, ինչպէս որ բարի աւազակինը ընդունեցայ, թէ որ դուն ալ քու խաչդ համբերութեամբ տանիս՝ ինչպէս

անիկայ ըրաւ ըսելով. Աբթանի որդ գործեցոփն՝ առնուամ պհոփուցուաին: Իսա-
ջըն է միայն՝ որ երկինք կը տանի զմարդ, առանց խաչ քաշելու՝ չա-
տուցում ջըլլար, առանց խաչին եր-
կինք չերթըցուիր: Ա՛ռ ուրեմն քու
խաչդ, ու արիւնթեամբ ու խոնար-
հութեամբ ետևէս եկուր թէ որ
կուզես որ քեզի ալ ըսեմ. Ընդ ի-
նըս 'ի ծրախոփին: — Ի՛նչ անուշ խօսք,
երանի՛ քեզի՝ որատ ձայնը լսեցիր,
արդեօք ինչ ըզացիր սրտիդ մէջ՝ ատ
խօսքը լսած ատենդ, ինչ միսիթա-
րութեամբ ընդունեցար քու մահդ:
ուր էր որ ես ալ մեռնելու ատենս
նոյն խօսքը լսէի. մահը կանուչնայ
Յիսուսի ատ խօսքէն:

Քանի որ բարի աւազակին եր-
կանիկ մահը միտքս կուգայ, սիրտ
կառնեմ ու կը վատահիմ Ատուծոյ
ողորմութեանը, չէ թէ մեղքէն չի
զգուշանալու համար զղջումս ուշացը-

նելու համար, չէ, քաւ լինի որ ա-
տանկ յանդգնութիւն ընեմ. այլ
կըսեմ մտքէս. Ատուած որ այնչափ
ողորմեցաւ աւազակին, ու երեն
արքայութիւն խոստացաւ, ինչո՞ւ
պիտի մերժէ զիս՝ որ երաւ մեղա-
ւոր եմ, բայց կը զղջամ մեղքերուս
վրայ:

✠ Տէր իմ Յիսուս, մեղքերուս
բազմութիւնը տեսնելով խիստ կը
ցաւիմ, ու կը յուսահատէի՝ թէ որ
չի գիտնայի ինչ մեծ ողորմութիւն
ունենալդ, ու աչքիս առջեը օրի-
նակներ չունենայի մեծ մեղաւորնե-
րու՝ որոնց թողութիւն տուիր զըղ-
ջալնուն համար: Մարիամ մագդա-
ղենացին ոտքդ լնկաւ, արցունքովը
թրջեց ոտքերդ, ու մէկէն թողու-
թիւն առաւ մեղքերուն: Պետրոս
առաքեալը երեք անգամ ուրացաւ
զքեզ, բայց զղջալուն պէս՝ նորէն
սիրելի եղաւ քեզի: Ընացող կինն

ալ չի դատապարտեցիր, ըսիր միայն
քաղցրութեամբ՝ որ մէյմըն ալ չի
մեղանչէ: Ողորմած և բարեգութ
Տէր իմ, դուն ես իմ ապաւէնս, իմ
պաշտպանս, իմ կեանքս, իմ ամեն
բանս. ինծի ալ ողորմէ, վասն զի ես
ալ մեծ մեղաւորներէն մէկն եմ: Յի-
շէ զիս հիմայ՝ որ քու արքայութեդ
մէջն ես, ու մի՛ թողուր զիս ձեռքէդ
մահուանս ատենը, երբոր կըսկըսի
ուժս պակսիլ, ձայնս նուազիլ, աչ-
քերս մըթըննալ, ականջներս չիլսել-
ան վայրկենին՝ ուսկից իմ յաւիտե-
նականութիւնս կախուած է, օգնէ
ինծի ամենողորմ Տէր:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Բոլորովին վստահիլ Աստուծոյ ողորմութեանը:

Երանի՛ ու հազար երանի՛, ո՛վ որ
միշտ Աստուծոյ սէրը ու ողորմու-
թիւնը կը մտածէ. շատերուն Յիսուսի
սիրոյն մէջ առաջ չերթալու պատ-
ճառը՝ սրտերնուն մէջ ծառայական
վախ մը ունենալէն է, ու Յիսուսի
սիրոյն ու գթութեանը վրայ բա-
ւական վստահութիւն չունենալէն.
իրենց բարեգութ հայր մը սեպելու
տեղ զինքը, խիստ տիրոջ մը տեղ
կը դնեն. Յիսուսի ողորմութիւնը
անչափ է, չուզեր ամենևին պատ-
ժել զմեզ. չուզեր բարկանալ իր
արարածոցը վրայ. Քաղցր է Տէր առ
ամենեսեան, և գթութիւն նորա 'ի վերայ
ամենայն արարածոց իւրոց: Ուստի սըր-
տիդ մէջ վստահութիւն մը ունեցիր
Յիսուսի ողորմութեը վրայ, անանկ

վստահութիւն մը՝ որ չափ չունենայ, ինչպէս որ իր ողորմութիւնը չափ չունի. ու գիտցիր որ իրեն մեծ ուրախութի՞ կուտաս, թէ որ բոլորովին իր գթութի՞ը ապաւինիս: Ըրած մեղքերէդ թէ որ կը վախնաս, զղջա սրտանց ու խոստովանէ. բայց ատիկայ ընելէդ ետքը, տարակուսիլն որ արդեօք թողութիւն տուե՞ր է քեզի թէ չէ՝ Յիսուսի սրտին անիրաւութիւն ընել է: Իր գիրկը դիմէ, ինչպէս զաւակ մը իր հօրը գիրկը, ու ըսէ. Տէր իմ, կը սիրեմ զքեզ, քու գթութեանդ կապաւինիմ: Վա՛խ ափսոս, քանի՛ բարեպաշտ անձինք սնոտի խղճահարութիւններ ընելով իրենց խոստովանութեանց ու հաղորդութեանց վրայ՝ կը վիրաւորեն Յիսուսի բարեգութ սիրտը, որոնք շատ առաջ կրնային երթալ Յիսուսի սիրոյն մէջ՝ թէ որ վստահութիւն ունենային իրեն:

✠ Քեզի կապաւինիմ, Տէր իմ, որչափ ալ ներսի դիէս վախ գալու ըլլայ. վասն զի գիտեմ որ կը սիրես

զիս, ու ինծմէն աւելի կուզես իմ յաւիտենական փրկութիւնս. քեզի կը վստահիմ քան թէ իմ խղճմըտանքիս, ինչ լքումն ու յուսահատութիւն գալու որ ըլլայ սրտիս, քու սրտիդ բարութեանը կը դիմեմ, ու հոնկէց չեմ ուզեր զատուիլ ինչուան ետքի շունչս, հոն բանէ մը չեմ վախնար: Աս աղօթքը միշտ բերանդ ըլլայ, մանաւանդ փորձութեանց մէջ, ու ցամաքութեան ու դաղջութեան ատեն:

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՍՈՒՐԲ ՏԻՐԱՄԱՅՐՆ ԲԱՐԻ ՄԱՀ ԽՆԴՐԵԼՈՒ ԻՐՄԷՆ:

Մայր իմ քաղցրագութ, արդեօք ի՞նչպէս պիտոր ըլլայ ինծի պէս խեղճ մեղաւորին մահը. քանի որ կը մտածեմ Աստուծոյ առջևը երևալուս վայրկեանը, ու իմ մեղքերովս ես ինծմէն իմ դատապարտութեանս վճիռը գրելս, կը սոսկամ ու յուսահատութիւնս կու-

դայ իմ յաւիտենական փրկութ՚ես
վրայ. միայն Յիսուսի սուրբ արեա-
նը ու քու բարեխօսութեանդ վը-
րայ է յոյսս: Ո՛վ Թագուհի երկնից,
տիրուհի տիեզերաց, մէկ խօսքով
ո՛վ մայր Աստուծոյ. շատ մեծ ես,
բայց ատ քու մեծութիւնդ զքեզ
մեզի պէս խեղճերէն հեռացընելու
տեղը՝ աւելի կը մօտեցընէ, ու աւե-
լի կարեկից կըլլաս մեզի: Աշխըրքիս
բարեկամները պատուոյ հասնելու
որ ըլլան, կը փախչին խեղճերէն.
բայց քու բարեգութ սիրտդ ընդ
հակառակն՝ որչափ աւելի խեղճ մը
տեսնէ, աւելի կը գթայ: Քեզի ա-
պաւինողներուն ընդ առաջ կեր-
թաս օգնելու. դեռ չի խնդրած՝ ու-
զած շնորքնին կընես: Կը մխիթա-
րես զմեզ մեր նեղութեանցը մէջ,
վտանգներէ կը խալըսես, թշնամի-
ներնիս կը կործանես. ամեն բանի
մէջ՝ մեր յաւիտենական երջանկու-
թիւնը կը հոգաս: Փա՛ռք Աստու-
ծոյ՝ որ քեզի այդչափ մեծութեան
հետ ատ գութը տուեր է. կուրա-
խանամ քու մեծութեանդ համար.

ատիկայ մեզի ալ բարեբաղդութ՚ի
է ո՛վ մխիթարիչդ վշտացելոց, զիս ալ
մխիթարէ՝ որ կը տանջուիմ խըղճ-
մըտանքէս այնչափ գործած մեղ-
քերուս համար, ու չեմ գիտեր որ
արդեօք ինչպէս որ պէտք է զըղ-
ջացե՞ր եմ: Ամեն գործքերս ալ ան-
կատար են, ու կերպ կերպ ուրիշ
դիտաւորութ՚ի ներով խառնուած.
սատանաները կըսպասեն որ մա-
հուանս ատեն դատախազեն ինծի
դէմ, Աստուծոյ արդարութիւնն
ալ մեղքերուս հատուցումը կը պա-
հանջէ. մայր իմ, ի՞նչ կըլլայ իմ վի-
ճակս՝ թէ որ դուն զիս չի պաշտպա-
նես. ո՞վ գթած մայր, ընդունէ հի-
մակուց ինծի համար շնորք, որպէս
զի վարքս շտկեմ, մեղքերս քաւեմ.
ու մահուանս ատեն մի՛ թողուր
զիս ձեռքէդ, ո՛վ յոյս իմ, օգնէ ին-
ծի ան ատենը՝ որ չի յուսահատիմ
երբոր սատանան մեղքերս աչքիս
առջին բերելու ըլլայ: Մի՛ քաշուիր
ինծմէն, ան միջոցին մի՛ թողուր զիս
մինակ, սիրտ տուր ինծի. աս շնոր-
քըն որ շատերուն ըրած ես, ինծի

ալ ըրէ. թէ որ յանդգնութիւն է խնդրածս, քու գթութենէդ է՝ որ ամենէն խեղճերը կուզես մխիթարել. աս է պատճառը իմ վստահութեանս: Յաւիտեան փառք պիտոր ըլլայ քեզի՝ ինծի պէս խեղճ մեղաւոր մը փրկութեան հասցընելդ, ու արժանի ընելդ արքայութեան, ուր կը յուսամ ոտքդ իյնալ օր մը, շնորհակալ ըլլալ քեզի, ու սիրել զքեզ յաւիտեան:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԲ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՏԵՆԸ ՄԵՋԻ ՄԱՅՐ ՏԱԼԸ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԸ, ՈՒ ՋՄԵՋ ԻՐԵՆ ՈՐԴԵԳԻՐ ԸՆԵԼԸ:

Յիսուս իբրեւ եթէս զմայրն եւ զաշակէրթն՝ զոր սիրէր՝ զի կայր մօթ, ասէ ցմայրն. Կին դու, ահա որդի քո. ապա ասէ ցաշակէրթն. Ահա մայր քո. ՅՈՀ. ԺԹ. 26:

Քրիստոսի ետքի շունչը մօտեցեր էր, մեր սիրոյն համար իր կեանքը պիտոր տար. առաջուց տուեր էր մեզի իր խրատները, իր օրինակը, իր արդիւնքը. ինքը զինքն ալ տուեր էր մեզի կերակուր՝ որպէս զի հոգինիս սնունդ առնէ ու զօրանայ: Կարծես որ ուրիշ բան չէր պակսեր, ու կրնար հոգին աւանդել՝ իր

սիրոյն ամեն գանձը տուած ըլլալով մեզի։ Բայց մեր բարեգութ Փրկիչը մտածեց որ դեռ մեզի մայր մը չէր տուած. գիտէր որ ի՞նչ ըսել է գթած մայր մը ունենալ, գիտէր որ ի՞նչ քաղցր բան է մարդուս իր ամեն հոգը անանկ մօր մը յանձնել, գիտէր որ անանկ մայր մը ի՞նչ մեծ գանձ է մարդուս. անոր համար ուզեց իր մայրը մեզի մայր ընել։

Սուրբ Կոյսն ու Յոհաննէս աւետարանիչը խաչին տակը կեցեր էին. Յիսուս իրենց վրայ նայելով ըսաւ մօրը. Կին դու, ահա որդի քո. ետքը սուրբ Յոհաննէսին ալ ըսաւ. Ահա մայր քո։ Ա՛ս խօսքը Յոհաննեսին համար միայն չէր, այլ ամեն քրիստոնէից. քեզի ալ՝ ինծի ալ՝ իր մայրը ցուցընելով, ըսաւ. Ահա մայր քո։ Երանի՛ մեզի՝ որ ասանկ մայր ունեցանք. Մարիամ Աստուածամայրը՝ մեր մայրն ալ է, ինծի պէս մեղա-

ւորին ալ. ո՛հ ի՞նչ վստահութիւն պէտք է ունենանք իր վրան. ամենակարող է իր որդւովը, մէկ խօսքը գետին չիյնար Յիսուսի առջին, իր աղաչանքը՝ հրամանի պէս է իր որդւոյն, վասն զի չըլլար որ մօրը ուզածը չընէ։ Իմ մայրս է, զիս կը սիրէ, իմ փրկուիլս կուզէ. ուրեմն ի՞նչպէս կրնամ չի վստահիլ իրեն։

Ինքը մեր մայրն է, աս քաղցր ու մխիթարիչ անունը միշտ բերաննիս ըլլայ, Մարիամ մեր մայրն է. Երանի՛ անոնց որ ասանկ գթասիրտ ու կարող մօր մը պաշտպանութ՝ը տակ կապրին. ո՞վ կրնայ իրմէ բաժնել իր զաւկըները, որոնք դըժոխքին կատաղութենէն փախեր ու իր գիրկը ապաւիներ են. ո՞ր կիրք, ո՞ր կատաղութիւն կրնայ յաղթել իրենց, երբոր իրենց ամեն վստահութիւնը ասանկ մօր մը պաշտպանութեանը վրան դրած են։ Ո՛վ

մայր սիրելի, մայր գթած, միշտ օրհնեալ. Աստուծոյ հազար փառք՝ որ զքեզ մեզի մայր տուեր է. ապահով ենք ամեն փորձութեանց սատանային յաղթելու՝ քանի որ քեզի դիմենք ըսելով. Ընդ հովանեաւ պաշտպանութեան քո ապաւինիմք սուրբ Աստուածածին: Քանի՞ քանի յաղթութիւններ եղան դժոխոց դէմ, աս կարճ ու զօրաւոր աղօթքովը:

Ուրախացիք ուրեմն ո՛վ որդիք սուրբ Աստուածածնի, գիտցիք որ զամենքն ալ կընդունի իրեն որդի՝ որոնք որ զինքը մայր կը ճանչնան. ուրախացիք ու իրեն ապաւինեցէք. որոնք որ զինքը կը սիրեն, ու իր պաշտպանութեանը կապաւինին, պէտք է վստահ ըլլան ու ըսեն. Ինչէ՞ն կը վախնամ. իմ յաւիտենական փրկութեանս դատը չիկրնար չի յաջողիլ, վասն զի վճիռը Յիսուսի ձեռքն է, որ զմեզ իրեն եղբայր ը-

րաւ՝ իր մօրը որդեգիր ընելով զմեզ: Սուրբն Անսելմոս քանի որ աս բանը կը մտածէր, իրմէն դուրս կելլէր ու կըսէր ուրախութեամբ. «Երջանիկ վստահութիւն, ապահով ապաւէն. Աստուծոյ մայրը՝ իմ մայրս ալ է, ասկէց աւելի ստոյգ յոյս կրնա՞յ ըլլալ, երբոր փրկութիւննիս ամենողորմ եղբօրմէ մը ու ամենագութ մօրմէ մը կը կախուի»: Զաւկի մը իր մօր անունը միշտ բերանն է, պզտի վտանգ մը որ հանդիպի, թեթև վախ մը, մէկէն կը կանչէ, Մայր իմ, մայր իմ. Աս է քու ուզածդ ալ՝ բարեգութ մայր. կուզես որ զաւկի պէս մենք ալ ամեն վտանգի մէջ քեզի դիմենք, ու քու անունդ կանչենք: Ես ալ ասկէց ետքը միշտ ասանկ ընեմ քու օգնականութեամբդ:

Սուրբ Կոյսը աշխըրքիս մրրկալից ծովուն մէջ՝ մեր լոյսն է, մեր

աստղն է, մեր առաջնորդն է: « Թէ որ կուզես նաւաբեկութենէ խալըսիլ, կըսէ սուրբն Բեռնարդոս, աչքըդ սուրբ Կուսին դարձուր, աչքդ հաստատէ աս բարերար աստղին. Ժայռերուն վտանգէն ազատ ըլլալու համար՝ սուրբ Կուսին անունը կանչէ, միշտ բերանդ ըլլայ իր անունը, միշտ սրտիդ մէջը ըլլայ: Իր ետևէն երթալու որ ըլլաս, չես մոլորիր ամենևին. իրեն աղօթք որ ընես, չես յուսահատիր. Թէ որ ձեռքէդ բռնէ, չես իյնար. Թէ որ պաշտպանէ զքեզ, բանէ մը չես վախնար. Թէ որ քեզի օգնէ, կը հասնիս փրկութեան նաւահանգիստը:

✠ Ո՛վ քաղցրագութ Կոյս, միշտ քեզի կուզեմ դիմել, միշտ սիրել զքեզ, միշտ քու անունդ կանչել. ո՛վ բարեգութ մայր, իմ սիրելի տէրս, քու անուանդ փառացը

համար օգնէ ինծի մահուանս ատեն, քու ձեռքդ կը յանձնեմ հոգիս. եկուր մխիթարէ զիս ան ատենը, քու ձեռքովդ կուզեմ արքայութիւն երթալ. ընդունէ ինծի մեղաց թողութիւն ու յաւիտենական արքայութեան դուռը բաց ինծի:

Սուրբ Կոյսը մեր մայրն է. ո՛հ ի՞նչ անուշ, ի՞նչ սրտաշարժ անուն է մայր ըսելը. մարդուս սիրտը կը բացուի ատ անունը տալով: Սուրբ Կոյսը մայրերնիս է, Գողգոթա լեռան վրայ ծնաւ զմեզ՝ խաչին քովը, երբոր ցաւալից սրտով նուիրեց երկնաւոր Հօրը իր միածին Որդին մեր փրկութեանը համար. մայրերնիս է, չէ թէ ըստ մարմնոյ, այլ մայրենի սիրովն՝ որ զմեզ կը սիրէ: Ո՛հ, ո՞ր մայրը անանկ կը սիրէ իր զաւկըները՝ ինչպէս սուրբ Կոյսը զմեզ. ո՞վ կրնայ պատմել իր գութն որ մեզի պէս խեղճերուն վրայ ու-

նի. ան սէրն որ ամեն մայրեր ունին իրենց զաւակներուն վրայ՝ շուք մըն է սուրբ Կոսմին մեր ամեն մկկուն վրայ ունեցած սիրոյն: Քան զամեն հրեշտահիներըը քան զամեն սուրբե. րը, որչափ որ ամենը մկկ տեղ կը սիրեն զմեզ, սուրբ Կոյսը անոնց ա. մենէն եւեթ կը սիրէ զմեզ, որչափ ալ մեղաւոր ենք ու Աստուծոյ ծա. ռայութեան մէջ գալը: Ամենէն մեծ մեղաւորներն ալ մանաւանդ են իր սիրոյն, միշտ պատրաստ է օգնելու իրենց:

Որովհետեւ սուրբ Կոյսը այսչափ կը սիրէ զմեզ, կրնանք մենք անզգայ ըլլալ իր սիրոյն. քաւ լիցի, աս ա. պերախտութիւնը չենք կրնար ընել: Ուրեմն սիրենք մեր մայրը, ու միշտ սիրենք. վասն զի մենք միշտ ողոր. մելի ենք, ու ինքը միշտ կողորմի մե. զի. վասն զի մենք միշտ փորձու. թեանց մէջ ենք, ու ինքը մեզի կօգ.

նէ իր Որդուն որ աչխարքիս ալ՝ գժոխքին ալ՝ յաղթեց: Ուրեմն իր մայրենի սիրոյն յանձնենք մեր սիր. տը, որպէս զի ինքը պահպանէ, ու կարենանք ըսել միշտ նաև մեռնելու աստենիս՝ որ սրտերնիս իր ձեռքն է, ալ մերը չէ:

✠ Յիսուս սիրելի Փրկիչ իմ, ինչ գոհութիւն կրնամ տալ քեզի՝ որ քու մայրդ ինծի մայր ըրիր: Քեզի ալ, ով սուրբ Կոյս, ինչ շնորհակա. լութիւն կրնամ ընել՝ որ զիս մօր պէս կը խնամես. երկուքնիդ ալ բո. լոր սրտանց կը սիրեմ: բայց ինծի պէս խեղճի մը սէրը ինչ է որ ձեզի արժանի կարենայ ըլլալ: Այսու ամենայնիւ ձեր բարեգութ սրտին վստահանալով՝ որ ամենևին չէք մեր. ժեր մեկը, իմ սէրս կընծայեմ ձեզի: Տուր ինձ, Տէր իմ, քու սէրդ, արբե. ցուր զիս քու սիրովդ, շնորհք տուր ինծի որ բոլոր իմ փափաքս քեզ

միայն սիրել ըլլայ մինչև ՚ի մահ. ուրիշ բան չի սիրեմ, բայց քեզի համար. վասն զի քեզմէ ՚ի զատ ամեն բան անցաւոր է, ամեն բան ընդոնայն, ամեն բան ոչինչ: Ո՛վ սուրբ Կոյս, ասկէց եաքը քու անունդ ըլլայ իմ կենացս հոգին, քանի որ զքեզ կը կանչեմ, հասկր ինձի օգնելու: Յիսուս, Մարիամ, սիրելիք իմ. ձեր անունը սրտիս մէջը ըլլայ միշտ, ու եաքի շունչս տալու ատեն՝ ձեր ընտրքովը կարենամ ըսել. Յիսուս, Մարիամ, կը սիրեմ զձեզ, ու ձեզի կուտամ սիրտս ալ՝ հոգիս ալ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՑ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ջերմեռանդութիւն առ սուրբ Ասպուածածին:

Սուրբը մը չես գտնար՝ որ սուրբ Աստուածածնայ ջերմեռանդ եղած չըլլայ: Ջանա որ ամեն օր ըսես իր վարդարանը: Առաւօտ, կէսօր, իրիկուն, Հրեշտակ Տէառն աղօթքը ըսէ. ամեն անգամուն ներողութիւնէն ՚ի զատ, ամեն գլխուն լիակատար ներողութիւն ալ կը վաստակես: Ամեն գլխաւոր գործքերդ սկսելէն առաջ՝ Ողջոյն մը ըսէ. նմանապէս անէն ելլելու ատենդ: Պառկելու, ելլելու ատենդ, փորձութիւն ու վտանգի ատեն, նոյնպէս Ողջոյն մը ըսէ. աս սովորութիւնն որ ընես, մեծ օգուտը կը տեսնես:

Ամենէն հաճոյ ջերմեռանդութիւնը սուրբ Աստուածածնայ՝ իր վարուցը նմանիլն է. ուրեմն ամեն մէկ իր

տօնին՝ իրեն մէյմէկ առաքինութեանը առաջադրէ հետևելու. անանկ որ՝ երկրորդ տարին նոյն տօնը գալու որ ըլլայ, աւելի առաջ գնացած ըլլաս այն առաքինութեան մէջ: Զոր օրինակ, Անարատ յղութեան տօնին՝ իր մաքրութեանը առաջադրէ հետևիլ. Ծննդեան տօնին՝ Աստուծոյ երախտագէտ ըլլալու որ զքեզ ստեղծեր է, ու բարեպաշտ ծնողաց զաւակ ըրեր է. Ընծայման տօնին՝ սիրտդ աշխըրքիս բաներուն չի կըպցընելու, ամեն սիրած բանդ ալ՝ Աստուծոյ համար սիրելու. Աւետման տօնին՝ խոնարհութիւն ունենալու. Այցելութեան տօնին՝ եղբայրսիրութիւն ու ողորմութիւն. Տեառնընդառաջին՝ հընազանդութիւն քու մեծերուդ. Վերափոխման՝ պատրաստ ըլլալու միշտ երբոր Աստուած կոչէ: Ասանկով հոգիդ կը սրբուի:

Զորեքշաբթի օրերը սուրբ Աստուածածնայ նուիրուած է, ուստի ան օրուան պաքը նոյն դիտաւորութեամբը բռնէ: Սորվեցուր քեզի

ըսել ստէպ՝ Յիսուս Մարիամ, վասն զի սատանաները կը սարսափին ասերկու անունէն:

Ասոնք պարտք չեն, բայց շատ հաճոյ են սուրբ Աստուածածնայ, ու մեզի ալ շատ օգտակար: Նայէ որ սուրբ Աստուածածնայ Եղբայրութիւններէն մէկուն ալ գրուիս՝ առանց ծանր պարտքեր վրադ առնելու, վասն զի ատով շատ մեղքերէ ազատ կըլլաս: Սիրէ սուրբ Աստուածածինը իբրև քու մայրդ, վստահ եղիր իր ողորմութեանը, ինքը քու մեղացդ թողութիւն առնել կուտայ. ինքը զքեզ ամեն հոգեւոր վտանգներէ կը պահէ. ինքը քեզի համար ամեն շնորք կընդունի Յիսուսէն. ինքը մահուանդ ատենը զքեզ կը մխիթարէ, ու սատանային ետքի փորձութիւններուն դէմ քեզի կօգնէ. սիրէ սուրբ Աստուածածինը, օր մը ինքը քեզի արքայութեան դուռը կը բանայ:

Ա.ՂՕԹՔ ԱՌ ՄԱՑՐՆ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ.

Ո՛վ ամենասուրբ մայր, ինչ պէս կարելի է որ ատանկ բարեդութ մօր մը ես ապերախտ որդի ըլլամ. դուն Աստուծոյ սիրովը ատանկ վառուած ես, ու ես արատածնելը միայն սիրեմ. դու ատանկ ամեն առաքինութեք զարդարուած ես, ու ես ամենևին առաքինութիւն մը չունիմ: Սիրելի մայր, երեսցընէ անարժան եմ այդպիսի մօր զաւակ ըլլալու իմ մեղքերովս, զիս քու յետին ծառայիցդ կարգը դիր. միայն ներէ ինծի որ գքեզ միշտ իմ մայրս կանչեմ. վասն զի ատ անունը զիս կը մխիթարէ, սիրտս կը շարժէ, ինծի սիրել կուտայ գքեզ, ինծի վստահել կուտայ քու գթութեանդ: Երբոր կը վախնամ իմ մեղքերուս պատիժէն ու Աստուծոյ արդարութենէն, սիրտ կառնեմ՝ մտածելով որ դուն իմ մայրս ես: Ո՛վ ամենա-

սիրելի մայր իմ, Աստուածմէ եղբը՝ դուն ես իմ յոյս, իմ ապաւէնս, իմ սիրելիս, աս արտասուալից աքսորանացս մէջ. կը յուսամ որ մեռնելու ատենս՝ հոգիս քու ձեռքդ յանձնեմ, ըսելով. Մայր իմ Մարիամ, բարեգութ մայր, օգնէ ինծի, գթա վրաս:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԳ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԻՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ՀՕՐՄԷՆ ԱԼ ԹՈՂՈՒԻԼԸ:

Ասպուած Ասպուած իմ, ընդէ՞ր թողեր ղիս: ՄԱՐԿ. ԺԵ. 31:

Թանձր մութ մը բնականէն դուրս ծածկեր էր բոլոր աշխարք. ամեն արարած սարսափեր էր իր Արարչին մեռնելը տեսնելով. իսկ Քրիստոս երեք ժամ խաչին վրայ լուռ կեցեր էր, ամենևին խօսք մը չի հանելով բեռնէն: Մէյմըն ալ յանկարծ սկսաւ բարձր ձայնիւ ըսել. Ասպուած իմ, Ասպուած իմ, ընդէ՞ր թողեր ղիս: Արդեօք ի՞նչ սոսկալի ցաւ էր քաշածն որ ատ խօսքը ըսել տուաւ իրեն. Յիսուս որ այնչափ

հեզ համբերող ու Աստուծոյ կամացը հնազանդ էր, գանգատելու պէս ըրաւ՝ որ իր երկնաւոր Հայրը անանկ ցաւոց մէջ թողուցեր էր զինքը: Բայց գանգատ չէր ըրածը, այլ մեզի խրատ. իմացընել կուզէր մեզի՝ որ ի՞նչ սուղ եղաւ իրեն մեր սիրտը ստանալ, ու մեզի համար շնորք ընդունել՝ որ կարենանք իր հետը թագաւորել երկինքը: Չափէ դուրս էր խաչին վրայ իր քաշած ցաւը. պզտի շարժմունք մը չէր կրնար ընել՝ որ իր ցաւերը չի սաստկացընէին. բայց ի՞նչ էին անոնք իր հոգւոյն քաշած ցաւոցը քովը: Իր աշկերտները թողուցեր էին զինքը. իր արարածները զինքը չարաչար կը նախատէին, անոնք որ իրմէ այնչափ բարերարութիւն ալ ընդուներ էին: Կը մտածէր որ օր մը քրիստոնեաները ոտքի տակ պիտոր առնէին իր չարչարանացը արդիւնք-

ներըը. ամենքնիս ալ իր մաքին մէջն
էինք. քանի՛ հառաչանք կընէր ամեն
մէկիրնուս վրայ, մեր ապերախտու-
թեանցը համար, իր ընորհացը դէմ
դնելնուս համար, իր սէրը արհա-
մարհելնուս, ու այն սիրան որ իրեն
համար միայն ստեղծեր ու այնչափ
սուղ գներ էր՝ իր արարածներուն
տալնուս, իրմէն հեռանալնուս
ու ջինքը մոռնալնուս համար: Ա
ամեն բաներըը մտածելով, մանա-
ւանդ չատերուն դատապարտուելը՝
որոնց համար այնչափ չարչարանք-
ներըը կը քաշեր, արդեօք ի՛նչ սրտի
ցաւ ու կսկիծ կը զգար:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, երանի՛
թէ կարենայի ջնջել իմ կեանցս
մէջէն ան օրերն որ քեզի դէմ ըն-
ելով անցուցեր եմ. ափսո՜ս որ անկա-
րելի է սա, ու միշտ պէտք պիտոր
ըլլայ ըսել որ ես ապերախտ եղեր
եմ քեզի, քու չարչարանքներդ իմ

մեղքերուն եւեղցուցեր եմ, ու զը-
ժոխոց արժանի եղեր եմ: Բայց
վստահ եմ քու ողորմութեանդ՝ ո-
րուն ապաւիներ եմ. կը յուսամ
որ ներեր ես իմ մեղքերս, որոնք
կատեմ՝ ի բոլոր սրտէ. կը յուսամ
որ քու քաշած այնչափ չարչարանք-
ներդ պարապ չեն ըլլար ինձի
համար: —

Ոյդեսակ, որովհետեւ որոշեր էի
չարչարանացս բաժակը ամբողջա-
կի խմելու, յանձն առի անանկ
վիշտ մըն ալ քաշել՝ որ ուրիշ ամեն
քաշածներուս ծայրը եղաւ. այս
ինքն երբոր երկնաւոր Հայրս ալ
զիս թողուց: Ամեն սոսկալի տան-
ջանք կը թեթեւնայ, երբոր կօգնէ
մեզի Աստուած ներքին մխիթարու-
թեամբ. բայց առանց աս մխիթա-
րութեան տանջուելը՝ անանկ մար-
տիրոսութիւն մըն է, որ մէկը քա-
շած չէ: Ա բանը քեզի խոստովանելու

համար է որ՝ Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս՝ կանչեցի: Կրնայ ըլլալ որ քու օգտիդ համար երբեմն մասնակից ընեմ զքեզ աս իմ քաշած նեղութեանս. անանկ ատեն ծանր կուգայ քեզի՝ ինծի ծառայելը, կը կարծես որ ամեն բան կորսընցուցեր ես, կարծես որ Աստուած զքեզ երեսէ ձգեր է, ու դատապարտըւեր ես: Ան ատեն պէտք է ինծի պէս ընես, առանց շփոթելու դիմես առ Աստուած, ու ըսես. Աստուած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս: Ան ատեն պէտք է բոլորովին զքեզ Աստուծոյ կամացը յանձնես՝ որ ինչ որ ուզէ ընէ քեզի. գիտնաս որ ոչ երբէք կրնաս անանկ շուտ առաջ երթալ կատարելութեան ճամբուն մէջ, ինչպէս կարծած ատենդ որ ամեն բան կորսընցուցեր ես. գիտնաս որ ոչ երբէք ես քեզի այնչափ մօտ եմ, ինչպէս կարծած ատենդ որ քեզմէ հե-

ռու եմ: Աս ալ գիտնաս որ ոչ երբէք ինծի անանկ հաճոյական նըւէրք մը կընես, ինչպէս անանկ ատեն բոլորովին զքեզ իմ նախախնամութեանս յանձնելով, մխիթարութիւն չի փնտըռելով իմ ծառայութեանս մէջ, ու իմ կամքէս դուրս բան մը չուզելով: Ինծի թող որ ատենին մխիթարութիւն ալ՝ խաչ ալ՝ տամ քեզի, ու միշտ միտքդ ըլլայ այն ներքին վիշտս երկնաւոր Հօրմէս թողուած ըլլալուս, զոր քու սիրոյդ համար քաշեցի. շատ մեծ ուժ կառնես վշտացդ մէջ աս մտածութեամբ, ու ինծի պէս ըսելով. Ոչ իմ կամք, այլ քոյդ լիցին: —

Բայց գիտես, Տէր իմ, որն է իմ սրտիս ամենէն ծանր վիշտը. այսինքն չի գիտնալս որ արդեօք շնորքիդ մէ՞ջն եմ, արդեօք մեղքերուս թողութիւն եղա՞ծ է, արդեօք հաճո՞յ եմ քեզի: Այն վախն որ՝ չըլլայ

Թէ դատապարտուիմ ու յաւիտեան քու երեսէդ մերժուիմ, ինձի սոսկում ու լքումն կը բերէ. ներէ ինձի որ աս աղաչանքը ընեմ, խաղըսէ զիս աս նեղութենէն. ասկէ մեծ մխիթարութիւն չի կրնար ըլլալ սրտիս, քանզի որ զքեզ կը սիրեմ, ու սիրելի եմ քեզի:

Ա՛ս աղաչանքը խելքով չէ. Հոռովմայեցի աղնիւ տիկին մը իմ ծանօթութենէս ատեն մը գրեց, աղաչելով որ խնդրէ ու ընդունի Աստուծմէ իրեն համար ատ քու ըրած խնդիրքդ, ու աս պատասխանը առաւ. « Քու խնդիրքդ դժուարին ու անօգուտ խնդիրք մըն է. դժուարին, վասն զի ես արժանի չեմ Աստուծմէ ատանկ յայտնութիւններ ընդունելու. և անօգուտ, վասն զի պէտք չէ որ մարդս իր մեղացը վրայ անհոգ ըլլայ քանի որ կապրի, այլ՝ քանի որ կրնայ լալ անոնց վրայ. միշտ պէտք է դողայ անոնց համար, ու լալով թողութիւն խնդրէ Աստուծմէ: Պօղոս Առաքեալը ինչուան երրորդ երկինքը ելաւ, ու հոն անանկ բաներ խմացաւ՝ որ մարդ չի կրնար պատմել. այսու ամենայնիւ կըսէր դողալով՝ ճնշեմ զմարմինս իմ և հնազանդեցուցանեմ, չէ գուցէ որ այլոց փարոշէցի՝ ես ինքնին անպիտան գտանիմ: Առաքեալը կը դողայ իր փրկութեանը վրայ, գուն կուզես չի դողալ. դիտցիր որ ապահովութեան եռևէն անհոգութիւն կուգայ. ուրեմն միտասակար կըլլայ քեզի այս ապահովութիւնը ունենալ, որ զքեզ անհոգ կընէր փրկութեանդ ջանալու. անոր համար գրուած է. Երանի որ միշտ դողայ չերկիւղէ: Ուրիշ տեղ ալ. Ծառայեցէք Տէրոջ երկիւղիւ, և ցնծացէք դողութեամբ: Ուսոի հարկաւոր է որ աս քիչ մը առնեն որ աշխրքիս վրայ պիտոյ

ըլլայ անոնց վրայ դողալու, ու ասոնց ալ հոգին ուրիշներուն վրայ:

Ա՛ս աղաչանքը ինչպէս կրնայ ըլլալ, որ զքեզ կը սիրեմ, ու սիրելի եմ քեզի: Ասոնք ալ ինչպէս կրնան ըլլալ, որ Աստուած կը սիրէ զիս, ու ես կը սիրեմ զինքը: Ասոնք ալ ինչպէս կրնան ըլլալ, որ Աստուած կը սիրէ զիս, ու ես կը սիրեմ զինքը: Ասոնք ալ ինչպէս կրնան ըլլալ, որ Աստուած կը սիրէ զիս, ու ես կը սիրեմ զինքը:

անցընես, վախէ ազատ ըլլայ սիրտդ »:

Ան պատասխանումը կիմանաս, որ դեակ իմ, ուրչափ օգտակար է քեզի տարակուսի ու կասկածանաց մէջ ըլլալդ քու մեղացդ Թողութեան վրայ: Թէ որ բոլորովին վստահ ըլլայիր ընդրկիս մէջը ըլլալուդ, այդչափ ջանք չէիր ըներ ինծի հաճոյ ըլլալու, այդչափ զգուշութիւն չէիր ըներ մեղքի առիթներէն փախչելու, կրնար ալ ըլլալ որ բոլորովին անհոգ ըլլայիր ինծի ծառայելու: Ուրեմն ասկէց եաքը սորվէ համակերպութիւն ունենալ իմ կամացս, բարեգործութեան եաւէ եղիր, քու պարտքերդ ըրէ, ու հաստատուն յոյս ունեցիր որ ինծմէ քու վարձքդ պիտոյ առնես:

✠ Տէր իմ, ուրեմն պէտք է որ կիանքերնիս նեղութեամբ անցընենք, քեզի պէս խաչ քաշելով. ա-

ղէկ է, Թողլ ասանկ ըլլայ կեանքս, իրաւացի է որ քեզի համար նեղութիւն քաշեմ, որովհետև դուն ինծի համար այնչափ վիշտ քաշեցիր: Արժանի չեմ որ ինծի այցելութիւն ընես, ու զիս մխիթարես, իրաւունք ունիս զիս խեղճ ու անմխիթար Թողլու. ծեծի ու պատժոյ արժանի եմ, այնչափ անգամ ծանր կերպով քեզի դէմ ընելուս համար: Պատժէ զիս, Տէր իմ, քու ձեռքիդ տակն եմ. լաւ է որ աս աշխարհիս մէջ պատժուիմ, քան Թէ անդին: Դուն գիտես ուրն է օգտակար իմ յառաջադիմութեանս, ու ինչպէս նեղութիւնը կը մաքրէ զիս սիրտս ժանգէն: Պատժէ ուրեմն զիս, զրկէ զիս աշխարհիս ամեն մխիթարութիւններէն, բայց մի Թողուր ամենևին որ Թշնամաբար քեզմէ բաժնուիմ: Ձեմ ուզեր ասկէց եաքը իմ հանգիստս փնտրուել. կընդունիմ սիրով

ամեն վիշտ ու նեղութիւն որ ինծի կը խրկես, վասն զի շատ անգամ իմ մեղքերովս արժանի եղած եմ դը-ժոխքին տանջանացը. բաւական է որ սիրեմ զքեզ, ու քու շնորհացդ մէջ ապրիմ: Թող մարդիկ երեսս չինա-յին, միայն դուն զիս երեսէ մի ձգեր. ո՛հ ես ի՞նչպէս կրնամ քեզմէ հեռու ու առանց զքեզ սիրելու ապրիլ: Կը սիրեմ զքեզ, Տէր իմ, որ ինծի համար երկնաւոր Հօրմէդ Թողած մեռար, կը սիրեմ զքեզ իմ մի միայն բարիքս, իմ միակ յոյսս, իմ միակ սէրս: Կը սիրեմ զքեզ, ու կուզեմ սիրել որչափ որ խեղճ ա-րարած մը կրնայ սիրել զքեզ. ընդունէ ասս իմ բաղձանքս, ու կա-տարէ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ներքին վշտակրութեանց մէջ արիութիւն:

Քննէ զքեզ՝ որ ներքին վշտաց մէջ ի՞նչպէս կը վարուիս, ու տես որ Քրիստոսի տուած խրատը կը պա-հէս, զոր խօսքով ու օրինակով տուաւ քեզի: Հոգեւոր մխիթարու-թենէ զուրկ եղած ատենդ՝ չէս լքանիր, չէս Թողուր քու աղօթք-ներդ ու բարեգործութիւններդ, կամ Թէ որ չի Թողուս ալ՝ իրաւ չէ՞ որ գաղջութեամբ ու Թուլութեամբ կընես զանոնք, ըրած ըլլալու հա-մար միայն: Չըլլա՞ր շատ անգամ որ չուզելով ու հեռուանց Յիսուսի ետեւէ կերթաս, քեզի զգալի մխի-թարութիւն չի տալուն համար, զոր աւելի կուտայ նոր սկըսողնե-րուն իրեն ծառայել՝ որպէս զի սիրտ առնեն: Խոնարհէ ուրեմն տեսնե-լով քու Թուլութիւնդ, ու առա-

ջադրէ ասկէց ետքը միշտ նոյն սըր-
տով ծառայելու Քրիստոսի: Ներ-
քին վշտացդ մէջ միտքդ բեր որ քու
Փրկիչդ խաչին վրայ մեռնելու ատե-
նը ի՞նչ քաշեց, երբոր իր երկնա-
ւոր Հայրն ալ թողուց զինքը անմը-
խիթար. աս մտածութիւնը քեզ
կը մխիթարէ, քեզի սիրտ կուտայ,
քու վիշտդ իր քաշածին հետ խառ-
նելով: Զօրացիր ուրեմն, ու Ա-
ստուծոյ ծառայութենէն ետ մի՛ կե-
նար երբոր դաղջութիւն ու լքանիլ
կու գայ քեզի. աչքդ երկինք վեր-
ցուր, նայէ ի՞նչ պսակ պատրաս-
տուած է քեզի. վիշտերդ շուտով
կանցնին, իսկ ուրախութիւնդ յա-
ւիտեան պիտոր տևէ: Յիսուս քու
ամեն հառաչանքներդ կը համրէ, և
ոչ մէկը առանց վարձքի կը մնայ.
ի՞նչպէս ուրախանաս պիտոր օր մը՝
քու ներքին վշտացդ մէջ ալ իր ծա-
ռայութէն ետ չի կենալուդ համար,
երբոր վիշտերդ լմընան ու վար-
ձուցդ ատենը հասնի, ի՞նչ երջանիկ
պիտոր ըլլաս ան ատենը: Մահն որ
այնչափ ահարկու է մեղաւորին՝

քեզի ուրախալի պիտոր ըլլայ, ա-
ռանց խռովելու պիտոր տեսնաս
զինքը. վասն զի ուրիշ բան պիտոր
չընէ քեզի, բայց Քրիստոսի առջևը
տանիլ, որ ըսէ քեզի. Ազնիւ ծառայ
բարի և հաւատարիմ, եկուր որ ղփեղ պը-
սակէմ, մուտ յուրախութիւն Տեառն քո:
Ի՞նչ ուրախութիւն պիտոր ունե-
նաս ան ատենը. աս հաստատուն
յոյսն է, որ մեզի սիրտ ու ոյժ
կուտայ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԴ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԾԱՐՈՒԻԼԸ ԽԱՉԻՆ ՎՐԱՅ:

Ծարաւի էմ. ՅՈՀ. ԺԹ. 28:

Քրիստոսի մահուանը վայրկեանը երբոր մօտեցաւ, որով լմընցընէր պիտոր մեր փրկութիւնը՝ մեռնելով խաչին վրայ, սաստիկ ծարաւ մը զգաց՝ այնչափ արիւն թափելէն, ու գրեթէ քսան ժամ այնչափ չարչարանքներ քաշելէն, ու ըսաւ. Ծարաւի էմ: Բայց ինչպէս կըլլայ, միթէ ծարաւը՝ խաչին վրայ քաշած ուրիշ ցաւերէն եւել կը տանջէր զինքը, որ անոնց համար ձայն մը չի հանելով՝ ծարուիլը միայն յայտնեց. ինչ էր ուրեմն այն ծարաւն որ անանկ կը տանջէր զին-

քը: Ո՛հ, յայտնի է որ մեր փրկութեանը համար էր իր ծարուիլը, կուզէր որ մեր երախտագիտութեամբը ու զինքը սիրելով՝ իր ծարաւը անցընենք: Ասանկ քաղցր հրաւէրք մը ընդունելով քեզմէ, Տէր իմ, ինչ ըրի մինչև հիմայ. Ափսո՛ս, Հրեաներուն պէս՝ ջուրի տեղ լեղի քացախ տուի քեզի. զքեզ բոլոր սրտով սիրելու տեղ, իմ անկարգ բաղձանքներս գոհ ըրի. իմ սիրտս որ ամբողջ կուզես ինծմէն՝ կէս ըրի, բաժնեցի քեզի ու աշխըրքիս. իմ հանգիստս փնտըռեցի: Թողութիւն տուր ինչուան հիմայ ըրածիս, ասկէց ետքը ճամբաս փոխելու հաստատուն առաջադրութիւն կընեմ:

✠ Ինչպէս որ եղնիկը փափաքելով կը վազէ ջուրին աղբիւրը, ասանկ ալ ես քեզի կը փափաքիմ Տէր իմ. Ծարաւի է քեզի սիրտս,

Երբ ըլլայ պիտոր որ գամ երևնամ
քու առջիդ, ո՛վ Տէր իմ, աղբիւրդ
կենաց. Երբ պիտոր ըլլայ որ աս
ծարաւս զովանայ քեզմով: Հոգիս
ալ՝ մարմինս ալ՝ կը մաշի ծարա-
ւէն աս անջուր անապատիս մէջ,
Երբ պիտոր ըլլայ որ գամ վայելեմ
զքեզ: Քու ողորմութիւնդ աւե-
լի լաւ է ինձ քան զիմ կեանքս,
քու օրհնութիւնդ չի պակսի բեր-
նէս. ինչուան մահս օրհնեմ զքեզ,
սիրաս պարարի զքեզ օրհնելէն,
զմայլիմ քու օրհնութիւնդ երգե-
լով. յիշեմ զքեզ անկողնիս մէջ,
քու հրաշքներդ մտածեմ գիշերը:
Բոլոր բաղձանքս քու վրադ է, քե-
զի ծարաւի եմ, դուն ես իմ կե-
նացս աղբիւրը, դուն իմ ծարաւս
անցուր. քու սիրոյդ կը ծարաւիմ,
քու տեսոյդ կը փափաքիմ, զքեզ
կը բաղձամ ունենալ, Երբ պիտոր
ըլլայ որ աս բաղձանքս լեցուի. Երբ

պիտոր գայ ան օրը՝ որ գթալով իմ
վրաս, ըսես. Մուտ յուրախութիւն
Տեառն քո. իմ յաւիտենական ար-
քայութիւնս քուկդ է, վայելէ
յաւիտեան: Հոս քու արցունքդ
կը ցամքի, փափաքդ կը լեցուի,
նեղութիւններդ կը դադրին, ալ
տրտմութիւն ու վիշտ չես ունե-
նար: Քու կամքդ օրհնեալ ըլլայ,
Տէր իմ, կուզես որ դեռ աս աքսո-
րանացս մէջ կենամ, կուզես որ մա-
հացուցմունքներով, խաչերով ու
վշտակրութեամբ արժանի ըլլամ
յաւիտենական հանգստեան. կը
հնազանդիմ քու կամացդ, միայն
լսէ իմ աղաչանացս: Քեզի կը հա-
ռաչեմ, քեզի կը ծարուիմ, ողորմէ
ինծի, դուն միայն կրնաս յագեցը-
նել զիս: Հարստութիւն, պատիւ,
զբօսանք, հաճոյք ու բոլոր աշխարք
չեն կրնար իմ փափաքս լեցընել,
դուն միայն կրնաս. տուր ինծի քու

սէրդ միայն, ան միայն կրնայ ան-
ցընել իմ ծարաւս. տուր որ բոլոր
սրտանց սիրեմ զքեզ, աւելի քան
զիս սիրեմ զքեզ, ան ատենը ուրիշ
բան չի մնար ինծի բաղձալու: Տուր
ինծի որ սիրեմ զքեզ անանկ մա-
քուր՝ անանկ կենդանի՝ անանկ
բորբոքեալ սիրով, որ իմ ամենէն
մեծ երջանկութիւնս ու ամենէն
մեծ մխիթարանքս աշխըրքիս վրայ՝
քեզի համար աշխատիլը ու քեզի
համար կեանքս մաշելը ըլլայ. աս է
իմ սրտիս բաղձանքը, քեզի համար
ապրիլ, քեզի համար վիշտ քաշել,
ու քեզի համար կեանքս տալ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Խըղճմըտանքի քննութիւն:

Ինչպէս որ Քրիստոս քու հոգե-
ւոր յառաջադիմութեանդ համար
անանկ սաստիկ ծարաւ քաշեց,
պէտք է որ դուն ալ ջանաս նոյն
փափաքը սրտիդ մէջ ունենալ: Հո-
գեւոր յառաջադիմութեան զօրաւոր
հնարքներուն մէկը խըղճմըտանքի
քննութիւնն է: Մեղաւորին խըղճ-
մըտանքը արտի մը կը նմանի, կըսէ
իմաստունը. Թէ որ Թողուս, գէշ
խոտերով կը լեցուի ու բոլորովին
անապատ կը դառնայ. Իբրեւ անդ մի
այր անզգամ. Եթէ Թողուս ընա, խոպա-
նանայ եւ մոլախոտէ ամենեւին: Մար-
դուս ապականեալ բնութիւնը՝ գէշ
երկիր մըն է, որ ինքիրմէն մոլախոտ
միայն կը բերէ. պէտք է որ ման-
դաղը ձեռքերնիս միշտ կտրենք ու
խլենք զանոնք. ու աս կըլլայ խըղճ-

մըտանքի քննութեամբ: Քննութիւն է որ կը խլէ մեր չար յօժարութիւնները՝ բուսածնուն պէս, ու չի թողուր որ արմատանան: Երկու կերպ քննել կըլլայ խղճմտանքը. մասնաւոր ու ընդհանուր:

Մասնաւոր քննութիւնն կըլլայ պակսութեան մը վրայ՝ որ կուզենք ուղղել. ու ամեն օր կը քննենք թէ արդեօք կը յաղթենք ան պակսութեանը, ու անոր դէմ առաքինութեանը մէջ առաջ կերթանք: Խօսք հասկընալու համար, թէ որ կուզենք խոնարհութիւն ունենալ, պէտք է առտուանց հաստատուն առաջադրութիւն մը ընենք, չըսելու ու չընելու անանկ բան մը՝ որ մեր հպարտութիւնը կուզէ, ու խնդրենք Աստուծմէ որ օրհնէ մեր առաջադրութիւնը: Ետքը իրիկուան քննենք որ քանի անգամ ատ պակսութիւնը ըրինք, ու խոնարհինք մեր տկարութեանը համար. աս քննութիւնը ամեն օր ընելով, շաբթէ շաբաթ՝ ամսէ ամիս՝ կիմանանք որ առաջ կերթանք թէ ետ ետ: Պէտք է յա-

րատևենք աս կրթութեան մէջ՝ քանի որ դժուարութիւն կը զգանք յանդիմանութիւն մը լսելու, արհամարհութիւն մը կրելու, կամ որ և իցէ մահացուցմունք մը ընելու՝ մեր անձնասիրութեանը դէմ: Չի վախնանք որ աս կրթութեանը ետևէ ըլլալով՝ ուրիշ առաքինութեանց մէջ ետև կը մնանք. վասն զի առաքինութիւնները իրարու հետ կպած են, մէկուն ետևէն որ ըլլանք՝ ամենուն մէջ ալ առաջ կերթանք: Անհոգ մի՛ ըլլար աս մասնաւոր քննութիւնը ընելու, քիչ ատենէն կիմանաս օգուտը:

Իսկ ընդհանուր քննութիւնն է՝ ամեն իրիկուն պառկելէն առաջ քննել ան օրուան մէջ ըրած պակսութիւննիս, որպէս զի զղջանք անոնց վրայ, թողութիւն խնդրենք Աստուծմէ, ու առաջադրենք մէյմըն ալ չընելու ան պակսութիւնները: Ընդհանուր քննութիւն ընելու կերպը աս է. Առաջ Հայր մեր մը ու Ողջոյն մը ըսէ, ետքը ըսէ դուն քեզի. Աս օրուան գլխաւոր փոյթս

ի՞նչ եղաւ. ափսո՛ս, Աստուծոյ ծառայութեանը ետևէ ըլլալու ու ամեն բան իր սիրոյն համար ընելու տեղ, իմ ուղածս՝ իմ հանգիստս փնտըռեցի. աղօթքներս նիւթական կերպով ու ձանձրութ՝ ըրի. բոլոր օրը ցնդած մտքով անցուցի, անոր համար ալ շատ պակսութիւններու մէջ ինկայ:

✠ Ահա ասանկ է, Տէր իմ, քեզի ծառայելս, միշտ զիս, ուրիշները ու աշխարք աւելի կը մտածեմ քան զքեզ, ներէ ինծի. վաղը ասանկ չընեմ, վաղը քու շնորքովդ իմ առջի փոյթս քեզի համար ըլլայ: Միշտ կառաջադրեմ, Տէր իմ, միշտ կը խոստանամ, ու խոստմունքս չեմ պահեր. ներէ իմ տկարութեանս, մի՛ յիշեր իմ շարունակ ըրած պակսութիւններս. ամենուն վրայ ալ կը զղջամ, ու կառաջադրեմ անոնցմէ ետ կենալու. օգնէ իմ տկարութեանս: — Ինչ առաջադրութիւն որ առտուանց ըրի, միտքս բերի՞ զանոնք օրուան մէջ, պահեցի՞ զանոնք. ուտելս խմելս ուրիշներուն

հետ վարուիլս ի՞նչպէս ըրի, նիւթական կերպով՝ թէ Աստուծոյ համար ու իր կամացը համեմատ. քանի՛ քանի աղքատներ՝ որ հազիւ կըտոր մը հաց կը գտնեն ուտելու՝ փառք կուտան Աստուծոյ, իսկ ես մտածեցի՞ Աստուծոյ ինծի ըրած շնորքը՝ որ բան մը չի պակսիր սեղանիս վրայ, ու իրեն փառք տալու տեղը՝ թերևս որկրամոլութի՞ ըրի:

✠ Գթա ինծի, Տէր իմ, վաղը իմ որկրամոլութիւնս պատժելու համար՝ մահացուցմունք ընեմ, սիրած բաներուս մէկէն զրկեմ զիս: — Արդեօք խօսակցութեանցս մէջ սուտ մը ըսի՞, բամբասանք մը ըրի՞, ուրիշի վրայ խնտացի՞, պարծեցա՞յ, իմ վրաս շատ խօսեցա՞յ, ուրիշի դպչելու խօսք մը հանեցի՞ բերնէս, անհամբերութիւն ըրի՞, բարկացա՞յ, իմ վիճակիս պարտքերը կատարեցի՞: Ասամեն բաները մտքէդ համառօտ մը անցուր, թէ որ պակսեր ես՝ զղջա, թողութի՞ խնդրէ Աստուծմէ, ու առաջադրէ որ ուղղես զքեզ: Ասքըննութի՞ը հինգ վեց րոպէի մէջ ընելէն ետքը, խաղաղութեամբ քուն եղիր:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԵ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԽՕՍՔԻՆ ՎՐԱՅ, ՈՐ ԸՍԱՒ Ի ԽԱՉԻՆ:

Ամենայն ինչ կատարեալ է: ՅՈՀ. ԺԹ. 36:

Քրիստոս Տէրն մեր, իր սուրբ հոգին աւանդելէն առաջ՝ նուազեալ ձայնով մը ըսաւ. Ամենայն ինչ կատարեալ է: Աս խօսքը ըսելու ատեն՝ բոլոր իր կեանքը մտքէն անցուց, յիշեց ինչ աշխատանք, աղքատութիւն, ցաւ ու անարգանք քաշեր էր, ու բոլորն ալ իր երկնաւոր Հօրը նորէն նուիրեց աշխարքիս փրկութեանը համար, ու ըսաւ. Ամենայն ինչ կատարեալ է. որ ըսել էր. Ո՛վ մարդիկ, ձեր փրկութիւնը եղաւ լմընցաւ, Աստուծոյ արդարութիւ-

նը տեղը դնաց, արքայութեան դուռը բացուեցաւ, ատենը եկաւ որ զիս սիրէք. սիրեցէք ուրեմն զիս, վասն զի ասկէց աւելի բան մը չէի կրնար ընել՝ ձեզի սիրելի ըլլալու համար: Ձեզի համար կեանք մը վարեցի տառապանօք լի, ու մեռնելէս առաջ բոլոր իմ արիւնս ձեզի համար թափեցի. Թողուցի որ երեսս թքնեն, մարմինս բզըքտեն, գլուխս փուշերով պսակեն, ու ետքը յանձն առի աս հոգեվարքը քաշել խաչի վրայ, ինչպէս որ կը տեսնէք: Ի՞նչ մնաց ընելու, բայց միայն մեռնիլ ձեզի համար. աղէկ է, ան ալ յանձ կառնում ընել, Թող մեռնիմ՝ կեանքս ձեզի համար տալով: Բայց ձեզի ալ կը մնայ որ սիրէք զիս, վասն զի ասկէց աւելի բան մը չէի կրնար ընել որ զիս սիրէք. ամեն բան կատարեալ եղաւ, ինչ որ արդարութիւնը կը պահան-

ջէր, ինչ որ կրնար իմ սէրս յայտնել:

✠ Սիրելի Փրկիչ իմ, ո՛ւր էր որ ես ալ մեռնելու առեւնս կարենայի ըսել՝ որ փրկութեանս համար հարկաւոր եղածը ըրի, ամեն պատուիրանքներդ կատարեցի, խաչերս համբերութեամբ տարի, ջանացայ շնորհք չի կորսընցընել: Թէ որ հիմայ պէտք ըլլար մեռնիլ, ահ Տէր իմ, շատ ուժգոհ կը մեռնէի՝ չի կրնալով ասոնք խօսքը ըսել. շնորհք տուր ինծի՝ ասկէց ետքը անանկ կեանք մը ունենալ՝ որ մահուանս առեն կարենամ ըսել՝ որ գոնէ աս օրուընէ սկսեալ քու կամքդ կատարած ըլլամ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Յարապնդութեան շնորհք խնդրելէ:

Ատուածդ ամեն շնորհքներէն վեր է յարատեւութեան շնորհքը. ան է որ զմեզ փրկութեան կը հասցընէ: Ա՛ս շնորհքին թէպէտ և արժանի չեմ կրնալ ըլլալ, բայց Ատուած պատրաստ է տալու՝ թէ որ խնդրեսուրեմն աս օրուընէ սկսեալ խնդրել Ատուծմէ ստէպ աս շնորհքը, տուրը Ատուածածնայ բարեխօսութեամբը. ու մի՛ տարակուսիր որ կընդունի, թէ որ չի դադրիս խնդրելէն: Քրիստոսի խոստմունքը բացարձակ է. Խնդրեցէ՛ք ու պիտի ձեզ: Բայց խընդրելը միայն բաւական չէ, բարի վարք ու բարեգործութեի՛ ալ պէտք

Է. ապաթէոչ, զԱստուած փորձել կըլլայ: Ծոյլ քրիստոնեայ մը՝ որ գալչէ կեանք կանցընէ, որ ներելի մեղքերը բանի տեղ չի դներ, արժանի չէ ընդունելու յարատեւութեան շնորհք: Բարի կեանք վարէ, չերմեռանդ եղիր, ու խոնարհ վստահութեամբ մը յուսա առ շնորհքը ընդունելու. չի մերժեր Քրիստոս քու խնդրելդդ: Մեղաց առիթներէն հեռու կեցիր, առէպ խոստովանանք եղիր ու հաղորդուէ, քու վիճակիդ պարտքերը ջանա ընել, խաչերդ համբերութեամբ տար, մնացածը Աստուծոյ յանձնէ: Տխուր մտածութիւնները մէկդի ըրէ՝ թէ արդեօք յարատեւէս պիտոր Աստուծոյ ծառայութեան մէջ, արդեօք հասնի՞ս պիտոր փրկութեան թէ դատապարտուիս. առ մտածութիւնները օգուտ մը չունին, սիրտ կը կոտրեն. վստահ եղիր Աստուծոյ, առ վստահութիւնը կուզէ քեզմէ: Աստուած զմեզ աւելի կը սիրէ, քան թէ մենք զմեզ. ուրեմն իր սիրոյն յանձնենք զմեզ, ու չի տարակու-

սինք: Սուրբ Աստուածածնայ վրայ ալ մեծ վստահութիւն ունեցիր, իրմէ ալ խնդրէ առ յարատեւութեան շնորհքը. մինչ կընդունի քեզի համար Աստուծմէ, իր հզօր միջնորդութեամբը:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԶ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԻՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ՀՕՐԸ ԻՒՐ ՄՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ԱՒԱՆԴԵԼԸ։

Հայր՝ է յէս ֆո յանէյն ատանէմ գհոգի իմ։ Ղկ. ԻԳ. 46։

Ինչ որ Քրիստոս Տէրն մեր իր կեանքը մէջ ըսաւ կամ ըրաւ, չէ թէ միայն իր սէրը մեզի ցուցընելու համար էր, այլ նաև զմեզ խրատելու։ Խօսք մը չըսաւ որ մեզի խրատ չըլլայ՝ կատարելութեան ճամբուն մէջ առաջ երթալու։ Ուրեմն մտածենք աս խօսքին վրայ. Հայր՝ է յէս ֆո յանէյն ատանէմ գհոգի իմ։ Աս խօսքիս միտքը աս է. Հայր իմ, գիս բոլորովին քեզի կը յանձնեմ. ինչ որ ինծի կուգէիր՝ ըրի աշխարքիս վրայ.

հիմայ մեռնելէն զատ ուրիշ բան չմնար ինծի. բայց թէ որ քու կամքդ է որ դեռ ջարջարուիմ, պատրաստ եմ քու կամքդ ընելու. իսկ թէ որ կուզես որ մեռնիմ, անոր ալ պատրաստ եմ։

Ի՛նչ գեղեցիկ օրինակ մարդուս ինքը զինքը Աստուծոյ ձեռքը յանձնելու, ու իր կամքը բոլորովին Աստուծոյ կամացը համակերպելու. ինչ գեղեցիկ պատրաստութիւն մեռնելու. Տէր իմ, թէ որ քու կամքդ է, ապրիմ. թէ որ կուզես, պատրաստ եմ մեռնելու։ Ընորք տուր ինծի Տէր Յիսուս, որ աս գեղեցիկ ալօթքը մեռնելու առեն ընեմ, ու քեզի սէս ըսեմ. Հայր, ՝է յէս ֆո յանէյն ատանէմ գհոգի իմ։ Արժանի ըրէ զիս, որ Յիսուս Մարիամ ըսելով մեռնիմ։

« Ո՛րչափ երջանիկ կըլլայինք, կըսէ Սալեզացին, թէ որ միշտ զմեզ

Աստուծոյ ձեռքը յանձնէինք բո-
լորովին. կատարելութեան ճամ-
բուն մէջ առաջ չերթալնուս բո-
լոր պատճառը աս պակսութիւնն
է՝ որ զմեզ Աստուծոյ ձեռքը չենք
դներ »: Թէ որ կուզենք առաջ եր-
թալ, պէտք է սկըսինք, շարունա-
կենք ու լմընցընենք մեր հոգևոր
կեանքը աս առաքինութեամբ, զոր
Քրիստոս Տէրն մեր անանկ զար-
մանալի կերպով իր բոլոր կենացը
մէջ գործադրեց: Կան քրիստո-
նեաներ՝ որ թէպէտ Աստուծոյ ծա-
ռայել սկըսած ատեննին կըսեն. Տէր,
քեզի կը յանձնեմ զիս, բայց իրենց
մխիթարութիւնը կը փնտըռեն, չեն
ուզեր խաչ քաշել, իրենց կամքին
յարմար հոգևոր հայր կընտրեն,
չեն ուզեր որ մէկը իրենց կամքին
դէմ ելլէ: Չեն մտածեր որ ասի-
կայ զիրենք Աստուծոյ ձեռքը դը-
նել չէ. ու ասկէց առաջ կուգայ

մեր ամեն շփոթութիւնը անհան-
գըստութիւնը ու ասոնց նման ան-
կատարութիւնները. վասն զի ու-
զածնիս առաջ չերթալուն պէս՝ կը
տըրտմինք, ու խեղճ սրտերնիս
տակնուվրայ կըլլայ: Ասոր պատճա-
ռը ի՞նչ է, բայց եթէ զմեզ բոլորովին
Աստուծոյ չի յանձնելը, պատրաստ
չըլլալնիս սիրով ընդունելու ի՞նչ որ
Աստուած կը խրկէ: Ո՛հ, ի՞նչ եր-
ջանիկ կըլլայինք՝ թէ որ աս առա-
քինութիւնը ունենայինք. անտա-
րակոյս կատարելութեան ծայրը կը
հասնէինք, ինչպէս սրբուհի Կատա-
րինէ սենացին, սրբուհին Փրանկիս-
կա, սրբուհին Անգելա, ու ուրիշ
սուրբեր՝ որ բոլորովին իրենք զի-
րենք Աստուծոյ ու իրենց մեծաւո-
րաց ձեռքը դրին, կակուղ մոմի պէս
ամեն ձև ընդունելու պատրաստ:
Ասանկ ըլլանք մենք ալ, ու ամեն
բանի մէջ ըսենք մեր Փրկչին. Տէր

իմ, զիս քու ձեռքդ կը դնեմ բոլո-
րովին՝ առանց բացառութիւն մը
ընելու. Ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի
իմ. Թէ որ կուզես որ անմխիթար
ըլլամ, Թէ որ կուզես որ կամացս
դէմ բաներ ու դժուարութիւններ
քաշեմ, քու կամքդ ըլլայ. Թէ սի-
րելի ըլլամ ուրիշներուն և Թէ ա-
տելի, Թէ դիւրին ըլլայ տրուած
հրամանը և Թէ դժուարին, Թէ մեծ
և Թէ պզտիկ, ամենուն ալ անտար-
բեր ըլլամ. քու ձեռքդ եմ, ինչպէս
որ կուզես՝ տրամադրէ :

Ուրեմն Թէ որ քեզի գործ մը
յանձնուած է, ատենդ ջերմեռան-
դութեան անցընելու մի՛ բաղձար.
Թէ որ ջերմեռանդական կեանք ան-
ցընել է կանոնդ, մի՛ Թողուր ատ
կեանքը՝ քանի որ Աստուած ուրիշ
կերպ չի տրամադրէ. լռէ երբոր
լռել պէտք է, խօսէ ուր որ խօսել
պէտք է: Ասանկ ընելու որ ըլլանք,

մեռնելու ատեն կրնանք ըսել. Տէր
իմ, ամենայն ինչ կատարեալ է, ա-
մեն բան եղաւ լմընցաւ. ըրի ինչ
որ քու կամքդ էր ամեն կարգա-
ւորութեանդ մէջ. հիմայ ուրիշ
բան չի մնար ինծի ընելու, բայց
միայն հոգիս քեզի յանձնել ինչպէս
որ բոլոր կենացս մէջ զիս քեզի յանձ-
նեցի: Քու ձեռքդ կը դնեմ միտքս,
սիրտս, հոգիս, ինչ որ եմ, ինչ որ
ունիմ, որպէս զի ինչպէս որ կուզես՝
կառավարես զանոնք. Թէ՛ նախատ-
ուիմ և Թէ՛ գովուիմ, Թէ՛ բանի
տեղ չի դրուիմ և Թէ՛ դրուիմ, Թէ՛
մոռցուիմ և Թէ՛ յիշուիմ, Թէ՛ տըրտ-
մութեան մէջ ըլլամ և Թէ՛ ուրա-
խութեան, ամենն ալ քեզի կը նըւի-
րեմ, ամենուն ալ նոյնպէս պա-
տրաստ եմ, միայն Թէ քու կամքդ
կատարեմ: Կը սիրեմ զքեզ Տէր, ու
քու ողորմութեանդ կապաւինիմ
Թէ՛ հիմայ, և Թէ՛ յաւիտեան. որչափ

ալ մեղաւոր եմ, չեմ յուսահատիր՝ քեզի ապաւինելովս։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Բոլորովին ամեղ Աստուծոյ սիրոյն յանձնել։

Տեսած կըլլաս շատ անգամ ինչպէս պղտի տղաք մօրերնուն գիրկը ախորժելով կը հանգչին. ինչ վտանգի մէջ ալ ըլլայ, քուներնին չի խռովիր. թէ որ արթընցընես զիրենք ու չեխես, մօրերնուն վիզը կը պըլլուին իրենց թաթիկներովը, ու գլուխնին անոնց ծոցը կապահովեն, վասն զի գիտեն որ մայրերնին զիրենք կը սիրէ ու կը պաշտպանէ։ Մենք ալ ասանկ պէտք է ընենք, Յիսուսին գիրկը գիմենք, իրեն պըլլուինք. չի կայ մայր մը որ անանկ սիրէ իր մէկ հատիկ զաւակը, ինչպէս որ ինքը զմեզ կը սիրէ. իր առջին դնենք մեր պակսութիւնները

ու կարօտութիւնները. որչափ որ սատանան մեզի կը սպառնայ, այնչափ աւելի պըլլուինք իրեն, իր գիրկը ապահովենք զմեզ, ու փորձութեան ատեն՝ ըսենք իրեն. Տէր ֆրկէա զմեզ, զի կորընչիմք աւասիկ։

Սովորութիւն ընենք մեզի՝ ամեն բանի մէջ Աստուծոյ ձեռքը նկատել, ինքն է որ կը կառավարէ ամեն բան. թէ որ մազ մը չիկրնար իյնալ մեր գլխէն՝ առանց իր կամացը, որչափ ևս առաւել չիկրնար առանց Աստուծոյ բան մը գլուխնիս գալ։ Իր զաւկըներն ենք, կը սիրէ զմեզ, ու ամեն կարօտութիւննիս գիտէ, ուրեմն թողունք որ ինքը հոգայ զմեզ. վասն զի քանի որ իր թևին տակն ենք, վախ չի կայ մեզի. ինքն է ըսողը. Մի՛ թէ մոռանայցէ՞ կին զմանուկ իւր, կամ թէ ո՞չ գթասցի 'ի ծնունդ որովայնի իւրոյ. եթէ մոռանայցէ զայն կին, սակայն ես ոչ մոռացայց զքեզ։ Քանիներ շատ հոգերէ ազատ կըլլային, շատ մեղքերու մէջ ալ չէին իյնար, թէ որ աս ճամբան բռնած ըլլային. ուրեմն ամեն փորձութեան մէջ ը-

տենք. Տէր, 'ի ձեռս քո յանձն առնէմ
զհոգի իմ: Երբոր վիշտ մը կունե-
նանք, չըսենք որ Աստուած զմեզ
ձեռքէ թողեր է. մտքերնիս բերենք
Աստուծոյ ատ խօսքը. Մի՛ թէ մայր
մը կրնա՞յ մոռնալ իր զաւակը, կըր-
նա՞յ չի գթալ իր զաւկին վրայ. բայց
թէ որ անիկայ մոռնալու ալ ըլլայ,
ես զքեզ չեմ մոռնար. ձեռքիս վրայ
նկարած եմ զքեզ, միշտ աչքիս առ-
ջին ես. Ի վերայ ձեռաց իմոց նկարեցի
զքեզ, և առաջի իմ ես դու յամենայն
ժամ: Ուրեմն ինչ որ ալ հանդիպի
քեզի, Քրիստոսի ապաւինէ, վըս-
տահութիւն ունեցիր իր վրան:
Միտքդ մո՞ւթ պատեր է, սիրտդ նե-
ղութեան մէ՞ջ է, իրեն դիմէ, իր
շնորքը զքեզ կը լուսաւորէ ու կը
մխիթարէ. Մաթիք առ Տէր, և առէք
զլոյս. Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է
Տէր: Փորձութեանց մէ՞ջ ես, ինքը
կօգնէ քեզի, ինքը չի թողուր որ
կարողութենէդ վեր փորձէ զքեզ
սատանան. Հաւատարիմ է Աստուած,
զի ոչ արկցէ զձեզ 'ի փորձութիւն առա-
ւել քան զկար ձեր. Ինքը պատրաս-

տեր է յաղթութեանդ պսակը:
Թող սատանան, մարմինդ, ու աշ-
խարք վրադ յարձըկին. իրեն ա-
պաւինէ, բան մը չեն կրնար ընել
քեզի. Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հա-
զարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ, և առ
քեզ ինչ ոչ մերձեսցին: Ամեն մտածու-
թիներդ ամեն հոգդ իրեն թող, ինքը
կը խնամէ զքեզ, վասն զի կը սիրէ
զքեզ. Զամենայն հոգս ձեր ընկեցէք 'ի
նա, զի նա է որ հոգայ վասն ձեր: Ո՛վ
որ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ կը
դնէ, չի սխալիր. Ո՞յուսացաւ 'ի Տէր,
և յամօթ եղև: Միշտ սրտիդ մէջ ըլ-
լայ ասս խօսքը. Որչափ ալ խեղճ ո-
ղորմելի եմ, Աստուած զիս կը սի-
րէ, ու կուզէ երջանիկ ընել զիս յա-
ւիտեան. ուրեմն ես ալ զինքը կը
սիրեմ, ու բոլոր յոյսս իր վրայ
դրած եմ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԷ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԱՀԸ:

Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն, աւանդեաց զոգին, ՅՈՀ. ԺԹ. 30:

Քրիստոս Տէրն մեր իր արիւնը դրեթէ բոլոր թափեր էր, ու քաշած չարչարանքներէն սաստիկ տկարացեր էր. խաչին վրայ կախուած ալ ըլլալով, գամերը կը պատըռտէին ձեռքերն ու ոտքերը, վայրկեան մը չէր կրնար հանգչել. իր ցաւը ամեն հոգեվարքի ցաւերէն սաստիկ էր. վասն զի մարդս կամաց կամաց կորսընցընելով իր զգացմունքը մեռնելէն առաջ, մահուան ցաւն ալ չըզգար. բայց Քրիստոս Տէրն մեր ինչուան ետքի շունչը կը

զգար իր ցաւերը, մտքին պէս՝ ամեն զգայարանքն ալ առողջ ըլլալով: Հոգին աւանդելէն քանի մը վայրկեան առաջ՝ գլուխը վար ծռեց, աչքերը գոցուիլ սկսան, շրթունքը պաղիլ ու կապուտնալ. ետքը գլուխը վեր առաւ, աչքերը երկինք վերուց, ու մեծ ձայնով մը՝ Հայր 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ՝ ըսաւ, ու հոգին աւանդեց:

Մօտենանք խաչին, նայինք Յիսուսին՝ որ մեր սիրոյն համար մեռած կախուեր է խաչէն. մտքերնիս ամփոփենք, ու լալով մտածենք:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, զքեզ խաչին վրայ ինծի համար մեռած տեսնալէս ետքը, ամեն շնորք կը յուսամ քեզմէ՝ ինչ որ իմ փրկութեանս հարկաւոր է, ու կրնամ ոտքի տակ առնել դժոխքին վախը որ սատանան երբեմն միտքս կը բերէ: Թէ որ աս յոյսս չունենայի, ի՞նչ սոսկալի

բան պիտոր ըլլար մտածել որ օր մը
կրնամ բաժնուիլ քեզմէ յաւի-
տեան. ի՛նչ զարհուրելի վիճակ մը
պիտոր ըլլար խեղճ մեղաւորի մը
վիճակը, թէ որ ողորմութեանդ վը-
րայ չի վստահէր. դժոխքը իր առջին
բացուած պիտոր տեսնէր, չի գիտ-
նալով որ մեղքերուն թողութիւն
եղած է թէ չէ: Անատեն արդա-
րութիւնդ միայն պիտոր մտածէինք,
զքեզ խիստ դատաւորի մը տեղ պի-
տոր դնէինք. իսկ հիմայ որ մեր սի-
րոյն համար խաչին վրայ մեռար,
նախատինք ընել է քեզի՝ չի վստա-
հանալը քու ողորմութեանդ, չի
ճանչնալ է քու սիրտդ, ապերախտ
ըլլալ է քեզի: Կը վստահիմ քու ո-
ղորմութեանդ, մեծ խաղաղութիւն
է սրտիս՝ գիտնալս որ իմ յաւիտե-
նական փրկութիւնս կը հոգաս ու
կուզես. վերցուր իմ սրտէս ան
վախն որ զքեզ խիստ դատաւորի մը

տեղ դնել կուտայ՝ թէթև մեղքերս
ալ պատժելու. մէկդի ըրէ ինծմէ
ծառայական երկիւղը, տուր որ
զքեզ բարեգութ հայր սեպեմ ին-
ծի՝ ինչպէս որ ես, ու մեր տկարու-
թեանը կարեկից: Բայց երբեմն
սիրտս մութ կը պատէ, կը խռովիմ
ու կը վշտանամ, կը վախնամ որ
զքեզ չեմ սիրեր, քեզի չեմ ծա-
ռայեր, քու ընտրեալ կօրսընցուցեր
եմ, մեղքի մէջ եմ, ու տրտմութեա
մէջ կընկղմիմ, զիս դատապարտը-
ած կը սեպեմ, ի՛նչ ընեմ անանկ
ատեն: —

Աչքդ վերցուր, որդեակ, խաչիս
վրայ նայէ, ու իմ կամացս յանձնէ
զքեզ բոլորովին, ու արթընցուր
սրտիդ մէջ վստահութիւն իմ սի-
րոյս վրայ: Թէ որ զքեզ դատապար-
տել ուզէի, կը մեռնէի՞ քեզի համար
խաչին վրայ. մի վախնար կը սիրեմ
զքեզ: Թող տալս որ սիրտդ մութ

պատէ ու խռովիս, քու բարւոյդ համար է. մի՛ վախնար, աչքիս բիբին պէս կը նայիմ քեզի: Ո՛հ թէ որ գիտնայիր ի՛նչ գութ ու սէր ունիմ իմ հաւատարիմ ծառայիցս վրայ, որոնք հանդերձ իրենց խեղճութեամբը ու անկատարութիւններովը՝ չեն շփոթիր, ու կըսեն ինծի միշտ. Տէր, իմ ամեն յոյսս դու ես, Ի քեզ յուսացայ՝ մի՛ ամաչեցից յաւիտեան. Թէ որ գիտնայիր ի՛նչ շնորքներ կուտամ անոնց, ամեն ջանք կընէիր աս վստահութիւնը դուն ալ ունենալու: —

Ո՛վ սրտագէտ Տէր, գիտես սիրտըս՝ որ ի՛նչպէս կը սիրեմ զքեզ, ու ի՛նչպէս կը փափաքիմ տեսնելու զքեզ երկինքը, ինչո՞ւ ուրեմն մահւընէ կը վախնամ, ինչո՞ւ կը սոսկամ քու դատաստանէդ: —

Որդեակ, իմ դատաստանս իրաւցընէ սոսկալի է մեղաւորաց, բայց

քաղցր է և լի ողորմութեամբ որոնց որ զիս կը սիրեն. ուրեմն քանի որ դատաստանս միտքդ կուգայ, մէկէն քու յաւիտենական վիճակդ իմ հայրագութ ողորմութե՞ս յանձնէ. աս վստահութի՞դ շատ հաճոյ է ինծի, քեզի ալ մեծապէս օգտակար. վասն զի չէ եղած մէկն որ վստահի վրաս, ու կորսուի: Իսկ մահուանէ վախնալդ բնական է. ես ալ զգացի մեռնելս, վասն զի մարդ էի, ու կուզէի անով քեզի համար շնորք ստանալ՝ որ Աստուծոյ կամացը հետ համակերպութիւն ունենաս: Ատ վախը առաջ կուգայ նաև աշխարքիս յարում ունենալէդ. ջանա որ սիրտըդ բանի մը չի կըպցընես, մահը բան չերևնար աչքիդ. հարստութիւն, վայելք, բարեկամ, ընտանիք, զաւկըներ, բոլորն ալ ինծի համար սիրէ. ինծի յանձնէ քու ամեն շահդ ու սիրելիներդ, ան ա-

աեն կրնաս ըսել. Տէր, սիրով կը մեռնիմ, երբոր կուզես՝ կանչէ զիս։ —

✠ Տէր, խաչիդ ոյքը կկրնամ, մէկ անոյշ նայուածք մը ըրէ խեղճիս վրայ, ու օրհնէ զիս. կեանքս քեզի կը նուիրեմ, պատրաստ եմ մեռնելու՝ երբոր կուզես։ Թէ որ կուզես որ պեռ ապրիմ, օրհնեալ ըլլաս. միայն շնորք տուր ինծի՝ որ կեանքս քու սիրոյդ ու քեզի հաճոյանալու համար անցընեմ։ Իսկ թէ որ կուզես որ շուտ մեռնիմ, դարձեալ օրհնեալ ըլլաս, սիրով կը մեռնիմ, վասն զի կուզես որ մեռնիմ։ Կը մեռնիմ, որպէս զի մահուանս ցաւովը մեղքերս քաւեմ. կը մեռնիմ, որպէս զի մեյմըն ալ զքեզ չվշտացընեմ. կը մեռնիմ, որպէս զի ցուցընեմ երախտագիտութիւնս՝ ինծի ըրած ամեն բարերարութեանդդ, որոնց անար-

ժան չի։ Կը մեռնիմ, որպէս զի ցուցընեմ որ քու կամքդ աւելի կը սիրեմ քան զիս. կը մեռնիմ, որպէս զի գամ երկինքը զքեզ յաւիտեան՝ի բոլոր սրտէ սիրելու. վասն զի կը յուսամ հասնելուատ երանաւէտ օթևանը, ուր որ ալ վախ չի մնար քեզմէ բաժնուելու։

✠ Ո՛վ ամենասիրելի Փրկիչ իմ, քու ամենասուրբ վէրքերուդ համար ըլլայ, քու մահուանդ ատեն քաշած ցաւոդդ համար ըլլայ, տուր ինծի որ քու ընորքիդ ու քու սիրոյդ մէջ մեռնիմ։ Քու պատուական արեամբդ գնեցիր զիս, մի թողուր որ քեզմէ բաժնուիմ. ընդունէ հոգիս մարմինէս ելլելու ատենը, ու ըսէ. Թողեալ լիցին ձեզ մեղք քո, հետս երկինք եկուր որ զքեզ սիրեմ հոն, ու դուն ալ զիս սիրես յաւիտեան։ Փրկիչ իմ Յիսուս, որ ինծի համար մեռար, ու իմ մեղքերուս չի նայե-

լով՝ զիս քու շնորքէդ չես զրկեր, քու խաչիդ կը պըլլուիմ, դամերով ծակած ոտքերդ կը գրկեմ, ինծի ցուցուցած սիրոյդ համար ըլլայ, միացուր զիս քեզի հետ, անանկ որ ասկէց ետքը բան մը չի կրնայ զիս քեզմէ բաժնել, միշտ քեզի հետ ըլլամ, ամեն մտածմունքս քեզի համար ըլլայ, ամեն բաղձանքս քու վրադ ըլլայ, քեզմէ ուրիշ բան չի փնտըռեմ։ Տուր ինծի որ միշտ ցաւիմ զքեզ վշտացընելուս համար, միշտ քու սիրովդ վառուիմ։ Սուրբ Աստուածածին, ինծի համար բարեխօսէ առ միածին Որդիդ, որ իր շնորհացը մէջ մեռնիմ։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Մահուան պատրաստութիւն։

Պէտք է որ մեռնինք. Քրիստոս մեռաւ, սուրբ Աստուածածինը մեռաւ, ամեն սուրբերն ալ մեռան, մենք ալ պիտոր մեռնինք։ Չէ թէ վախնալու համար պիտոր մտածենք մեր մահը, այլ պատրաստ ըլլալու համար, ինչպէս Քրիստոս Տէրն մեր կըսէ. Եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի մարդոյ։ Ամեն հաւատացելոց ընելու մահուան պատրաստութիւնը՝ մահուչափ մեղք չունենալն է. բայց ջերմեռանդ հաւատացելոյ մը համար բաւական չէ այնչափը, պէտք է որ ներելի մեղքի ալ յօժարութիւն չունենայ, բանի մը զգայական կերպով սիրտը չի կըպցընէ, Աստուծոյ կամացը հետ բոլորովին համակերպ ըլլայ՝ թէ առողջութեան և թէ հիւանդութեան համար, թէ ապրե-

լու և թէ մեռնելու։ Մտածենք հի-
մայ, որ աս կերպով պատրաստ ենք
մեռնելու. Թէ որ խղճմտանքնիս այ-
կըսէ, փառք տանք Աստուծոյ, մեծ
շնորք է մեզի ըրածը. իսկ թէ որ
խղճմտանքնիս չէ կըսէ, մէկէն ձեռք
զարնենք պատրաստութեան. ու ա-
սոնք են ընելու բաներնիս։

Ա. Քննենք խղճմտանքնիս որ ար-
դեօք բանի մը վրայ անհանգիստ է.
աղէկ մը խոստովանանք ըլլանք, ու
ալ չի մտածենք՝ Աստուծոյ ողոր-
մութեանը յանձնելով զմեզ։

Բ. Թէ որ պարտք մը ունինք վը-
ճարելու, կամ ինչ և իցէ հատու-
ցում ընելու ուրիշի, օր մը առաջ
լմընցընենք։

Գ. Նայինք որ ի՛նչ բանի կըպած
է սրտերնիս, ու արիաբար յաղ-
թենք մեր յօժարութեանցը. հա-
րըստութիւն, կալուածք, տուներ,
զաւկըներ, բարեկամներ, ամենն
ալ եաքը եաքը պիտոր թողունք.
ուրեմն առաջուց զոհ մը ընենք Ա-
ստուծոյ զանոնք, մեծ վարձք կը
վաստըկինք։

Դ. Մտածենք որ մեռնելու ա-
տեննիս ի՛նչ բան պիտոր ուզենք որ
ըրած ըլլայինք, ու հիմակուց ը-
նենք. նմանապէս ի՛նչ բան պիտոր
ուզենք որ ըրած չըլլանք, ու հիմա-
կուց հեռու կենանք անոնցմէ։

Ե. Մահերնիս մտածենք ստէպ.
առջի բերանը վախ կուգայ մեզի,
բայց եաքը կը մխիթարուինք, ու կը
դիւրանայ մեզի ամեն բանէ սրտեր-
նիս հեռացընելը։

Զ. Ստէպ ներդործութիւն ընենք
Աստուծոյ յանձնելու հոգինիս. Ա-
ստուծոյ շատ հաճոյ կըլլայ ըրածնիս,
մեծ մեծ շնորքներ կը բերէ մեզի, ու
կընտանեցընէ զմեզ մահուան ատեն
ունենալու մտածմունքներնուս։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԸ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԷՐՆ ՄԵՐ ԿԸ ԳԱՆԳԱՏԻ ՄԵՂԱՒՈՐԱՑ ԱՊԵՐԱՆՈՏՈՒԹԵՆՆԷՆ, ՈՒ ԶԱՆՈՆՔ ԱՌ ԻՆՔՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ:

Դուք արարէք ընդ իս և ընդ այգի իմ, զինչ ինչ առնէիր այգւոյ իմում, և էս ել արարի. Եսայ. ե. 4:

Ումե՞ն համար կըսէ Քրիստոս այ իսկը, որմե՞ն համար է որ կը գանգատի. այ սիրալիր դանդատը ինձի համար է որ կընէ, ինձի է որ կըսէ. Ակնէց աւելի ինչ կրնայի քեզի համար ընել, որդեակ. քեզի այսչափ սէր ցուցընելէս եառքը, ինչու՞ ինծմէ հեռու կը քալես. ինչ ըրի քեզի, ինչմով տըրտմեցուցի զքեզ. ի՞նչ փըրփոյտ ծո՞յի պէտք, կամ ի՞նչ նէղէդի պէտք, որ

ինձ պատասխանէ: — Ի՞նչ պատասխան կրնամ տալ, Տէր իմ. յանցաւոր եմ, մեղքերուս բեռանը տակ կը հեծեմ, ամօթէս գետին կանցնիմ. լալէն ու ողբալէն ուրիշ կերպով չեմ կրնար զիս արդարացընել: — Քեզի համար չէ, որդեակ, որ խաչին վրայ նախատանօք մեռայ. զքեզ դժոխքէն խլելուս համար ալքատ ու ամեն բանի կարօտ եղայ, քան զամեն մարդիկ անարդ սեպուեցայ, ոտքէս մինչև՝ ի գլուխս վէրքերով ծածկուեցայ, տանջանք նախատինք ամեն բան քեզի համար յանձն առի, զքեզ սիրելէս. ասանկ իմ սէրս կը փոխարինես: Զքեզ մարդ ըրի ոչընչէն, իմ պատկերս քու վրադ տպաւորեցի, իսկ դուն չանցայր ջնջել անիկայ վրայէդ. իմ տրբուեանս կնիքը դրի վրադ, դուն անիկայ ալոտոտեցիր. ընդրկներովս զքեզ զարդարեցի, դուն զանոնք ա-

նարդեցիր. Զա՞յդ Տէառն հաստուցանէք, ո՞չ նա է հայրն՝ որ ստացաւ զքեզ, և հաստատեաց. իսկ դուն մոռցար զիս ու թողուցիր: Աս ըսէ ինծի, ի՞նչ երջանկութիւն ունեցար՝ ինծմէ հեռանալովդ. խեղճ ողորմելի ախորժի մը ու սնոտի փառքի մը համար իմ սէրս մերժելով, գոհ եղա՞ր, ունեցա՞ր այն սրտի հանգստութիւնն որ ինծի ջերմեռանդութեամբ ծառայողները կը վայելեն. ուրիշ բան չի վաստըկեցար բաց 'ի խղճմըտանքի տանջանքէն, ու սրտի դառնութենէն. Չար և դառն էղև քեզ թողուլն զիս: Դարձիր ուրեմն ինծի, գիրկս բաց է քեզի, նորէն կընդունիմ զքեզ սիրով ինծի որդի: —

✠ Տէր իմ Յիսուս, սաստիկ սիրտս շարժեցիր. կը խոստանամ որ ասկէց եաքը ապերախտ չըլլամ քեզի, այլ ճանչնամ քու բարերաթիւններդ: Մի՛ յանդիմաներ զիս

անցեալ կենացս համար, թողութիւն տուր մեղացս. կուզեմ ապաշխարել զանոնք մինչև 'ի մահս, կուզեմ սիրել զքեզ 'ի բոլոր սրտէ, ամեն բանէ վեր, կեանքէս ալ աւելի, ինծմէ ալ եւել: Ո՞ւր էր որ հազար սիրտ ունենայի, ու բոլորն ալ քեզի նուիրէի, բոլորովն ալ զքեզ սիրէի. տուր որ գոնէ ունեցած սիրտըս բոլորովին քեզի նուիրեմ. խըստասիրտ եմ, անզգայ եմ, կակուղցուր սիրտս: Իրաւ՝ մեղաւոր եմ, բայց կուզեմ սիրել զքեզ. ու սիրել, դուն զիս սիրելուդ համար: Փառք կուտամ քեզի զիս դժոխքէն ազատելուդ, ու ինծի արքայութիւն պատրաստելուդ համար, բայց կը սիրեմ զքեզ՝ անհուն սիրոյ արժանի ըլլալուդ համար:

ԸՐԱՅ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Մոպաթէլոպէպ Աոպուծոյ մէր վէրայ ունեցած ողորմութիւնը։

Ողորմութիւնս փո, Տէր, յաւիտեան օրհնեցէք։ Ասանկ ալ ամեն քրիստոնէին երախտապիտութիւնը Աստուծմէ ընդունած բարերարութեանցը համար, միշտ օրհնել Աստուած, յաւիտեան փառք տալ Աստուծոյ։ Բայց ախտա, ոըր կը գտնես ասանկ երախտապիտութիւն։ կամաչենք մեր բարերարներուն ապերախտ ելլնալ, իսկ Աստուծոյ ապերախտ ըլլալը բանի տեղ չենք դներ։ Մեծ մեծ շնորքներ կը խընդրենք ու կընդունինք իրմէ, ու շատ անգամ շնորհակալութիւն մըն ալ չենք ըներ իրեն։ Ի՞նչ ապերախտութիւն։ աս միայն բաւական է Աստուծոյ շնորքներէն զրկելու զմեզ։ Անոր համար յիշենք միշտ Աստուծոյ բարերարութիւնները, թէ հասարակաց և թէ մասնաւոր մեզի ըրածը։ զմեզ ստեղծելէն՝ պահելէն ու վերակենդանացնելէն զատ, որչափ բարերարութիւն ըրած է առանձին մեզի համար։ Ձինքը վճռացուցեր ենք, ու բարեգութ հօր մը պէս՝ մեր յանցանքներուն նեղսիր է։ Ո՛չ ըսո՛ղ մէջտ պէտ պրկեց Տէր, այլ որպէս գթայ հայր՝ ի վերայ որդւոց իւրոց՝ այնպէս գթասցի Տէր ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։ Ամեն վերքեր նիս ողջընցուց, գժոխքէն խաղցուց զմեզ, անուանակ որդիին պէս պրկեց զմեզ, ու առջի անմեղութեան պատմուճանիս հագցուց մեզի։ Խելօ հոգինիս ոխերու մէջ քաշկըռտեր էինք, ալոտոտեր անարգեր էինք, սատանան ոտքի տակ առեր էր հոգինիս։ Աստուած եկաւ ազատեց զմեզ, մաքրեց արբեց հոգինիս իր պատուական արեամբը, ու շնորքներով զարդարեց։ Դաւիթ մարգարէին հետ գոչենք ուրեմն։ Ձի՞նչ փայ փրիփուր Տէրոն ընդ ամենայնի, որ և է ինձ։ Ո՞վ է որպէս Տէր Աստուած մեր, յարուցանէ զաղքատն յերկրէ

և զպառապէալն յաղբևաց, նսպուցանէ իշ-
խանս ընդ իշխանս, այսինքն հրեշտակ-
ներուն ու իր սուրբերուն հետ: Բաղ-
դատենք առջի կեանքերնիս՝ երբ-
բոր մեղքի մէջ էինք, հիմակուան
վիճակնուս հետ՝ զոր Աստուծոյ ո-
ղորմութեամբը կը վայելենք, ու ա-
մեն վայրկեան փառք տանք իրեն
ու ըսենք. Օրհնեցից զՏէր յամենայն
ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա 'ի
բերան իմ: Մի՛ թողուր մեզի, Տէր, որ
մէյմըն ալ ապերախտ ըլլանք քեզի,
չըլլայ թէ մեր վրայ ալ ստուգուի
մարգարէին խօսքը. Ոչ իմացան զըս-
գանչէլիս գո, և ոչ յիշեցին զբազում
ողորմութիւնս գո:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԹ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ՝ ՅՕԺԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԵՐ ՍԻ-
ՐՈՅՆ ՀԱՄԱՐ ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ՏԱԼԸ:

Որ էպ զանչն իւր վասն մեր; զի ֆրկեսցէ
զմեզ. ՏԻՏ. Բ. 14:

Քրիստոս Տէրն մեր իր յղութեան
առջի վայրկենէն տեսաւ աչքին առ-
ջևը Ադամայ ամեն զաւկըները. տե-
սաւ նաև սոսկալի չարչարանքները՝
որ անոնց փրկութեանը համար պի-
տոր կրէր: Տեսաւ ամեն մէկուն հո-
գին՝ որ աշխարքիս սկիզբէն մինչև
ան ատենը եկեր էին, ու ան ատե-
նէն մինչև աշխարքիս ետքը պիտոր
գային. ուրեմն իմ հոգիս ալ տեսաւ,

ու տեսաւ բոլոր մեղքերովս ծած-
կըւած, խաւարի մէջ ընկղմած,
մերկ յամենայն բարեաց: Ա՛ս տես-
նելով, զիս մերժելու տեղը, գութը
շարժեցաւ վրաս, ու ան ատենէն
իմ սիրոյս համար յանձն առաւ այն
ամենայն չարչարանքը՝ որ ետքը իր
կենացը մէջ քաշեց, մանաւանդ
մահուանը ատեն: Շահ մը չունէր
ինծի համար աս բանը ընելու. միայն
սէրն որ ինծի պէս ողորմելիի մը
վրայ ունէր, շարժեց զինքը. սէրը
ըրաւ որ ախոռի մը մէջ ծնանի ու
խաչի վրայ մեռնի: Դատապար-
տուած էի դժոխք երթալու, ինքը
զիս ազատեց. Աստուծոյ ատելի
ծնած էի, ատելութեան պատճառը
վերցուց. չէի մտածեր զԱստուած
սիրել, կոյր էի, զինքը վշտացընել
էր իմ կեանքս, ինքը նախ սիրեց
զիս, ու ինքը զինքը առաջ ձգեց
վրաս ունեցած սիրոյն ապացոյցնե-

րը տալու, ու զիս յորդորելու որ
զինքը սիրեմ: Կրնա՞մ անզգայ ըլլալ
ասանկ սիրոյ. կրնա՞մ չի սիրել զՅի-
սուս, որ ինծի ասանկ սէր ցուցուց:
Ի՞նչ ընեմ ուրեմն ես ալ իրեն ը-
րածին փոխարէն. ինքը զինքը տուաւ
ինծի, ուրեմն պէտք է որ ես ալ
զիս տամ իրեն. խեղճ ողորմելի եմ,
բայց աս խեղճ ողորմելի ինծմէն ու-
րիշ ինծի աւելի սիրելի բան մը չու-
նիմ որ իրեն նուիրեմ. երբոր ինքը
Աստուած ըլլալով՝ զինքը ինծի ա-
ւաւ, կրնա՞մ ես զիս չի տալ իրեն:

✠ Ընդունէ Տէր իմ աս նուէրքս.
երկու լումայիկ միայն ունիմ քեզի
նուիրելու, մարմինս ու հոգիս. շը-
նորք տուր ինծի որ ետ չառնեմ
նուիրածս, բացառութիւններ չընեմ,
բոլորովին զիս քեզի նուիրեմ: Մար-
մինս մահացընելով, աշխատցընե-
լով, ու իր ուզածներէն զրկելով.
իսկ հոգիս՝ իր կամքը, բաղձանքնե-

ը, անձնասիրութիւնը, ու ինչ որ
քեզի կրնայ անհաճոյ ըլլալ, ոտքիդ
տակը դնելով: Գիտեմ, Տէր իմ, որ
դժուարին է ընելիքս, ու բնութ՚ես
դէմ. բայց քու օգնականութեամբդ
կրնամ ընել ինչուան 'ի մահ: Ոտքդ
կիյնամ, կը խնդրեմ որ ընդունիս իմ
նուէրքս. ազատութիւնս ալ՝ յիշո-
ղութ՚իս ալ՝ միտքս ալ՝ կամքս ալ՝ բո-
լոր զիս ալ քեզի կը նուիրեմ: Ինչ որ
ունիմ, քեզմէն է. քու տուածդ է որ
քեզի կը նուիրեմ, որպէս զի ուզա-
ծիդ պէս զանոնք կառավարես. միայն
քու սէրդ ու շնորքդ պակաս չըլլայ
ինծմէն, անով ամեն բան կունենամ,
ու քու կամքդ կը կատարեմ, որ
կուզես որ սիրեմ զքեզ: Զքեզ սի-
րելու որ չըլլամ, զո՞վ սիրեմ. Տէր
իմ, առջի ու գլխաւոր մեղքս որ
կողբամ՝ այնչափ ատեն զքեզ չի սի-
րելս է. բայց ասկէց ետքը վայր-
կեան մը չանցընեմ առանց զքեզ

սիրելու: Քու շնորքդ է որ աս բաղ-
ձանքը կուտայ սրտիս, ու ցաւ կը
զգամ զքեզ վշտացընելուս համար.
շնորհակալ եմ, բայց կատարեալ
ըրէ շնորքդ, ու տուր որ հաւատա-
րիմ ըլլամ քեզի ծառայելու մինչև
'ի մահ: Գիտես իմ տկարութիւնս,
օգնէ ուրեմն ինծի՝ որ ասկէց ետ-
քը քուկդ ըլլամ բոլորովին, ինչ-
պէս որ դուն իմս եղար: Ո՛վ բա-
րեգութ Կոյս, բարեխօսէ ինծի հա-
մար՝ որ սիրեմ բոլոր սրտանց զՅի-
սուս:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Զոհել զմեզ Աստուծոյ սիրոյն:

Ապերախտութիւնը ատելի է Ա-
ստուծոյ, ու մարդկանց ալ. Ճան-
չնանք Աստուծոյ ըրած բարիքը, ու

գործքով ալ ցուցընենք ճանչնալ-
նիս։ Ինքը զմեզ դժոխքէն ազատե-
լու, ու արքայութեան դուռը մեզի
բանալու համար, զինքը զոհեց իր
երկնաւոր Հօրը. մենք ալ զմեզ զո-
հենք իրեն։ Աստուծոյ կամացը հա-
մար պատրաստուած զոհ մը սե-
պենք զմեզ. մտքերնիս դնենք որ ասկէց
ետքը մենք մերը չենք, այլ բո-
լորովին Աստուծոյ ենք։ Ուստի երբ-
որ մեզի խաչ մը՝ վիշտ մը՝ հիւան-
դութիւն մը կը խրկէ, համակեր-
պինք իր կամացը՝ ըսելով. Ես իրենն
եմ, ինչ որ կուզէ՝ ընէ ինծի։ Երբոր
կամքերնուս դէմ կուգայ մեծեր-
նուս կամքը կամ հրամանը, ըսենք.
Ես իմս չեմ, պէտք է որ զոհ ըլլամ
Աստուծոյ կամացը՝ որ մեծերուս
ձեռքովը ինծի կը հրամայէ։ Երբոր
դժուարութիւն կըզգաս, ու անձ-
նասիրութիւնդ դէմ կելլայ զքեզ
զոհելու, միտքդ բեր քու Փրկիչդ՝
որ զինքը քեզի համար զոհեց, Որ-
պէս գառն անմեղ վարեալ 'ի սպանդ։
Երբոր Աստուած քեզի մահ ալ
խրկէ, աչքդ վեր առ, ու ըսէ.

Տէր իմ, ես քուկդ եմ, լմընցուր
զոհդ՝ որ յաւիտեան ալ քուկդ
ըլլամ, սիրեմ զքեզ, օրհնեմ, փառք
տամ ինծի ըրած բարերարու-
թեանցդ համար, ու յաւիտեան
վայելեմ զքեզ։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Խ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ԱՆՏԻՔ ԵՂԱԻ ՄԵՋԻ ՀԱՄԱՐ, ՈՐՊԷՍ ԶԻ ԱՋԱՏԷ ՋՄԵՋ ՑԱԻԻՏԵՆԱԿԱՆ ԱՆՏԻՔՖԷՆ՝ ՈՐՈՒՆ ԱՐԺԱՆԻ ԵՂԱՔ ԷԻՆՔ։

Ապուաք պՈրէքն ի՞ր առաքեաց ՚ի նմա նաւինեան Տարտոց մեղաց և վասն մեղաց, և պապպարբեաց պՂեղս ՚ի Տարտնի անդ։

ՀՈՈՎՄ. Ը. 3։

Ատուած սաստիկ կատէ մեղքը՝ ուր որ տեսնէ, ու պատիժը կուտայ առանց ողորմելու՝ ինչպէս որ իր արդարութիւնն ու արդութիւնը կը պահանջէն։ Ատուծոյ կամքը ըլլալով որ իր միածին Որդին գմեզ փրկէ, Որդին Ատուած մարդ եղաւ, մերինին պէս մարմին առաւ,

ու Թէ և մեղքին չուքն ալ չունէր՝ բայց իր երկնաւոր Հօրը առջին անիծեալ երևցաւ. Եղէալ վասն մեր անէծք։ Ուրեմն մեր փրկիչը գմեզ ազատելու համար յաւիտենական անէծքէն՝ որուն տակը ինկեր էինք, յանձն առաւ անիծած սեպուիլ՝ խաչուելով չարագործի մը պէս, ուսկից ամենքը կը տսկան. Անէծեալ ամենայն որ կախեալ կայդէ ՊՓայսէ։

Ո՛Ինչ գութ, ինչ սէր, փրկիչ իմ, որ գիս խալըսեցիր Թէ սկզբնական մեղքին, և Թէ մկրտութենէն ետքը գործած մեղքերուս անէծքէն, ու ատանային գերութեան ժանգոտ շղթաներէն քակեցիր. կապէ գիս քու սիրոյդ ոսկեղէն շղթայովը՝ որ քեզմէն չի բաժնուիմ. ցուցուր իմ վրաս քու ընդքիդ ուժը, ինծի պէս խեղճ մեղաւորը սուրբ ընելով։

Հաւատքի մաղ է որ իմ մեղքերուս համար Քրիստոս յանձն

առաւ անիծած սեպուիլ. ասկէց պէտք է իմանամ մեղքին ի՞նչ ըլլալը, որուն փրկանքը ասանկ սուզ եղաւ, ըսել է որ անկէց դէշ բան չիկրնար ըլլալ: Ուրեմն ի՞նչպէս զգուշանամ որ չի տիրէ վրաս. Մի՛ այսուհետև Թագաւորեսցեն մեղք 'ի մահկանացու մարմինս ձեր: Վա՛խ որ ատեն մը ատ անիծած մեղքը տիրեր էր վրաս. բայց ատ ամօթալի գերութենէն ազատեցայ Քրիստոսի սուրբ արեամբը, ու ինքը գեղեցկացուց իմ հոգիս, մաքրեց ու իր աչքին հաճոյ ըրաւ:

✠ Տէր Աստուած իմ, մի՛ թողուր որ նորէն աղտոտեմ ու ադեղացընեմ հոգիս, Թշուառաբար նորէն մեղանչելով. մի՛ թողուր որ կորսընցընեմ տուած շնորքդ. ի՞նչ կը դառնամ առանց անոր. դժոխքի որդի կըլլամ, հեռու քեզմէ, հեռու քու սուրբերէդ, հեռու սուրբ Ա-

տուածածինէն ու Յիսուսէն: Ո՛հ ի՞նչ Թշուառութիւն. և սակայն շատոնց հոն պիտոր ըլլայի, շատոնց արժանի եղած էի քու յաւիտենական անէծքիդ. բայց զիս անկէց ազատեցիր, ու կը յուսամ որ զքեզ յաւիտեան սիրեմ երկինքը: Հիմակուց ալ կը բաղձամ որ սիրտս քեզմէ զատ ուրիշ բան չի սիրէ. սիրեմ զքեզ քեզի համար, ու ամեն բան ալ որ կը սիրեմ, քեզի համար սիրեմ: Տիրէ իմ սրտիս վրայ՝ որ քեզի միայն հնազանդի, քեզմէ ուրիշ բան չի փնտըռէ, քեզի միայն հառաչէ: Մէկդի ըրէ սրտէս ամեն սէր ու փափաք՝ որ քեզի համար չէ, քու սիրովդ միայն վառէ սիրտս. սիրեմ զքեզ՝ որ միայն իրաւցընէ կը սիրես զիս. դուն ես իմ դանձս ու իմ ամեն բարիքս:

ԸՐԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐՆԼՈՒ ԿՆԵՊՈՂ։

ՈՂՋԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ։

Աս առաքելութեանդը մարդս հրեշտակի նման կընէ. ամեն հարըստութեան, ամեն գանձ, ամեն պատուոյ առջեւ գոնը բան մը չէ. աս առաքելութեան մէն է՝ որուն պէտ եղողներուն ալ վրան կը զարմանան։ Բայց մեր Տէրն ալ մեծ յարգութեամբ մէջտ աս առաքելութեանը, ու ամեկուն ընծեղումները իր ձեռքովը կը ընդունէր։ բայց որչափ մեծագոյն է աս առաքելութեանը, այնչափ գժուար է պահել զանկից։ Մարմինն ու աստանան միկտեղ եղած, կը ջանան իրարմէ ալ աս առաքելութեանը, ու գիւրին չէ յաղթող ելլել անոնց ամէնէն պատերազմին։ Բայց յոյսերնիս Աստուծոյ վրայ դնենք, որ պիտի մեր տկարութիւնը ու հոգի առնգութեամբ ընդունի։ Ձի նա գիտէ պէտքերնիս ու գիտէ թէ մենք հող էմք։ անոնկայ իր գաւկընելը ձեռքէ չի թողուր։ Խնդրէ առէք Յիսուսէն և իր մօրմէն աս առաքելութեանը։ Աստուած միայն կրնայ տալ քեզի աս պարգևը։ Գիտցի՞ր թէ ալ այլոցիդ լինիցիմ ծառայ, բայց էրէք Աստուծ պայծառ։ Բայց մեր կողմանէ ալ ընելու գործերնիսնին ատոնք են։

Ա։ Անհնարին փախչիլ, վասն զի մարմնական փորձութեանց պատերազմին մէջ յաղթութիւնը փախչելն է։ ով որ գինքը վառնել կը դնէ՝ կկրկոյ։ Քանիներ յանդգնութեամբ կարծելով որ յաղթեն, ետեւնէն չարաչար որչափ ալ փորձած ըլլան քու հաստատութիւնդ, պզտիկ եղիր, մի վառուիր վրադ։

Բ։ Չգայտարտիդ տկէ պահէ, մի Յուդան որ աչքդ վառնպատոր բաներու նայի, բերնիդ անպարկեշտ խօսք մըն ալ մի հաներ։ Նմանապէս ուրիշ գայտարտոց վրայ ալ զգուշութիւն ընէ։

գ։ Պատուհ մի կենար, ուստի մի ելանէր ոչ մարդ ի վերայ տանն։ Եւ ելեալ ի տանէն՝ ոչ դառնայր ի տուն իւր, եւ ոչ ուրեք ելանէր։ Եւ ամենայն ինչ որ ունէր՝ ի ձեռն իւրոց ծառայից կատարէր։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նորա, եթէ ոչ միայն ծառայքն։ Եւ ոչ ոք ի նոցանէ ասէր ինչ ինչ ի գործոց տեառն իւրոյ։

դ։ Մանկունք մի գոչէին։ Մանկունք մինչդեռ գոչէին՝ ոչ ոք լսէր զձայն նոցա։ Եւ ոչ ոք ի նոցանէ գոչէր ինչ ինչ։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նոցա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նոցա։

ե։ Փոխեր ինքնաշուռուէին։ Ինքնաշուռութիւն ամենայն է ոչ ինչ, քան զհաւատոյ ուղիղ։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նորա։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նորա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նորա։

զ։ Ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նորա։ Ոչ ոք գիտէր զգործս նորա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նորա։

է։ Ամենեքին մի գոչէին։ Ամենեքին միանգամ գոչէին ոչ ոք լսէր զձայն նոցա։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նոցա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նոցա։

ը։ Ամենեքին մի գոչէին։ Ամենեքին միանգամ գոչէին ոչ ոք լսէր զձայն նոցա։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նոցա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նոցա։

թ։ Ամենեքին մի գոչէին։ Ամենեքին միանգամ գոչէին ոչ ոք լսէր զձայն նոցա։ Եւ ոչ ոք գիտէր զգործս նոցա։ Եւ ոչ ոք ասէր ինչ ինչ ի գործոց նոցա։

Փառք քեզ Աստուած որ զիս ա-
զատեցիր ասփորձութենէն, մի թո-
ղուր մեղքի մէջ իյնամ, ու քեզմէ
բաժնուիմ։ Յիսուս Մարիամ, կը
սիրեմ զձեզ, ու չեմ ուզեր բաժնը-
ւիլ ձեզմէ ամենևին։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԱ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵՐ ՎՐԱՑ ՈՒՆԵՑԱԾ ՍԷՐԸ
ԿԸ ՊԱՐՏԱԻՈՐԷ ՋՄԵՋ ՈՐ ՄԵՆՔ ԱԼ,
ՋԻՆՔԸ ՍԻՐԵՆՔ։

Սէրն Քրիստոսի սրիպէ զմեզ։
Բ. ԿՈՐ. Ե. 14։

Բան մը չըկայ որ մեր սիրտը այն-
չափ շարժէ մէկը սիրելու, ինչպէս
անոր զմեզ սիրելը։ Մէկն որ գիտէ
իր սիրելի ըլլալը ուրիշին, կարծես
որ կըստիպուի ինքն ալ զանիկայ
սիրելու, ինչ աստիճանի մարդ ալ
ըլլայ. Թէ որ զինքը սիրողը իշխան
մըն է, աւելի կըստիպուի սիրելու
զանիկայ, իսկ Թէ որ ինքնակալ մը,
մտածէ որ ինչպէս աւելի կըլլայ
սրտին սէրը։ Ուրեմն գիտնալով որ

Յետոյ Քրիստոս ևս Ձէրը պիղատի կը սկսի գիրք որ խոչին վրայ մեզ համար մեռեր է, ինչպէս կրնայ պատերնոս գինը չ սկսիլ։ Զմեզ սիրելն է որ սուրբ Հաղորդութեան խորհուրդն ալ հաստատեր է, որով գինը բոլորովին մեզ սուաճ է, անանկ որ ուելը բան չ կրնար ալ մեզ։ ու գիրք սկսելէն ալ է՝ որ կուգ ու որ մեր ալ գինը սկսինք։ Արդարև ուան ալ գինը ջսխելու է, կրնայ ուալ որ գինը ջսխինք։ չէ, գինը սկսելէն առջև ալ ջսխած է ու մեզ պատերնոս բերող բան չիկայ։ Եթէ որ արդէն ուալ որ գինը չ սկսինք, անկէց ծանր ու անասնական բան պիտի ջսխած մեզ, դժոխքին տանջանքը անկէց ուելի չէ։ Ծոզ կոտոխի, Ձէր իմ, բան Եթէ ջսխեցիր գիրք։ քու սիրոդ բոլոր Եղոզ պիղծ տպուած իմ խեղճ սիրտս, չ ձեռց բան մը ինծմէն՝ որ քուկդ չէ-

լայ։ Ախոն որ ուշ սկսայ գիրք սկսել։ պէտք է կորսընցուցած տեղս տեղը չգտնեի, բոլոր արուեստ սկսելով գիրք։

Յետոյ Գրկիչ իմ, օգնէ ինծի, կոպտութիւնս ու գիրք, եկուր ու խեղճ սրտիս մէջ բնակէ, ու չգուար գիս քու սիրովդ անուտու տգիտ սկսայ, քոյդր բան գիրեն ալ չեմ։ Աչխատիմ ուսնալ գանձը, արծաթ, ոսկի, գոհար, պատիւ ու ամեն գուարճութիւն աշխարհս չեն երեսար քու քոյդրութենդ համը առնելէս ետքը։ ուրիշ բան չեմ ուզեր քեզմէ զատ, կուգիմ քուկդ ըլալ միշտ, ու քեզմէ չ բաժնուիլ յաւիտեան։

Արուեստ Քրիստոս ինքը գինը բոլորովին մեզ ուուս, պէտք է որ մեր ալ գիրք բոլորովին երեսն ուսնք։ Ուժուարին է ու նուիրը։ արդարև ալ դժուարին ըլայ, գիր չ կրուար

ամեն ունեցածնիս ալ, հանգիստնիս ալ, պատիւնիս ալ կորսընցընելու որ ըլլանք, դարձեալ զեն չիտար, պէտք է որ Աստուծոյ ըլլանք բոլորովին. ամեն սիրած բաներնիս ալ, կեանքերնիս ալ կորսընցընելու որ ըլլանք, դարձեալ զեն չիտար, պէտք է որ Աստուծոյ ըլլանք. արդարութիւնը ասն է որ սիրոյ սէր փոխարինենք. ամենէն մեծ վնասն ու կորուստը, Աստուծոյ չըլլալնիս է:

✠ Ասն վնասն ու կորուստը ունեցայ Տէր Յիսուս, քանի որ քեզմէ հեռու էի. ափսոս, կոյր էի ան ատենը, չէի գիտեր ինչ ընելդ ինծի համար: Ընորք տուր որ միշտ միտքս ըլլան ինծի համար քաշած չարչարանքներդ, իմ վրաս ունեցած ողորմութիւնդ ու սէրդ. մըտքէս չելլան անոնք, որպէս զի սրտէս ալ քու սէրդ չելլայ. ինչուան հիմայ աղէկ կեանք անցուցած չըլլալուս

պատճառը՝ վրաս ունեցած սէրդ չի մտածելս եղած է. գիտէի որ կամացդ դէմ կընէի, այսու ամենայնիւ մեղքէն չէի զգուշանար. բայց ասկէց ետքը մեռնիմ ու քեզի դէմ չընեմ: Չէի համարձակեր մեղքերուս թողութիւն խնդրել, թէ որ ինծի թողութիւն տալու համար մեռած չըլլայիր. մեռար խաչին վրայ, որպէս զի զքեզ սիրեմ. ուրեմն ամեն բանէ աւելի կը սիրեմ զքեզ, բոլոր սրտանց կը սիրեմ զքեզ, ուրիշ բան չեմ ուզեր՝ բայց միայն սիրել զքեզ ու քեզմէն սիրուիլ: Մոռցիր քեզի դէմ ըրածներս, մի՛ նայիր իմ ապերախտութեանս, ու սիրէ զիս, որպէս զի կարենամ ես ալ զքեզ սիրել: Գիտես տկարութիւնս, օգնէ ինծի. տուր որ քանի որ կապրիմ, մեռնելու ատենս ալ, յաւիտեան ալ, ըսեմ: Դուն ես իմ ամեն բանս:

Պէտք է որ մենք զմեզ բոլորո-
վին Աստուծոյ տանք, առանց բան
մը մեզի պահելու. վասն զի մեզմէ
զատ ինչ որ տանք Աստուծոյ, ո-
չինչ է. ձգնութիւն, մահացու-
ցուցին, խաչ քաշել, կեանքերնիս
ալ իրեն տալը ինչ է, մեր ոչընչու-
թիւնը իր մեծութեանը հետ բաղ-
դատելու որ ըլլանք: Ոչինչ եմ ես,
ու ինքիրենս բան մը չեմ կրնար ը-
նել, ինչ ալ որ ունիմ՝ Աստուծմէ
է, ինչպէս կրնամ յափշտակել ան
որ իրենն է: Ինքը իմ սիրտս ինծմէ
ուզելովը՝ ուրիշ բան չուզեր, բայց
իրենը. ինչ մեծ բան ըրած կըլլամ՝
իրը իրեն տալով. ինչ ալ որ կրնամ
իրեն համար՝ այնչափ պակասաւոր
է որ աւելի բան մըն ալ անկէց պակ-
սեցընելու կամաչեմ, մանաւանդ եր-
բոր կը մտածեմ ինչ որ ինծի ըրեր
է ու կընէ: Ինքը զիս սիրեր է ու կը
սիրէ որչափ որ կարելի է սիրել,

ինչպէս կըլլայ որ ես զինքը կրցա-
ծիս չափ չի սիրեմ: Հետու ըլլայ
ինծմէ սա ապերախտութիւնը, Տէր
իմ. թէ որ չեմ կրնար քու բարե-
րարութեանցդ փոխարէնը ընել,
տուր ինծի որ գոնէ կրցածէս բան
մը չի պակսեցընեմ: Դուն որ սրտա-
գէտ ես, գիտես որ շատ աւելի կը
սիրեմ զքեզ քան զամեն բան որ
երկինքը ու երկրիս վրայ կան. գի-
տես որ ես քուկդ կուզեմ ըլլալ,
բան մըն ալ ինծի չեմ ուզեր պա-
հել. սիրտս ինձ չէ, քեզի տուած
եմ, քուկինդ է, քեզի արժանի ը-
ներ է, իր խեղճութիւնները բժըշկէ,
մի թողուր որ նորէն անոնց մէջ
իյնայ: Ընորք տուր ինծի որ ա-
մեն օր նորոգեմ սա իմ ըրած նը-
ուէրքս, ու կարենամ ըսել յաւի-
տեան որ՝ ես Յիսուսինն եմ: Երկինք
երկիրը ու դժոխք վկայ ըլլան որ ես
Յիսուսինն եմ, ու իր ընորհքովը կը

յուսամ որ միշտ իրեւնը ըլլամ, միշտ Յիսուսի գերին, միշտ իր գաւակը ըլլամ։

ՐՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Պահպանուելիանալս ընդհանուր ամեն բանի մէջ։

Աղէկ մը նեբրադ մտիկ, ու հարցուր սրտիդ որ կրնայ աս միտքը բանական վկայութիւնը տալ քեզի որ ըսկզբնէն Աստուծոյ է։ Գիտէ որ ինչ կրնես իրեն հաճոյ ըլլալու համար, ու երածդ ալ ինչպէս կրնես. միտքդ անցուր ամեն գործքերդ, ու նայէ որ հաճոյ են երածներդ Քրիստոսի։ Աղօթքներդ մտադրութեամբ ու յարգութեամբ կրնես. ամեն օր կրնես. գիտաւորութիւններդ միշտ շիտակ ու մաքուր են. վիճակիդ պարտքերը հաւատարմութեամբ կրնես. խոնարհութիւն ունիս. կը հնազանդիս մեծիդ ու

հոգեւոր հօրդ. կիրքերուդ դէմ կը պատերազմիս, մանաւանդ որ կիրքն որ յաւելի տիրած է վրադ. ամեն օր խղճմտանքդ կը քննես. աշխարհային զուարճութիւններէ կը զգուշանաս. խոստովանանք ըլլալու ու սրբութիւն առնելու աղէկ կը պատրաստուիս. ատկէ կը հաղորդուիս։ Ատոնք են մտածելու ու քննելու բաներդ, ու Թերևս ատոնց մէջ շատ բան կը գտնաս խոնարհելու. Թերևս ատոնք ալ կը փախցընես, ուրիշներ ալ կը ծաղր ալ կրնես, փուճ խօսակցութիւններ ու բամբասանք ալ կընես։ Ուրեմն աղէկ առաջադրութիւն մը ըրէ զքեզ ուղղելու. ամէն երկու պակասութիւններէդ, ինչպէս ուրիշներուն ըրածը չի հաւնելէն, զանոնք գատելէն, և այլն։ Խնդրէ Աստուծմէ որ օգնէ քեզի, ու պատրաստ եղիր ամեն բան յանձն առնուլ՝ իրենը ըլլալու համար։

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽՐ.

ԽՆԴՐԵԼ ՔՐԻՍՏՈՍԷ ՈՐ ԶՄԵԶ ԻՐԵՆ ԶԳԷ ԻՐ ՍԻՐՈՑՆ ՔԱՂՑՐՈՒԹԵԱՄԲԸ:

Յորժամ Բարձրացայց, պատճէնէսին յԳեղիա ասա ի՞ն. ՅՈՀ. գ. 32:

Ա՛ի Յիսուսէ քոմկդ է, Փրկիչ իմ, դուն ըսիր գեռ աշխարքիս վրայ եղած աաեննդ. ու աս խօսքովդ իմացուցիր որ խաչին վրայէն մեր սիրտը քեզի պիտոր քաշէիր: Քու խօսքդ չի սխալիր, ճշմարտութիւն յաւիտենական էս, չեմ տարակուսիր խօսքերուդ ելլելուն վրայ, ուրեմն ինչու՞ այնչափ աաեն իմ սիրտս քեզմէ հեռու կեցած էր: Ո՛հ, ա՛ւելի քեզմէն չէր, դուն միշտ կը քաշէիր սիրտս քեզի. քանի՛ քանի՛

անգամ ներեցիր իմ մեղացս, որպէս զի յորդորես զիս զքեզ սիրելու. քանի՛ քանի՛ անգամ խղճմըտանքս շարժեցիր որ քեզի դէմ չընեմ, ուս ես քու չնորհացդ դէմ կեցայ: Նորէն ներէ ինծի, դատապարտութեան արժանի եմ, բայց դուն մի՛ դատապարտեր զիս. այնչափ լուսերն որ ինծի տուեր ես, այնչափ հրաւէրքներդ որ ինծի ըրեր ես, այդչափ համբերութիւնն որ ինծի համար ունեցեր ես, տուրբ արիւնդ որ զիս փրկելու համար թափեր ես, պարապալը չերթան: Գիտեմ որ հիմայ ալ զիս կը կանչես սիրով ու գթութեամբ՝ իբրև թէ ամենևին քեզի դէմ ըրած չըլլայի, ու զիս կը յորդորես ըսելով. Սիրէսդէս զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ: Ու՛ր եեմ կը սիրեմ զքեզ Տէր իմ, կը սիրեմ, վասն զի արժանի ես ամենայն սիրոյ. կը սիրեմ ու կը բաղձամ ա-

ձելի սիրելու. ամենէն մեծ վախս
ղքեզ սիրելէն դադրիլն է, առանց
ղքեզ սիրելու ապրիլն, քեզմէ բաժ-
նուիլն է: Մի Թողուր, Տէր իմ, որ
վայրկեան մըն ալ ղքեզ չի սիրեմ.
միտքս ըլլայ միշտ ինծի համար մեռ-
նիլդ, ու անով օրէ օր աւելի վա-
ռուի սրտիս մէջ քու սիրոյդ բոցը,
ու հալիմ մաշիմ քու սիրովդ՝ որ
ինծի համար զոհ եղար:

✠ Փրկիչ իմ Յիսուս, դուն որ
ըսիր՝ Յորժամ բարձայայ ընդէ, զամե-
նեսին ձգեցից առ ի, ըրէ ըսածդ, քա-
շէ զիս քեզի. քակէ կապանքս, թէ
սուր ինծի որ Թուչիմ գամ հանդ-
չիմ քովդ. հանէ զիս աս բանտէն՝ որ
գամ տեսնեմ զքեզ, ճաշակեմ ու
տեսնեմ ծրջակ քաղցր ես: Ե՛րբ
պիտոր ըլլայ որ բոլորովին քու սի-
րովդ վառուած՝ ալ չըզգամ զիս,
ու քեզի համար միայն ապրիմ այն
անձառելի ու ղգայութենէ վեր միա-

ւորութեամբը՝ որ աւետ մարդ չի
ճանչնար: Հիմակու հինայ հառա-
չելէն ու խեղճութեանս վրայ ցա-
ւելէն ուրիշ բան չիմնար ինծի ընե-
լու. վասն զի աս աքսորանաց հով-
տիս մէջ շատ չարիք կը հանդիպին՝
որ զիս կը վհատացընեն, ու հոգիս կը
խաւարեցընեն. չեն Թողուր որ քե-
զի մօտենամ ու սրտիս քեզի այն
քաղցր գրկախառնութեամբը՝ զորն
որ երկնքին հոգիները կը վայելեն.
գիտա հառաչանաց ու միայնու-
թեան: Բերանս չի բացուիր առ-
ջիդ, իմ լռութիւնս միայն կը խօսի
առ քեզ, ինչուան ե՛րբ պիտոր ու-
շանաս գալ առ իս. եկուր քու
խեղճ աղքատիկդ մխիթարէ. ձեռքդ
երկընցուր, վերցուր զիս աս թըշ-
ուառութենէն՝ որուն մէջը ընկըղ-
մեր եմ. եկուր եկուր, վասն զի ա-
մեն օր ամեն ժամ տրտմութեամբ
կանցընեմ. դուն միայն ես իմ ու-

բախութիւնս, գուն միայն կրնաս
լեցընել սրտիս փափաքը. Թշուառ
գերիի մը պէս շղթաներու տակ կը
սպասեմ ինչուան որ դաս զիս խա-
լըսես: Թող ուրիշները ինչ որ կու-
զեն՝ փնտըռեն, ինծի քեզմէ ուրիշ
բան սիրելի չէ. քեզի միայն կը
փափաքիմ, աշխարքիս զուարճու-
թիւնները դառնութիւն են ինծի.
աշխարքիս փառք պատիւը սիրտս
չեն հանգչեցներ. աշխարքիս հարըս-
տութիւնները աւելի նեղութիւն
կուտան ինծի. բոլոր աշխարք զիս
չի կրնար գոհ ընել, գուն միայն կըր-
նաս գոհ ընել սիրտս, քեզի քաշէ
զանիկայ:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Սլաֆական աղօթքներ:

Բարեպաշտ անձինք երկու կերպ
կը բանեցընեն Աստուծոյ հետ ըն-
տանենալու համար. մէյ մը հոգևո-
րական հաղորդութիւն՝ որուն վը-
րայ գալ անգամ կը մտածենք, մէյ
մըն ալ սրտերնին ստէպ առ Ա-
ստուած վերացընելու սովորութիւ-
նը՝ որն որ Սլաֆական աղօթք կ՚ըսուի:
Ուրիշ կերպ չի կայ՝ որ ասոնցպէս
ընտանեցընէ մարդս Աստուծոյ հետ,
ու միտքը ամփոփ պահէ: Սորվե-
ցուր քեզի զԱստուած միշտ աչքիդ
առջին ունենալ, ու բարեկամի մը
պէս հետը խօսիլ. սիրտդ բաց իրեն,
ըսէ ինչ վիշտ՝ ինչ ուրախութիւն՝
ինչ վախ որ ունիս. ոչ խուցդ քա-
շուիլ պէտք է, ոչ ժամ երթալ. աշ-
խատանքի ատեն ալ, ճամբու մէջ
ալ, նստած տեղ ալ քովդ է Ա-

տուած. քնոյ առեն ալ քովէդ
չի հեռանար. միշտ կը լսէ աղօթքդ,
առթի մը մի կորանցըներ, միշտ խօ-
սէ երեն հետ կարճ խօսքերով: Խօսք
հասկընալու համար. երբոր զուար-
ճալի դաշտի մը մէջ ես, ըսէ. Ո՛ւրպէս
ոտանաւորի են գործ+ս Տէր. թէ որ քու
ստեղծած բաներդ այսչափ աղուոր
են, հապա դո՞ւն ինչ ես: Երբոր գե-
ղեցկաչէն պալատ մը կը տեսնես,
ըսէ. Ի՞նչ պիտոյ ըլլայ աս երկին-
քին քովը, Տէր իմ. արժանի ըրէ
զիս քու արքայութեանդ: Երբոր
խեղճ մեղաւոր մը կը տեսնաս, ըսէ.
Ես անկէց աւելի մեղք կը գործէի,
Տէր իմ, թէ որ ձեռքդ վրայէս վեր-
ցընէիր. փառք ողորմութեանդ: Եր-
բոր գլուխդ փորձանք մը կու գայ,
ըսէ. Օրհնեալ ըլլայ քու կամքդ,
օգնէ ինծի որ սիրով համբերեմ: Ա-
սանկ ալ ուրիշ ամեն դիպուածոյ
մէջ դիւրաւ կը գտնես ըսելու խօսք
մը, թէ որ Յիսուսի սէրը կայ սըր-
տիդ մէջը: Մանաւանդ երբոր պակ-
սութեան մը մէջ կիյնաս՝ միտքդ վե-
րացուր առ Աստուած, որպէս զի

չի շփոթիս. Աստուծոյ ոտքը ինկիր,
խոստովանէ իրեն պակսութիւնդ,
ու ըսէ. Ա՛ս իմ կրցածս, Տէր իմ,
յանցաւոր եմ, ներէ ինձի աս պակ-
սութիւնս ալ. կը զղջամ ըրածիս
վրայ՝ զքեզ սիրելէս, օգնէ ինձի որ
մէյ մըն ալ չընեմ: Ա՛ս կարճ աղօթ-
քը ընելէդ ետքը՝ սիրտդ հանդարտ
կ՚ըլլայ, երբոր պակսութիւնդ չըրածի
պէս: Չարիւր անգամ ալ նորէն էյ-
նալու որ ըլլաս նոյն պակսութեանը
մէջ, հարիւր անգամ ալ նոյն աղօթ-
քը ըրէ, խոնարհէ ու ըսէ. Որչափ
ալ էյնաս, Տէր իմ, զքեզ սիրելէն
չեմ դադրիր, ու քու ողորմութեդ
կապաւինիմ:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԳ.

ՅԻՍՈՒՍ ՀՈՎԻՒ ՔԱՋ:

Ես եմ հովիւն քաջ, հովիւ քաջ զանձն
իւր դնէ 'ի վերայ ոչխարաց: ՅՈՀ. Ժ. 11:

«Այո այո, կըսէ սուրբ Օգոստինոս, Յիսուս է իրաւցընէ հովիւ քաջ ու բարի, վասն զի իրմէ եւել կը սիրէ իր ոչխարները. իր հանգիստը չի նայիր, իր կեանքը անոնց համար կը զոհէ: Անոնց համար իջաւ երկընքէն, մարդ եղաւ, մեր խեղճութիւնները յանձն առաւ, աշխատաւոր ու աղքատ կեանք վարեց, իր գթութեան գանձը անոնց բացաւ, ու ետքը ետքը անոնց համար խաչի վրայ մեռաւ»: Յիսուս իրաւցընէ հովիւ բարի է. իր ամեն

վայրկեանը, ամեն հառաչանքը, ամեն աշխատանքը, զինքն ալ նուիրեց իր ոչխարներուն երջանկութեանը համար. Ատուած է, ու հանգերձ իր ամենակարողութեամբը՝ աւելի բան մը չէր կրնար ընել իր սէրը անոնց ցուցընելու համար: Յիսուսը հովիւ բարի է, իր ցրուած ոչխարներուն համար գիշեր ցորեկ քաղքները գեղերը անապատները պըտըտեցաւ անոնց ետևէն, աղօթեց հառաչեց ու կեանքն ալ տուաւ անոնց փրկութեանը համար: Խաչին վրայէն ալ՝ իր չարչարանաց մէջը՝ գթացաւ, ու անոնց մէկը սատանային ձեռքէն խալըսեց: Ամենուս սրտին ալ անդադար կը խօսի թևերը բացած. Որդեակ իմ, եկուր ինծի, իմ շնորքս ու սէրս վայելէ:

Յիսուսը հովիւ բարի է, կը ճանչնայ իր ոչխարները, անոնք ալ զինքը կը ճանչնան. երանի՛ անոր որ ամե-

նեւին չի բաժնուիր իրմէ, միշտ քո-
վը կը կենայ, ու իր գգուանքը կըն-
դունի: Իրմէն բաժնուիլ չուզո-
ղը՝ պէտք է որ միտքը ամփոփ պա-
հէ, խոնարհ ու ապաշխարող ըլլայ:
Ամփոփ միտք կունենայ մարդս ա-
ղօթքով, ու հաւատարմաբար իր
վիճակին պարտքերը ընելով. խո-
նարհութիւն կունենայ՝ յիշելով իր
խեղճութիւններն ու չի կրնալը ինքն
իրմէն բարիք մը ընել. իսկ ապաշ-
խարութիւն կունենայ՝ Աստուծոյ
մեր վրայ ունեցած սէրը, ու իր
գործած մեղքերը յիշելով:

Յիսուսը հովիւ բարի է, աչքը միշտ
իր ոչխարներուն վրայ է, անոնցմէ
մէկը մոլորելու որ ըլլայ, ամեն կողմ
կը փնտրուէ. ետևէն կերթայ, չի
հանգչիր ինչուան որ չի գտնայ ու
փարախը չի դարձընէ: Ուրեմն կըր-
նամ ամենայն վստահութեամբ ա-
ղաչել իրեն. Մոլորեցայ ես որպէս ոչ-

խար կորուսեալ, խնդրեա զիս զմոլորեալս
և կեցո. Անմեղութիւս կորուսի, ծուռ
ճամբաներ գնացի. Գնացի ընդ անկոխ
ճանապարհ, զճանապարհս Տեառն ոչ ծա-
նեայ:

✠ Բայց դու, Փրկիչ եմ, զիս չի
թողուցիր. քեզմէ հեռացած ա-
տենս՝ աչքդ միշտ վրաս էր. մէկ փո-
սէն մէկալ փոսը կիյնայի՝ ախտե-
րուս հետևելով, ու դուն կը դիտէիր
ետևէս: Անիծած ըլլայ ո՛վ որ հաւ-
տացուց ինծի որ քեզմէ հեռանալով՝
բան մը պիտոր գտնայի. վա՛խ որ
թշուառ փորձառութեամբ մը նե-
ղութենէ ուրիշ բան չի գտայ: Ո՛ր-
չափ ատեն առանց զքեզ սիրելու
անցուցի. ո՛րչափ ատեն սատանային
աշխարքիս ու ախտերուս ծառայե-
ցի. ո՛րչափ ատեն քու սիրոյդ ապե-
րախտ եղայ, ու սուրբ ազդեցու-
թիւններդ ոտքի տակ առի. իսկ դու
կը համբերէիր. քանի որ իմ խեղ-

ճութիւնս կեւելնար, այնչափ աւելի կը գթայիր վրաս, առանց իմ զգալուս՝ ձեռքդ կը մօտեցընէիր զիս վեր վերցընելու: Ի՛նչ շնորհակալութիւն կրնամ ընել քեզի Փրկիչ իմ:

Յիսուսը հովիւ բարի է, իր ոչխարները անանկ կը սիրէ՝ որ իր մարմնովը ու արեամբը զանոնք կը կերակրէ. ո՞ր հովիւը կընէ աս բանը. մեր Փրկիչը միայն կը հասնի աս աստիճան սէր ունենալու վրանիս. բաւական չի սեպեր իր արդիւնքը մեզի տալու, զինքն ալ մեզի կուտայ:

✠ Ուրեմն ի՞նչպէս կրնամ ես թողուլ ասանկ բարեգութ ու սիրալիր Տէրը: Ո՛հ, ի՛նչ երջանիկ կըլլայի, թէ որ իրմէ հեռացած չըլլայի. վա՛խ, եղածը եղաւ, ապերախտութիւնը ըրի. բայց գթա վրաս Տէր Յիսուս, ահա կը դառնամ առ քեզ, մի՛ մերժեր զիս. ահա կը դառնամ առ քեզ, վիրօք լի. դուն բժշկէ իմ ամօթալի

վէրքերս: Յիշէ որ ես ալ ան ոչխարներէն մէկն եմ, որոնց համար քու կեանքդ տուիր. իմ վրաս ալ ողորմած ու անոյշ նայուածք մը ըրէ, ինչպէս որ խաչին վրայէն այնչափ մեղաւորներու վրայ ըրիր՝ ետքի շունչդ տալու ատեն. նայէ իմ վրաս ալ, ու փոխէ իմ սիրտս: Դուն ան հովիւն ես՝ որ մէկ մոլորեալ ոչխարի մը համար թողուցիր երկինքը ինընսուն և ինը ոչխարներդ, ու անոր ետևէն եկար ինչուան որ գտար զինքը. ու գտնալէդ ետքը՝ ուսիդ վրայ առած զինքը ուրախութեամբ, կանչեցիր դրացիներդ ու բարեկամներդ, այս ինքն երկնքին սուրբերն ու հրեշտակները՝ ըսելով. Ուրախ լերուք ընդ իս, զի գտի զոչխարն իմ զկորուսեալ: Դուն ես այն հովիւը, այն ոչխարն ալ ես եմ. առ զիս, տար քու փարախդ. մի՛ զրկեր բոլոր երկինքը ատ ուրախութենէն՝ որ պի-

տոր ունենան ինծի պէս մեղաւոր մը սուրբ եղած տեսնելով: Թէ որ դեռ չես գտեր զիս՝ քեզմէ փախչելուս համար, հիմայ ես կու գամ քեզի, ոտքդ կիյնամ, ընդունէ զիս, ու մի՛ Թողուր որ մէյմըն ալ մոլորիմ: Քու սէրդ կապ մը ըլլայ ինծի, որ չի Թողու քեզմէ բաժնուիլ. քեզմէ չեղաւ իմ բաժնուիլս, այլ իմ ապերախտութենէս՝ որ քու սէրդ չի ճանչցայ. բայց հիմայ քու անհուն ողորմութեանդ համար՝ որ ըզքեզ երկինքէն ինջեցուց զիս փնտըռելու, կապէ զիս քու սիրովդ՝ որ մէյմըն ալ քեզմէ չի հեռանամ, ու զիս չի կորսընցընես: Փրկիչ իմ, քու սիրոյդ համար կը հրաժարիմ ասկէց ետքը աշխարքիս խաբէութիւններէն, ու սիրով կընդունիմ ինչ որ կը հրամայես. կեանքս ալ կուտամ սիրով, բաւական է որ քու սիրոյդ մէջը մեռնիմ. ուրիշ բաղձանք չու-

նիմ, բայց միայն սիրել զքեզ. մի՛ Թողուր որ ասկէց ետքը վայրկեան մըն ալ անցընեմ առանց զքեզ սիրելու:

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Հոգեւորական հաղորդութիւն:

Տրիդենտեան ժողովքին վարդապետութիւնն է՝ որ երեք կերպով կրնանք հաղորդուիլ. մէյմը՝ իրօք սրբութիւն առնելով, մէյմը՝ բաղձանքով հոգեւորապէս, մէյմըն ալ՝ իրօք ու բաղձանքով: Առջի կերպը յայտնի է, երրորդն ալ բնական է անոնց՝ որ Աստուծոյ շնորհացը մէջ կընդունին սրբութիւնը: Կը մնայ երկրորդ կերպը, որն որ ջերմեռանդ բաղձանք մըն է սրբութիւն առնելու, հանդերձ հաւատքով ու սիրով: Ուստի ո՛վ որ չի կրնար իրօք հաղոր-

դուիլ, կրնայ սուրբ հաղորդութեան շնորքներուն մասնակից ըլլալ՝ սըրտանց բաղձալով հաղորդուելու, ու սրտին մէջը կենդանի հաւատք մը ու Աստուծոյ սէրը արթընցընելով: Ասջերմեռանդութիւնը դիւրացընելու համար, պատարագ տեսնալու միջոցդ երբոր քահանային ճաշակման ատենը կուգայ, միտքդ վրադ բեր, սրտանց զղջում մը ըրէ, ու անարժան սեպելով զքեզ սուրբ հաղորդութեան՝ բաղձա զինքը սրտիդ մէջ ընդունելու. երևակայէ որ իրօք կընդունիս զինքը, ու իբրև թէ սըրտիդ մէջը ըլլար՝ ըսէ իրեն. Դու ես Քրիստոս կեանք հոգւոյ իմոյ, եկուր լեցուր իմ փափաքս, եկուր սրբէ իմ հոգիս: Ետքը՝ իրօք սրբութիւն առածի պէս քու գոհութիւնդ ըրէ:

Գիտցիր որ աս հոգևորական հաղորդութիւնը, որուն շատ քիչ փոյթ ընող կայ, շատ մեծ դանձ մըն է, ու իրական հաղորդութեան շընորքները վաստըկիլ կուտայ: Ի՞նչ պատճառանք կրնաս բերել՝ ասանկ մեծ բարւոյ մը անհոգ ըլլալուդ. ա-

առաջադրէ ասկէց ետքը ստէպ հաղորդուելու հոգևորապէս. աս դիւրութիւնն ալ ունիս, որ աս կերպ հաղորդուիլը երբոր ալ ուզես՝ կըրնաս ընել, առտու իրիկուն գիշեր ու ամեն տեղ, ու ամեն անգամ՝ կը հարըստանաս շընորքով. քանինե՛ր ասջերմեռանդութեամբը մեծ սրբութեան հասան:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԴ.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՍԷՐԸ Ի՛ՆՉ ԿԵՐՊՈՎ ԿՐՆԱՅ ՄԱՐԴ ՈՒՆԵՆԱԼ:

Սիրեսցուք զԱստուած, վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ. Ա. ՅՈՀ. Դ. 19:

Աստուած կը սիրէ զմեզ. ալ ասոր վրայ չենք կրնար տարակուսիլ, իր այսչափ ապացոյցներ տալէն ետքը զմեզ սիրելուն: Կը սիրէ զմեզ անանկ սիրով, որպէս թէ իր երջանկութեանը հարկաւոր ըլլայինք. կը սիրէ զմեզ, թէ և մենք ապստամբ ենք իրմէն, ապերախտ ենք, խեղճ ենք. կը սիրէ զմեզ, ու կուզէ որ մենք ալ զինքը սիրենք. կը յորդորէ ալ ըսելով՝ Տուր ցիս, որդեակ, զսիրտ քո: Յորդորելն ալ հերիք չի սեպելով, կը հրամայէ. Սիրեսցես զՏէր Ա-

տուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, յամենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն զօրութենէ քումմէ: Ի՞նչ եմ ես, Տէր իմ, ի՞նչ արժանի եմ որ զքեզ սիրելս կուզես, ու թէ որ չըսիրեմ՝ կը բարկանաս, ու պատիժ կը սպառնաս ինծի, որպէս թէ զքեզ չըսիրելէն մեծ պատիժ մը կարենար ըլլալ:

Երանի՛ ու բիւր երանի անոր որ կրնայ ըսել համարձակ՝ Ես կը սիրեմ զԱստուած, ես Աստուծոյ եմ, Աստուած ալ իմս է. երանի՛ անոր որ ունի Աստուծոյ սիրոյն գանձը, որուն քովը ամեն գանձ ու հաղար աշխարք բան մը չէ: Ուրեմն ո՛վ որ չունի Աստուծոյ սէրը, ամեն ջանք պէտք է ընէ որ ունենայ. իսկ ո՛վ որ ունի, ամեն ջանք պէտք է ընէ որ պահէ ու աւելցընէ զայն: Աս երկուքին կերպն ալ ասոնք են:

Ա. Պէտք է երկրաւոր ցանկութենէ սրտերնիս հեռացընենք, վասն

զի Աստուծոյ սէրը չի կըրնար ըլլալ աշխարհասէր սրտի մը մէջ. ուրեմն թէ որ կուզենք որ Աստուծոյ սիրովը լեցուի սրտերնիս, պէտք է աշխարքի բաներէն դատարկենք. վասըն զի որչափ աւելի սիրենք արարածները, այնչափ կը նուազի սրտերնուս մէջ Արարչին սէրը: Պօղոս առաքեալին պէս ընենք, որ կըսէ. Յամենայնէ ղրկեցայ և համարիմ կղկղանս, զի ղՔրիստոս շահեցայց: Հոգին սուրբէն խնդրենք որ իր սիրովը վառէ սրտերնիս, վասն զի ան ատենը մենք ալ ամեն բան կարհամարհենք, ամեն բան ունայնութիւն կը սեպենք, ու ոչնչութիւն կերևայ աչքերնուս ամեն հարստութիւն ու պատիւ, որոնց ետևէ են շատերը:

Մէկն որ սրտին մէջը ունի Աստուծոյ սիրոյն անգին աւանդը, բանի տեղ չի դներ ինչ որ աշխարք մեծ կը սեպէ. Աստուծոյ սէրը ամեն բանի տեղ կը բռնէ անոր առջին, Աստուծոյ սէրը իրեն համար ամեն արարածներէն անհամեմատ վեր է:

✠ Դիր, Տէր իմ, իմ խեղճ սրտիս մէջ քու սէրդ, որպէս զի զքեզ միայն սիրեմ. իմացուր ինծի որ զքեզ սիրելու համար միայն աշխարք եկեր եմ, ու մաս մըն ալ պէտք չէ որ հանեմ ուրիշի իմ սրտէս՝ որ քեզի համար միայն ստեղծեր ես. հասկըցուր ինծի ինչպէս սիրելի ըլլալդ, որպէս զի բոլոր սրտանց սիրեմ ըզքեզ, ամեն բանէ և ինծմէ ալ եւել. զքեզ միայն սիրեմ, ու ամեն բան քեզի համար:

Մէկն որ իրաւցընէ կը սիրէ զԱստուած, ամեն ջանք կընէ ուրիշ բան չի սիրելու. սրտին մէջ ուրիշ սիրոյ տեղի չի տար, գիտէ որ Աստուած իր սիրտը ամբողջ կուզէ, ուստի կը խըլէ իր սրտէն ամեն սէր՝ որ Ա-

ստուծոյ համար չէ: Վասն զի Աստուած անհուն սիրոյ արժանի ըլլալով, կուզէ որ զինքը միայն սիրէ այն սիրան որ զինքը սիրելու համար միայն ստեղծեր է, որուն համար ուրիշ ամէն բան ըրեր է, ու ինքը զինքն ալ անոր տուեր է:

✠ Չէ, Տէր իմ, աւելի բան մը չես պահանջեր ինծմէ՝ սիրտս բոլոր ուզելով. բոլոր կուտամ քեզի, առանց բան մը դուրս հանելու, առանց ամէն մը որոշելու: Վասն որ ասանկ խեղճ, ասանկ խիստ ու ասանկ անզգայ սիրտ մըն է ստացածս. փոխէ զայն ու ըրէ քեզի արժանի, վասն զի ասկէց առքը քովինդ է: Եկուր բնակէ, Տէր իմ, ա՛ս խեղճ սրտիս մէջ՝ որ քեզի կը սպասէ, որ կը հառաչէ զքեզ սիրելու, որ չուզեր քեզմէ զատ ուրիշ բան սիրել, քու սէրդ միայն կուզէ. վասն զի չի կայ սրտատած մը՝ որ զինքը յագեցնէ:

Երանի՛ սրտին որ հասեր է անանկ սիրելու զԱստուած, որ ուրիշ բանով հանգիստ չի գտներ. թէ որ կուզենք մենք ալ հասնիլ, պէտք է որ ամէն ուրիշ բաներէ սրտերնիս հեռացընենք: Ոչխարի ալ օրինաւոր ըլլայ սէր մը, ինչպէս է ընտանեաց ազգականաց ու բարեկամաց սէրը, պէտք է զգուշանանք՝ որ անոնց համար Աստուծոյ սէրը չի պակսի սրտերնուս մէջ: Ոսսոի երբոր արտրածոյ մը սէր կը մտնայ սրտերնիս սիրելու, դիմենք առ Քրիստոս ու ըսենք. Տէր իմ, դուն կը բաւես ինծի, քեզմէ զատ ուրիշը չեմ ուզեր սիրել, դուն միայն սիրէ իմ սրտիս: Երանի՛ ան սրտին որ բանի մը յարուամ չունի. խնդրենք Աստուծմէ որ իր սուրբ սէրը տայ մեզի, վասն զի անիկայ կայրէ կը մաշէ մեր սրտին մէջ ուրիշ ամէն սէր, ու ամենը Աստուծոյ վրայ կը դարձընէ.

խնդրենք որ ամեն անկարգ յարում
վերցընէ մեր սրտէն, որպէս զի բո-
լորովին իրենը ըլլանք: Ո՛հ, քանի՛
առաքինի հոգիներ՝ սիրտ չընելով
մանր մունր անկարգ յարումնին
սրտերնէն դուրս ընելու, չեն կըր-
նար Աստուծոյ հետ միանալ. որոնք
թէ որ քիչ մը արիանային ատ պզտի
կապերը կտրել՝ որոնցմով կպած են
աշխարքի, անհուն գանձ կը վաստը-
կէին, վասն զի անով Աստուած բո-
լորովին իրենցը կըլլար:

✠ Ափսո՛ս որ ես ալ անոնցմէ մէ-
կըն եմ. ո՞ւր էր որ սիրտս բոլորո-
վին ազատէր աշխարքիս յարումնե-
րէն, ու Աստուծոյ հետ միանայի.
Ո՞ փայր ինչ թեւս որպէս աղաւնոյ, զի
թռուցեալ վերանայի, և հանգուցեալ
դադարէի յԱստուած: Օգնէ ինծի Տէր
Յիսուս, որ չի կպչիմ աշխարքիս.
դուն ինծի ամեն բանէն վեր ես, ա-
ռողջութիւն հարստութիւն փառք

պատիւ գիտութիւն զբօսանք ամենն
ալ աչքիս չեն երևար, դուն ինծի
վեր ես քան զամեն բան՝ որ չես
դուն, նաև քան զքու բարերարու-
թիւններդ. վասն զի ինչ որ ալ տաս
ինծի՝ բաւական չէ, թէ որ զքեզ
չունենամ. Աստուած սրտի իմոյ,
բաժին իմ ես դու Տէր, զքեզ միայն
կը փնտըռեմ, քեզմէ զատ բան չեմ
ուզեր, լոյս տուր ինծի որ ճանչնամ
ինչ որ սրտէս խլելու է, ու ոյժ ալ
տուր որ խլեմ. տիրէ իմ սրտիս՝ ո-
րուն բոլորովին քուկդ ըլլալը կը
բաղձամ:

Բ. Երկրորդ կերպը Աստուծոյ
սէրը ունենալու՝ իրեն կամացը հետ
համակերպութիւնն է. կատարեալ
սէրը չի կրնար Աստուծոյ ուզածէն
դուրս բան մը ուզել: Շատերը բեր-
նով միայն կը համակերպին Աստու-
ծոյ կամացը. վասն զի դժբաղդութի՛
մը կամ ծանր հիւանդութիւն մը որ

ունենան, կը խռովին ու կը գանգատին: Ո՛վ որ իրաւցընէ Աստուծոյ կամքը կը փնտռէ, ատանկ չըներ, այլ Աստուած ատանկ է կամեցեր կը սէ, ու չի խռովիր. վասն զի գիտէ որ առանց Աստուծոյ կամացը կամ թոյլտուութեանը՝ բան մը չի պատահիր, ու ամեն գժբաղդութեան մէջ ալ գլուխը կը ծռէ, չի գանգատիր: Սուրբին մէկը կըսէր. « Բաւական է որ Աստուծոյ աչքին չկրնամ, գժոխք ալ իրկէ ըլլայ՝ գոհ եմ, ու կըսեմ ». Հարուստ է ինչ ասպ լինել: « Կատարելութեան ծայրն է, կըսէ սրբուհին Թերեզա, Աստուծոյ կամացը հետ հաւանակերպութիւնը. ուստի պէտք է ըսենք միշտ Դաւիթ մարգարէին հետ ». Ո՜ւռ ինչ առնել չկամս փո, չի դու՛ ես Աստուած իմ: Ամենէն ալէկ սիրոյ նշանդրծութիւնը սա է. ասիկայ ծռէն ալ՝ ուրիշ ձգնութիւններէն ալ վեր է. մեր ամեն գործոց վախ-

ճանը սա պիտոր ըլլայ, ամեն բաղձանքնիս՝ ամեն աղօթքնիս սա պիտոր ըլլայ: Խնդրենք ուրեմն սուրբ Աստուածածնէն, մեր պաշտպան սուրբերէն ու պահապան հրեշտակէն՝ որ ընդունին մեզի համար Աստուծմէ իր կամքը կատարելու շընորհքը. ու երբոր մեր կամացը ու անձնասիրութեանը դէմ բան մը կը պատահի, առիթը չի փախցընենք վրէժ վառտրկելու, ու Յիսուսէն սորվածնիս ընենք. Ու իմ համբ, այլ փոյթ չէրնի: Յոր նահապետին խօսքն ալ ընենք. Ուրպէս Տէրոն հաճոյ ընէ, նոյնպէս ալ ելլէ. Երկիւղի անուն Տէրոն օրհնել ընելը աւելի արդիւնաւոր է, քան թէ հազար անգամ փառք տալ Աստուծոյ յաջողութեան առեն:

Գ. Երրորդ կերպը Աստուծոյ սիրը ունենալու՝ մտածական աղօթքն է. հոգևոր բաները մտքիտաւոր աչքով չեն տեսնուիր, այլ մտածելով

ու անդրադարձութեամբ: Թէ որ Աստուծոյ բաները չի մտածենք, մանաւանդ իր մեզի ըրած բարերարութիւնները՝ որոնց համար պարտական ենք զինքը սիրելու ու իրեն ծառայելու, Թէ որ չի մտածենք իր մեզի ցուցած սէրը, շատ դժար է որ մեր սիրտը չի կըպչի արարածոց, ու Աստուծոյ վրայ դնէ իր սէրը: Աստուած աղօթքի մէջ կուտայ մեզի ճանչնալ աշխարքիս բաներուն ունայնութիւնը, ու երկնաւոր բաներուն գինը. աղօթքի մէջ կը վառէ մեր սիրտը՝ որ իր ազդեցութեանցը դէմ չի կենանք, ու մեզի իր շնորքները կուտայ: Շատերը կը գանգատին որ աղօթքի մէջ Աստուծոյ սէրը չեն զգար. ասոր պատճառը ան է որ սրտերնին աշխարքի բաներու յարում ունի. « Հեռացուր սիրտդ աշխարհային բաներէ, կըսէ սրբուհին Թերեզա, ան ատենը զԱստուած

փնտըռելու որ ըլլա՝ կը գտնաս »: Ուրեմն զԱստուած գտնալու համար պէտք է որ սիրտերնիս աշխարքէն ամփոփենք, որպէս զի մեզի հետ խօսի Աստուած. արտաքին առանձնութեան հարկ չի կայ. անիկայ օգտակար է, բայց բաւական չէ. սըրտի առանձնութիւնն է հարկաւորը, այսինքն աշխարհային բաներու յարում չունենալ, ու կիրքերէ ազատ ըլլալ. վասն զի ասոնք անանկ կաղաղակեն մարդուս սրտին մէջ՝ որ Աստուծոյ խօսքերը չեն լսուիր:

Իրաւ է որ շատ անգամ սուրբ ու աշխարքէ հրաժարեալ անձինք ալ աղօթքի մէջ գաղջութիւն կը զգան. բայց անոնցը Աստուծմէ է՝ որ կուզէ զիրենք փորձել: Անանկները պէտք չէ արտմին ու կարծեն որ ըրած աղօթքնին պարապը կերթայ. միայն պէտք է որ ջանան մտքերնին ամփոփելու, ու Աստուծոյ հոն ներկայ

ըլլալը մտածելու, ու ըսեն. Տէր, ողորմէ ինծի, ես քու մխիթարութեանդ արժանի չեմ. այնչափ անդամ դժոխոց ու յաւիտեան քեզմէ մերժուելու արժանի եղած եմ. միայն կը խնդրեմ որ քու սէրդ ինծմէ չի հեռացընես, թող չըզդամ զքեզ սիրելս, միայն թէ սիրեմ զքեզ. ասէ իմ ուզածս: Սուրբ Սալեզացին կըսէ որ աղօթքին սուրբ պարգևը Աստուծոյ ձեռքին մէջ պատրաստ կեցած է. ո՛վ որ անձնասիրութիւնը մէկդի կը դնէ, կը խոնարհի, մէկէն կընդունի զայն: Համբերէ ու կամաց քալէ, ինչուան որ ոտքերդ զօրանայ վազելու, մանաւանդ թէ թեւերդ բուսնի թռչելու. Աստուած կը լեցընէ անուշ եղով քու ամանդ, երբոր կիրքերէ պարապ գտնայ:

Բայց արձանի մը պէս եմ աղօթքիս մէջ, կըսես, անգործ կը կենամ: — Ընելիքդ ի՞նչ է. քու խեղճութիւնդ Աստուծոյ առջին դնել. ամենէն զօրաւոր խօսքն որ մուրացկան մը մեզի կըսէ, իր խեղճութիւնն ու վէրքերը ցուցընելն է. դուն ալ Աստուծոյ առջին կեցած, երևակայէ որ քու խեղճութիւնդ կը ցուցընես իրեն: Երբեմն մարդ իրօք արձան կը դառնայ աղօթքի մէջ, կարծես որ ոչ կրնայ մտածել, ոչ խօսիլ. ի՞նչ ընելու է ան ատեն, դադրի՞լ աղօթքէն, Աստուծոյ անհաճո՞յ սեպել իր դիմացը կենալը. չէ. Աստուած ուզելու որ ըլլայ, արձանին ալ լեզու կուտայ: Պէտք է համբերել, իր դիմացը կենալնիս միայն մեզի մեծ պատիւ սեպել, Աստուծոյ կամացը համակերպիլ, ինչուան որ ինքը բանայ լեզունիս, ու ըսել. Տէր, եթէ ղշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո: Ա՛ս կերպ արձան մըն էր Մարիամ մագդաղենացին, երբոր լուռ ու անշարժ կե-

ցած՝ կըլսէր Յիսուսի խօսքերը: Յի-
սուս լռէր ալ, ինքը անկէց չէր շար-
ժեր. պզտի զաւակ մը մօրը գրկէն
չի շարժիր, թէ և մայրը քուն ըլլայ
ու չի խօսի հետը:

Ուրեմն չի թողունք ամենևին, չել-
լենք աղօթքէն. ամեն բանի կարօտ
ենք, ու աղօթքով միայն կարօտու-
թիւննիս կը լեցուի, վասն զի Ա-
ստուած է ըսողը. Խնդրեցէք և տայի
ձեզ: Ասկէց աւելի ի՞նչ կրնայ ըսել
մեզի սիրելի բարեկամ մը. ի՞նչ որ կու-
ղես խնդրէ, կընեմ քեզի: Բարեկամ
մը ամեն ուզածնիս չի կրնար տալ,
իսկ Աստուած ամենակարող է, ու
խոստացածը կընէ. ուրեմն կարօտ
մնալու որ ըլլանք, մերն է յանցանքը՝
որ պէտք եղած շնորքը չենք խնդրեր:
Անոր համար մտածական աղօթքը
շատ հարկաւոր է, վասն զի աշխար-
քիս հոգերուն մէջը ընկղմած ըլլա-
լոմնիս, առանց մտածելու չենք կըր-

նար ճանչնալ մեր կարօտութիւնը,
ու մեզի պէտք եղած շնորքները՝ որ
խնդրենք Աստուծմէ: Սբ՜երը կեան-
քերնին աղօթքով կանցընէին. ամեն
շնորք, որոնցմով անոնք սուրբ եղան,
աղօթից պտուղ էր. ուրեմն թէ որ
կուզենք փրկութեան ու սրբութե՜
հասնիլ, պէտք է որ Աստուծոյ ո-
ղորմութեանը դուռը զարնենք, ու
խնդրենք իրմէն մեզի պէտք եղած
շնորքները: Խոնարհութեա՞ն պէտք
ունինք, խնդրենք իրմէն, կըլլանք
խոնարհ. համբերութեա՞ն պէտք
ունինք՝ աշխարքիս նեղութեանցը
համբերելու, խնդրենք իրմէն, համ-
բերող կըլլանք. Աստուծոյ սէ՞րը կը
բաղձանք ունենալ, խնդրենք իրմէն,
աստուածասէր կ՚ըլլանք. Խնդրեցէք
և տայի ձեզ. հայցեցէք և գտջիք. Քրիս-
տոս է խոստացողը, խոստմունքը կը
կատարէ: Աղօթքնիս ընդունելուն
վստահութիւն տալու համար մեզի,

ապահովեց զմեզ որ ինչ շնորք որ իր
անուամբը ու իր արդեանցը համար
խնդրելու ըլլանք, իր երկնաւոր Հայ-
րը կուտայ մեզի. Զոր ինչ խնդրիցէք
յանուն իմ 'ի Հօրէ իմմէ, տայէ ձեզ: Ու-
րիշ անգամ ալ ըսաւ. Զոր ինչ խն-
դրիցէք յանուն իմ, արարից զայն: Ասկէց
աւելի ի՞նչ կուզենք. խնդրենք ու-
րեմն միշտ, սովորութիւն ընենք նաև
գործքի զբաղած ատեննիս՝ սրտանց
համառօտ աղօթքներ ընելու, մեզ-
քերնուս թողութիւն, մինչև 'ի մահ
յարատևութիւն ու մանաւանդ իր
սէրը խնդրելու. գիշեր ցորեկ ըսենք.
Աստուած իմ և ամենայն ինչ. Քեզ-
մէ ուրիշ բան չեմ ուզեր. Ես քուկդ
եմ բոլորովին, մի՛ թողուր որ բան
մը ինծի պահեմ. զքեզ սիրելու որ
չըլլամ, զո՞վ սիրեմ, Փրկիչ իմ, որ ին-
ծի համար մեռար: Կապէ զիս քե-
զի հետ սիրովդ, որպէս զի չի բաժ-
նուիմ քեզմէ: Կուզես որ սիրեմ

զքեզ, տուր որ սիրեմ, քեզմէ
զատ ի՞նչ կայ սիրելու, դուն միայն
անհուն սիրոյ արժանի ես: Ասոնք
ու ասոնց նման խօսքեր ըլլան միշտ
մեր բերանը:

Դ. Չորրորդ կերպը՝ Աստուծոյ
սէրը ունենալու, Քրիստոսի չար-
չարանքները մտածելն է. Քրիստոս
սիրողները այսչափ քիչ ըլլալուն
պատճառը՝ մարդկանց ապերախ-
տութիւնն է, որ գոնէ երբեմն չեն
մտածեր ի՞նչ որ իրենց համար քա-
շեց, ու ի՞նչ սիրով քաշեց: Չիհաւ-
տալու բան մը կերևայ որ Աստուած
մեր փրկութեանը համար իր կեան-
քը տուած ըլլայ. սակայն հաւատ-
քի մասն է որ ասբանը ըրաւ, իր
արիւնը թափեց մեզի համար: «Ա-
նանկ սիրեցիր զիս Տէր իմ, կըսէ
սուրբն Պոնաւենդուրա, մինչև ին-
ծի համար զքեզ ատեցիր. չէ թէ
միայն չարչարանօք խաչին վրայ ին-

ծի համար մեռար, այլ նաև զքեզ
տուիր ինծի կերակուր սուրբ հա-
ղորդութեան խորհրդովը. աս ալ
բաւական չի սեպեցիր, ուզեցիր մե-
զի հետ ըլլալ մինչև աշխարքիս ետ-
քը նոյն խորհուրդին մէջ, որպէս զի
զմեզ մխիթարես: Մեզի համար այն-
չափ խոնարհեցար, Տէր իմ, որ ծա-
ռայի մը պէս մեզի կը սպասես. աս
ինչ խելքէ մտքէ վեր սէր է, որ մեզի
պէս խեղճերուն վրայ ունիս »:

Մտածենք ուրեմն, մտածենք
Քրիստոսի չարչարանքները, թէ որ
կուզենք որ սրտերնիս իր սիրովը
վառուի: Ի՞նչ չեն ըներ մարդիկ
խեղճ արարածոյ մը համար, երբոր
իրմէն սէր ու բարիք կընդունին.
իսկ Աստուած որ մեր երջանկու-
թեանը համար բան չէ թողուցած
որ չընէ, ի՞նչպէս կրնանք չսիրել: Աչ-
քերնիս խաչին դարձընենք, նայինք
Քրիստոսի որ անոր վրայ խաչուեր

է մեզի համար, ու բազկատարած
մեզի կը սպասէ. կրնա՞նք դեռ չսի-
րել զինքը: Ողորմէ ինծի ո՛վ վասն
իմ խաչեալ, շարժէ իմ կարծր սիր-
տըս, աչքերս արցունքի աղբիւր ը-
րէ՝ որ լամքու չարչարանացդ վրայ:
Սուրբն Պոնաւենդուրա կ՚ըսէ՝ որ
« Քրիստոսի չարչարանքները մտա-
ծելէն աւելի զօրաւոր բան մը չի կայ
սրբութեան հասնելու ». ուստի կը
յորդորէ որ ամեն օր մտածենք զա-
նոնք, թէ որ կուզենք Աստուծոյ
սէրը սրտերնուս մէջ եւելցընել:
Սուրբ Օգոստինոս ալ կ՚ըսէ՝ որ
« Կաթիլ մը արցունք Յիսուսի չար-
չարանքները մտածելով կաթեցընե-
լը աւելի աստուածահաճոյ ու ար-
դիւնաւոր են, քան թէ ամեն օր
պաք ու ծոմ պահել ու ճգնութիւն-
ներ ընել »: Անոր համար սուրբերը
Յիսուսի չարչարանքները միշտ կը
մտածէին, ու աս մտածութեամբ է

որ սուրբ Ֆրանչիսկոս ասսիզացին սերոբէ մը դարձաւ։ Օր մը լալու ատենը հարցուցին իրեն որ ինչո՞ւ կուլար, ինքն ալ պատասխանեց. Յիսուսի չարչարանաց ու քաշած նախատանացը վրայ կուլամ, ու մանաւանդ անոր համար որ մարդիկ՝ իրենց սիրոյն համար ատ ամեն բանը քաշած ըլլալը ամենևին չեն մտածեր»։ Ա՛ս խօսքը ըսելու ատեն այնչափ աւելի սկսաւ լալ, որ հարցընողներն ալ չի կրցան բռնել իրենց արցունքը։ Գառնուկի մը մայելը, կամ որ և իցէ բան մը՝ որ կը յիշեցընէր իրեն Քրիստոսի չարչարանքները, բաւական էր անոր լացը շարժելու։ Օր մը երբոր հիւանդացեր էր, իրեն ծառայողներուն մէկը ըսաւ որ հոգևոր գիրք մը կարդացընէ. ինքն ալ պատասխանեց որ «Իր գիրքը խաչելութիւնն էր»։ Մեր գիրքն ալ ասոր ըլլայ, ասոր վրայ կը սորվինք սի-

րել զԱստուած. մտածենք Յիսուսը անարգ գերիի մը պէս կապուած, իր նախատուիլը, իր ծեծուիլը, փուշերով պսակուիլը, խաչուիլը, ու մեր փրկութեանը համար մեռնիլը, ան ատենը զինքը կը սիրենք։

✠ Այո Տէր իմ, զքեզ կը սիրեմ ու կուզեմ սիրել միշտ. յիշեցուր ամեն ատեն ինծի համար քաշածներդ, որպէս զի չի մոռնամ սիրել զքեզ։ Սուրբ կապանք՝ որ իմ փրկչիս ձեռքերը կապեցիք, սուրբ փուշեր՝ որ իր Աստուածային գլուխը պսակեցիք, վիրաւորեցէք իմ սիրտս իր սիրովը. սուրբ գամեր՝ որ իր ձեռքերը ու ոտքերը ծակեցիք, գամեցէք իմ սիրտս խաչին վրայ, որ հոն ապրիմ ու հոն մեռնիմ. արիւն պատուական և մահ Փրկչին իմոյ, մեռուցէք սրտիս մէջ ամեն երկրաւոր բաղձանք, որպէս զի իրմէ ուրիշ բան չի բաղձամ։

ԸՐԱԾ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ։

Միամիտ վստահութիւն մը ունենալ Աստուծոյ վրայ, ինչպէս զաւակ մը իր հօրը։

Կը զգա՞ս սրտէդ որ կը սիրես զԱստուած աշխարքիս ամեն բաներէն եւել։ Երանի՛ քեզի՝ թէ որ կը զգաս. վասն զի ո՛վ որ կը սիրէ զԱստուած, սիրելի է Աստուծոյ. միայն բազձալն ալ սիրելու զԱստուած, զԱստուած սիրել է։ Ո՛հ ի՞նչ մեծ մխիթարութիւն է ատ զգացումը ունենալ. ի՞նչ քաղցր բան է հաստատուն կամք ունենալը ամեն վիշտ կրելու ու մեռնելու ալ՝ Աստուծոյ դէմ բան մը չընելու համար։ Ա՛ս մխիթարութեանը հետ՝ որդիական վստահութիւն մը ունեցիր Աստուծոյ ողորմութեանը վրայ, ու ինքը զինքդ ձգէ բոլորովին իր կամացը. Յիսուսը կուզէ որ զինքը մտերիմ բարեկամի տեղ դնենք, ու իրեն դի-

մենք թէ՛ հիւանդութեան, թէ՛ ներքին լքման, և թէ՛ խղճահարութե՛ն, ու մեր ամեն բանը իրեն յանձնենք։

Երբոր կը հիւանդանաս, ըսէ իրեն. Տէր իմ, տես քաշածս, ու հասիր օգնելու ինծի. քու կամացդ կը հնազանդիմ. Թէ որ կուզես որ երկար տևէ հիւանդութիւնս, ես ալ անանկ կուզեմ. Թէ որ կուզես որ առողջանամ, եղիցին կամք քո. ոչ իմ կամք, այլ քոյդ լիցին։ Իմ ցաւերս քեզի կը նուիրեմ, Տէր իմ, միայն համբերութիւն տուր ինծի որ սիրով քաշեմ։ Երևակայէ որ Քրիստոս քեզի այցելութեան եկած՝ քովդ նստեր է, ու զքեզ կը յորդորէ ըսելով. Սիրով համբերէ. վասն զի ես զքեզ սիրելէս ուզեցի որ հիւանդանաս. ատ հիւանդութեանը քու մեղքերդ քաւելէն զատ՝ քեզի վարձք կը վաստըկցընէ։ Ասանկ մտածելով՝ ըսէ իրեն. Պատրաստ է սիրտ իմ առ քեզ Աստուած. ինչպէս որ կուզես՝ անանկ ըրէ։

Շատ անգամ բարեպաշտ ու ն՞բ անձինք ալ ներքին տառապանք կու-

նենան, դաղջութիւն, ձանձրութի՞, տարակոյս, լքումն, անանկ որ՝ կարծես թէ Աստուած զիրենք ձեռքէ ձգեր է. մէկալ կողմէն ալ տեսակ տեսակ փորձութիւններ կը նեղեն զիրենք, յուսահատութե՞ պէս խորհուրդներ կուգայ մտքերնին: Ասանկ ատեն դիմէ Յիսուսի ոտքը ու ըսէ. Ո՞ւր ես Տէր իմ. Ընդէ՞ր թողեր ղիս. Մինչև յե՞րբ Տէր մոռանաս ղիս, մինչև յե՞րբ դարձուցանես զիրեսս քոյինէն: Գիտես որ կը բաղձամ սիրել զքեզ, օգնէ ինծի. Աստուած յօգնել ինձ փութա. քեզի ապաւիներ եմ. Ի քեզ Տէր յուսացայ, մի՛ ամաչեցից յաւիտեան: Ասանկ սիրտդ Յիսուսի առջին բանալէդ ետքը՝ հանդարտ եղիր, Աստուած զքեզ կը մխիթարէ. ուշանալու ալ որ ըլլայ, մի՛ լքանիր, ետքը ետքը կօգնէ քեզի, զի Ուլ տայ յաւիտեան սասանութիւն արդարոյ: Երբեմն կը ծածկուի Աստուած՝ զմեզ փորձելու համար, ու աւելի շնորքներ կուտայ մեզի՝ տեսնելով որ չենք ուզեր իրմէ հեռանալ, կուզենք միշտ զինքը սիրել: Ուրեմն ներ-

քին նեղութեանցդ մէջ մի՛ լքանիր, ատոնք նշան են՝ որ Աստուած կը սիրէ զքեզ, վասն զի իր ամէն սիրելեացը հեա ալ ասանկ կընէ. ու ասով շատ սուրբեր հասան կատարելութեան ծայրը: Անոնց օրինակովը արիացիր, ու ըսէ. Տէր իմ, որչափ ալ ծանրութիւն զգամ, չեմ ուզեր քու ծառայութենէդ դադրիլ, չեմ ուզեր քեզմէ հեռանալ. չեմ արժանի հոգևոր մխիթարութիւն ունենալու, կը խնդրեմ միայն որ ինծի ուժ տաս համբերելու:

Երբոր եղած խոստովանութե՞ցդ վրայ խղճահարութիւններ կուգայ միտքդ, կամ տարակոյսներ որ չըլլայ թէ հաւանութիւն տուած ըլլաս միտքդ եկած փորձութիւններուն, երբոր քեզի վախ կուգայ որ Աստուծոյ շնորքը կորսընցուցած ըլլաս տարակուսական մեղքերով կամ զանցառութեամբ, մի՛ յուսահատիր: Աստուած կուզէ որ քու սէրդ իրեն ցուցընես՝ խոնարհութի՞ քու խղճմտանքդ հոգևոր հօրդ յայտնելով, ու անոր հնազանդելով

իբրև իրեն, անոր համար ըսաւ. Որ
յեղ լսէ, ինչ լսէ: Ո՛վ որ հոգևոր հօրը
չի հնազանդիր, Աստուծոյ անհնա-
զանդ է:

Բայց կը վախնամ, կըսես, որ ա-
ղէկ չի հասկըցուցի իրեն, և ոչ ա-
ղէկ հասկըցայ իր խօսքը: — Վըս-
տահ եղիր Յիսուսի, ու հնազանդէ
խոստովանահօրդ. Թէ որ աղէկ հաս-
կըցած չըլլար, քեզի չէր հրամայեր.
Թէ որ իր խօսքը հասկըցած չըլ-
լայիր, ինքը կը բացատրէր: Աղէկ
մտածէ սուրբ Փիլիպպոս Ներեանին
ըսածը. « Թէ որ կուզես Յիսուսի
սիրոյն մէջ առաջ երթալ, բարե-
պաշտ ու գիտուն խոստովանահօր
մը ձեռքը դիր զքեզ, ու անոր հնա-
զանդէ իբրև Աստուծոյ. ասանկ ը-
նելով՝ ամենևին վախ չես ունենար
որ Աստուած քեզմէ համար պա-
հանջէ: Վասն զի նախ Աստուած չի
թողուր որ անիկայ սխալի. Թէ որ
սխալի ալ, դուն անոր հնազանդե-
լովդ չես սխալիր: Երբոր կըսէ քեզի
որ ալ անցած խոստովանութեանցդ
վրայ չի մտածես, ինչ որ ալ գայ

միտքդ՝ մէկդի ձգէ, հնազանդէ ի-
րեն: Երբոր կըսէ քեզի որ միտքդ
եկած գէշ խորհուրդները չի խոս-
տովանիս, հնազանդէ իրեն քանի
որ չես կրնար երդում ընել որ հա-
ւանութիւն տուած ըլլաս անոնց »: —

Թէ և երդում չի կրնամ ընելու,
կըսես, բայց ինծի ստոյդ կերևնայ
հաւանութիւն տուած ըլլալս: —
Ի՞նչ կըսես, կուզե՞ս մահուչափ մեղք
մը գործել: — Աստուած պահէ,
ներելին ալ չեմ ուզեր գործել՝ գիտ-
նալով: — Ուրեմն գիտնաս որ Ա-
ստուծոյ դէմ ընելէն վախցողի մը
համար մահուչափ մեղքը անանկ
հրէշ մըն է՝ որ անզգալի կերպով չի
կրնար մտնալ անոր սիրտը, մտնա-
լու ատենը անանկ սարսափ մը կը
բերէ՝ որ տարակոյս չի մնար մտած
ըլլալուն վրայ: Անոր համար ամեն
բարոյականները կըսեն՝ որ երկիւ-
զած անձ մը երբոր կը տարակուսի
չար խորհուրդի մը հաւանութիւն
տուած ըլլալուն, յայտնի է որ չէ
տուած. վասն զի Աստուծոյ շնորքը
չկրնար կորսնցուցած ըլլալ առանց

կատարեալ գիտութեան ու հաւատ
նութեան: Որբեին քանի որ սոյգ
չեր մահուշտի մեղք գործած ըլլա-
լուդ, քանի որ կը տարակուսիս, մի
վախնար, Աստուծոյ շնորհքը չեր կո-
րսուած:

Ինչո՞ւ որբեին գաղջ ու ցուրտ եմ,
ու Աստուծոյ սէրը չեմ զգար սըր-
տիս մէջ: — Աստուծոյ սէրը մար-
դուս զգալուն վրայ չէ, այլ կամքին
վրայ. քանի որ կուզես սիրել զԱս-
տուած, նշան է որ կը սիրես զինքը,
ու իր վրայ վստահութիւն ունես
ուստի ըսե միշտ. Տէր իմ, կը սիրեմ
զքեզ, ու քու ողորմութեանդ կա-
պաւինիմ վստահութեամբ: Ինչպէս
մեռելիմ բարեկամ մը որ ունենաս,
սիրտդ կը բանաս նրան, ամեն բանդ
կը յայտնես, շատ անգամ բան մըն
ալ չունենալով ըսելու նրան՝ կու-
զես նրան հետ կենալ, կը մխիթա-
րուես նրմով, ատանկ ըրէ Յիսուսի
հետ ալ: Յիսուսը անանկ բարե-
դութեան սիրտ մը ունի, որ հաւատարմ
պէս կուզէ վարուիլ հետդ նես. կու-
զէ որ ամեն բանդ նրան յայտնես ի-

նէն. անանկ հոգ ունի վրադ, ի-
րեն մէջ մեզմէ ուրիշ բան չունենալ
հոգալու. անանկ մեր օգուտը կու-
զէ՝ նրրեւ մէջ նրանախանձութիւ-
նը մեզմէ զատ բան մը չունենալ նը-
նամելու, նր ամենակարողութիւնը
ուրիշ բան չունենալ պաշտպանե-
լու, նր ողորմութիւնը ուրիշ բան
չունենալ կարեկցելու, նր բարու-
թիւնը մեզմէ բարիք ընդունելու համար
միայն ըլլալ: Ինչպէս ուրիշ նրմէ՝
որ շնորհք տայ քեզմէ ամեն կերպով
նր սուրբ կամքը կատարելու, յա-
րատեւելու 'ի բարին ու վերուիլ
հասնելու:

Ինչպէս նրմէն նաեւ խեղճ մեզա-
ւորաց համար գարձ. քանիներ մեռ-
նելու վրայ են, ու դեռ չեն զղջար,
նրանց խոստովանահօրը խրատուե-
րուն մտիկ չեն ըներ. աղօթք ըրէ
անոնց համար, վասն զի հաւատքով
եղած աղօթքը շատ անգամ խրա-
տէն աւելի զօրաւոր է: Սուրբ ե-
կեղեցւոյ համար ալ աղօթք ըրէ՝ որ
Աստուած ազէկ առաջնորդներ ու
քահանաներ տայ, հաւատացեալ-

ները հաստատ պահէ, հերձուա-
ծողները միացընէ, մոլորեալները
ճամբայ բերէ, ու անհաւատից
դարձ տայ: Ի՛նչ ցաւ ու տրտմու-
թիւն է Աստուածասէր սրտի մը՝
այնչափ բիւրաւոր մարդկանց դա-
տապարտութիւնը մտածել. խնդրէ
Յիսուսէն՝ որ ողորմի անոնց, իր ա-
րեանը գինն են անոնք ալ: Աղօթք
ըրէ այն քարոզիչներուն համար ալ,
որ կեանքերնին վտանգի կը դնեն՝
երթալու հեռու աշխարքներ տա-
նելու Յիսուսի սուրբ անունը, որ-
պէս զի պտղաբեր ըլլայ իրենց ա-
ռաքելական աշխատութիւնը, ու
անհաւատները դարձընեն. ամենուն
փրկութեանը համար ալ աղօթէ,
որպէս զի ուրախացընես զՔրիս-
տոս, որ Ջամենայն մարդիկ կամի զի կեց-
ցեն, և 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան
եկեսցեն: Քաւարանին հոգւոցը հա-
մար ալ աղօթէ, որոնք Աստուծոյ
սիրելի ըլլալով՝ կուզէ որ իրենց օգ-
նես, որպէս զի իրենք ալ քեզի օգ-
նեն՝ որ հասնիս սուրբ արքայութեան:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԵ.

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԼՈՒԾԸ Ո՛ՐՉԱՓ ԹԵԹԵՒ ՈՒ
ՔԱՂՑՐ Է, ՈՒ ԱՌԱՆՑ ԱՆՈՐ ՄԱՐԴՍ
ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԵՐՋԱՆԻԿ ԸԼԼԱԼ:

Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և
բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. ա-
ռէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և գտջիք հան-
գիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր
է, և բեռն իմ փոքրագի: ՄԱՏԹ. ԺԱ. 28:

Մարդիկ բնականապէս երջան-
կութիւն կը փնտըռեն, իրենց հան-
գիստն ու առողջութիւնը կը կոր-
սընցընեն, կեանքերնին ալ վտանգի
կը դնեն, երջանկութիւն գտնալու
համար. բայց ո՞վ է գտնողը, և ինչո՞ւ
չեն գտնար. վասն զի հոն կը փնտը-
ռեն՝ ուր որ չի կայ: Երջանիկ կու-

զեն ըլլալ, բայց չեն ուզեր փնտը-
ռել ուր որ կրնան գտնել։ Հարստու-
թեան, պատուոյ, գիտութեան, ըզ-
գայական հաճոյից մէջ կը փնտը-
ռեն, բայց ետքը կիմանան որ ա-
սոնց մէկն ալ սիրտերնին չի կշտա-
ցներ։ Մէկը իր բոլոր կեանքը աշ-
խատանօք կանցընէ հարստութիւն
դիզելու, զինքը երջանիկ կը սեպէ.
բայց կիմանայ որ իրմէն շատ վար
են ունեցած ստացուածքները, ու
ինքը անոնց համար չէ եղած. կիմա-
նայ որ անոնք իրեն երջանկութիւն
չի տալէն զատ՝ հոգ ու մտածութի
կը պատճառեն. բան մը չի պակսիր
իրեն, բայց միշտ աւելի ստանալու
բաղձանքով կը տանջուի։ Խեղճ ո-
ղորմելի. այնչափ աշխատանքէն ետ-
քը՝ ահով ու դողով կապրի ունե-
ցածը չի կորսընցընելու համար. ու
ցաւով կսկիծով կը մեռնի՝ ունեցա-
ծը ձգելու համար։

Զգայասէր մարդը իր ամօթալի
կրիցը մէջ կընկղմի, զգայարանացը
ամեն ուզածը կընէ, բայց փնտը-
ռած երջանկութիւնը չի գտնար,
անոր տեղը նեղութիւններ կունե-
նայ, վարդի տեղ փուշ կը քաղէ,
սիրտը չի կշտանար, ու խղճմտանքը
զինքը չարաչար կը տանջէ։

Փառասէրը ամեն նեղութիւն կը
քաշէ մեծնալու ու պատուոյ հաս-
նելու համար. բոլոր աշխարք երա-
նի կուտայ իրեն, բայց ինքը խեղճին
խեղճն է, ուշ կիմանայ որ փնտը-
ռածը ծուխ է եղեր։

Գիտութեան ետևէ եղողը միշտ
նոր բան կը սորվի. բայց որչափ ալ
սորվի, որչափ ալ միտքը հարըստա-
ցընէ, սիրտը միշտ պարապ կը մնայ,
երջանկութեան չի հասնիր։

Ո՞ւր է ուրեմն մարդուս երջան-
կութիւնը, ո՞ւր կրնանք գտնալ. Թա-
գաւորաց պալա՞տը. բայց հոն ալ

Եղողները որչափ ալ ուրախ զուարթ
կը ցուցընեն զիրենք, մտածութիւնքն
ու կիրքերը զիրենք կը մաշեն: Ո՞ւր
կրնանք գտնալ սուրբ երջանկութիւնն
որ սրտերնիս կուզէ, ու առանց ա-
նոր չենք կրնար մեր հանգիստը գըտ-
նալ: Գրիստոս միայն կրնայ տալ
մեզի սուրբ հանգիստը, ու կը հրաւի-
րէ զմեզ ըսելով. Եկայք առ իս, ե՛ս
հանգուցից զձեզ: Ա՛յո, Տէր իմ, դուն
միայն կրնաս տալ ինծի այն հան-
գիստն ու երջանկութիւնը որ կը
փնտռեմ. փուճ տեղը կը յուսամ
գտնելու գանիկայ հարստութեան
պատուոյ ու զգայութեանցս հա-
ճոյքը մէջ, կամ ուր և իցէ տեղ-
ծուածոյ մը վրայ. սիրտս միշտ ան-
հանգիստ ու ժպտոհ կըլլայ. սա սիր-
տն որ քեզի համար ստեղծեր ես, չի
հանդչիր քանի որ չէ գտած զքեզ.
ուրիշ ամեն բան կրնայ գրաւել
զինքը, բայց չի կրնար կշտացընել:

Խելք մարդ, ահա մէկ հատիկ
հնարքը երջանկութեան հասնելու.
Թող կիրքերդ, որոնք տակ ատ մարդ-
կային նկատումնքը, բանի տեղ մի
դներ աշխարքիս գատաստանը, քեզ
լուծը վիզդ առ. Աւետ պըտ՛ղ է՛
յեզ: Լուծ լսելով մի վախնար. քեզ
լուծը չի նմանիր աշխարքիս ու սա-
տանային լուծերուն, անոյշ ու թե-
թեւ լուծ մըն է. երանի՛ անոնց որ
սա լուծը կը տանին, երանի՛ անոնց
որ կը սիրեն զՅիսուս, անոնք համը
կառնեն Յիսուսի ծառայելուն: Ա-
համը առնելուն է որ Պօղոս առա-
քեալը կ՛աղաղակէ. Ո՞վ ինձմէ զմեզ
՛ի սիրոյն Քրիստոսի, ու՞մահ, թ ու՞ նեղ,
թ ու՞ հրեղպակիւ, ու՞ սուր կամ թ ու՞ հանդերձ-
յեալքն, թ ու՞յլ ինչ արարած կարէ ձեր-
նել զմեզ՛ի սիրոյ անտի Աստուծոյ՝ որ՛ի
Քրիստոս Յիսուս՛ի Տէր ձեր: Եւքն ալ
իր աշխատանացը հալածանացը ու
վտանգներուն մէջ կըսէ. Լի եմ մը-

ֆիլիպուրելեամբ, ատաւելեալ եմ ուրա-
խութեամբ ՚ի նեղութիւնս մեր: Աշխար-
քիս մր վայելքին մէջը աս լեզուն
քանեցուցած է մեկը. ընդհակառա-
կըն Սողոմոն աշխարքիս ամեն վայ-
ելքը փորձելէն ետքը՝ կ՚ալաղակէ.
Ունայնութիւն ունայնութեանց, ամենայն
ինչ ընդունայն է:

Սուրբ Օգոստինոս գարձի գալէն
առաջ՝ շատ տարիներ անցուցած էր
Ասուածմէ հեռու, իր կրնցը ծա-
ռայելով. ետքը երբոր Քրիստոսի
լուծը յանձն առաւ, ատանկ ուրա-
խութեամբ փառք կուտայ Ասուա-
ծոյ. « Տէր իմ, դուն կոտրտեցիր
իմ շղթաներս. սիրոս ու լեզուս
պովեն զքեզ միշտ՝ որ քու քաղցր
ու թեթև լուծդ դրիր վրաս: Ի՞նչ
քաղցրութիւն էր որ զգացի յան-
կարծ, երբոր ան անուսն զուարճու-
թիւններէն հրաժարելու առեն՝ զըր-
կուելու վախս՝ վայելելու ուրախու-

թիւն գարձաւ. վասն զի անոնց տե-
ղը դուն մտար ինձ ճշմարիտ քաղ-
ցրութիւն, գերագոյն քան զամե-
նայն զուարճութիւն, անծանօթ մար-
միոյ և արեան: Ան ատեն ազատե-
ցայ անոնց սիրտ այրող հոգերէն, որ
փառքն ու զգայական հաճոյից ետևէ
էն, ու զքեզ գտայ որ իմ փառքս
ու հարստութիւնս ես: Ինչու այս-
չափ ուշ սկսայ սիրել զքեզ. ետքը
ետքը առի քու անուշահոտութիդ,
ու անկէց ՚ի վեր սկսայ հառաչել
ու բաղձալ քեզի. համդ առի, ու
անկէց ետքը ունեցայ զքեզ ճաշա-
կելու քաղց ու ծարաւ, որ սիրտս
կը տրտմեն: Յիսուս Փրկիչ իմ, ըզ-
քեզ սիրել չէ, քեզի հետ որ և իցէ
բան մը սիրելը՝ որ քեզի համար չէ
և կը սիրուի »:

Ոմանք որ Ասուածոյ սէրը սըր-
տերնուն մէջ ունին, ալէկ կը հաս-
կընան սա խօսքերը. երանի՛ ու բիւր

երանի՛ անոնց՝ որ կը սիրեն զՅիսուս, ու կը ծառայեն իրեն. խոր խաղաղութիւն կը տիրէ անոնց սրտին մէջ. Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ՝ որք սիրեն զօրէնս քո: Աշխարքիս վրայ կը վայելեն խաղաղութիւն մը՝ որ Յիսուս միայն կրնայ տալ խղճմտանքի հանդարտութեամբ. սրտերնին սուրբ ուրախութեամբ ու անպատմելի մխիթարութեամբ մը կը լեցուի. աշխարքիս վիշտերը սիրով կը քաշեն Աստուծոյ կամացը համակերպութեամբ, ու առանց վախի ու շփոթելու կընդունին իրենց մահը: Թող ուրիշները փառաց ու հարըստութեան ետևէ ըլլան, Փրկիչ իմ, դուն ես իմ բաժինս, դուն ինծի հերիք ես, Աստուած սրտի իմոյ, դանձ իմ, կեանք իմ և ամենայն ինչ:

Կը զգամ ու կիմանամ որ առանց խղճմտանքի հանդարտութե՝ կեան-

քըս կեանք չէ, առանց Յիսուսի չեմ կրնար ապրիլ. ուրեմն պէտք է որ ամեն զոհ ընեմ Յիսուսինը ըլլալու համար: Ի՛նչ երջանկութիւն, երբոր խղճմտանքս զարնելու բան մը չունենամ. ի՛նչ երջանկութիւն, երբոր աչքս վեր առած՝ կարենամ ըսել. Ատ աստեղազարդ երկինքը ինծի համար պատրաստեր է իմ Փրկիչս, զոր ես կը սիրեմ: Աշխարհասէր մարդիկ, դուք չէք իմանար ասերջանկութիւնը. մաքրեցէք սրտերնիդ որ իմանաք:

✠ Ընդունէ զիս Փրկիչ իմ քու ծառայիցդ կարգը, քու սիրելի որդւոցդ հետ խառնէ զիս. դիտեմ որ անարժան եմ ատ շնորքին իմ անթիւ մեղքերուս համար, խորթ ու ապերախտ զաւկի մը պէս թողուցի ըզքեզ. Չեմ արժանի կոչիլ որդի քո: Բայց ահա ոտքդ կը դիմեմ քու ողորմութեանդ ապաւինելով. հաշտուէ ին-

ծի հետ, քու սէրդ վառէ սրտիս մէջ՝ որ մեյմէն ալ քեզմէ չի բաժնուիմ: Բոլոր սրտանց զքեզ կը սիրեմ,ամէն բանէ եւեւէ զքեզ կը սիրեմ, ինծմէ ալ եւեւէ զքեզ կը սիրեմ, ու կը բաղձամ արքայութիւն գալու՝ որ յաւիտեան սիրեմ զքեզ, առանց վախնալու որ զքեզ կորսընցընեմ. Զինչ հայ իմ բնաւ չերկիւղ, հայ զինչ նախ ինդրէցէք չերկիւղ. նոյնպէս սիրէք իմ ու մարդին իմ, Աստուած սրտի իմով, բաժին իմ Աստուած յաւիտեան: Սուրբ Աստուածածին, Յիսուսէն եղքը դուն ես իմ յոյս, քու բարեխօսութեամբ միացուր զիս Յիսուսին հետ, ու ընդունէ իրմէն ինծի համար յարատեւութիւն մինչև՛ ի մահ:

ՐՐԱՒ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Վայրկեան մը մի՛ ուշացընէր պէտք Աստուծոյ պատուիրանը:

Մինչև հոս կրցածիս չափ ջանացի հասկըցընել քեզի՝ Քրիստոսի մարդասիրութեանը մեծութիւնը, որպէս զի երախտագէտ ըլլաս վրադ ունեցած սիրոյն. աշխատեցայ որ դիական վատահութիւն մը դնեւսըրտիդ մէջ, զոր ինքը կուզէ իր ծառաներէն: Արդեօք կրցա՞յ վախճանիս հասնիլ. կրնա՞ս ըսել ինծի՝ որ բոլոր սրտանց կը սիրես զԱստուած, ու անանկ ապաւինած ես իր ողորմութեանը՝ որ բան մը չի կրնար քու վատահութիւնդ վերցընել: Կը յուսամ որ կրնաս, կը յուսամ որ Յիսուս օրհնեց իմ ջանքս, ու քու սիրտդ Յիսուսի սրտին քաղցրութենէն յափշտակուեցաւ: Հանգիստ եղիր ուրեմն, ու միացիր իրեն հետ,

ինչուան որ մահը զքեզ իր քովը տանի, ու ընդունիս իրմէ անվթա-
ռամ փառաց պսակը՝ զոր խոստա-
ցած է իր սիրելեացը:

Բայց ուսկից է որ յանկարծ
տրտմութիւն մը կը պատէ սիրտս.
կարծես որ աչքիս առջին են աս
գիրքը կարդացողներէն ոմանք՝ որ
Թէ և կուզեն ընել կարդացածնին,
կը ձանձնան հարկաւորութիւնը ի-
րենց յաւիտենական փրկութեանը
համար աշխատելու, ու Յիսուսի
սիրոյն սէր հաստուցանելու, բայց
վաղը վաղը կըսեն, ու կուշացընեն
իրենց դարձը, կը ձգձգեն ապե-
րախտութենէ դադրիլը, ու սկսիլը
սիրել Յիսուս: Ո՛վ որ ես ասանկ
ընողը, կը խնդրեմ քեզմէ. մի խըս-
տացըներ սիրտդ, Աստուած է կան-
չողը զքեզ, քու երջանկութեանդ
համար կը կանչէ, հոս ալ՝ անդին ալ
երջանիկ ըլլալու: Իրաւ չէ որ Ա-
ստուծմէ հեռի ապրելովդ՝ թշուառ
կեանք մըն է անցուցածդ. իրաւ
չէ որ սիրտդ ալէկոծեալ ծովու մը
պէս է միշտ. իրաւ չէ որ քու կիր-

քերդ քու անդուլ դահիճներդ են,
ու խղճմտանքդ կը տանջէ զքեզ
միշտ զանոնք գոհ ընելուդ համար:
Պարտք տեղը կուզես ինքդ զինքդ
խաբել. փուճ տեղը կը ջանաս հա-
մոզելու զքեզ՝ որ կարենաս առ կեր-
պով երջանիկ ըլլալ. Աստուած ու
խղճմտանքդ առորդ դէմ կը վկայեն:
Գնա ուր որ կուզես, երկինք էլլէր,
դժոխք կրկը, երկրիս խորը մտիր,
մութ խաւարի մէջ ծածկուէ, միշտ
առ երկու վկաներըը աչքիդ առջևը
կունենաս, միշտ կըսեն անոնք քե-
զի՝ որ կեանքդ կարճ է մահը կը մո-
ռնայ, դժոխքին անդունդը ոտքիդ
տակը բացուած կեցեր է. միշտ քու
ուրախութեան ու կիրքերդ գոհ ը-
նելու առիթդ կըսեն. Վա՛յ որ ծնիս-
ցիս այդ, ըէ «գայդէ ե լայդէ: Ը-
կան մը պէս կերով պատած ա-
ռեղմը կը կըլլես, քիչ կը քշէ ուրա-
խութիւնդ. վաղը ուրիշին կը թո-
ղուս հարստութիւնդ ալ՝ պատիւդ
ալ. Ճանչցիր քու Ձեմարիտ օգուտդ,
ու փնտրուէ նախ Աստուծոյ ար-
քայութիւնը. Խնդրեցէք նախ պարտ-

յութիւնն Աստուծոյ և պարդարութիւն նորա:

Բայց գիտեմ որ հիմայ ճամբադ փոխելու ըլլաս, աշխարք պիտոր ծիծաղի վրադ: Թող ծիծաղի, դուն քու պարտքդ ըրէ. Թէ որ գանձ մը առջիդ դնէին վաստըկելու, կամ իշխանութիւն մը ձեռք ձգելու, ամեն ջանք կընէիր, ուրիշները ինչ որ խօսէին՝ փոյթդ չէր ըլլար. իսկ արքայութիւնը վաստըկելու համար՝ ուրիշներուն խօսքը բանի տեղ կը դնես: Ամաչելու բան, անվայել քրիստոնէի մը. ամեն բանի սիրտ կընես, Աստուծոյ ծառայելու համար միայն ուրիշներուն խօսքէն կը վախնաս: Հապա անոնց հաճոյ ըլլալու համար հոգիդ որ կորսընցընես, կուգա՞ն անոնք դժոխքէն զքեզ ազատելու: Ուրեմն դուն իրենց վրայ ծիծաղէ, ու երկնի և երկրի առջին ցուցուր ճշմարիտ քրիստոնեայ ըլլալդ, ու պարտքդ ընել ուզելդ: Անոնք ալ որ վրադ կը խօսին՝ սըրտերնէն կը հաւնին բռնած ճամբադ, շատերն ալ կը գովեն քու արիու-

թիւնդ, ու բարի օրինակ կառնեն քեզմէ: Բայց թող ըսեն ուզածնին. դուն Քրիստոսին ես, ու զքեզ իրեն պարտըկան ես տալու. կամաչե՞ս ասանկ տիրոջ մը ծառայելու, ու իրեն աշկերտը ըլլալդ յայտնելու: Նայէ ի՞նչ ըսաւ Քրիստոս. Որ խոստովանէսցի զիս առաջի մարդկան, խոստովանէցայց և ես զնմանէ առաջի հօր իմոյ որ յերկինսն է:

Բայց խոստովանա՞նքն է որ զքեզ կը վախցընէ. չես փորձած ի՞նչ անպատմելի մխիթարութիւն է անիկայ խղճմտանքէ տանջուած հոգւոյ մը. չես գիտեր ի՞նչ անուշ բան է մեղաւորի մը՝ խոստովանանք ըլլալէն ետքը զգացած հանգստութիւնը, բոլորովին ուրիշ մարդ մը կը դառնայ: Չիկայ աշխարքիս վրայ երջանկութիւն մը որ համեմատի անոր ունեցած ուրախութեանը, երբոր մեղքերը ըսելէն ետքը՝ կը լսէ քահանայէն որ Աստուծոյ կողմանէ կը յայտնէ իրեն մեղքերուն թողուի ըլլալը, ու Աստուծոյ հետ հաշտըւիլը: Իրաւ՝ դժար է մարդուս իր

խեղճութիւնները յայտնել ուրիշի. բայց ի՞նչ է այն քիչ մը ատենի ամօթը՝ եւ՝քի ունեցած մխիթարութեանը քովը. ալ լաւ չէ՞ համր քահանայի մը յայտնել իր մեղքերը, որպէս զի օր մը բոլոր աշխարքիս առջին չի յայտնուին անոնք, ու չողբայ յաւիտեան դժոխքին մէջը: Գնա եղբայր սիրելի, ինկիր քահանային առջին, ցուցուր իրեն հոգւոյդ վէրքերը, որ Աստուած բժշկէ զանոնք. քիչ մը սիրտ որ ընես, մնացածը Աստուած կը լեցընէ: Դիմէ Յիսուսի և սուրբ Աստուածածնայ, օգնութիւն խնդրէ իրենցմէ, կը տեսնես որ ամեն բան կը դիւրանայ: Կարճ է կեանքերնիս, երազի մը պէս կանցնի, մահը կուգայ. ո՛հ, ի՞նչ մը խիթարութիւն կունենաս ան ատենը՝ քու խղճմտանքդ առաջուց կարգի դրած ըլլալուդ համար: Ուրեմն վաղուան մի՛ ձգեր, աս օրուանէ բանդ հոգա. հիմակուընէ Աստուծոյ որդի եղիր, որ եւ՝քը իրեն գերի չըլլաս. ծառայէ իրեն, իրենը եղիր, սիրէ զինքը, որ ինքը արքայութեան

մէջ քու վարձքդ ըլլայ: Քանի՛ քանի մեղաւորներ վաղը վաղը ըսելով՝ ատեն չունեցան խոստովանանք ըլլալու, մահերնին վրայ հասաւ. հիմայ ո՞ւր են անոնք. վա՛խ վա՛խ, դըժոխքին մէջ կողբան, ու կափսոսան դարձերնին ուշացընելնուն համար: Թէ որ այսօր կը դժուարիս քու վըտանգաւոր կապերդ կտրելու, քու գէշ ունակութիւններդ մէկդի դնելու, մարդկային նկատմունքներու յաղթելու, վաղը կը կարծես որ դիւրի՞ն կըլլայ. աւելի կը դժուարանայ: Դարձիր ուրեմն, մի՛ ուշացներ խոստովանանքդ, Յիսուսին գիրկը դիմէ, իր բարեգութ սիրտը չի մերժեր զքեզ. երանի՛ անոր որ կը փնտըռէ զՅիսուս, աւելի երանի ո՛վ որ կը գտնայ զՅիսուս, ու բիւր երանի՛ ո՛վ որ կը սիրէ զՅիսուս, անոր երջանկութիւնը լեզուով չի բացատրուիր:

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԶ.

ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ:

Զոր ակն ոչ էտես, և ունկն ոչ լուաւ, և 'ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց:

Ա. ԿՈՐՆ. ԺԱ. 9:

Արքայութիւն արքայութիւն, ո՛հ, մտածելով միայն ան գեղեցիկ օթեւանը՝ սիրտս մխիթարութեամբ կը լեցուի, ուրախութենէս չեմ կրնար արցունքս բռնել: Երբոր արքայութիւնը կը մտածեմ, կանուշնայ ինծի Աստուծոյ ծառայելը, կիմանամ որ համեմատութիւն չի կայ աս կենացս վիշտերուն ու անոնց համար պատրաստուած վարձուցը մէջ: Երբոր արքայութիւնը կը մտածեմ,

նեղութիւններս զուարճութիւն կը դառնան, նախատինք քաշելը փառք կը սեպեմ, ամեն խաչ ինծի կը թեթեւնայ: Ո՛վ արքայութիւն. ո՞վ կըրնայ պատմել մեզի քու ինչ ըլլալդ. Դաւիթ մարգարէն կաղաղակէ. Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քո ահաւասիկ քաղաքդ Աստուծոյ. Ո՛րպէս սիրելի են յարկք քո Տէր զօրութեանց: Ասկէց ուրիշ բան մը չըսեր: Պօղոս առաքեալը երրորդ երկինքը յափշտակուեցաւ, պէտք էր որ պատմէր մեզի իր հոն տեսածները. բայց ան ալ պատմելու տեղը՝ կըսէ միայն. Լեզուով չի պատմուիր, լսուած բան ալ չէ, և ոչ մարդու մը սրտէն կրնայ անցնիլ ինչ որ պատրաստեր է Աստուած իր սիրելեաց: Բայց որչափ ալ չենք ըմբռներ ու չենք կըրնար հասկընալ արքայութեան ինչ ըլլալը, անտառի մը մէջ մեծցած գեղացւոյ մը թագաւորի պալատը երևակայելու պէս՝ մենք ալ վերին

Երուսաղէմը կերևակայենք զուարճալի քաղաք մը, պատերը գոհարներէ շինած, դռները փայլուն մարգարտէ, ճամբաները զուտ ոսկիէ, ծաղկալից պարտէզներով զարդարուած: Ուրախութեան ձայներ միայն կը լսուին միշտ հոն, միշտ նոր երգեր կերգեն հոն ցնծալով երանեալ հոգիները: Տեսակ տեսակ անուշ հոտեր ամեն կողմ կը բուրեն. ամեն դի կը տիրէ խաղաղութիւն ու խելքէ մտքէ վեր հանդիստ մը: Օր մը՝ որ չանցնիր, իրիկուն չըլլար. միութիւն մը՝ որ մէկ հոգի կընէ զամենքը. ապահովութիւն մը՝ ամեն վախէ ազատ. յաւիտենականութի՝ երջանիկ, քաղցրութիւն՝ անպատմելի. հոն արդարները մէյմէկ արևի պէս կը փայլին: Ո՛հ ան ինչ զուարճութիւն պիտոր ըլլայ լսել հրեշտակներուն պարերգութիւնը նահապետներուն ու մարգարէներուն

հետ, առաքեալներուն ու մարտիրոսներուն հետ, հայրապետաց ու կուսանաց հետ, սուրբ Աստուածածնայ հետ հոն ըլլալը միշտ: Ի՛նչ երջանկութիւն՝ ամեն վախէ ազատ ըլլալը, ամենևին տրտմութիւն ձանձրութիւն վիշտ մտածութիւն ու պէտք մը չունենալը: Ի՛նչ մխիթարութի՝, ի՛նչ զուարճութիւն, ի՛նչ ուրախութի՝, ի՛նչ անդունդ հրճուանաց, ամենասուրբ Երրորդութեան փառքը տեսնալ, անհասանելի Էին, անմատոյց Լուսոյն, զոր չի կրնար մէկը բաւականապէս սիրել, տերանց Տէրը, աստուածոց Աստուածը, չէ թէ օրինակով կամ հայելւոյ մը մէջ տեսնելու պէս, այլ դէմ յանդիման, երես առ երես. ու որդին Աստուծոյ մարդ եղեալ Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկիչը իր անհուն փառացը մէջ:

Թէ որ աշխարքիս վրայ այսչափ կը զուարճանանք տեսնալով աստ-

ղերուն մեծութիւնը, զանազանութիւնը, շարժմունքը ու լոյսը. թէ որ այսչափ կը զուարճանանք՝ տեսնալով արևուն պայծառութիւնը, լուսնին գեղեցկութիւնը. տեսնալով տեսակ տեսակ թռչունները, ծաղկները, դաշտերը, գոյները, ու լսելով քաղցր ձայներու ու նուագարաններու ներգաշնակութիւնները, անուշ հոտեր առնելով ու համով կերակուրներ ուտելով, հապա ի՞նչ ուղխ փափկութեան արբեցընէ պիտոր զմեզ՝ տեսնելը լսելը զգալը ճաշակելը ու բոլորովին ժառանգելը ան որ ինքը ստեղծեր է ամեն գեղեցկութիւն ու բարութիւն, ան որ ամեն կատարելութեանց բովանդակութիւն է, ուսկից իբրև կաթիլ մը ելած են ամեն կատարելութիւններ: Ուրեմն ինչպիսի՛ բան պիտոր ըլլայ ատ վերին Երուսաղէմը՝ որ աս ամեն ախորժելի բաներով լե-

ցուն է, ու ամեն անախորժ բան անկէց հեռու: Ամենէն մեծ երջանկութիւնը հոն պիտոր ըլլայ օրհնել յաւիտեան ամենասուրբ Երրորդութիւնը:

✠ Ո՛վ երանաւէտ տեղի, իմ Արարչիս ու Փրկչիս փառացը օթևան, կը սիրեմ զքեզ, սրտանց կը փափաքիմ քեզի, կը հառաչեմ քեզի համար Երուսաղէմդ վերին, քեզ մտածելը երջանկութիւն է ինծի. կը հաշիմ ու կը մաշիմ քու սիրովդ, վասն զի դուն միայն կրնաս վայելել տալ ինծի իմ Արարիչս: Երանի՛ թէ հիմայ կարենայի հասնել քեզի, որպէս զի սիրեմ զինքը բոլոր սրտանց. Ե՞րբ պիտոր լմըննայ աս իմ երկարատև պանդխտութիւնս. Ե՞րբ պիտոր ազատիմ աս աքսորանքէս, որ չի թողուր ինծի վայելել իմ Տէրս: Փրկիչ իմ, երկան ատեն քեզմէ հեռու պտըտեցայ մոլորեալ ոչխարի

մը պէս, բայց դուն ողորմեցար ինծի, ու քու փարախդ դարձուցիր զիս: Նոյն քու ողորմութենէդ կը խնդրեմ, գթա իմ խեղճութեանս ու արտասուացս, ու տուր ինծի քու արքայութիւնդ, որպէս զի սիրեմ զքեզ ինչպէս որ արժանի ես սիրոյ:

Համբերէ հոգի իմ, Քրիստոս մեզի խոստացեր է աքսորանքնիս լմընցընելու, ու մեր պանդխտութեանը վերջ տալու. համբերենք ուրեմն սիրով աշխարքիս նեղութեանցը, մեր պարտքերը հաւատարմութ՚ կատարենք, խաչերնիս արիաբար տանինք. վարձքերնիս պատրաստ է հոն, ու ի՛նչ վարձք. Յիսուս ձեռքը փառաւոր պսակ կըսպասէ մեզի. ի՛նչ քաղցր ընդունելութիւն: Բացուեցէք երկինք որ տեսնամ արդար հոգւոյ մը ներս մտնալը. ինքը անմեղութեան սպիտակ պատմուճանը հագած, ըրած պատերազմներուն ըս-

պիքները վրան, իր վաստըկած արդիւնքներուն գոհարներովը զարդարուած, գործած մեղքերուն ապաշխարութեամբը եւս իր փառքը աւելցած, առաջ կերթայ իր պահապան հրեշտակին հետ. անիկայ զինքը ներս կը մտցընէ ըսելով. Մտիր սիրելիդ Աստուծոյ, հոս է քու յաւիտենական հանդստեանդ տեղը:

Արդեօք ի՞նչ կիմանայ ան հոգին՝ իր երջանիկ հայրենիքը մտնալու ատեն, որուն այնչափ հառաչանօք կը բաղձար, ու աչքն այն ամեն դեղեցկութեանցը վրայ պտըտցուցած ատենը: Հրեշտակներն ու սուրբերը ընդ առաջ կուգան՝ ողջունելու զինքը. մէկէն իր ընտանիքն ու ծանօթները չորս դին կառնեն՝ երանի՛ տալով իրեն. կը ճանչնայ իր հայրը, մայրը, եղբայրներն ու քոյրերը, փեսան ու բարեկամները, որոնք իրմէ առաջ գնացեր են այն երջանիկ

քաղաքը: Կը ճանչնայ իր պաշտպան սուրբերն որ այնչափ օգնեցին իրեն փրկութեանը, ու որոնց որ ջերմեռանդ էր, ու անպատմելի ուրախութեամբ կը լեցուի:

Կանցնի առաջ կերթայ երանեալ հոգւոց բազմութեան մէջէն, ու պահապան հրեշտակը կը տանի զինքը սուրբ Աստուածածնայ քովը. ո՞վ կրնայ երևակայել իր հիացումը, իր ուրախութիւնը, իր փղձկիլը, երբոր կը տեսնէ Աստուծոյ մայրն որ այնչափ կը սիրէր ու իր մայրը ու ապաւէնը կը կոչէր. ո՞վ կրնայ երեւակայել իր երախտագիտութիւնը՝ այնչափ շնորքներ անոր ձեռքովը ընդունած ըլլալուն համար. ան ատենն ալ անոր ձեռքովը Յիսուսին կը ներկայանայ: Իսկ Յիսուս բարեգութ կերպով զինքը կընդունի ու կըսէ. Եկուր սիրելիս, ֆմեռը անցաւ, նեղութեան անֆրնները անցան, վարդերը բա-

ցուեցան, ծաղկընները սկսան երևնալ, յօտելու ատենը հասաւ, տատրակներուն ֆայնը դաշտերուն մէջ կը լսուի, թզենիները պտկեցան, այգիները ծաղկեցան ու սկսան անուշ հոտերնին բուրել. Եկուր հոս ուրեմն իմ սիրելիս, եկուր սիրելի աղաւնեակ, երևցիր ինծի, ֆայնդ լսեմ. Եկուր որ քու սրտիդ մէջը հանգչիմ, վայելես այն երջանկութիւնն որ խոստացայ քեզի. Եկուր այնչափ վտանգներէն ու աշխատանքներէդ ետքը վայելելու հրեշտակներուն հետ քու տերդ, տեսնալու զինքը յայտնապէս, ու սիրելու զինքը յաւիտեան: Ասանկ ըսելով՝ կօրհնէ զինքը, փառաւոր պսակ մը կը դնէ գլուխը, ու կընստեցընէ իրեն համար պատրաստուած աթոռին վրայ: Ան ատեն հրեշտակներն ու սուրբերը Աստուծոյ փառք տալով կըսեն. Օրհնութիւն և փառք և շնորհք Տեառն Աստուծոյ մերոյ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Սնոտի աշխարհային յաղթանակ-

նեը, սուտ փառքեը, մեկդի գնա-
ցէք, ամենևին չեմ բաղձար ձեզի,
ու կը յուսամ յոլորմունքիւնն Ա-
ստուծոյ որ ոչ երբեք կարենաք դուք
սրտիս մէջ տեղ մը ունենալ: Մեկդի
գնացէք, տալտկալի էք ինձի երկըն-
քին յաւիտենական փառացը քոլ
որ ինձի համար պատրաստուած է.
երկինքէն զատ բան չեմ ուզեը, վասն
զի հոն սիրեմ պիտոր իմ Փրկիչս,
հոն պատկուսիմ պիտոր իմ Փրկչէս:
Հոն միայն Յիսուսին ու Մարիամու
քոլ սիրտս պիտոր յագենայ, ամեն
իր բաղձանքնեըը պիտոր լեցուին,
ալ հոն պիտոր չի լամ, հոն ցաւ ու
տրտմութիւն պիտոր չի քաշեմ. հոն
հիւանդութիւն չի պիտոր տեսնամ,
հոն մահուան չի պիտոր վախնամ.
Ջնչէոյէ Աստուած պատճառ արտօր յա-
յտնուի. մահ ալ ևս գոյ, ալ սուգ, ալ ցաւ,
և ալ աշխատանք: Թէ որ այսչափ քաղ-
ցրը է աշխարհիս վրայ ալ Ա-

ստուծոյ վրայ խօսել, յուսալ ար-
քայութեան մէջ զինքը սիրելու յա-
ւիտեան, հապա ինչ պիտոր ըլլայ
բոլոր երկինքին սուրբերուն ու հրեշ-
տակներուն հետ կենցաղավարիլը
Աստուծոյ առջին, յիշել անպուճած
վտանգներնիս փառք տալով Ա-
ստուծոյ ու ըսելով Անոյտ ձէտ ընդ
հոգը և ընդ ջոգը, և հանդէր պնդպ ի հան-
գիստ. ու կարենալ ըսել որ յաւի-
տեան երջանիկ պիտոր ճնանք: Թէ
որ այնպէս քալցը է հոս քանի մը
տարիէն եռքը ծնողքնիս ու աղգա-
կաններս նորէն տեսնելը՝ որոնցմէ
կրնանք նորէն բաժնուիլ, հապա
ինչ ուրախութիւն պիտոր ունե-
նանք հոն տեսնելով զանոնք՝ ա-
ռանց վախնալու որ մէյմըն ալ բաժ-
նուինք երբեմնէ:

Հոն պիտոր տեսանինք զԱստուած
ինչպէս որ է. Զի պէսպէսելոց է՛տ պնա
ուրիշ և չեն. ոչ կրնայ երևակայել

անոր գեղեցկութիւնը։ Կը հիանանք ծաղկներուն գունոցը ու զանազանութեանը վրայ. կը զարմանանք երկրիս գեղեցկութեանը վրայ՝ զոր Աստուած տուեր է մեզի բնակարան, իր ծաղկաւէտ դաշտերուն վրայ, դալարագեղ ծառերով ծածկուած լեռներուն վրայ, յակնթեայ ողկուզներով զարդարուած բլուրներուն վրայ, տեսակ տեսակ պտուղներով լեցուն ծառերուն վրայ, ականակիտ գետերուն ու աղբիւրներուն վրայ, բայց ասամեն գեղեցկութիւնները ի՞նչ են զանոնք ստեղծողին քովը։ Զուարճալի է անտառ մը քաղցրաձայն թռչուններով լի, որոնց երգերը տերևներուն խշրտոցին ու ջուրերուն կարկաջանացը հետ խառնուած, անուշ զմայլում մը կը բերեն մարդուս. բայց ասիկայ ալ ի՞նչ է իր Արարչին քովը։ Գեղեցիկ է անհուն ովկիա-

նոսը, որ երբեմն ալիքներով կը ծածանի, կամ հայլելւոյ պէս երկնից կապուտակը իրեն մէջը կը ցուցընէ. երբեմն ալ զայրացած ալիքները լեռան պէս բարձրացած ժայռերուն դէմ կերթան՝ կը փրփրին. բայց անիկայ ալ ի՞նչ է Աստուծոյ մեծութեանը ու գեղեցկութեանը քով։ Գեղեցիկ է արշալոյսը՝ որ մեզի կաւետէ արևուն ծագումը, ու կը գունագեղէ արևելքը. հիանալի է արևը՝ որ հսկայի պէս կը քալէ երկինքը, ու Աստուծոյ փառքը կը պատմէ բոլոր աշխարքիս. բայց ասոնք ալ ի՞նչ են իրենց Արարչին քովը։ Գեղեցիկ է ամառուան իրիկունը. մէկ կողմէն արևը կը մտնայ՝ իր ետքի ճառագայթներովը ոսկեգոյն ու կապոյտ ներկելով ամպերը, մէկալ դիէն ալ լուսինը վսեմ կերպով մը վեր կելլէ հորիզոնէն, ու բոլոր երկնից կամարը բիւրաւոր

աստղերով կը զարդարուի. ի՞նչ սքանչելի տեսարան, քանի՛ անգամ սիրտս շարժեր է դոչելու սաղմոսերգուին հետ. Ո՛րպէս զի մեծ են գործք քո Տէր. բայց ասոնք ալ ի՞նչ են Աստուծոյ քովը:

Չէ չէ, Աստուծոյ մեծութեանն ու գեղեցկութեանը բան մը չի համեմատիր, բոլորովին հոգեղէն է, մարմնաւոր բաներ չեն կրնար անոր ի՞նչ ըլլալը բացատրել: Իսկ թէ որ իր գործքերը ասանկ մեծ՝ ասանկ գեղեցիկ՝ ասանկ սքանչելի են, հապա ինքը ի՞նչ է. Թէ որ այսչափ զուարճալի է իր արարածները տեսնել, որոնք ստուեր են իր կատարելութեանցը, ի՞նչ պիտոր ըլլայ երես առ երես զինքը տեսնալը:

✠ Ո՛վ երանաւէտ օթեւան երկնաւոր քաղաքին, տիւ պայծառ՝ զորն որ գիշեր չի մթընցներ, վասն զի Աստուածային իմաստութիւնը իր

մշանջենաւոր ճառագայթներովը զանիկայ կը լուսաւորէ. օր անվախճան ուրախութեան ու հանգստեան, ԵՐԲ պիտոր ծագես ինծի, ԵՐԲ պիտոր լմըննայ աս թշուառ կեանքս, ԵՐԲ պիտոր ազատիմ աս խեղճութենէս: Յիսուս Փրկիչ իմ, ԵՐԲ պիտոր ըլլայ որ զքեզ տեսնամ, ու զմայլիմ քու արքայութեանդ փառօքը, ԵՐԲ պիտոր հասնիմ վայելելու ինչ որ պատրաստեր ես քու սիրելեացդ: Խեղճ աղքատ մըն եմ աքսորուած օտար երկրի մը մէջ՝ ուր պատերազմ ու ամեն չարիք չորս կողմս առեր են, մխիթարէ իմ աքսորս, թեթեւցուր սրտիս տագնապը, քեզի համար կը հառաչեմ միշտ. ինչ մխիթարանք որ աշխարքս առջիս կը դնէ՝ աւելի կը վշտացընեն զիս. զքեզ միայն կուզեմ, քու արքայութեանդ կը փափաքիմ, որպէս զի կարենամ հոն սիրել զքեզ յա-

վիտեան: Տուր անվկայ իմ ալպա-
կանացս ու բարեկամացս ալ. տուր
անոնց ալ որ գԺոխքին եղելքը կը
պատմեն, ան խեղճերուն ալ տուր,
որպէս զի ամենքս ալ օրհնենք զքեզ
յաւիտեան:

ՐՐԱԾ ԱՌՈՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԻՍ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Աստուծոյ ծառայութիւնը մէջ պրիանալ
արհայութիւնը մոռնալը:

Ուրեմն պէտք է ջանանք ու աշ-
խատինք՝ որ արքայութեան արժա-
նի ըլլանք: Քրիստոս տէրն մեր ի-
մացուց մեզի որ արքայութիւնը
ծոյլերուն ու վատերուն համար ե-
ղած չէ, այլ ջանացողաց. Արհայու-
թիւն երկնից բռնադրի է, և բռնա-
բեղուկներն պնա: Ան իրատը ամէկ միա-
քըզ պահէ, մեկը սրտիդ խորուն-
կը, քննէ խղճմտանքդ, ջրլայ թէ
ծանր մեղք մը ունենաս: Թէ որ

չունիս, արքայութիւն ձամբուն մէջն
ես, առաջ գնա, ու մի մոռնար՝ որ
յարատեւողները միայն փրկութեան
կը հասնին. Ու հոգեբուծէ՝ ի պատ-
նա կեցէք: Համբերէ աշխարքիս վըշ-
տացը ու նեղութեանցը. պատերազ-
մէ փորձութեանց դէմ՝ որոնք որ
քու փրկութեանդ թշնամին քեզի
կը բերէ. գիտցիր որ ամէկ պատե-
րազմողն է որ կը պսակուի. Երբ
մարդին ոտ ըլլէ, ու պսակէ՝ երբ ու ըսպ օ-
ըինին մարդիէ: Խոնարհութեան ու
մահացուցման եռանդ եղիր. ամեն
քաշածներդ շուտով կ՛անցնին, բայց
անոնց վարձքը անանց ու յաւիտե-
նական է: Ինչ գԺուարութիւն որ
դիմացդ ելլէ, երկինք նայէ, կը զօ-
րանաս. սատանան քեզ կը նեղէ,
երկինք նայէ, իրեն կը յաղթես.
աշխարք իր խաբեբայ վայելքները
առջիդ կը դնէ, երկինք նայէ, կար-
համարհէս զանոնք: Արհացիր, եր-
կան առեն չաշխատիս պիտոր, քիչ
մըն ալ համբերէ, կը լմննայ աշխա-
տանքդ, գրէ, կարդա, երգէ, օրհ-
*նէ զԱստուած, աղօթէ, ու ամեն

նեղութիւն յանձն առ, վասն զի արքայութիւնը ամեն աշխատանք կարժէ. Ու են արժանի լարլարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն որ յայտնելոց են 'ի մեզ: Աշխարքիս բաներուն մի կըպչիր, քեզմէն ալ հրաժարէ, ու ըսէ միշտ առ Յիսուս. Եկեսցէ արքայութիւն քո:

Մնաս բարով, ո՛վ բարեպաշտ ընթերցող, կը յուսամ յողորմութիւն Աստուծոյ՝ որ արքայութիւնը կը տեսնուինք: Հիմակու հիմայ աղօթք ըրէ ինծի համար, որ ես ալ սուրբ Աստուածածնայ բարեխօսութեամբը հասնիմ հոն, ու յաւիտեան միատեղ օրհնենք Աստուծոյ ողորմութիւնը. Զողորմութիւնս քո յաւիտեան օրհնեցից:

ՅԱՆԿ

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ա. Քրիստոս մարդ եղաւ մեզի իմացնելու համար մեր վրայ ունեցած սէրը, ու զմեզ ստիպելու որ մենք ալ զինքը սիրենք 11

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Բ. Աստուծոյ մեզի ցուցուցած սէրը, իր միածին որդին աշխարք խրկելով 22

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Գ. Քրիստոս իր սուրբ արիւնը թափելով զմեզ արժանի ըրաւ մեղաց թողութեան . . . 31

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Դ. Քրիստոս իր ողորմութիւնն ու մարդասիրութիւնը յայտնի ցուցնելու համար է որ աշխարք եկաւ 45

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ե. Հայրն երկնաւոր իր միածին որդին աշխարք խրկեց, ան կեանքն որ մեղքով կորսընցուցեր էինք՝ նորէն մեզի տալու համար 55

ՄՏԱԾԱԿԱՆ Զ. Քրիստոս աշխարք եկաւ զմեզ սիրելէն, չէ թէ հարկ մը կամ կարօտութիւն մը զինքը ստիպելէն 62
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Է. Հին օրէնքին աւուրբերուն բաղձանքը Քրիստոսի գալստեանը. 71
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ը. Քրիստոսի մարդեղութիւնը 79
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Թ. Քրիստոսի ախոռի մը մէջ ծնանիլը 94
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ժ. Քրիստոս ուզեց պզտիկ տղու մը պէս աշխարք գալ, որպէս զի աւելի սիրենք զինքը, ու աւելի համարձակութիւն ունենանք իրեն հետ 106
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԱ. Քրիստոսի առանձին կեանքը, ու հնազանդ ըլլալը իր Ծնողացը 118
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԲ. Քրիստոսի բարեբարութիւնն որ իր կենացը եղքի իրեք տարին ըրաւ, ինչպէս պէտք է որ մեր սիրտը շարժէ զինքը սիրելու 132
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԳ. Աւուրբ Մագդաղենացիին Յիսուսի վրայ ունեցած սէրը 163

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԴ. Աննառակ որդւոյն առակը 175
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԵ. Քրիստոսի բոլոր կեանքը մարտիրոսութիւն մը եղաւ 188
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԶ. Քրիստոսի բաղձանքը մեզի համար չարչարանք քաշելու 200
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԷ. Աւուրբ Հաղորդութեան խորհուրդը հաստատելով ինչ սէր որ ցուցուց մեզի Քրիստոս. 210
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԸ. Քրիստոսի պարսիզին մէջ քաշած տրտմութիւնն ու արիւն քրտինքը, ու երկնաւոր հօրը կամացը հետ համակերպութիւնը 227
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԺԹ. Քրիստոս Յուդայէն կը մատնուի, ու աւազակի մը պէս կը կապեն զինքը . . 241
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Ի. Յիսուս քահանայապետին ծառայէն ապտակ կընդունի 252
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԱ. Պետրոս առաքեալին զՔրիստոս ուրանալը, ու եղբը դարձի գալը 260
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԲ. Հերովդէսին առա-

նը Քրիստոսի խենթի տեղ դը-
րուիլն ու արհամարհուիլը . . 273
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԳ. Քրիստոսի ձաղկա-
նացը վրայ 281
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԴ. Քրիստոսի փշով
պսակուիլը 293
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԵ. Քրիստոս իր բո-
լոր վէրքերը մեր սիրոյն ու մեր
մեղած թողութեան համար ա-
ռաւ 302
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԶ. Քրիստոս 'ի մահ
դատապարտեալ, խաչը ուսը ա-
ռած՝ կը տանի 'ի Գողգոթա . . 314
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԷ. Քրիստոսի խաչին
վրայ գամուիլը. 333
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԸ. Քրիստոսի լռու-
թիւնը անարգանաց նախատա-
նաց ու չարչարանաց մէջ . . . 341
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԻԹ. Ի՛նչ որ Քրիստոս
իր չարչարանացը մէջ կըսէ ա-
մենուս 350
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Լ. Քրիստոսի իր խաչա-
հանուացը համար աղօթելը . . 359
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԱ. Բարի աւազակին
վրայ 367
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԲ. Քրիստոսի մահուան
ատենը մեզի մայր տալը սուրբ

Աստուածածինը, ու զմեզ իրեն
որդեգիր ընելը 379
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԳ. Քրիստոսի իր երկ-
նաւոր հօրմէն ալ թողուիլը . . 394
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԴ. Քրիստոսի ծարուի-
լը խաչին վրայ 408
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԵ. Քրիստոսի վեցե-
րորդ խօսքին վրայ՝ որ ըսաւ 'ի
խաչին. 418
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԶ. Քրիստոսի իր երկ-
նաւոր հօրը իւր սուրբ հոգին
աւանդելը 424
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԷ. Քրիստոսի մահը . 434
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԸ. Քրիստոս Տէրն մեր
կը գանգատի մեղաւորաց ապե-
րախտութենէն, ու զանոնք առ
ինքն կը հրաւիրէ 446
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԼԹ. Քրիստոսի՝ յօժա-
րութեամբ մեր սիրոյն համար իր
կեանքը տալը 453
ՄՏԱԾԱԿԱՆ Խ. Քրիստոս անէծք ե-
ղաւ մեզի համար, որպէս զի ա-
զատէ զմեծ յաւիտենական ա-
նէծքէն՝ որուն արժանի եղած
էինք 460
ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԱ. Քրիստոսի մեր վը-
րայ ունեցած սէրը կը պարտաւ-

րէ զմեզ որ մենք ալ զինքը սի-
րենք 469

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԲ. *Խնդրել Քրիստոսէ*
որ զմեզ իրեն ձգէ իր սիրոյն
քաղցրութեամբը 478

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԳ. *Յիսուս Հովիւ քաջ.* 486

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԴ. *Աստուծոյ սէրը ինչ*
կերպով կրնայ մարդ ունենալ . 496

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԵ. *Քրիստոսի լուծը*
որչափ թեթեւ ու քաղցր է, ու
առանց անոր մարդս չի կրնար եր-
ջանիկ ըլլալ 527

ՄՏԱԾԱԿԱՆ ԽԶ. *Արքայութեան վը-*
րայ 544

0015182

2013

2001

<< Ազգային գրադարան